

Джон Грін

Паперові міста

Присвячую Джулі Строс-Гейбл, без якої нічого цього не сталося

6

А потім, як ми вийшли надвір поглянути на гарбузяний ліхтар з дороги, я сказав, що мені страшенно подобається, як у темряві світиться вогник у гарбузяній мармизі.

"Ліхтар Джека", Катрина Ванденберг, зі збірки "Атлас"

Кажуть, друг не здатен знищити друга.

Але що вони знають про друзів?

З пісні "Телеігри впливають на життя" гурту "Mountain Goats"

Пролог

Я собі думаю так: диво буває з кожним. Ну, тобто, певна річ, дуже мала імовірність того, що в мене поцілить блискавка, або я отримаю Нобелівку, або стану диктатором маленького народу десь на острові в Тихому океані, або заслабну на невиліковний рак вуха, або ж тіло моє загориться саме собою. Проте якщо подивитися на всі ці неймовірні явища вкупі, щось одне з них обов'язково станеться з кимсь із нас. Я, наприклад, міг би потрапити під дощ із жаб. Міг би висадитися на Марсі. Міг би одружитися з англійською королевою або ж протриматися кілька місяців самотою на морі. Однак мене спіткало інше диво. З-поміж усіх численних жителів Флориди саме я виявився сусідом Марго Рот Шпігельман.

Наш район, Джеферсон-парк, раніше був військово-морською базою. Але потім вона стала непотрібна, і землю повернули у власність мешканців Орландо (штат Флорида), а на місці бази збудували величезний житловий район, бо так нині використовується вільна земля. І зрештою мої батьки і батьки Марго придбали помешкання по сусідству, щойно скінчилося будівництво перших об'єктів. Нам з Марго тоді було по два роки.

Ще до того як Джеферсон-парк перетворився на Плезентвіль, навіть до того як він став базою військово-морського флоту, він справді належав такому собі Джеферсону, точніше, Д-ру Джеферсону Джеферсону. На честь Д-ра Джеферсона Джеферсона в Орландо назвали цілу школу, є ще велика благодійна організація його імені, але найцікавіше й найнеймовірніше те, що Д-р Джеферсон Джеферсон не був ніяким доктором. А був він торгівцем апельсиновим соком на ім'я Джеферсон Джеферсон. А коли забагатів і запанів, він пішов до суду і взяв собі ще одне ім'я — Д-р, таке собі скорочення невідомо від чого. І став називатися Д-р Джеферсон Джеферсон. І крапка.

Отож, нам з Марго було по дев'ять років. Батьки наші дружили, тож і ми з нею деколи гралися разом, ганяючи на байках аж до Джеферсон-парку — найголовнішої пам'ятки нашого району.

Коли мені казали, що незабаром прийде Марго, я завжди страшенно хвилювався, оскільки вважав її найпрекраснішим зі створінь Господніх. Того ранку, про який ідеться, на ній були білі шорти і рожева футболка з зеленим драконом, у якого з пащі вихоплювалося полум'я помаранчевих блискіток. Зараз непросто пояснити, чому мені ця футболка того дня видалася такою гарною.

Марго їздила на байку навістоячки, прямими руками вчепившись у кермо і нависнувши над ним усім тілом, а її фіолетові кеди так і миготіли. Було це в березні, але спека вже стояла страшенна. Небо було ясне, однак у повітрі відчувався кислуватий присмак, який свідчив про те, що за часину може зірватися буря.

Я натовді вважав себе винахідником, і коли ми з Марго, покинувши байки, подалися на майданчик, я почав розповідати їй про те, що розробляю "ринголятор". "Ринголятор" — це така велетенська гармата, здатна стріляти великим кольоровим камінням, запускаючи його кружляти навколо Землі, щоб у нас тут стало, як на Сатурні. (Я досі вважаю, що це було б класно, тільки зробити гармату, яка б виводила каміння на земну орбіту, виявляється, непросто).

Я часто бував у цьому парку і добре знав кожен його куточок, тож незабаром відчув, що з цим світом сталося щось дивне, хоч і не відразу второпав, що ж саме.

— Квентине, — тихо і спокійно сказала Марго.

І тицьнула кудись пальцем. Тут я і побачив, що не так у тім парку.

За кілька кроків перед нами височів дуб. Грубезний, вузлуватий, страшенно старий. Він завжди тут ріс. Праворуч був майданчик. Він теж не сьогодні з'явився. Але там, притулившись до стовбура, сидів чоловік у сірому костюмі. Він не рухався. Ось його я й побачив спершу. А навколо нього чорніла калюжа крові. Кров цебеніла з рота, хоч видно було, що вона вже й засохла. Рот його був роззявлений, а на блідому чолі спокійно сиділи мухи.

— Він мертвий, — додала Марго, ніби я й сам не бачив.

Я відступив на два кроки. Пам'ятаю, мені чомусь здавалося: якщо я зроблю якийсь раптовий рух, чоловік розплющить очі й кине́ться на мене. А ну ж бо це зомбі? Я в тому віці вже знав, що їх не буває, але цей мрець мав такий вигляд, наче ось-ось повстане.

І поки я задкував, Марго так само повільно й обережно зробила крок уперед.

— У нього очі розплющені,— констатувала вона.

— Треба-йти-додому! — проторохтів я.

— Я гадала, вмирають із заплющеними очима... — не вгавала вона.

— Марго-треба-йти-додому-і-сказати-батькам!

Вона зробила ще крок уперед. Якби простягнула руку, могла б торкнутися ноги мерця.

— Як думаєш, що з ним сталося? — запитала вона. — Може, наркотики?..

Мені не хотілося кидати Марго наодинці з трупом, який міг повстати й кинутися на неї, але залишатися там і обговорювати обставини його смерті теж не хотілося. Набравшись сміливості, я ступнув уперед і схопив її за руку.

— Марго-ану-додому-негайно!

— Ну гаразд, — погодилася вона.

Ми побігли до байків, і в мене аж дух забило: так буває часом від захвату, тільки це був не захват. Ми сіли верхи, і я пропустив Марго вперед, тому що сам розплакався і не хотів, щоб вона це бачила. Підшви її фіолетових кедів були поплямовані кров'ю. Його кров'ю. Кров'ю того мерця.

А потім ми приїхали кожен до себе додому. Мої батьки подзвонили 911, десь далеко завили сирени, я попросив дозволу подивитися на машини, але мама відмовила. І тоді я ліг спати.

Обоє мої батьки — психотерапевти, тож я, чорт забирай, психічно здоровий. Коли я прокинувся, у нас із мамою відбулася довжелезна бесіда про тривалість людського життя, про те, що смерть — це теж частина життєвого циклу, але мені у дев'ять років над цією фазою не було чого замислюватися, тож, загалом, мені стало краще. Чесно, я на цій темі якось ніколи не застановлявся. Це багато про що свідчить, бо в принципі застановлятися я вмію.

Ось у чому річ: я натрапив на мерця. Маленький дев'ятирічний хлопчик, тобто я, і моя ще менша подружка знайшли в парку мерця, у якого бігла ротом кров, і коли ми помчали додому, маленькі зворушливі кеди моєї подружки були в цій самій його крові. Дуже драматично, звісно, але що з того? Я його не знав. Щодня вмирають люди, яких я не знаю. Якби кожне лихо, що відбувається на цьому світі, доводило мене до нервового зриву, я б уже був скажений, як щур у виходку.

О дев'ятій вечора я пішов до себе в кімнату спати, бо я завжди лягав о дев'ятій. Мама підіткнула мені ковдру, сказала, що любить мене, я сказав їй "до завтра", вона теж сказала мені "до завтра", вимкнула світло і зачинила двері так, що лишилася маленька щілина.

Повернувшись на бік, я побачив Марго Рот Шпігельман: вона стояла знадвору, притулившись носом до шибки. Я підвівся, відчинив вікно, і тепер поміж нами була тільки москітна сітка, через яку здавалося, ніби в Марго обличчя у дрібну цяточку.

— Я провела розслідування, — серйозним тоном повідомила вона. Хоча сітка заважала розгледіти її як слід, я все ж таки побачив у руках у Марго маленький нотатник і олівець зі вм'ятинами від зубів коло гумки. Марго зазирнула у свої записи. — Пані Фельдман з Джеферсон-корту сказала, що дядька звали Роберт Джойнер. І що він мешкав на Джеферсон-роуд у тих квартирах понад гастрономом. Я пішла туди й заскочила там купу поліцаїв, один з них запитав, чи я не зі шкільної газети, я відказала, що в нас у школі немає своєї газети, а він сказав, що як я не журналістка, то він може відповісти на мої запитання.

З'ясувалося, що Роберту Джойнеру було тридцять шість років. Він адвокат. У його квартиру мене не пустили, але я зайшла до його сусідки на ім'я Хуаніта Альварес, наче хочу позичити у неї склянку цукру, і вона сказала, що цей Роберт Джойнер застрелився з пістолета. Я запитала чому, і виявилось, що його дружина вирішила з ним розлучитися і це його дуже засмутило.

На цьому оповідь Марго скінчилася, а я стояв і мовчки дивився на неї: її обличчя, сіре в місячному світлі, розпадалося за сіткою на тисячі крихітних цяточок. Погляд її великих круглих очей перекидався з мене на нотатник і назад.

— Чимало людей розлучаються, однак рук на себе не накладають, — прокоментував я.

— Знаю, — схвильовано відказала вона. — Те саме сказала я й Хуаніті Альварес. А вона відказала, — Марго перегорнула сторінку, — що містер Джойнер мав негаразди. Я запитала, що це означає, а вона просто запропонувала помолитися за нього і звеліла однести цукор мамі, але я сказала їй: "Не треба цукру", — і пішла.

Я знову промовчав. Я хотів, щоб вона говорила далі — в її тихому голосі звучало збудження людини, що наблизилася до розгадки чогось дуже суттєвого, і в мене від цього складалося враження, ніби відбувається щось дуже важливе.

— Мені здається, я зрозуміла, чому він це зробив, — нарешті сказала Марго.

— Чому?

— Напевно, у нього в душі всі ниточки обірвалися, — пояснила вона.

Міркуючи, що можна відказати на таке, я натиснув на клямку і вийняв з вікна сітку, що розділяла нас. Поставив її на підлогу, але Марго не дала мені нічого сказати. Поки я не сів, вона підвела на мене очі та прошепотіла: "Зачини вікно". Я послухався. Думав, що вона збирається йти, але вона лишилася й далі на мене дивилася. Я помахав їй рукою і всміхнувся, але мені здалося, що вона дивиться на щось у мене за спиною, на щось таке жахливе, що у неї кров відпливла від обличчя, і я настільки перелякався, що не наважився обернутися й подивитися, що ж там. Але у мене за спиною, звісно, нічого такого не було — крім, хіба що, того мерця.

Я припинив махати. Ми з Марго дивилися одне на одного крізь шибку, наші голови були на одному рівні. Не пам'ятаю, чим це все закінчилося: чи я ліг спати, чи вона пішла собі. У мене цей спогад кінця не має. Ми просто стоїмо і дивимося одне на одного цілу вічність.

Марго завжди полюбляла таємниці. Згодом я часто думав, що, може, вона так полюбила таємниці, що сама стала таємницею.

Частина перша

Ниточки

1

Найдовший день у моєму житті почався з запізненням. Я прокинувся пізно, дуже довго приймав душ, тож снідати в ту середу мені довелося о 7:17 на пасажирському сидінні в маминому мінівені.

Зазвичай я їжджу в школу разом зі своїм найкращим другом Беном Старлінгом, але він того дня виїхав вчасно, тож мене прихопити не зміг. "Вчасно" у нас означало "за півгодини до уроків". Перші тридцять хвилин шкільного дня були найважливішим пунктом у графіку нашого суспільного життя: ми збиралися біля чорного ходу в репетиційну і

теревенили. Чимало моїх друзів грало в шкільному оркестрі, тож майже весь вільний час ми збували в радіусі двадцяти футів від репетиційної. Але сам я не грав, адже я настільки глухий до музики, аж іноді здається, що я просто глухий. Того дня я запізнювався на двадцять хвилин, а це означало, що я все ж таки приїду за десять хвилин до уроку.

Дорогою мама завела розмову про школу, іспити і випускний бал.

— Мене бал не цікавить, — нагадав їй я, коли вона звертала за ріг. Я досвідченим рухом трохи перекинув миску з пластівцями, враховуючи гравітаційне прискорення. Вже робив так.

— Думаю, нічого страшного не буде, якщо ти підеш туди з дівчинкою, з якою у вас просто дружні стосунки. Ти міг би запросити Кассі Гімні.

Так, я міг би запросити Кассі Гімні — вона просто чудова, і мила, і прикольна, тільки з прізвищем їй не пощастило.

— Справа не тільки в тому, що я не люблю всілякі бали. Я ще й не люблю людей, які бали люблять, — пояснив я, хоч це, по суті, була неправда. Бен, наприклад, марить балом, а я ж проти нього нічого не маю.

Мама під'їжджала до школи, і на лежачому поліцаї я притримав миску, яка, втім, була й так майже порожня. Я подивився на стоянку для старшої школи. Срібляста "хонда" Марго Рот Шпігельман стояла на своєму звичному місці. Мама заїхала в куток біля репетиційної і цьомнула мене в щоку. Бен та інші мої друзі стояли півколом.

Я попрямував до них, і півколо проковтнуло мене, трохи розширившись. Усі обговорювали мою колишню, Сюзі Чанг. Вона грала на віолончелі, тож здійняла чималу бучу, почавши зустрічатися з бейсболістом, що звався Тедді Мак. Не знаю, чи це його справжнє

прізвище, чи прізвисько. Сюзі вирішила йти на бал з цим Тедді Маком. Ще один удар долі.

— Братан, — буркнув до мене Бен, що стояв навпроти. Кивнув головою і розвернувся. Я рушив за ним. Він увійшов до репетиційної. Смаглявий коротун, який уже почав дозрівати, але ще не дозрів, був моїм найкращим другом з п'ятого класу — з тої самої миті, як ми обидва нарешті визнали той факт, що нікому більше найкращим другом нам не стати. До того ж Бен дуже старався бути добрим другом, і мені це подобалося — здебільшого.

— Ну що, як ся маєш? — запитав я. Тут нас ніхто не міг почути.

— Радар іде на бал, — похмуро виголосив Бен.

Це ще один наш найкращий друг. Ми прозвали його Радаром, тому що він був схожий на маленького окулярника Радара зі старого серіалу "M*A*S*H", от хіба що, по-перше, Радар у тому серіалі не був чорношкірий, а по-друге, за деякий час наш Радар витягнувся на шість дюймів і став носити контактні лінзи, тож я підозрюю, що — і це по-третє — йому той хлоп'яга з серіалу взагалі не подобався, але, по-четверте, оскільки до останнього дзвоника лишалося всього три з половиною тижні, вигадувати йому інше прізвисько ми не збиралися.

— З тією Анжелою? — запитав я.

Радар ніколи нічого про своє особисте життя не розповідав, що, втім, не заважало нам постійно будувати власні припущення.

Бен кивнув і додав:

— Я тобі казав про свій грандіозний план? Запросити когось із молодших. З тих, хто не знає про "Кривавого Бена".

Я кивнув.

— Так от, — провадив Бен. — Сьогодні до мене підійшла якась гарнюня киця, на рік нас молодша, та й питає: "Ти той самий Кривавий Бен?" Я заходився їй пояснювати, що це було через ниркову інфекцію, але вона хихикнула і втекла. Тож цей план відпадає.

У десятому класі Бена забрали в лікарню, бо у нього була ниркова інфекція, але Бекка Арингтон, найкраща подружка Марго, поширила плітки, що у нього нібито кров у сечі від постійної мастурбації. Незважаючи на те, що з медичної точки зору це геть дурня, наслідки цієї історії Бен відчуває й досі.

— Гаплик, — поспівчував я.

Бен почав посвячувати мене в свій новий план знайти собі супутницю на бал, але я слухав краєм вуха, бо угледів у натовпі Марго Рот Шпігельман. Вона стояла біля своєї шафки, а поруч — її хлопець, Джейс. На ній була біла спідниця до колін і топ з якимось синім малюнком. Я дивився на її ключиці. Марго реготала над чимось як ненормальна — зігнувшись, широко розтуливши рота, а в куточках очей залягли зморшки. Але мені здалося, що насмішив її не Джейс, оскільки дивилася вона не на нього, а кудись удалину, на ряд шафок. Я простежив за її поглядом і побачив Бекку Арингтон, яка повисла на якомусь бейсболістові, як гірлянда на ялинці. Я усміхнувся Марго, хоча і розумів, що вона мене все одно не бачить.

— Братан, та зважся ж ти нарешті! Забудь про Джейса. Боже, яка вона солоденька киця!

Ми йшли коридором, і я кидав на неї крадькома погляди, немов фотографуючи: це була серія знімків під назвою "Досконалість стоїть непорушно, а повз неї проходять прості смертні". Коли ми наблизилися, я

подумав, що вона, може, й не сміється, — певне, її чимось здивували чи щось їй подарували. Марго, здавалося, просто не могла стулити рота.

— Так, — відказав я Бену, як і раніше не слухаючи його, тому що був зайнятий: я намагався нічого не прогавити, але в водночас не хотів, щоб хто-небудь помітив, що я витріщаюся на Марго.

Річ навіть не в тому, що вона дуже гарна. Марго просто неймовірна, це факт. Ми пройшли повз неї, і я вже ледве її бачив у юрмі. Я так і не зміг заговорити з нею і з'ясувати, що ж її насмішило-здивувало. Бен похитав головою: він давно зрозумів, що я від цієї дівчини очей не можу відвести, і вже звик.

— Ні, чесно, вона бомба, звісно, але ж не настільки! Знаєш, хто у нас справжня бомба?

— Хто? — запитав я.

— Лейсі, — відказав Бен, маючи на увазі ще одну найкращу подругу Марго. — І твоя мама теж. Ти пробач, звісно, але коли я сьогодні побачив, як вона тебе в щічку цілує, я подумав: "Шкода, що я не К. Шкода, що в мене на щоці нема прутня".

Я стусонув його ліктем під ребра, хоча думав про Марго, бо вона була легендою, яка мешкала зі мною по сусідству. Марго Рот Шпігельман — всі шість складів її імені майже завжди вимовлялися з якоюсь мрійливістю. Марго Рот Шпігельман — розповіді про її епічні пригоди збурювали всю школу, мов землетрус. Один дідуган, що жив у напівзруйнованому будинку в Гот-Кофі (штат Міссісіпі), навчив Марго грати на гітарі. Марго Рот Шпігельман три дні подорожувала з цирком — їм здалося, що вона зможе чудово виступати на трапеції. У Сент-Луїсі Марго Рот Шпігельман випила за лаштунками чашку трав'яного чаю з гуртом "Mallionaires", поки вони самі дудлили віскі. Марго Рот Шпігельман потрапила на концерт, збрехавши викидайлам, ніби вона — дівчина

басиста: ви що, не впізнаєте мене, ну, хлопці, годі приколюватися, я — Марго Рот Шпігельман, і якщо ви запитаєте басиста, він, тільки-но мене побачить, скаже, що я його дівчина, або що він дуже хоче, щоб я нею стала; викидайло так і зробив, і басист справді сказав: "Так, це моя дівчина, пустіть її на концерт", а потім, після виступу, він хотів з нею переспати, але вона не дала басистові з "Mallionaires".

Коли хтось розповідав про пригоди Марго, історія неодмінно закінчувалася запитанням: "Ні, ти можеш у це повірити?" Найчастіше повірити було неможливо, але потім завжди виявлялося, що це таки правда.

І тут ми з Беном дійшли до своїх шафок. Там стояв Радар, записуючи щось у кишеньковий ноутбук.

— Отже, ти на бал зібрався, — сказав я.

Він звів на мене погляд, а потім знову опустив його на екран.

— Я відновлюю зіпсовану статтю в "Омніпедії" про колишнього прем'єр-міністра Франції. Минулої ночі хтось видалив усе, що там було, написавши замість цього: "Жак Ширак гей", — а це і неправда, і написано без розділових знаків.

Радар — відповідальний редактор заснованого ним-таки інтернет-довідника під назвою "Омніпедія", — туди можуть писати статті й рядові користувачі. Він присвячує цьому проекту всього себе до останку. Ще одна причина, з якої його рішення піти на бал мене вкрай здивувало.

— Отже, ти на бал зібрався, — повторив я.

— Вибач, — сказав він, так і не відриваючи очей від екрана.

Всі чудово знали, що я йти на бал не хочу. Мене він геть не вабив — ні повільні танці, ні швидкі, а особливо не вабила перспектива брати напрокат смокінг. Мені здавалося, що це чудовий спосіб підхопити якусь заразу від його попереднього носія, а я зовсім не бажав стати першим на світі незайманцем з лобковими вошами.

— Братан, — сказав Радарові Бен, — навіть кицям з першого курсу відомо про Кривавого Бена.

Радар опустил нарешті комп'ютер і зі співчуттям закивав.

— Так от, — провадив Бен, — у мене залишається два варіанти: або найняти когось за гроші на сайті, або злітати в Міссурі й викрасти там якусь кицюню, що виросла в селі.

Я намагався пояснити Бену, що "кицюня" — це сексизм і гидота, а не круте ретро, як він собі думає, але Бен усе одно від цього слівця не відмовився. Він і матінку свою кицюнею називав. Мабуть, цього вже не виправиш.

— Я запитаю Анжелу, може, вона кого порадить, — відказав Радар. — Хоча знайти тобі пару на бал буде важче, ніж свинець на золото перетворити.

— Так, це буде важко. Знайти тобі пару на бал — це важче, ніж свинець, — додав я.

Радар схвально грюкнув кулаком по дверцятах шафки — і тут-таки видав ще один варіант:

— Бене, знайти тобі пару на бал так важко, що уряд Сполучених Штатів не бачить можливості вирішити питання дипломатичним шляхом і має вдаватися до військових дій.

Поки я намагався вигадати щось іще на цю тему, ми раптом помітили, що в наш бік цілеспрямовано рухається діжка анаболічних стероїдів, тільки в людській подобі, відома під іменем Чак Парсон. Чака не цікавив офіційний спорт, адже це відвернуло б його від основної мети його життя: одного дня заробити собі судимість за вбивство.

— Здоров, голубці,— привітався він.

— Чаку, — відказав я з усією можливою приязню. Чак нас не турбував майже два роки: хтось у світі крутих видав припис, щоб нам дали спокій. Тож дивно було, що він узагалі до нас заговорив.

Може, через те, що я зважився відповісти, обидва його ручиська з гуркотом вперлися в шафку обабіч мене. Обличчя його опинилося так близько, що можна було навіть спробувати вгадати, якою зубною пастою він користується.

— Що тобі відомо про Марго і Джейса?

— Е-е... — відказав я. І почав пригадувати все, що знав на цю тему: Джейс — перший і єдиний справжній хлопець у Марго Рот Шпігельман. Вони почали зустрічатися наприкінці минулого навчального року. І наступного року обоє планували вступати в Університет Флориди. Джейсу як видатному бейсболістові навіть давали стипендію. У Марго вдома він не бував, тільки забирав її, коли вони йшли кудись разом. Не можна було сказати, що він їй дуже подобається, проте не можна було сказати й того, що їй всерйоз подобається бодай хтось узагалі.

— Нічого, — нарешті відказав я.

— Не бреш! — тиснув він.

— Та я її ледве знаю! — сказав я, бо на той час це вже стало правдою.

Чак десь із хвилину міркував над моєю відповіддю, а я силкувався дивитися просто в його близько посажені очі. Він ледь помітно кивнув, потім відштовхнувся від шафи і пішов на урок "догляду за грудними м'язами". Задзеленчав другий дзвоник. До початку уроків залишалася одна хвилина. У нас із Радаром були початки аналізу, а у Бена — алгебра. Класи містилися поруч, і ми пішли разом, розраховуючи, що однокурсники дадуть нам пройти, і натовп справді розступався.

І я сказав:

— Знайти тобі пару на бал так важко, що навіть якщо тисячі мавп дати тисячу друкарських машинок, навряд чи за тисячу років бодай хтось із них надрукує: "Я піду на бал з Беном".

Бен не втерпів і почав жартувати сам із себе.

— Так, мої шанси мізерні, мені навіть бабуся нашого К. відмовила. Сказала, що чекає на запрошення від Радара.

Радар повільно кинув.

— Це правда, К. Вона в тебе любить братанів.

Забути про Чака і балакати про бал, куди я навіть іти не хотів, було дуже просто. Саме так того ранку все і складалося: мене ніщо особливо не турбувало — ні добре, ні лихе. Ми просто розважалися, і справи йшли досить непогано.

Наступні три години я провів у різних класах, намагаючись не дивитися на годинника, що висів над дошкою, але все ж таки раз у раз поглядав на нього і дивувався, чому так поволі збігає час. У мене вже є великий досвід: я дивлюся на ці годинники майже чотири роки, але їхня повільність не припиняє мене дивувати. Якщо я коли-небудь почую, що мені лишилося жити один день, я проведу його в священних стінах

старшої школи Вінтер-парк, де, як усім відомо, один день триває тисячу років.

Хоч я і був упевнений у тому, що третій урок — фізика — триватиме вічність, він все ж таки закінчився. І ми з Беном пішли у їдальню. Радар обідав після п'ятого уроку, втім, як майже всі наші спільні друзі, тож ми з Беном зазвичай їли на самоті, тільки через пару стільців сиділи знайомі хлопці з драмгуртка. У той день ми обидва вибрали міні-піцу пепероні.

— Смачно, — прокоментував я.

Бен якось задумливо кивнув.

— Що? — поцікавився я.

— Нісьо, — відказав він з напханим ротом. Потім проковтнув. — Я знаю, що тобі це здається дурістю, але я хочу піти на бал.

— Перше: мені це не здається дурістю. Друге: якщо хочеш іти — йди. Третє: якщо я не помиляюся, ти навіть і не пробував нікого запросити.

— Я на фізиці Кассі Гімні запросив. Записку їй написав.

Я допитливо звів брови. Бен дістав з кишені шортів клаптик паперу. Я розгорнув його.

Бене,

Я б радо пішла, але мене вже запросив Френк. Вибач!

К.

Я згорнув аркушик і штовхнув його назад через стіл. Пам'ятаю, ми тут якось у футбол паперовою кулькою грали.

— Гаплик, — сказав я.

— Атож!

Я раптом збагнув, який гамір стоїть у їдальні. Ми посиділи мовчки, а потім Бен глянув на мене і дуже серйозно мовив:

— От у коледжі я надолужу. Про мене в "Книзі рекордів Гіннеса" напишуть: "Стільки гарнуніх киць більше ні в кого не було".

Я зареготав. І згадав Радарових батьків: про них справді було написано в "Книзі рекордів Гіннеса", — аж до нас підійшла гарненька чорношкіра дівчина з короткими дредами, що стирчали врізнобіч. До мене дійшло, що це Анжела, Радарова подружка, — мабуть.

— Привіт, — привіталася вона до мене.

— Здоров, — відказав я.

Ми з нею на деякі уроки ходили разом, тож я її трохи знав, але раніше ми в коридорі навіть не віталися.

Я жестом запропонував їй сісти. Вона швидко підтягла стілець і вместилася за столом.

— Хлопці, ви, певно, знаєте Маркуса найкраще за всіх, — сказала вона, назвавши Радара на ім'я. Потім нахилилася до нас, поставивши лікті на стіл.

— Так, важкий це обов'язок, але хтось же повинен його виконувати,
— усміхаючись, озвався Бен.

— Як ви гадаєте, може, він, ну, соромиться мене?

Бен засміявся.

— Що? Ні, звісно, — мовив він.

— Взагалі-то, — додав я, — це ти повинна соромитися його.

Вона, усміхнувшись, закотила очі. Видно було, що це дівчисько звикло до компліментів.

— Але він мене з собою ніколи не гукає, коли ви йдете кудись разом.

— А-а-а, — до мене нарешті дійшло. — Це тому що він соромиться нас.

Анжелу ця заява розсмішила.

— Ви начебто нормальні.

— Просто ти не бачила, як Бен усмоктує "Спрайт" носом, а потім випльовує його з рота, — пояснив я.

— Я тоді як божевільний фонтан газованки, — з незворушним виглядом додав Бен.

— Ні, серйозно, ви хіба не хвилювалися б, якби з вами поводитися отак? Ми вже п'ять тижнів зустрічаємося, а він мене навіть до себе додому ще не запрошував.

Ми з Беном багатозначно презирнулися, і я щосили напружився, щоб не зареготати.

— Що таке? — не зрозуміла вона.

— Та нічого, — сказав я. — Анжело, чесне слово, якби він змушував тебе тусуватися з нами і постійно водив до себе додому...

— Тоді це означало б, що ти йому точно неприємна, — закінчив Бен.

— У нього що, батьки ненормальні?

Я й не знав, що відповісти на таке запитання.

— Е-е... та ні. Вони класні. Просто, мабуть, надто вже намагаються його від усього оберігати.

— Оберігати, ага, — якось аж поспішно підтвердив Бен.

Вона, усміхнувшись, підвелася і сказала, що їй треба ще з кимсь привітатися, поки обід не скінчився.

Бен заговорив тільки тоді, коли вона відійшла.

— Ох, вона незрівнянна!

— Сам бачу, — погодився я. — Цікаво, може, нам її замість Радара до себе взяти?

— Ну, вона, мабуть, в компах не дуже тямить... А нам потрібна людина, яка на них розуміється. Й у "Воскресіння", — (це була наша улюблена відеогра), — з нею, певно, не зіграєш... До речі,— додав Бен, — круто ти вигадав, що батьки його "оберігають".

— Ну, не мені ж їй про все розповідати...

— Цікаво, коли ж вона сама побачить Резиденцію і Музей Команди "Радар"?

Наша перерва вже добігала кінця, й ми з Беном поставили таці на стрічку. Ту саму стрічку, на яку на першому курсі старшої школи мене шпурнув Чак Парсон, після чого вона відвезла мене в саме пекло, де мився посуд... Ми попрямували до шафки Радара. Він прискакав сюди після першого дзвінка.

— Я на основах держави і права дійшов висновку, що готовий у прямому сенсі, тобто буквально, цілувати яйця віслюкові, якщо мені до кінця семестру дозволять на ці уроки більше не ходити, — повідомив він.

— Авжеж, віслюк тебе основ держави і права навчить, — відказав я.
— До речі, я тобі підкину ще один привід обідати з нами: сьогодні до нас приєдналася Анжела.

Бен усміхнувся і додав:

— Так, вона цікавилася, чому ти її додому ще жодного разу не запросив.

Набираючи код на замку, Радар тяжко зітхнув. Він так довго випускав з легенів повітря, що я був уже приготувався: зараз він знепритомніє.

— Кепські справи! — нарешті озвався він.

— Тебе щось бентежить? — усміхнувся я.

— Заткайся, — відказав він, пхнувши мене ліктем у живіт.

— У тебе гарна домівка, — не вгавав я.

— Ні, серйозно, — втрутився Бен, — вона ж гарна дівчина. Я не розумію, чому ти не познайомиш її з батьками і не покажеш їй Радар-котедж.

Радар закинув у шафку підручники і грюкнув дверцятами. Навіть гамір у коридорі ненадовго ущух, коли він, звівши очі до небес, заволав:

— Я НЕ ВИНЕН, ЩО У МОЇХ БАТЬКІВ НАЙБІЛЬША НА СВІТІ КОЛЕКЦІЯ ЧОРНИХ САНТА-КЛАУСІВ!

Я вже, напевно, втисячне чую цю фразу з вуст Радара: "найбільша на світі колекція чорних Санта-Клаусів", — але мені й досі смішно. Вся справа в тому, що це ще й правда. Пам'ятаю, як я прийшов до нього вперше. Мені було років тринадцять, мабуть. Сталося це навесні, за кілька місяців після Різдва, — але на всіх підвіконнях стояли чорношкірі Санта-Клауси. На перилах висіли паперові фігурки. Обідній стіл був прикрашений свічками у вигляді чорних Санта-Клаусів. Над коминком висіла олійна картина на ту ж таки тему, і сам комінок був заставлений фігурками чорношкірих Санта-Клаусів. З Намібії батьки Радара привезли коробочку цукерок у вигляді чорного Санти. Чорний пластмасовий Санта з підсвіткою, який з Дня подяки до Нового року стояв у дворі біля поштової скриньки, решту часу проводив у гостьовій ванній, обклеєній шпалерами, які вручну були розмальовані Санта-Клаусами за допомогою губки-трафарету і чорної фарби. І всі кімнати — за винятком Радарової — стали домівкою численних чорних Сант: пластмасових, гіпсових, мармурових, череп'яних, дерев'яних, гумових, ганчір'яних. Усього їх було тисяча двісті штук. На будинку навіть висіла табличка, яка сповіщала, що за офіційним визнанням Товариства любителів Різдва тут живуть справжні цінителі.

— Друже, ти повинен їй зізнатися, — сказав я. — Просто скажи: "Анжело, ти мені дуже подобаєшся, тож ти повинна дещо про мене

знати: коли ми прийдемо до мене додому і почнемо цілуватися, на нас будуть дивитися дві тисячі чотириста очей тисячі двохсот чорношкірих Санта-Клаусів".

Радар провів долонею по своєму їжачкові й похитав головою.

— Так, я з нею побалакаю, хоча не впевнений, що скористаюся твоїм формулюванням.

Я пішов на основи держави і права, а Бен — на факультатив з дизайну відеоігор. Ще два уроки я спостерігав за годинником, а коли все нарешті закінчилося, мою душу переповнило полегшення: вже менше як за місяць школа залишиться позаду, і здається, що кожен день тепер минає марно.

Повернувшись додому, замість обіду я з'їв два бутерброди з арахісовим маслом і варенням. Потім подивився покер по ТБ. О шостій повернулися батьки, обнялися самі та пригорнули мене. Потім у нас була справжня вечеря — макаронна запіканка. Вони запитали, як там школа. Запитали, як там бал. Чудувалися, як добре мене виховали. Розповіли, що їм довелося цілий день працювати з людьми, яким дісталися не такі гарні батьки, як мені. Тоді вони пішли дивитися телевизор, а я рушив до себе — перевірити пошту. Трохи часу вділив англійській, твору на тему "Великого Гетсбі". Трохи почитав "Федераліста"[1] для підготовки до іспиту з основ держави і права. Початився з Беном, потім у мережу вийшов і Радар. Упродовж розмови фраза "найбільша на світі колекція чорних Санта-Клаусів" використовувалася ним чотири рази, і я щоразу сміявся. Я сказав, що радий за нього, — ну, що у нього тепер є дівчина. Він відказав, що літо, напевне, буде нічогеньке. Я погодився. Було п'яте травня, але це ще нічого не означало, тому що всі мої дні були подібні один до одного і це завдавало мені втіхи — я полюбляв рутину. Я любив нудне життя. Мене цей факт не засмучував, це просто був факт. Тобто п'яте травня могло пройти як звичайнісінький день — якби незадовго до опівночі Марго Рот Шпігельман не відчинила мого вікна, на якому більше

не було сітки. Це сталося вперше відтоді, як вона звеліла мені зачинити його дев'ять років тому.

2

Почувши, як відчиняється вікно, я хутко обернувся, і в мене вступилися сині очі Марго. Спочатку я тільки їх і побачив, але, звикнувши до темряви, роздивився, що у неї на обличчі чорний грим, а вбрана вона в чорну кофтину з каптуром.

— У тебе тут що, кіберсекс?

— Я з Беном у чаті.

— Ти не відповів на моє запитання, збоченцю.

Я ніяково засміявся, потім підійшов до вікна, опустився навколішки, і моє обличчя опинилося за декілька дюймів од її лица. Я й припустити не міг, чому це раптом вона прийшла до мене отак несподівано.

— Чим заслужив я на таку люб'язність? — поцікавивсь я.

У нас із нею й досі були добрі стосунки, проте не настільки добрі, щоб приходити посеред ночі з чорною фарбою на обличчі. Не сумніваюся, що для цього у Марго були й ближчі друзі. Я до них не належав.

— Дай мені свою автівку, — пояснила вона.

— Своєї автівки я не маю, — відказав я. Взагалі це для мене була болюча тема.

— Тоді — автівку твоєї мами.

— У тебе ж своя машина є,— нагадав я.

Марго, надувши щоки, зітхнула.

— Так, тільки батьки забрали у мене ключі й заховали в сейф, який стоїть у них під ліжком, а в їхній кімнаті спить Мирна Мустела[2],— (так звали їхню собаку), — а її шляк трафляє, як вона мене бачить. Одне слово, я ніяк не можу туди промкнутися, викрасти сейф, вийняти ключі й поїхати куди мені треба своїм автом. Бо варто мені прочинити двері, як Мирна почне страшенно дзявоніти. Словом, мені потрібна машина. Ба більше, треба щоб за кермом сидів ти, бо сьогодні у мене за планом одинадцять пунктів і для реалізації щонайменше п'яťох з них мені потрібен спільник.

Якщо не дуже пильно дивитися на Марго, в темряві тільки її очі й блищать. Але я зосередився і дивився на овал її обличчя — грим ще не встиг висохнути. Вилиці й підборіддя утворювали трикутник, на чорних як сажа вустах ледь-ледь грала усмішка.

— Це щось кримінальне?

— Гм-м-м... Нагадай-но, проникнення зі зломом — це кримінал?

— Ні,— твердо сказав я.

— "Ні" в сенсі "не кримінал" чи ні, ти не допоможеш?

— Ні, я не допоможу. У тебе ж повно підлипайл, то що, ніхто з них тебе поклати не може?

Наприклад, Лейсі та/чи Бекка завжди були ладні їй прислужитися.

— От у них почасти і проблема, — пояснила Марго.

— Яка проблема?

— Одинадцять проблем, — сказала вона якось нетерпляче.

— Ніякого криміналу.

— Богом присягаюся, тобі нічого кримінального робити не доведеться.

І тут біля її хати спалахнули ліхтарі. Марго хутко переплигнула підвіконня і сховалася під моїм ліжком. За хвилю в двір прибіг її батько.

— Марго! — погукав він. — Я тебе бачив!

Під ліжком застогнало з досади.

— О Господи! — Марго вилізла з-під ліжка, схопилася на ноги і сказала: — Тату, ну годі вже. Я просто з Квентином зайшла побалакати. Ти ж сам завжди кажеш, що він добре впливав би на мене і все таке.

— То ти просто балакаєш із Квентином?

— Еге.

— А чому лице чорне?

Марго вагалася тільки мить.

— Тату, для цього буде потрібно довжелезну передісторію розповідати, а ти втомився напевно, то йди...

— Ану додому! — гаркнув він. — Хутко!

Марго схопила мене за майку, прошепотіла мені на вухо: "Повернуся за хвилину", — і вилізла надвір.

Насилу вона пішла, я схопив зі столу ключі від автівки.

Ключі мої, а от автівка, на жаль, не моя. На шістнадцятий день народження батьки подарували мені крихітну коробочку, я відразу ж зрозумів, що там ключі — і мало не напудив у штанці від радості, бо досі вони мені весь час казали, що грошей на авто для мене у них немає. Але коли мені вручили крихітну коробочку в обгортці, я відразу зрозумів, що вони просто дурили мені голову, а тепер все ж таки дарують мені авто. Я зірвав обгортковий папір і відчинив коробочку. Еге ж, там був ключ. Оглянувши його, я зрозумів, що він від "крайслера". Від мінівена. Того самого мінівена компанії "Крайслер", на якому їздила мама.

— Ти даруєш мені ключ від свого авта? — запитав я її.

— Томе, — звернулася вона до батька, — я ж казала тобі, що він буде розчарований!

— Ой, не треба мене звинувачувати, — відказав батько, — ти просто намагаєшся списати власну фрустрацію на рівень моїх прибутків.

— А немає часом у твоїй спробі нашвидку проаналізувати мою поведінку прихованої агресії?

— А чи немає прихованої агресії в риторичних звинуваченнях у прихованій агресії? — запитав тато, і цей діалог тривав ще довгенько.

Одне слово, було так: я міг тішитися крутизною однієї з останніх моделей фірми "Крайслер" коли хочу, за винятком тих випадків, коли на мінівені їздила мама. А оскільки вона щодня їде зранку на роботу, я міг на ньому їздити тільки на вихідні. Еге ж, на вихідні та вночі, нехай йому грець!

Марго повернулася не за хвилину, але таки з'явилася знову, як і обіцяла. І поки її не було, я знову завагався.

— Мені ж завтра в школу, — мовив я до неї.

— Та знаю я, — відказала вона. — Завтра в школу і післязавтра теж, але якщо про це багато думати, дівочі мізки не витримають. Загалом, так. Завтра на уроки. Тому треба поквапитися, щоб до ранку встигнути повернутися.

— Не знаю.

— К., — сказала вона, — К., любий мій! Ми ж з тобою давні друзі?

— Ми не друзі. Ми просто сусіди.

— Господи, К.! Я що, недобре до тебе ставлюся? Хіба не я звеліла всім своїм залицяльникам бути з тобою поблажливими?

— Ага, — з сумнівом відказав я, хоча завжди підозрював, що це саме завдяки Марго Чак Парсон і його друзяки нас не чіпають.

Вона моргнула — і виявилось, що у неї навіть повіки нафарбовані.

— К., час іти.

Ото я і пішов. Вислизнувши з вікна, ми, пригинаючись, побігли вздовж стіни мого будинку. Коли ми дісталися мінівена, Марго пошепки звеліла мені не зачиняти дверцят — забагато гуркоту буде. Я перевів важіль у нейтральне положення, підштовхнув машину, і вона покотилася по доріжці. Минувши два будинки, я нарешті завів двигун і ввімкнув фари. Ми зачинили дверцята і поїхали серпантином Джеферсон-парку; тутешні

хатки здавалися новісінькими пластмасовими кубиками, це було таке собі іграшкове сільце, де мешкали десятки тисяч справжніх людей.

— Річ у тому, — заговорила Марго, — що насправді їм байдуже, просто їм здається, ніби мої витівки ганьблять їх перед людьми. Знаєш, що він зараз оце сказав? "Своє життя можеш псувати як завгодно, але не ганьби нас перед Джейкобсенами — вони наші друзі". Сміх, та й годі. Ти не уявляєш, які перешкоди вони ставлять, щоб я не вийшла з хати. Пам'ятаєш, як у фільмах про втечі з в'язниці кладуть під ковдру згорнутий одяг?

Я кивнув.

— Так от, мама поставила в моїй кімнаті радіо-няню, щоб чути, як я вночі сплю і дихаю. Мені довелося дати Руті, — (це менша сестра Марго), — п'ять доларів, щоб вона лягла спати в моїй кімнаті, а їй під ковдру я запхала купу одягу. Це ще гірше, ніж "Місія нездійсненна". Раніше я могла втекти, як будь-який нормальний американський підліток: вилізти з вікна і плигнути з даху дотолу. Але нині я живу, як у фашистському диктаторському світі.

— То ти мені скажеш, що збираємося робити?

— Спершу їдемо в "Паблікс". Ти купиш харчів, навіщо — потім поясню. А далі — у "Волмарт"[3].

— Ми що, влаштовуємо турне по всіх комерційних закладах центральної Флориди? — запитав я.

— Сьогодні, любий, ми компенсуємо багато зла, вчиненого іншими, і самі завдамо трохи шкоди декому. І будуть останні першими, а перші останніми[4], а лагідні землю впадкують[5]. Але перш ніж ми зачнемо здійснювати радикальні зміни у світі, треба заїхати до крамниць.

Я вже під'їжджав до "Пабліксу", і на стоянці нікого не було.

— Слухай, — запитала вона, — скільки у тебе при собі грошей?

— Нуль доларів нуль центів, — відказав я. Вимкнув двигун і подивився на неї. Марго сягнула в кишеню своїх тісних джинсів і дістала кілька сотень.

— На щастя, мені Господь послав, — сказала вона.

— Що за чорт?

— Гроші на бат-міцву[6] Руті. Мені їх брати не дозволяється, звісно, але я знаю батьківський пароль, він у них один на все: "myrnamustela". То й зняла.

Я закліпав, щоб приховати жах, який охопив мене тієї миті, але вона його все одно помітила і всміхнулася.

— От побачиш, — сказала вона, — це буде найкраща ніч у твоєму житті.

З

Справа в тому, що я завжди просто слухаю Марго Рот Шпігельман, а коли вона замовкає, заохочую її говорити ще — оскільки, по-перше, я в неї закоханий, по-друге, це надзвичайна дівчина, і по-третє, вона сама ніколи ні про що мене не питає, тож як не питати ні про що і її, доведеться мовчати обом.

Там, на стоянці "Пабліксу", вона сказала:

— Так от, я склала тобі перелік. Як чогось не второпаєш, дзвони мені на мобільник. До речі, я дозволила собі покласти дещо в твій мінівен заздалегідь.

— Як? Ще до того, як я на все це погодився?

— Ну, так. Формально так і є. Словом, будуть запитання, телефонуй, але вазеліну бери велику банку, більшу від твого кулака. Там є такі баночки для малят, є трохи більші баночки — для матусь, так би мовити, а є серйозні банки для татусів — от нам треба таку. Якщо великої не буде, бери штуки три середніх, — Марго вручила мені перелік і одну сотню і сказала: — Цього має вистачити.

Ось цей перелік.

З цілі Соми, в окремих упаковках

Крем для Депіляції (це щоб ноги Голити, тільки без леза; у відділі Дівчачої косметики)

Вазелін

Газованка "Mountain Dew", шість Банок в упаковці

дюжина Тюльпанів

одна Пляшка Води

Хусточки одна Бляшанка синьої фарби з розприскувачем

— Цікаво ти велику літеру розставляєш, — сказав я.

— Так, я прихильниця випадкового вживання великих літер. Правила занадто несправедливі до слів, що стоять усередині.

Не знаю, що там належить казати касирці, коли стоїш перед нею о пів на першу ночі з тринадцятьма фунтами сома, кремом для депіляції, величезною банкою вазеліну, упаковкою "Mountain Dew", бляшанкою синьої фарби і букетом тюльпанів. Отож я сказав:

— Набір тільки здається дивним.

Жінка відкашлялась і, не дивлячись на мене, пробурмотіла:

— Не тільки здається.

— Знаєш, я не хочу вскочити в халепу, — мовив я, повернувшись до авто, поки Марго вже змивала з обличчя чорний грим за допомогою хустинок і води з пляшки. Виходить, він був потрібен лише для того, щоб вибратися з будинку. — В запрошенні з Дюку[7] чорним по білому написано, що мене не візьмуть, якщо я потраплю під арешт.

— К., ти такий нервовий!

— Я лише прошу: постарайся, щоб у нас не було неприємностей, — сказав я. — Звісно, я не від того, щоб повеселитися і все таке, але не за рахунок мого... е-е-е... майбутнього.

Марго звела на мене погляд — обличчя було майже чисте — і ледве помітно всміхнулася:

— Послухай, невже тобі не набридла вся ця дурня?

— Га?

— Коледж: візьмуть тебе туди чи ні. Проблеми: виникнуть вони чи ні. Школа: буде в тебе найвищий бал чи найнижчий. Кар'єра: зробиш ти її чи не зробиш. Будинок: великий чи маленький, власний чи найманий. Гроші: маєш їх чи ні. Все це так сумно!

Я спробував заперечити, сказати, що їй самій, певне, теж не геть начхати на ці запитання, вона ж і сама вчиться добре, і в Університет Флориди її беруть, ще й на курс для відмінників, але Марго вже мовила:

— "Волмарт".

У "Волмарт" ми пішли разом і взяли "ключку" для блокування автомобільного керма. Коли ми проходили повз дитячий відділ, я поцікавився у Марго, навіщо нам "ключка".

Але замість відповіді на моє запитання вона виголосила черговий божевільний монолог:

— Ти в курсі, що довгий час, тобто майже всю історію людства, середня тривалість життя становила менш як тридцять років? Виходить, нормальне доросле життя тривало років десять, так? Ніхто не планував, як піде на пенсію. Не планував свою кар'єру. Ніхто взагалі нічого не планував. На це часу ні в кого не було. Тобто на майбутнє. А потім раптом тривалість життя почала зростати, у людей з'явилося майбутнє, і тепер люди майже весь час тільки про нього і думають. Про майбутнє, тобто. І все життя опинилося в майбутньому. Ти робиш щось тільки заради майбутнього. Ти закінчуєш школу, щоб потрапити в коледж, і щоб потім робота була трохи краща, і щоб дім купити більший, і щоб дітей в коледж відправляти, і щоб у них потім робота була краща, і щоб вони могли дім купити, і щоб у них вистачило грошей своїх дітей відправляти в коледж.

Мені здавалося, Марго верзе нісенітницю, щоб не відповідати на моє запитання. І я запитав ще раз:

— Навіщо нам "ключка"?

Марго м'яко поплескала мене по спині.

— До ранку ти все зрозумієш.

І тут вона угледіла клаксон. Насилу вона дістала його з коробки, я відразу ж сказав:

— Ні!

А вона запитала:

— Що означає "ні"?

— Це означає: не треба сигналити.

Але вона почала сигналити, не встиг я ще дістатися до літери "с" у слові "сигналити", і він заверещав так пронизливо, що в мене мало не луснула голова, а Марго й каже:

— Вибач, я не почула. Що ти сказав?

— Годі си...

Але вона знову мене заглушила.

Тут до нас підійшов працівник "Волмарту", трохи старший од нас хлопчина, і мовив:

— Послухай, тут не можна сигналити.

І Марго начебто й щиро відказала:

— Пробач, я не знала.

А він:

— Та все нормально. Я особисто не заперечую.

На цьому розмова мала б і скінчитися, але хлопець і далі дивився на Марго; я його й не звинувачую: від неї непросто очі відірвати.

Потім він запитав:

— Ви двоє сьогодні що робите?

— Та нічого особливого, — відказала Марго. — А ти?

— У мене о першій зміна закінчується, і я йду в отой бар на вулиці Оранж. Ти, якщо є бажання, приєднуйся. Тільки брата твого доведеться додому відіслати, там документи перевіряють.

Кого-кого?

— Я їй не брат, — мовив я, вступившись у його кеди.

Але Марго прийняла його гру.

— Він двоюрідний, — збрехала вона. Потім прихилилася до мене і обняла за пояс — я кожен її пальчик відчував. І тут раптом вона додала: — І мій коханець.

Хлопець вирячив очі й ушився хутчій, але рука Марго ненадовго затрималася в мене на поясі, тож я, скориставшись нагодою, теж її обняв.

— З усіх двоюрідних тебе я люблю найбільше, — повідомив я. Марго усміхнулася, легенько штовхнула мене стегном і спритно викрутилася з моїх обіймів.

— Наче я не знаю!

4

Ми мчали по трасі 1-4, яка, на щастя, виявилася порожньою, і Марго давала мені вказівки. На годиннику на панелі була 1:07.

— Гарно, еге ж? — озвалася Марго, дивлячись не на мене, а у вікно, тож я її майже не бачив. — Люблю швидку їзду у ліхтарному світлі.

— Світло, — мовив я, — видиме нагадування про Невидиме Світло.

— Гарно, — похвалила Марго.

— Це Еліот. Ти ж читала. Торік на англійській проходили.

Я сам, як по правді, всього того вірша не подужав, але уривки, які прочитав, осіли в пам'яті.

— А, то це цитата, — сказала вона розчаровано.

Рука Марго лежала на панелі. Я теж міг би покласти долоню на панель, і тоді наші руки опинились би поруч. Але я цього не зробив.

— Повтори-но ще раз, — попросила Марго.

— Світло, видиме нагадування про Невидиме Світло.

— Так. Чорт забирай, гарно сказано... Може, це й на твою дівчину подіє.

— Колишню дівчину, — поправив я.

— Сюзі тебе кинула? — запитала Марго.

— Чого це ти вирішила, що це вона кинула мене?

— Ой, вибач.

— Хоч так воно і було, — зізнався я, і Марго зареготалася.

Ми розійшлися з Сюзі вже кілька місяців тому, але я не звинувачував Марго за те, що вона не стежила за тою драмою. Те, що відбувається в репетиційній, рідко вихлюпується за її стіни.

Марго поклала на панель ноги і почала ворухити пальчиками в такт своїм словам. У її мові завжди чувся виразний ритм, так ніби вона вірші читала.

— Ех, шкода, звісно. Але я тебе розумію. Мій чарівний хлопець, виявляється, вже давно кохається з моєю найкращою подружкою.

Я обернувся, але обличчя Марго затулялося волоссям, і я не міг зрозуміти, чи не жартує вона.

— Серйозно?

Вона промовчала.

— Я ж вас бачив сьогодні разом, ти так весело сміялася.

— Не знаю, про що це ти. Я про все дізналася сьогодні перед першим уроком, а потім я бачу їх: стоять, балакають, то я розкричалася, мов скажена, Бекка кинулася до Клінта Бауера в обійми, а Джейс стоїть, як ідіот, а з роззявленого смердючого рота котиться тютюнова слина...

Ага, виходить, сцену в коридорі я інтерпретував хибно.

— Дивно. Вранці до мене підкотився Чак Парсон з питанням, що мені відомо про тебе і Джейса.

— Ну, Чак, мабуть, просто робить, що йому наказують. Може, Джейс велів йому з'ясувати, кому про все відомо.

— Господи Ісусе, навіщо йому Бекка здалася?

— Ну, цікавою особистістю або щедрої душі людиною її не назвеш, тож, напевно, просто тому, що вона сексі.

— Таж не більше за тебе! — вихопилося в мене.

— Мене взагалі завжди дивувало, що хтось починає з кимсь зустрічатися тільки через вроду. Це все одно що пластівці на сніданок не до смаку вибирати, а за кольором упаковки... До речі, нам до наступної розв'язки... Але я не надто вродлива, принаймні якщо зблизька глянути. Як правило, що ближче людина до мене підходить, то менш привабливою я здаюся.

— Це... — почав був я.

— Проїхали, — урвала вона.

Мені здалося несправедливим, що такий козел, як Джейсон Вортингтон, може зустрічатися і з Марго, і з Беккою, а в такого

приємного хлопця, як оце я, ні Марго, ні Бекки немає — і взагалі нікого нема, якщо вже по правді. З іншого боку, я волію не зв'язуватися з Беккою Арингтон. Може, вона й сексі, але: 1) геть прісна, 2) повна, справжня, непідробна лярва. Всі, хто буває в репетиційній, давно запідозрили, що у Бекки така розкішна фігура, бо вона харчується тільки душами кошенят і снами про вбогих сиріток.

— Бекка така довбеха, — сказав я, намагаючись втягнути Марго в розмову.

— Ага, — відказала вона, дивлячись у вікно. Її коси блищали в світлі фар зустрічних автовок. Я раптом подумав, чи не плаче вона, але відразу ж стало видно, що я помилився, бо Марго напнула каптур і дістала з торбинки "ключку".

— Гаразд, ми все одно повеселимося, — вигукнула Марго, зриваючи упаковку.

— А мені можна дізнатися, куди ми їдемо?

— До Бекки.

— Ох, — зронив я, зупиняючись перед знаком "стоп".

Поставивши авто на ручне гальмо, я хотів був сказати Марго, що негайно відвезу її додому.

— Ніякого криміналу. Слово даю. Треба знайти машину Джейса. Бекка мешкає на наступній вулиці праворуч, але він паркується десь в іншому місці, тому що її батьки дома. Пошукаймо на паралельній вулиці. Це перше, що на думку спадає.

— О'кей, — погодився я. — Але потім — додому.

— Ні, потім — пункти з другого по одинадцятий.

— Марго, це кепська ідея.

— Ти їдь уже, — сказала вона, і я послухався.

Ми знайшли "лексус" Джейса в глухому куті за два квартали від будинку Бекки. Я навіть зупинитися не встиг, а Марго вже вискочила з "ключкою" в руках. Вона відчинила дверцята "лексуса", сіла за кермо і почала встановлювати "ключку". А потім охайно зачинила двері.

— Цей дурник ніколи авта не замикає,— буркнула Марго, залазячи назад у мій мінівен.

Ключ від "ключки" вона поклала в кишеню. Потім розкуйовдила мені чуба.

— Пункт перший виконано. Тепер їдьмо до Бекки.

Дорогою Марго ознайомила мене з другим і третім пунктами плану.

— Геніально, — визнав я, хоча в нутрі у мене все вирувало від хвилювання.

Завернувши на вулицю, де мешкала Бекка, я зупинився неподалік її хати. Марго полізла за сидіння і повернулася з біноклем і цифровою камерою. Вона подивилася в бінокль, потім дала його мені. Я побачив, що в підвалі горить світло, але руху ніякого не помітив. Я взагалі дуже здивувався, що в цьому домі є підвал: майже на всій території Орlando копнеш — і відразу вода.

Діставши з кишені телефон, я набрав продиктований Марго номер. Один гудок, другий, потім сонний голос промовив:

— Алло.

— Пане Арингтон?

Марго хотіла, щоб подзвонив саме я, тому що мого голосу ніхто не впізнає.

— Хто це? І котра це година?

— Сер, думаю, вам слід знати, що просто зараз ваша дочка займається сексом з Джейсоном Вортингтоном у підвалі вашого будинку,
— мовив я і повісив слухавку.

Пункт другий виконаний.

Ми з Марго вистрибнули з мінівена і, добігши до будинку Бекки, лягли на землю біля огорожі. Марго віддала мені камеру. Спалахнуло світло в спальні нагорі, потім на сходах, потім у кухні. А тоді нарешті й на сходах, що ведуть у підвал.

— Он він, — шепнула Марго.

Я зрозумів, про що вона, краєм ока помітивши, як з підвального вікна вилазить напівголий Джейсон Вортингтон. Він помчав через газон у самих боксерках, а коли наблизився до мене, я підскочив і сфотографував його, таким чином виконавши і третій пункт. Спалах камери, напевне, здивував нас обох, і якусь жахливу секунду Джейсон напружено дивився в мій бік, а потім кинувся в темряву.

Марго поторсала мене за холошу джинсів, і я опустив погляд: вона реготала як несамовита. Я допоміг їй підвестися, і ми побігли до авта. Коли я пхнув ключ у замок запалювання, вона сказала:

— Покажи фотку.

Я віддав їй камеру, і ми разом дивились на екран, буквально торкаючись головами. Побачивши бліде обличчя Джейсона Вортингтона, вочевидь шокованого, я зареготав.

— О Боже! — вигукнула Марго і тицьнула в екран пальцем. Напевне, Джейсон так поспішав, що не встиг заховати в труси Джейсона-молодшого, й у нас тепер було його цифрове зображення, яке можна буде демонструвати нащадкам.

— Це можна назвати прутнем, — сказала Марго, — так само як Род-Айленд можна назвати штатом. Може, він чимось там і знаменитий, але точно вже не великий.

Я знову глянув на будинок і побачив, що світло в підвалі більше не горить. І раптом зловив себе на думці, що мені трохи навіть шкода Джейсона: не пощастило йому з мікропругнем і з геніально мстивою дівчиною. Але, з іншого боку, в шостому класі Джейс пообіцяв, що не заламуватиме мені рук, якщо я з'їм черв'яка, я з'їв, а він мені в пику дав. Тож я не дуже довго йому співчував.

Потім я повернувся до Марго: вона дивилася на будинок у бінокль.

— Тепер нам туди, — оголосила вона. — У підвал.

— Що? Навіщо?

— Пункт четвертий. Викрасти його одяг, на той раз як він спробує по нього повернутися. Пункт п'ятий. Залишити Бецці рибу.

— Ні.

— Так. Уже, — сказала вона. — На неї зараз там, нагорі, верещать батьки. Але чи довга буде нотація? Що вони їй можуть сказати? "Недобре кохатися в підвалі з хлопцем Марго". Вся нотація одним реченням може обмежитися. То треба поквапитися.

І Марго вистрибнула з машини з балончиком фарби в одній руці та з одним сомом у другій.

— Це погана ідея, — зронив я пошепки, але все одно пішов за нею, так само пригинаючись до землі, поки не дістався незачиненого підвального віконця.

— Я перша, — сказала Марго і полізла у вікно ногами вперед. Коли вона вже наполовину зникла в підвалі, я запитав:

— Може, я просто на варті постою?

— Ні, затягуй свою худу дупу сюди, — відказала вона, і мені знову довелося послухатися.

Я швидко зібрав увесь хлоп'ячий одяг, розкиданий на лавандовому Беччиному килимі. Джинси зі шкіряним паском, в'єтнамки, бейсболку команди "Дикі коти" старшої школи "Вінтер-парк", блакитну теніску. Коли я обернувся до Марго, вона тицьнула мені загорнуту в папір рибину і фіолетову ручку з блискітками, яку взяла у Бекки. І звеліла писати:

Послання від Марго Рот Шпігельман: вашу дружбу з нею згодували рибам[8].

Марго загорнула рибину в шорти і сховала її в шафу. Раптом нагорі почулися кроки, я поплескав Марго по плечу і витріщив очі. Але вона лише всміхнулася і неквапливо дістала балончик з фарбою. Я поліз у вікно й, опинившись надворі, обернувся: Марго, спираючись на стіл,

спокійно струснула фарбу. А потім легким рухом руки — як у фільмах про Зорро — вивела на стіні над комп'ютерним столом Бекки букву "М".

Потім вона простягнула мені руки, і я витягнув її з вікна. Коли вона опинилася на землі, ми почули пронизливий зойк: "Ай!" Я гарячково схопив одяг і дременув звідтіля, Марго — за мною.

Я чув, як відчинилися вхідні двері, але не обернувся — ні тоді, коли гримнуло гучне "Стій!", ні навіть тоді, коли позаду пролунав постріл.

Марго пробурмотіла: "Дробовик", — але мені не здалося, що вона через це дуже переймається, вона ніби просто факт констатувала, — і я сторчголов кинувся через огорожу, вирішивши не оббігати її збоку. Не знаю, як я планував приземлитися, може, думав, що сальто вийде зробити, але насправді гепнувся на асфальт на ліве плече. На щастя, я впав на Джейсові лахи, які трохи пом'якшили удар.

Я вилаявся і не встиг навіть спробу зробити підвестися, як відчув, що Марго намагається мені допомогти, потім ми якось опинилися в машині, мені довелося виїжджати заднім ходом з вимкненими фарами — і я мало не розчавив майже голого бейсболіста зі шкільної команди "Дикі коти". Мчав Джейс дуже швидко, але, по-моєму, галасвіта. Коли ми проїжджали повз нього, мене спіткав ще один напад жалості, який змусив мене відчинити вікно і кинути в його бік теніску. На щастя, здається, ні мене, ні Марго Джейс не побачив, а мінівен упізнати не міг, бо — не подумайте, звісно, що для мене це така вже болюча тема — в школу я ним не їжджу.

— Якого біса ти це зробив? — запитала Марго, коли я увімкнув фари — я вже їхав уперед, намагаючись зорієнтуватися в лабіринті приміських вулиць.

— Мені шкода його стало.

— Його? За що? За те, що він зраджував мене півтора місяця? Чи за те, що він, може, гидотою якоюсь мене заразив? За те, що він мерзенний телепень, який усе своє життя буде незаслужено щасливий і багатий, являючи собою приклад світової несправедливості?

— Та він мені таким нещасним видався... — відказав я.

— Ну й добре. Тепер їдьмо до будинку Карін. На Пенсильванія-стріт, біля горілчаної крамниці.

— Не гнівайся на мене, — сказав я. — У мене з дробовика стріляли за те, що я тобі допомагав, то не гнівайся.

— Я НЕ ГНІВАЮСЯ НА ТЕБЕ! — гаркнула Марго й гупнула кулаком по панелі.

— Ну, судячи з твого тону...

— Я думала, ну... Я думала, може, він не зраджує мене.

— Ой!

— Мені Карін розповіла. Гадаю, багатьом це вже давно було відомо. Але до неї мені ще ніхто не говорив. Я подумала, може, вона просто вирішила трохи драматизувати ситуацію абоощо.

— Мені дуже прикро, — сказав я.

— Ага. Ага. Повірити не можу, що мені не байдуже.

— У мене серце шалено калатає,— повідомив я.

— Це ознака того, що тобі весело, — відказала Марго.

Але мені не здавалося, що це весело, мені здавалося, що в мене серцевий напад. Я заїхав на стоянку невеликого маркету і притиснув палець до яремної вени, дивлячись, як на годиннику блимає двокрапка між цифрами. Подивившись на Марго, я побачив її обурений погляд.

— У мене серцебиття небезпечно прискорене... — пояснив я.

— Та я й сама пригадати не можу, коли мене востаннє щось отак розбурхало. Адреналін просто в горлі, легені розширені.

— Вдихай через носа, видихай через рота, — порадив я.

— Всі твої дріб'язкові страхи, вони такі...

— Зворушливі?

— Такі речі прийнято називати інфантилізмом? — усміхнувшись, запитала Марго.

Вона знов обернулася назад і дістала сумочку.

"Скільки в неї там усього?" — подумав я. Марго витягла з сумочки пляшечку лаку для нігтів — він був такого темно-червоного кольору, що здавався практично чорним.

— Поки ти оговтуватимешся, я нігті нафарбую, — повідомила вона, усміхаючись із-під чубчика. — Можеш не поспішати.

Якусь хвилю ми так і сиділи: вона — з пляшечкою лаку на панелі, я — з тремтячим пальцем на вені. Мені подобався цей колір, а у Марго були гарні пальці, дуже тонкі, на відміну від усього іншого: в інших місцях її тіло було радше округлим. Я думав, як добре було би сплестися з нею пальцями. Згадав, як вона поклала мені руку на стегно у "Волмарті", —

здавалося, це було вже кілька днів тому. Пульс потихеньку сповільнювався. Я спробував переконати себе в тому, що Марго має рацію. Мені нема чого боятися — не в такому маленькому містечку такої тихої ночі.

5

— Пункт шостий, — оголосила Марго, тільки-но ми рушили далі. Вона змахувала пальчиками в повітрі, ніби грала на піаніно. — Лишити біля дверей Карін квіти і записку з перепросинами.

— Що ти їй зробила?

— Ну, коли вона розповіла мені про Джейса, я, так би мовити, вбила гінця, який приніс погану звістку.

— Тобто як?

Ми стали на світлофорі, а поруч зупинилася спортивна машина з юнаками, мотор ревів так, ніби запрошував мене до перегонів. Тільки наш "крайслер", коли натиснеш на газ, лише жалібно скиглить.

— Ну, я точно не пам'ятаю, як саме я її назвала, але щось у дусі "шмарката дурна сучка з прищавою спиною, кривими зубами, товстою сракою і найбридкішою у всій Центральній Флориді зачіскою". Ну, загалом, я чимало наговорила.

— У неї зачіска і справді якась дурнувата... — погодився я.

— Знаю. Оце тільки ці слова в мене й були правдиві. Коли обзиваєш когось, нізащо не говори правди, бо після цього нелегко буде по-чесному взяти свої слова назад, розумієш? Ну, я розумію, можна висвітлити волосся. Можна зробити мелірування. Але ж не смуги, як у скунсів.

Коли я під'їжджав до будинку Карін, Марго знову полізла за сидіння і дістала букет тюльпанів. До стебла одного з них вона скотчем прикріпила записку, склавши її конвертиком. Тільки-но я зупинив машину, вона віддала квіти мені, я по доріжці підбіг до дверей Карін, поклав квіти і втік назад.

— Пункт сьомий, — сказала вона, коли я знову сів за кермо, — залишити рибу для любого пана Вортингтона.

— Його, напевно, ще немає вдома, — сказав я, і в моєму голосі знову почувся натяк на жалість.

— Я сподіваюся, за тиждень копи знайдуть його, босого, божевільного і голого, в якій-небудь придорожній канаві,— безпристрасно відказала Марго.

— Частіше нагадуй мені, що ніколи не треба ставати на заваді Марго Рот Шпігельман, — буркнув я, і вона засміялася.

— Так, це серйозно. Ми нашлемо справжній град на наших ворогів.

— На твоїх ворогів, — виправив я.

— Подивимося, — швидко відказала вона, а потім уся стрепенулася і додала: — Так, це я сама зроблю. У Джейсона дуже добра охоронна система. Ще один напад панічного страху нам ні до чого.

— Гм, — відказав я.

Джейсон мешкав на тій самій вулиці, що й Карін, у страшенно заможному районі під назвою Касавілла. Там усі будинки в іспанському стилі, червона черепиця на дахах і все таке, тільки будували їх не іспанці. А батько Джейсона — один з найбагатших забудовників у Флориді.

— Бридкі монстри для бридких монстрів, — сказав я, коли ми вїхали в Касавіллу.

— Авжеж. Якщо я колись житиму в будинку з сімома спальнями для родини з трьох людей, зроби мені таку ласку — пристрель мене.

Ми зупинилися перед домівкою Джейсона: архітектурним монстром, схожим на велетенську копію іспанського ранчо, до якого навіщось прибудували три доричні колони. Марго взяла другу рибину, зубами зняла ковпачок з ручки і нашкрябала так, що на її почерк було зовсім несхоже:

Любов МШ до тебе: згодована рибам.

— Не глуши мотору, — звеліла вона й наділа бейсболку Джейсона козирком назад.

— О'кей, — погодився я.

— Будь готовий, — додала Марго.

— О'кей, — знову сказав я, відчувши, що в мене знову закалатало серце.

Вдих через ніс, видих через рот, вдих через ніс, видих через рот. Тримаючи в руках рибу і балончик з фарбою, Марго відчинила хвіртку і бігом кинулася через величезний газон Вортингтонів, потім сховалася за дубом. Звідти помахала мені рукою, я теж помахав у відповідь, потім вона глибоко вдихнула повітря, надувши щоки, і видихнула, а тоді кинулася вперед.

Але вона встигла зробити лише крок, як будинок засвітився, мов міська ялинка на Різдво, і завилала сирена. У мене промайнула думка просто кинути Марго напризволяще, але я все ж таки лишився на місці,

вдихаючи через ніс, видихаючи через рот, — а вона вперто бігла до будинку. Нарешті шпурнула рибину у вікно, але сигналізація верещала так голосно, що гуркіт розтрощеної шибки я ледве розчув. А потім вона — це ж Марго Рот Шпігельман! — охайно вивела букву "М" на нерозбитій шибці. І тільки після цього кинулася до авта, а я одну ногу тримав над педаллю газу, другу — над педаллю гальма, і "крайслер" у ту мить став справжнім породистим скакуном. Марго мчала так швидко, що з неї злетіла бейсболка; Марго з розгону плигнула в авто, і я зірвався з місця, ще вона й дверцят не зачинила.

Я пригальмував біля знаку "стоп" у кінці вулиці, й Марго запротестувала:

— Якого біса? Вперед, вперед, вперед.

— А, звісно...

Я вже забув, що всю свою обережність пустив за водою. Всі три інші знаки "стоп" у Касавіллі я проїхав без зупинки і вже виїхав на Пенсильванія-авеню, аж повз нас пролетіла поліцейська машина з увімкнутою мигавкою.

— Ох, це навіть для мене занадто! — сказала Марго. — За твоєю шкалою напруги у мене теж трохи прискорився пульс.

— Боже мій, невже ти не могла залишити йому рибу в машині? Або під дверима?

— Ох, К., ми град на них повинні наслати, а не дощик.

— Заспокой мене, що пункт восьмий не такий жахливий.

— Не хвилюйся. Восьмий — дитячі забавки. Їдьмо назад у Джеферсон-парк. До Лейсі. Ти ж знаєш, де вона мешкає?

Я знав, хоча, бачить Господь, Лейсі Пембертон ніколи в житті не опустилася б до того, щоб запросити мене до себе. Вона мешкала з протилежного боку Джеферсон-парку, за милю від мене, в гарній квартирі над крамницею канцтоварів — у тому самому кварталі, де колись жив той мертвий чоловік. Я був у цьому будинку, на третьому поверсі, у друзів моїх батьків. І я знав, що він оточений двома парканами з замкненими хвіртками. Я розумів, що Туди не залізти навіть Марго Рот Шпігельман.

— То Лейсі повелася погано чи порядно? — запитав я.

— Лейсі повелася винятково погано, — озвалася Марго, знов поглядаючи у вікно і не дивлячись на мене, тож я ледве її чув. — Узагалі-то ми з нею з дитячого садка дружили.

— І?

— І вона мені про Джейса не сказала. Але справа не тільки в цьому. Я подумала і зрозуміла, що вона — просто жахлива подруга. Ну от, наприклад, як тобі здається, я гладка?

— Боже мій, ні, звісно, — відказав я. — Ти...

Я хотів сказати: "...не худа, але в цьому ж і полягає твоя привабливість — у тому, що ти на хлопця не схожа", але стримався.

— Ну, зайву вагу тобі скидати точно не треба.

Вона зареготала і махнула рукою, додавши:

— Та тобі просто подобається моя величезна дупа!

Я на мить відірвався від дороги і подивився на Марго, чого робити не слід було, бо вона прочитала на моєму обличчі все: по-перше, я б не назвав її величезною; а по-друге, її дупця дуже приваблива. Але справа не тільки в цьому. Адже особистість Марго невіддільна від тіла Марго. Неможливо бачити щось одне. Наприклад, ти дивишся в її очі й бачиш їхню блакить, а в блакиті — саму Марго. Зрештою, не можна сказати, що Марго Рот Шпігельман гладка чи худа, це все одно як сказати, що Ейфелева вежа гарна чи негарна. Краса Марго — суцільна досконалість, неторкана й недоторканна.

— Але вона завжди намагається ущипнути, — провадила Марго. — "Я дала б тобі ці шорти поносити, але на тобі, напевно, вони будуть не дуже". Або: "Яка ж ти зухвала, я захоплююся, як ти захоуєш у себе хлопців тільки за твій характер". Вона повсякчас отак до мене нишком докопується. Я навіть згадати не можу, коли вона щось про мене говорила без докопання.

— Докопування.

— Спасибі, Занудо МакМагістре Граматург!

— Граматист.

— Боже мій, я тебе зараз уб'ю! — засміялася Марго.

Я обігнув Джеферсон-парк, щоб не проїжджати повз наші з нею домівки, — наші батьки могли прокинутися і побачити, що нас немає. Ми проїхали вздовж озера (Джеферсон-лейк), потім через Джеферсон-корт і опинилися в такому собі центрі Джеферсон-парку, який лякав своєю порожнечою і тишею. Перед японським рестораном ми побачили чорний джип Лейсі. Зупинилися оддалік, навмисно пошукавши місцину без ліхтаря.

— Подай мені, будь ласка, останню рибину, — попросила Марго.

Я був радий її позбутися, бо вона вже почала смердіти. Марго своїм нормальним почерком написала на обгортці:

твоя Дружба з мш згодована Рибам.

Ми йшли так, щоб не потрапляти під ліхтарі, намагаючись при цьому вдавали, ніби просто гуляємо, — наскільки це можливо, коли у одного (у Марго) в руках величезна загорнута в папір рибина, а у другого (у мене) балончик з синьою фарбою. Загавкав собака, ми обоє завмерли, але незабаром усе стихло, і ми підійшли до машини Лейсі.

— Тут усе не так просто, — заявила Марго, виявивши, що дверцята замкнені.

Вона дістала з кишені шматок дроту і за хвилику відімкнула замок. На мене її майстерність справила належне враження.

Марго залізла на водійське сидіння і відчинила мені пасажирські двері.

— Допоможи, — прошепотіла вона.

Удвох ми підняли заднє сидіння. Марго кинула туди рибину, потім полічила до трьох, ми водночас випустили сидіння з рук, і воно розчавило рибину. Тельбухи луснули з жахливим звуком. Я дозволив собі пофантазувати на тему, як смердітиме в бездоріжнику після того, як він день постоїть на сонечку, і, визнаю, мене охопив захват.

Потім Марго попросила:

— Намалюй "М" за мене на даху.

Кивнувши, я виліз на задній бампер, нахилився і швидко вивів велетенську "М" на даху бездоріжника. Загалом я проти вандалізму. Але ще більше я проти Лейсі Пембертон — і це мене пересилило. Я зістрибнув з авта і побіг назад до мінівена. Поклавши руки на кермо, я побачив свого вказівного пальця — він був синій. Підняв його, показуючи Марго. Вона усміхнулася і показала мені свого синього пальця, а потім торкнулася ним мого. Я відчув дотик її ніжної синьої шкіри, і мій пульс відмовився сповільнюватися.

Після досить тривалої паузи Марго сказала:

— Пункт дев'ятий — центр.

Була 2:49 ночі. Ніколи ще в своєму житті я не почувався таким бадьорим.

6

Туристи в центр Орlando ніколи не ходять, бо там нічого немає, тільки декілька хмарочосів, що належать банкам і страховим компаніям. Вночі й у вихідні там узагалі не буває людей, хіба що купка жалюгідних відвідувачів якогось нічного клубу. Ведучи авто лабіринтом вулиць з одностороннім рухом, я помітив людей, що спали лежачи на тротуарі або сидючи на лавках. Марго відчинила вікно, і в салон повіяло важке тепле повітря — було якось не по-нічному гаряче. Вітер розкуйовдив її солом'яні коси, зв'язав пасма на обличчя. Навіть незважаючи на присутність Марго, серед цих величезних, порожніх будівель я почувався самотньо, ніби прийшов кінець світу, а я вцілів, і світ тепер належить мені, цілий нескінченний світ — мій, і я — його дослідник.

— Ми просто катаємося? — поцікавився я.

— Ні,— відказала Марго. — Я намагаюся знайти будівлю банку "СанТраст"[9]. Вона поруч зі "Спаржею".

— А, — бодай щось я міг сказати до діла, — це на півдні.

Я поминув кілька кварталів, а потім звернув. Марго зраділа: перед нами таки була "Спаржа".

Це не стебло спаржі, й навіть не зі спаржі воно зроблене. Це скульптура, страшенно схожа на тридцятифутову спаржу, хоч її ще порівнюють з:

- 1) зеленим скляним бобовим деревом;
- 2) абстрактним зображенням дерева;
- 3) зеленішим, склянішим і бридкішим Монументом Вашингтона[10];
- 4) велетенським зеленим фалосом зеленого велетня.

В будь-якому разі, це геть не схоже на Вежу світла, як офіційно називається скульптура. Я зупинився перед стоянковим лічильником і обернувся до Марго. Вона дивилася вперед, в нікуди, поза "Спаржу", — я лише на мить зловив її порожній погляд. І вперше подумав, що з нею може бути щось негаразд. Не тільки "мій хлопець козел", а дещо серйозніше. Мені слід було щось сказати. Причому сказати по порядку: одне, потім друге, потім третє. Але я сказав ось що:

— Можна запитати, навіщо ти мене до "Спаржі" припровадила?

Марго, обернувшись до мене, посміхнулася. З її вродою навіть фальшива посмішка видається переконливою.

— Треба перевірити, як успіхи. Найкраще це робити з висоти "СанТрасту".

Я закотив очі.

— Оце вже нізащо! Ти обіцяла ніяких проникнень зі зломом.

— Це буде проникнення без злomu, бо двері не зачинені.

— Марго, це смішно. Звіс...

— Визнаю, що сьогодні вночі ми вже здійснювали правопорушення. Ми проникли до Бекки, а у Джейса здійснили злом. А тут знову буде просто проникнення. Одночасно проникнення зі зломом не було. Так, нас можуть звинуватити і в проникненні, і в зломі, але в "проникненні зі зломом" — ні. Тож я обіцянки дотрималася.

— Я не сумніваюся, що у них тут охорона... — відказав я.

— Є охоронець, — сказала вона, відстібаючи пасок безпеки. — Певна річ, як же без цього. Його звати Гас.

Ми увійшли в центральні двері. За величезним напівкруглим столом сидів парубок у формі охоронця, з ріденькою борідкою.

— Привіт, Марго, — привітався він.

— Як життя, Гасе?

— А це що за хлопчина?

"МИ ОДНОГО ВІКУ!" — хотілося крикнути мені, але я вирішив, що краще нехай переговори провадить Марго.

— Це мій колега К. К., познайомся, це Гас.

— Як справи, К.? — запитав він.

"Знаєш, ми тут катаємося, розкидаємо по всьому місту дохлу рибу, б'ємо вікна, фотографуємо голих молодиків, вдираємося в діловій хмарочос о чверть на четверту ранку тощо".

— Нормально, — відказав я.

— Ліфти на ніч вимикаються, — сказав Гас. — Довелося о третій вимкнути. Але можете піднятися по сходах.

— Круто. Ну, тоді бувай, Гасе.

— Бувай, Марго.

— Звідки в біса ти знаєш охоронця з "СанТрасту"? — запитав я, коли ми вже йшли по сходах.

— Він навчався в нашій школі, закінчив її торік, — відказала вона. — Поквапся, о'кей? Ми марнуємо час.

Марго помчала нагору, перестрибуючи через сходинок і тримаючись рукою за перила, я намагався не пасти задніх, але не виходило. Моя сусідка спортивними іграми не захоплювалася, але любила бігати: я іноді бачив її в Джеферсон-парку, саму, з плеєром. А я бігати не любив. Я взагалі будь-якої фізичної активності намагався уникати. Але в ту ніч я сопів щосили, втираючи з чола піт і намагаючись не звертати уваги на втому в ногах. Коли я дістався двадцять п'ятого поверху, Марго чекала мене на майданчику.

— Гляди, — сказала вона, відчиняючи двері, й ми опинилися у величезному приміщенні з довжелезним столом — як два авта — і вікнами на всю стіну. — Це конференц-зала, — повідомила Марго. — Звідси найкращий овид.

Я пішов за нею вздовж вікон.

— Так, он там, — вона показала пальцем, — Джеферсон-парк. Будинки наші бачиш? Світло не горить, добре, — вона пройшла трохи далі.— Он Джейсова домівка. Теж темно, копів уже немає. Теж чудово, хоча це може означати, що й сам він уже додому прибіг, що для нас небажано.

Будинок Бекки був задалеко, і побачити його звідси ми не могли.

Якусь хвилю Марго мовчала, а потім підійшла до скла і притиснулася до нього чолом. Я позадкував, але вона схопила мене за футболку і потягнула вперед. Я боявся, що шибка нашої ваги не витримає, але Марго не здавалася, і, відчувши, як її кулак уперся мені в бік, я все-таки притулив чоло до скла — якомога обережніше. І подивився.

Згори видно було, що Орlando дуже добре освітлюється. Просто під нами застережно блимали світлофори: "перехід дороги забороняється", і навсібіч розбігалися ліхтарі, так що центр нагадував ідеальну решітку, а далі починалися околиці.

— Краса, — сказав я.

— Та ну? — всміхнулася Марго. — Ти серйозно так вважаєш?

— Ну, може, й ні,— сказав я, хоча мені все ж таки подобалося.

З ілюмінатора літака Орlando було схоже на конструкцію з "ЛЕГО" в океані зелені. А з такої висоти і вночі воно здавалося справжнім містом — і я його наче бачив уперше. Я пройшовся залом, потім зазирнув і в інші кабінети на тому ж поверсі й оглянув усе місто. Он школа. Он Джеферсон-парк. Он там удалині — "Світ Диснея". Он аквапарк "Водяна воля". Он крамничка, біля якої Марго фарбувала нігті, поки я

відсапувався. Там був мій світ, і я міг оглянути його цілком з горішнього поверху хмарочоса.

— Справляє враження, — сказав я вголос. — Ну, з такої віддалі. Не видно навіть, яке воно все старе... Не бачиш ні іржі, ні бур'янів, ні потрісканої фарби. Все як на будівельному плані.

— Усе зблизька негарне, — погодилася Марго.

— Тільки не ти, — бовкнув я, знову не подумавши. Вона й далі стояла, притулившись чолом до шибки, але трохи обернула до мене голову і всміхнулася.

— Дам тобі пораду. Ваблять до себе упевнені в собі люди. А невпевнені — менш... — і, не встиг я нічого відповісти, знову глянула вниз і сказала: — Ось що псує красу: так, ти звідси не бачиш ні іржі, ні потрісканої фарби, ні чогось там ще, зате бачиш усе місто — бачиш, яке воно фальшиве. Таке з пластику можна зробити. Або з паперу вирізати. Ну подивися, К.: всі ці глухі кути, вулиці, які замикаються самі на себе, всі ці тимчасові споруди. У цих паперових будиночках живуть паперові людці, що опалюють їх власним майбутнім. Паперові діти п'ють пиво, куплене їм якимось покидьком у паперовому гастрономі. І всі схибнуті на тому, як щомога нагребти всякого майна. А майно тонке і тлінне, як папір. І люди такі самі. Я вже вісімнадцять років живу в цьому місті й ще не зустріла жодної людини, яка цінувала б щось вартісне.

— Постараюся не сприймати це за особисту образу, — сказав я. Ми дивилися в чорнильну далечінь, на всі ті глухі вулички і ділянки в чверть акру. Але плече Марго торкалося мого, лікоть теж, і хоч я на Марго навіть не дивився, а стояв, притулившись до шибки, мені здавалося, ніби я пригортаюся до неї.

— Вибач, — зронила вона. — Може, все було б інакше, якби я водилася з тобою, а не з... ох! Господи! Я така собі огидна через те, що

ці мої так звані друзі мені небайдужі. Ну от, знай: я не дуже засмучена через Джейсона. І через Бекку. І навіть через Лейсі, хоча до неї у мене були дуже теплі почуття. Але просто остання нитка обірвалася. Тонюсінька, звісно ж, але вона в мене єдина залишалася. А кожному паперовому дівчиську потрібна бодай одна ниточка, еге ж?

І тоді я сказав ось що. Я сказав:

— Запрошую тебе до нас завтра на обід.

— Як мило, — прошепотіла Марго. Потім вона обернулася до мене і легенько кивнула. Я всміхнувся. І вона всміхнулася. І я в цю усмішку повірив. Потім ми знову вийшли на сходи і побігли. Внизу кожного прольоту, стрибаючи з останньої сходинки, я клацав за каблучками, щоб розсмішити Марго, і вона сміялася. Я думав, що я її розважаю. Думав, що вона втішилася. Думав: якщо зможу бути впевненішим, між нами щось спалахне.

Але я помилився.

7

Ми сіли в мінівен, я встромив ключа і, перш ніж завести мотор, запитав:

— А о котрій, до речі, твої батьки прокидаються?

— Не знаю, десь о чверть по шостій...

На годиннику показувало 3:51.

— Тобто у нас ще більш як дві години, а виконано вже дев'ять пунктів.

— Знаю, але я під кінець найважче залишила. Але ми все зробимо.
Пункт десятий — жертву вибирає К.

— Що?

— Покарання я вже придумала. А ти вирішуй, кому впаде град нашого гніву.

— На кого впаде град нашого гніву, — виправив я, а Марго з презирством похитала головою. — До того ж мені нема на кого його скеровувати, — додав я, і це була правда.

Мені завжди здавалося, що вороги є тільки у видатних людей. Наприклад, загляньмо в історію: у Німеччини було більше ворогів, ніж у Люксембурга. Марго Рот Шпігельман була Німеччиною. І Великобританією. І Сполученими Штатами. І царською Росією. А я — Люксембургом. Я сиджу на місці, пасу овець і співаю йодлі.

— А Чак?

— Гм-м-м, — озвався я. Чак Парсон справді дошкуляв мені багато років, поки його не приборкали. Той випадок, коли він кинув мене на стрічку в їдальні, (був не єдиний. Одного разу він зловив мене на автобусній зупинці й почав викручувати руку, повторюючи: "Скажи, що ти голубець". Це в нього була універсальна лайка, така собі я-лише-дванадцять-слів-знаю-на-розмаїття-образ-не-розраховуйте. Хоча це і здавалося якимсь дітвацтвом, мені все ж таки довелося сказати, що я голубець, що було досить-таки неприємно, оскільки: 1) мені здається, так взагалі нікого не слід називати, надто ж мене, тому що 2) я не гей, ба більше, 3) Чак Парсон підносив це так, ніби назвати себе голубцем — найстрашніше приниження на світі, хоча нічого такого ганебного в нетрадиційній орієнтації немає, що я і намагався йому втлумачити, поки він викручував мою руку так, що навіть лопатка випнулася, але він не

вгамовувався: "Якщо ти пишаєшся тим, що ти голубець, то чому ж не зізнаєшся, що ти голубець, га, голубцю?"

Аристотелевою здатністю до логічного мислення Чак Парсон вочевидь не відзначався, зате в ньому було шість футів і три дюйми зросту і двісті сімдесят фунтів ваги, а це вже дещо значить.

— Так, Чака є за що покарати, — погодився я, завів двигун і поїхав у бік шосе. Я не знав, куди нам далі, але в середмісті більше робити не було чого.

— А пам'ятаєш школу танців? — запитала Марго. — Я сьогодні саме про це думала.

— Ага.

— До речі, я перепросити хотіла. Не знаю, чому я раптом стала йому підігравати.

— Гаразд. Усе нормально, — відказав я, але все ж таки спогади про цю кляту школу мене розлютили, тож я додав: — Добре. Чак Парсон. Ти в курсі, де він живе?

— Я знала, що зможу розбудити в тобі месника. У Коледж-парку. Звертай на Принстоні.

Звернувши на пандус шосе, я натиснув на газ.

— Вважай, — застерегла Марго, — не впорай "крайслера".

У шостому класі Марго, Чака і мене батьки змусили ходити на бальні танці в Королівську школу приниження, деградації і танцю. Відбувалося все ось як: хлопчиків ставили під одну стіну, дівчаток — під протилежну, і

по команді викладача ми повинні були підійти до дівчаток і сказати: "Дозвольте запросити вас на танець". А дівчинка повинна була відповісти: "Будь ласка". Їм не дозволялося відмовляти. Але одного разу — коли ми розучували фокстрот, — Чак Парсон підмовив усіх дівчат сказати мені "ні". Ця його заборона стосувалася одного мене. Отож я підійшов до Мері Бет Шортц і сказав: "Дозвольте запросити вас на танець", — а вона відмовилася. Потім я запросив другу, третю, потім Марго, потім ще одну — всі вони сказали мені "ні", і я розплакався.

Гірше за відмову на танцях — це розплакатися через ту відмову, а гірше ніж розплакатися — це підійти до викладача і сказати крізь сльози: "Дівчата мені відмовляють, а вони не повинні". А я, звісно ж, поскаржився, і мені за те соромно було весь час, поки я вчився в школі. Одне слово, через Чака Парсона я більше не танцюю фокстрот, що, по суті, не така вже й велика втрата. Я вже кинув лютувати на нього, я забув про той випадок, як і про всі інші його кпини, яких зазнав за шкільні роки. Але я був не від того, щоб він теж трохи помучився.

— Стривай, він же не дізнається, що це я?

— Ні. А що?

— Не хочу, щоб він думав, ніби мене його давні витівки й досі так зачіпають, що я вирішив завдати удару у відповідь.

Я поклав руку на панель, і Марго поплескала по ній.

— Не хвилюйся, — запевнила вона, — він нізащо не дізнається, хто його деталював.

— Мені здається, ти знову кажеш неправильно, мало бути "демолював", хоча я точно не знаю...

— О, я знаю слово, якого не знаєш ти, — проспівала Марго. — Я —
КОРОЛЕВА СЛОВНИКА! ТИ ТЕПЕР УЗУРПОВАНИЙ!

— Ану скажи, як пишеться "узурпований", — попросив я.

— Ні,— засміялася вона. — "Узурпований" не вартий того, щоб я
корону віддавала. Вигадай щось інше.

— Чудово, — всміхнувся я.

Ми їхали через Коледж-парк, який вважається історичним районом
Орландо — тут, бачте, будинки аж тридцятирічної давнини. Марго точної
адреси Чака не знала, вона не пам'ятала навіть, який зовні його будинок,
та ще й не була впевнена, на якій вулиці він стоїть. ("Відсотків дев'яносто
п'ять, що на Васар-стріт"). Коли ми поминули три вулиці, вона тицьнула
пальцем ліворуч і сказала:

— Тут.

— Ти впевнена? — запитав я.

— Відсотків на дев'яносто сім і дві десятих. Ну, тобто я майже не
сумніваюся, що це його кімната, — сказала вона, показуючи пальцем. —
У нього одного разу була така бурхлива вечірка, що приїхали копи, і я
втекла крізь вікно. Мені здається, це воно.

— Схоже, ризик нарватися на неприємності дуже великий.

— Але якщо вікно відчинене, то це не злом. Тільки проникнення. Ми ж
ото щойно в "СанТраст" проникли, все ж нормально було, згоден?

Я розсміявся:

— Ти ніби на бешкетника мене перетворити намагаєшся.

— Такий задум. Так, що знадобиться? Бери крем для депіляції, фарбу, вазелін.

— О'кей, — я підхопив усе це.

— Так, К., ти головне поведься спокійно. Добре, що Чак спить, наче ведмідь узимку. Ми з ним якось разом на англійську ходили, і він не прокинувся навіть тоді, коли пані Джонстон ляснула його книжкою "Джейн Ейр". Отже, так: ми підкрадаємося до вікна, відчиняємо його, роззуваємося, тихенько залазимо, я роблю свою чорну справу, потім ми з тобою розбігаємося і мастимо вазеліном всі дверні ручки, тож навіть якщо хтось і прокинеться, з дому їм вибратися буде вкрай проблематично. Завдяки цьому нас не зможуть зловити. А потім ми ще трохи познущаємося з Чака, трохи пофарбуємо його будинок і вшиваємося. І все мовчки.

Я знову поклав пальці на яремну вену, але цього разу я всміхався.

Коли ми йшли геть від машини, Марго взяла мене за руку, переплела свої пальці з моїми і стиснула. Я теж стиснув її долоню і подивився на Марго. Вона урочисто кивнула, я кивнув у відповідь, і вона відпустила мою руку. Ми швидко підібралися до вікна. Я обережно спробував підняти дерев'яну раму. Вона тихесенько рипнула, але вікно відчинилося легко. Я зазирнув у кімнату. Там було темно, але тіло на ліжку я розгледів.

Для Марго вікно було трохи зависоко, тож я зчепив руки, вона стала на них ногою в шкарпетці, і я допоміг залізти. Вона промкнулася в дім так тихо — ніндзя позаздрив би. Я підстрибнув, зачепився за край вікна, аж над підвіконням опинилися голова і плечі, а потім, здійснюючи якісь безглузді рухи, спробував гусінню заповзти в будинок. Усе було б добре,

але я розплющив яйця об підвіконня й мимоволі застогнав, і це виявилось величезною помилкою.

Коло ліжка спалахнув нічник. І тоді я побачив, що в ліжку не Чак Парсон, а якийсь дідуган. Він мовчки і перелякано дивився на нас.

— Гм, — зронила Марго.

Я подумав, що можу плигнути назад і побігти до авта, але заради неї залишився: верхня частина мого тіла застигла в кімнаті, звисаючи паралельно до підлоги.

— Гм, здається, ми не туди ми потрапили.... — Марго обернулась і глянула на мене.

Тільки тут я зрозумів, що через мене вона не може вилізти. Тож я відштовхнувся, плигнув додолу, схопив взуття і дременув навтьоки.

Ми поїхали в протилежну частину Коледж-парку, щоб переглянути стратегію.

— Гадаю, тут ми обоє винні,— сказала Марго.

— Гм, це ти не на той будинок показала, — відказав я.

— Так, але це ти гамір здійняв.

З хвилину ми мовчали, нарізаючи кола, а потім я нарешті мовив:

— Може, в інтернеті його адресу вдасться знайти? У Радара є пароль від шкільної мережі.

— Геніально, — похвалила Марго.

Я подзвонив Радарові, але у нього відразу ж увімкнувся автовідповідач. Я подумав, чи не подзвонити на хатній телефон, але наші батьки дружили, тож ця ідея не годилася. Потім я додумався подзвонити Бену. Це не Радар, звісно, але Бен знає всі його паролі. Я набрав. Теж автовідповідач, але після декількох гудків. Я набрав ще раз. Знову автовідповідач. Я набрав ще раз. Автовідповідач.

Марго сказала:

— Він не збирається відповідати.

А я, пробуючи знову, заперечив:

— Ні, він відповість.

І після ще трьох-чотирьох спроб Бен таки зняв слухавку.

— Заради твого ж блага, сподіваюся, ти хочеш мені повідомити, що у тебе вдома одинадцять гарнюніх голих киць, що потребують особливої уваги, якою може обдарувати їх тільки Великий Татко Бен?

— Мені потрібно, щоб ти зайшов у шкільну мережу під паролем Радара і знайшов одну адресу. Чака Парсона.

— Ні.

— Прошу тебе.

— Ні.

— Бене, зроби це, і ти не пошкодуєш. Чесно.

— Гаразд, гаразд, я знайшов. Я шукав, поки казав тобі "ні". Я не можу, але допоможу. Амгерст-стріт, чотириста двадцять два. Слухай, а на біса тобі адреса Чака Парсона о п'ятій ранку?

— Спи, Бене.

— Вважатиму, що все це мені наснилося, — відказав Бен і відключився.

Амгерст-стріт була всього за кілька кварталів звідси. Ми зупинилися перед будинком чотириста вісімнадцять, зібрали все необхідне і побігли через моріжок; на траві вже лежала роса, що холодила ноги.

Вікно Чака, на щастя, виявилось нижче, ніж у того дідугана. Я тихенько заліз, а потім допоміг Марго. Чак Парсон спав горічерева. Марго навшпиньках підійшла до нього, я стояв за нею, моє серце несамовито калатало в грудях. Якщо він прокинеться, то вб'є нас обох. Вона дістала тюбик, вичавила на руку краплю чогось на кшталт крему для гоління й обережно розмазала по правій брові Чака. Він і оком не кліпнув.

Потім вона відкрила банку з вазеліном — покритка, здавалося, гучно чвакнула, але Чак знову ніяк не відреагував. Марго зачерпнула вазеліну, поклала мені на долоню й ми розбіглися. Я пішов спершу до вхідних дверей і намастив ручку, потім — до спальні, двері до неї були відчинені. Я намастив вазеліном внутрішню ручку і тихенько зачинив двері — вони ледве рипнули.

Нарешті я повернувся до кімнати Чака — Марго вже чекала мене там, ми зачинили там двері та щедро намастили ручку. Залишки ми розмазали по вікну, в надії, що так його буде складніше відкрити після того, як ми виберемося і закриємо його ззовні.

Марго подивилася на годинника й показала мені два пальці. Ми стали чекати. Всі ці дві хвилини ми дивилися одне на одного, і я вмивався блакиттю її очей. У темряві й тиші мені було спокійно, до того ж я не міг сказати нічого такого, що могло б усе зіпсувати, а Марго дивилася на мене так, ніби в мені теж було щось вартісне.

Нарешті вона кивнула, і я підійшов до Чака. Обернувши руку власної майкою, як вона мені звеліла, я, намагаючись діяти якомога акуратніше, нахилився і, притиснувши палець до його чола, швидко витер крем. А разом з ним прибрав і всі до єдиної волосини з правої брови Чака Парсона. І коли я стояв над ним і ото те робив, Чак раптом розплющив очі. Марго блискавично вхопила ковдру і накинула на Чака, а коли я звів погляд, маленька ніндзя вже вилізла з вікна. Я поквапився за нею, а Чак знай верещав: "МАМО! ТАТУ! ГРАБУЮТЬ! ГРАБУЮТЬ!"

Мені так і кортіло відповісти: "Ми нічого не вкрали, хіба що твою праву брову", — але я тримав рот на замку, вибираючись із вікна ногами вперед. І мало не впав на Марго, яка малювала своє "М" на вініловому сайдингу Чакового будинку. Потім ми похапали своє взуття і побігли до мінівена. Озирнувшись, я побачив, що в будинку спалахнуло світло, але ніхто ще не вийшов: то був доказ ефективності вазеліну на дверних ручках. Коли пан (або пані, я не розгледів) Парсон розсунув штори у вітальні й визирнув у вікно, ми вже їхали задки до Принстон-стріт і траси.

— Так! — заволав я. — Боже, це було геніально!

— Ти це бачив? Його мармизу без брови? Наче він у всьому сумнівається. Типу: "Невже? Кажеш, у мене всього одна брова? Може бути". І так круто, що цьому виродку тепер доведеться вибирати: або зголити ліву, або намалювати праву? Я тащуся. А як він матусю гукав, плаксі́й нікчемний!

— Стривай, а ти за що його ненавидиш?

— Я не казала, що ненавиджу його. Я просто сказала, що він плаксі́й нікчемний.

— Але ж ти з ним начебто завжди дружила! — здивувався я.
Принаймні я думав, що вони дружили.

— О так, у мене завжди була купа начебто друзів, — відказала Марго. Вона схилилася і поклала голову на моє кістляве плече, і її коси розсипалися по моїй шиї.— Я втомилася, — сказала вона.

— Кофеїн, — відказав я.

Вона обернулася назад і взяла дві бляшанки "Mountain Dew" — я вицмулив свою за два ковтки.

— Отже, тепер у "Морський світ", — звеліла Марго. — Пункт одинадцятий.

— Що? Типу "Звільніть Віллі"[11]?

— Ні. Просто їдьмо в "Морський світ". Це єдиний парк розваг, куди я ще не проникала.

— То ми туди й не проникатимемо, — сказав я, заїжджаючи на порожню стоянку біля меблевої крамниці й заглушуючи мотор.

— Часу обмаль, — сказала Марго і простягнула руку до замка запалювання.

Я її відштовхнув.

— У "Морський світ" ми не проникатимемо, — повторив я.

— Знову ти зі своїм проникненням.

Марго помовчала, відкриваючи ще одну бляшанку "Mountain Dew". Відбиваючись від жерсті, світло падало Марго на обличчя. На її губах промайнула посмішка, і Марго сказала:

— Злому не буде. Не думай про це, як про злом з проникненням. Вважай, що ми просто безкоштовно відвідаємо "Морський світ" посеред ночі.

8

— Так, по-перше, нас зловлять, — сказав я. Так і не завівши мотору, я почав викладати причини, з яких так і не повертаю ключа запалювання, а сам думав про те, чи бачить Марго в темряві моє обличчя.

— Зловлять, звісно ж. І що з того?

— Це незаконно.

— К., ну, за великим рахунком, які через це у тебе можуть виникнути неприємності? Господи, після всього, що я для тебе сьогодні зробила, ти не можеш мені одною доброю справою відплатити? Не можеш стулити рота, заспокоїтися і припинити труситися від кожної пригоди? — І тихенько додала: — Господи! Та відрости ж ти собі яйця.

І тут я розлютився. Я вивільнився з паска безпеки й зіперся на панель — щоб дивитися Марго в обличчя.

— Після всього, що ти зробила для мене! — я просто-таки кричав. Вона хотіла від мене впевненості? Ось на тобі впевненість. — Може, це ти дзвонила батькові моєї подружки, що кохається з моїм хлопцем, щоб ніхто не здогадався, що це я? Це ти мою дупу по місту всю ніч катала, і не тому що ох-як-я-тебе-ціную, а тому що мені просто потрібен був

шофер, а ти якраз мешкаєш поруч? Оце таке ти для мене всю ніч робила?

Марго не дивилася на мене. Вона дивилася вперед, на стіну меблевої крамниці.

— Думаєш, ти був мені потрібний? Невже ти не розумієш, що я могла дати Мирні Мустелі димедролу і викрасти сейф з-під ліжка, поки вона спатиме без задніх ніг? Чи прокрастися в твою спальню і взяти ключа? Дурнику, я могла б усе зробити без тебе. Але я тебе обрала. І ти теж мене обрав, — отут Марго подивилася на мене. — А це наче обітниця. Принаймні на цю ніч. У хворобі й здоров'ї. В печалі й радості. У бідності й багатстві. Поки світанок не розлучить нас.

Я завів мотор і виїхав зі стоянки. Якщо відставити убік всю цю її дурню про те, ніби ми команда, я почувався так, немов мене кудись втягують, і мені хотілося сказати останнє слово.

— Так, але коли керівництво "Морського світу" пошле лист в Університет Дюка з повідомленням, що негідник Квентин Джейкобсен вломився на їхню територію о пів на п'яту ранку в супроводі дівулі з шаленими очима, в Університеті Дюка дуже розлютяться. І мої батьки дуже розлютяться.

— К., та опинишся ти в своєму Дюку. Станеш успішним адвокатом чи кимсь там ще, одружишся, заведеш діточок, проживеш довго і помреш, але перед смертю, захлинаючись власною жовчю в притулку для старих, казатимеш: "Чорт забирай, ціле життя я прожив даремно, зате на останньому курсі в старшій школі ми з Марго Рот Шпігельман о п'ятій ранку пробралися в "Морський світ", тож я care бодай один diem[12]".

— Noctem[13],— виправив я.

— Гаразд, ти знову Король граматики. Трон знову твій. А тепер вези мене в "Морський світ".

Ми мовчки їхали по трасі, і я раптом згадав той день, коли ми натрапили на мерця у сірому костюмі.

"Може, вона тому мене й обрала", — подумав я. І тільки тоді я нарешті усвідомив, що Марго тоді сказала про нього і про ниточки, а сьогодні — про себе і про ниточки.

— Марго, — порушив я мовчанку.

— К., — озвалася вона.

— Ти казала... Коли той чолов'яга помер, ти сказала, що у нього, напевно, всі ниточки всередині обірвалися, а сьогодні ти і про себе сказала, що в тебе урвалася остання нитка.

Марго напружено засміялася.

— Ти надто переймаєшся. Ні, я не хочу, щоб мене, всю в мухах, знайшли дітлахи в Джеферсон-парку суботнього ранку... — Марго зробила паузу, а тоді припечатала: — Я для такого занадто себелюбна.

Полегшено засміявшись, я звернув з шосе. Ми заїхали на Інтернешнл-драйв, у цю туристичну столицю світу. На Інтернешнл-драйв були тисячі крамниць, і в них усіх продавалося одне й те саме: лайно. Лайняні морські мушлі, лайняні брелоки, лайняні скляні черепахи, магніти на холодильник у формі штату Флорида, рожеві пластмасові фламінго тощо. Ба більше: тут продавалося справжнє, натуральне лайно броненосця — по 4 долари 95 центів за пакетик.

Але о 4:50 ранку туристи сплять. Дорога наче вимерла, як і все навколо: ми їхали повз крамниці, повз стоянки, й ніде нікого.

— "Морський світ" просто за парковою дорогою, — сказала Марго. Вона знову обернулася і почала порпатися в наплічнику. — Я роздрукувала супутникові мапи і намалювала план проникнення, але ніяк знайти не можу. Але все одно давай по цій дорозі, ліворуч буде сувенірна крамничка.

— Ліворуч у мене приблизно сімнадцять тисяч сувенірних крамничок.

— Так, але одна буде прямо, як закінчиться з'їзд.

І, певна річ, там вона була тільки одна, я заїхав на порожню стоянку і став під ліхтарем, бо в цьому районі постійно авто крадуть. Звісно, на "крайслер" може зазіхнути тільки мазохіст, але мене ідея пояснювати мамі, як авто могло зникнути на світанку в будній день, усе одно не приваблювала.

Ми вийшли та притулилися спинами до мінівена; повітря було тепле і густе, аж одяг липнув до тіла. Мені знову стало страшно, здавалося, ніби на мене дивляться люди, яких я сам не бачу. Ми стільки вже всього накоїли в темряві, що в мене від тривалої напруги живіт болів. Марго знайшла свої мапи і в світлі ліхтаря показала мені синім пальцем маршрут.

— Гадаю, паркан отам, — сказала вона, показуючи на ділянку, яку ми бачили, коли перетнули дорогу. — Я про нього в мережі прочитала. Його поставили кілька років тому, потому як посеред ночі в парк зайшов якийсь пияк і вирішив скупатися з Шаму[14], яка негайно його і зарізала.

— Серйозно?

— Так. То як уже п'яний заліз, ми, тверезі, теж впораємося. Ну, ми ж ніндзя.

— Ну, ти, може, і ніндзя, — сказав я.

— Ти теж ніндзя, просто дуже галасливий і незграбний, — відказала Марго. — Ми обоє ніндзі.

Вона прибрала волосся за вуха, наділа каптур і зашморгнула шнурок; світло ліхтаря підкреслювало риси її блілого обличчя. Може, й так, може, ми обоє ніндзі, але костюм відповідний тільки в неї.

— Гаразд, — сказала вона. — Запам'ятовуй мапу.

Найважчою ділянкою, судячи з плану Марго, був рів з водою завдовжки з півмилі. "Морський світ" має форму трикутника. Один його бік захищає дорога, яка, за розрахунками Марго, регулярно патрулюється нічною вартою. Ще з одного боку — озеро, щонайменше з милю завдовжки, а з третього — водовідвідна канава; відповідно до мапи, завширшки вона як дорога у дві смуги. А у Флориді в таких канавах поряд з озерами часто живуть крокодили.

Марго схопила мене за плечі й розвернула до себе.

— Мабуть, нас таки зловлять, і коли це станеться, ти мовчи, говоритиму я. Ти постарайся бути таким милим хлопчиком і просто стій із сумішшю впевненості й невинності на обличчі. І все буде гаразд.

Я замкнув автівку, постарався пригладити пишну чуприну і прошепотів:

— Я — ніндзя.

Не хотів, щоб Марго це почула, але вона тут-таки відреагувала:

— Так і є, дідько б тебе вхопив! Ну, гайда.

Ми побігли через дорогу, а потім почали продиратися крізь густі чагарі. Я подумав був, що там може рости отруйний плющ, токсикодендрон, але ніндзя його не бояться, тож я облишив цю думку і заходився просто розсувати руками колюче галуззя, продираючись уперед, до рову. Нарешті зарості скінчилися, і ми вийшли на відкриту ділянку, праворуч бігла дорога, а перед нами був рів. З дороги нас могли побачити, але о цій порі там не було жодного авта. Ми побігли через діброву, потім звернули в напрямку паркової дороги. Марго сказала: "Ну ж бо, ну!" — і я помчав через трасу. Навіть попри те, що машин там не було, всередині у мене все вирувало від хвилювання, здавалося, що бігти через таку широку трасу — неправильно в принципі.

На тому боці уздовж траси колосилася трава по коліна. Марго показала на дерева, які росли поміж нескінченно довгою стоянкою "Морського світу" і чорною, нерухомою водою в канаві. З хвилину ми бігли попід цими деревами, а потім Марго потягнула мене ззаду за футболку і тихенько сказала:

— Тепер через рів.

— Леді перші,— сказав я.

— О ні. Я тобі поступаюся, — відказала вона.

Я не думав ні про крокодилів, ні про мерзенні водорості. Я просто розбігся і стрибнув. Опинившись по пояс у воді, я пішов до протилежного берега, високо задираючи ноги. Пахла вода гидко, вона була слизька, але там виявилось не глибше як по пояс, і вище я не змок. Принаймні поки у воду не стрибнула Марго, геть заляпавши мене. Я обернувся і відплатив їй тим самим.

— Один ніндзя не повинен бризкати на другого, — покаржилася вона.

— Справжній ніндзя перший не бризкає,— відказав я.

— Гаразд, touché[15].

Я дивився, як Марго вибирається з канави. І страшенно радів, що крокодилів усе ж таки немає. Навіть пульс був нічого, тільки трохи почастішав. Кофтина з каптуром на Марго була розстебнута, під нею виявилася чорна футболка, яка намокла і липнула до тіла. Загалом, майже все йшло досить непогано, і тут я краєм ока помітив, що поруч з Марго у воді хтось ковзає. Вона вже зробила крок на берег, ахіллове сухожилля напружилася, і не встиг я нічого сказати, як змія вкусила Марго за ліву кісточку, просто під нижнім краєм джинсів.

— Чорт! — вилаялася Марго, опустила погляд і повторила: — Чорт!

Змія досі висіла на ній. Я кинувся до Марго, схопив змію за хвіст, відірвав її від ноги і кинув у рів.

— О Боже, — зронила Марго. — Що це було? Мокасинова змія[16]?

— Не знаю. Приляж, приляж, — сказав я, взяв її ногу в руки і задер штанину. На кісточці, куди вп'ялися ікла, виступили дві краплі крові, я нахилився, притулився до рани ротом і заходився щосили висмоктувати отруту. Сплюнувши, я знову нахилився до ноги, але Марго вигукнула:

— Стривай, я її бачу.

Я від жаху підскочив, а вона сказала:

— Ні, ні, Боже, це ж просто вуж!

Вона тицьнула в бік рову, у снопі світла з прожектора було видно, що там плаває вуж. Здалеку, та ще й на світлі, змія здавалася не страшнішою за ящірку.

— Слава Богу, — видихнув я і сів поруч з Марго, щоб відсапатися.

Подивившись на місце укусу, яке вже майже не кривавилося, вона запитала:

— Ну і як тобі цілуватися з моєї ніжкою?

— Дуже непогано, — сказав я, і це таки була правда. Марго схилилася до мене, злегка навалившись, її плече лягло мені на груди.

— Я сьогодні саме заради такого випадку поголила ноги. Подумала: "Ніколи не знаєш, раптом хто-небудь вирішить припасти до литки вустами, щоб відсмоктати зміїну отруту".

Перед нами височів паркан-сітка, але був він усього десь шість футів заввишки. Як сказала Марго: "Ну чесне слово: спочатку вужі, а тепер — отакий паркан? Для ніндзя це просто образливо". Вона жваво подерлася нагору, спритно перелізла на той бік і спустилася — наче то були сходи. Мені теж вдалося не впасти.

Потім ми подолали невелику алею, тулячись до величезних непрозорих контейнерів, у яких, можливо, тримали тварин, і за деякий час випірнули на асфальтовану доріжку, звідки видно було великий амфітеатр, де мене в дитинстві обілляла водою Шаму. Над алеєю висіли невеликі динаміки, з яких лилася тиха музика, як у супермаркеті. Може, для того, щоб звірів заспокоювати.

— Марго, — сказав я, — ми в "Морському світі".

— Серйозно? — відказала вона і побігла, а я — за нею.

Ми вийшли до акваріума з тюленими, але тюленів там не було.

— Марго, — повторив я, — ми в "Морському світі".

— Тішся, — сказала вона, майже не розтуляючи рота. — Он охорона.

Я стрибнув у кущі, але помітивши, що Марго лишилася на місці, зупинився. До нас підійшов чоловік у жилетці з нашивкою "Охорона" і недбало запитав: "Як справи?" У нього щось було в руках — перцевий аерозоль, напевно.

Щоб не втрачати спокою, я подумав: "У нього наручники звичайні чи спеціальні? Може, у формі дельфінів, зчеплених кільцем?"

— Ми саме збиралися йти, — повідомила Марго.

— Піти вам таки доведеться, — відказав він, — питання тільки в тому, самі ви підете чи вас відвезе шериф.

— Якщо вам байдуже, — сказала вона, — ми би пройшлися самі.

Я заплющив очі. Як мені кортіло сказати їй, що зараз не найкраща мить для жартів! Але охоронець засміявся.

— Ви ж знаєте, певно, що кілька років тому чоловіча стрибнув тут в акваріум, і нам звеліли, якщо хтось залізе сюди поночі, нізащо не випускати, навіть якщо трапляться отакі гарнюні.

Марго відтягнула футболку, щоб не так липнула до тіла. І тільки тут я збагнув, що охоронець звертається до її цицьок.

— Ну, тоді, мабуть, вам доведеться нас заарештувати.

— В цьому і проблема. У мене зміна закінчується, я хотів поїхати додому, випити пива і лягти спати, а якщо копів викликати, вони не поспішатимуть. Я просто вголос міркую, — сказав він, і Марго підвела очі: мовляв, я все зрозуміла. Вона застромила руку в кишеню мокрих джинсів і витягла звідти слизьку сотню доларів.

— Ну, вам краще йти. І я на вашому місці не йшов би уздовж акваріума з китом. Там камери навіть уночі не вимикаються, ви ж не хочете, щоб хтось вас тут побачив.

— Слухаюся, — з удаваною стриманістю відказала Марго, й охоронець пішов собі.— Ох, — буркнула Марго, коли він зник, — мені так не хотілося платити цьому збоченцю! Але ж гроші на те й гроші, щоб їх витратити.

Я її і не слухав — не почував нічого, крім хвилюючого полегшення, від якого вібрувало все тіло. Те задоволення варте було змарнованих нервів.

— Слава Богу, він нас не здав, — сказав я.

Марго не відповіла. Вона дивилася кудись повз мене, так примруживши очі, що вони здавалися майже заплющеними.

— Так, зі мною те саме було, коли я прокралася в "Юніверсал Студіос"[17],— сказала вона незабаром. — Авжеж, круте місце, все таке, але дивитися там практично нема на що. Атракціони не працюють. Холодно, все цікаве зачинене. Звірив майже всіх на ніч ховають по клітках, — вона обвела поглядом "Морський світ". — Мабуть, задоволення не в тому, щоб тут опинитися.

— А в чому? — поцікавився я.

— У плануванні. Не знаю. Коли щось робиш, на ділі воно завжди виявляється не так добре, як очікуєш.

— Мені все дуже сподобалося, — зізнався я. — Навіть якщо дивитися нема на що.

Я сів на лаві, Марго теж. Ми роздивлялися акваріум з тюлєнями, яких там не було, а був лише скелястий острівець, зроблений з пластмаси. Я вдихав запах Марго — запах поту, водоростей, бузкового шампуню і мигдалю від шкіри.

Тільки тепер я відчув, що зморився, і подумав про те, як добре було б укластися в траві десь тут, у "Морському світі", я б лежав на спині, а вона — на боці, пригорнувши мене рукою, поклавши голову мені на плече і дивлячись на мене. Ми б нічого не робили — просто лежали б удвох під безкраїм небом у парку, де все так добре освітлено, що навіть не видно зірок. Може, я відчував би тепло її подиху на шиї, може, ми могли б лежати так до ранку, а потім у парк прийшли б люди і ходили повз нас, думаючи, що ми теж туристи, і ми б могли розчинитися серед натовпу.

Але ні. Нам треба глянути на однобрового Чака, розповісти всю історію Бену, сходити на уроки, а ще мене чекала репетиційна, Університет Дюка і все таке — одним словом, моє майбутнє.

— К., — сказала Марго.

Я звів на неї очі, не відразу усвідомивши, чому вона раптом назвала моє ім'я, але потім отямився від свого напівсну. І почув. Музика в динаміках зробилася голоснішою, тільки це вже була не звичайна попса, а справжня музика. Стара джазова композиція "Падали зірки на Алабаму", яку любить мій тато. Навіть через такі поганенькі динаміки було чутно, що співак здатен узяти відразу тисячу клятих нот.

І я відчув, як ніби від самих наших колисок, через наше знайомство, через того мерця і до цієї хвилини тягнуться якісь особливі нитки. Мені закортіло сказати Марго, що для мене головне задоволення — не планування, не те, що ми сюди вдерлися чи вшиємося звідси, а те, що

наші ниточки схрещуються, розходяться, а потім знову схрещуються, — але прозвучало б це, напевно, банально, та й Марго вже підвелася.

Блакитні очі Марго кліпнули, і в ту мить вона була просто неймовірно вродлива: мокрі джинси в обліпили ноги, обличчя сяє в сіренькому світлі.

Я підвівся, простягнув їй руку і запитав:

— Можна запросити вас на танець?

Марго зробила реверанс, подала мені руку і відказала: "Можна", і моя долоня лягла на крутий вигин між її поясом і стегном, а її — на моє плече. А тоді крок — крок — крок убік, крок — крок — крок убік. Ми станцювали фокстрот навколо акваріума з тюлєнями, а пісня про те, як падають зірки, так і лунала.

— Повільний танець для шестикласників, — оголосила Марго, і ми змінили позиції — вона поклала руки мені на плечі, а я — їй на стегна, відстань між нами була два фути. Ми ще трохи потанцювали, поки не скінчилася композиція. Я зробив крок уперед і відкинув Марго, як нас учили в Королівській школі танцю. Марго, задерши одну ногу, повністю лягла на мої руки, і я нахилив її. Вона чи то довіряла мені, чи то хотіла впасти.

9

У цілодобовій крамничці ми купили кухонних рушників і постаралися стерти смердючий слиз із тіла й одягу; а ще я заправив автівку, щоб бензину було стільки, як і до нашої мандрівки. До ранку, напевно, сидіння ще не зовсім просохнуть, але мама у мене дуже неуважна, і я сподівався, що вона не помітить. Батьки були впевнені, що я у них безпроблемний хлопчина, не схильний вдиратися вночі в "Морський світ", адже моя психічна врівноваженість — гарантія їхньої професійності.

Додому я не квапився, старався їхати вузькими вуличками, а не по трасі. Ми ввімкнули радіо, намагаючись зрозуміти, на якій станції крутили "Падали зірки на Алабаму", але за хвилю Марго його вимкнула, констатувавши:

— Загалом, гадаю, ми впоралися.

— Цілком, — погодився я, хоча вже почав хвилюватися за те, що принесе мені день прийдешній. Чи прийде Марго перед уроками до репетиційної, щоб потусуватися з нами? Чи піде вона з нами обідати — зі мною і Беном? — Цікаво, що сьогодні буде? — промовив я вголос.

— Так, мені теж.

Ці слова на деякий час так і зависли в повітрі, але потім Марго сказала:

— До речі, про те, що буде: з вдячності за ту самовідданість, яку ти виявив сьогодні вночі, я хотіла б тобі дещо подарувати... — Марго понишпорила долі, а потім простягнула мені камеру. — Візьми собі. Тільки користуйся нею розумно.

Засміявшись, я поклав камеру в кишеню.

— Вдома скопіюю фотку, а в школі віддам тобі камеру, — сказав я.

Мені хотілося почути ось що: "Ага, в школі, де все тепер буде по-іншому, де ми зможемо відкрито дружити, бо я тепер вирішила бути вільна". Але Марго тільки відказала:

— Ага, колись.

О 5:42 я звернув у Джеферсон-парк. Ми проїхали по Джеферсон-драйв, минули Джеферсон-корт, потім опинилися на нашій вулиці — Джеферсон-вей. Я вже востаннє за сьогодні вимкнув фари і на холостому ході під'їхав до будинку. Я не знав, що сказати, і Марго теж мовчала. Ми зібрали сміття в пакет з крамниці, намагаючись надати машині такого вигляду, ніби за останні шість годин нічого особливого не сталося. Марго дала мені ще один пакет — з рештками вазеліну, фарби й останньою бляшанкою "Mountain Dew". В голові у мене від втоми все крутилося.

Тримаючи в кожній руці по пакету, я зупинився біля авта, дивлячись на Марго.

— Крута була нічка, — нарешті сказав я.

— Підійди-но, — звеліла мені Марго, і я ступнув уперед. Вона пригорнула мене, а мені непросто було вчинити так само: в руках були пакети, а їх кинеш долі, то ще всіх збудиш. Я відчув, як Марго зіп'ялася навшпиньки і притулила губи до мого вуха. А потім дуже чітко мовила:

— Мені. Бракуватиме. Твого. Товариства.

— Ну, це ж легко виправити, — відказав я, намагаючись приховати розчарування. — Якщо вони тобі більше не подобаються, — додав я, — тусуйся зі мною. Друзі мої... ну... гарні.

Марго стояла, притулившись до мого вуха, і я відчув, що вона усміхається.

— Боюся, це неможливо, — почув я її шепіт.

Потім вона ступнула назад, потім ще і ще, але не відривала від мене очей. Врешті вона звела брови і всміхнулася — і я повірив і в цю усмішку. Я дивився на Марго, а вона видерлася на дерево, з нього — на дах і залізла в своє вікно.

А я увійшов додому крізь парадні двері — вони були незамкнені,— навшпиньках прокрався через кухню у свою кімнату, стягнув джинси, кинув їх до шафи і вклався в ліжку, а в голові бамкали всі слова, які я скажу Марго в школі.

Частина друга

Трава

1

Проспав я, напевно, хвилин тридцять, о 6:32 задзеленчав будильник. Хоча я його сигналів не помічав цілих сімнадцять хвилин, аж доки мене не почали трусити за плече і здалеку не почувся мамин голос:

— Доброго ранку, сонько.

— Ага, — відказав я. Почувався страшенно змореним, і мені не хотілося в школу, але в мене була стовідсоткова відвідуваність, і хоча я розумів, що це нікого не вражає і пишатися тут узагалі нема чим, статистику псувати не хотілося. До того ж мені цікаво було подивитися, як тепер поводитиметься зі мною Марго.

Коли я увійшов на кухню, тато щось розповідав мамі — вони вдвох снідали за стійкою. Побачивши мене, він урвав свою розповідь і запитав:

— Як спалося?

— Чудово, — відказав я, і це була правда. Недовго, але солодко.

Він усміхнувся.

— А я саме розповідав, що мені всякчас сниться той самий сон, — повідомив тато. — Я в коледжі. На уроці івриту, тільки викладач його не знає, і в тексті якась нісенітниця. Але всі поводяться так, ніби ця вигадана мова і цей вигаданий алфавіт і є іврит. І мені доводиться складати іспит, писати мовою, якої я не знаю, навіть алфавіт розшифрувати не можу.

— Цікаво, — прокоментував я, хоча насправді цікаво мені не було. Немає нічого нуднішого, ніж чужі сни.

— Це метафора пубертатного періоду, — вклинилася мама. — Писати уві сні — це ознака зрілості, але ти цього зробити не можеш. Алфавіт — доросла система кодування при взаємодії — тобі незрозумілий.

Моя мама працює зі скаженими підлітками в дитячих кімнатах і у в'язницях. Гадаю, тому вона за мене і не хвилюється: оскільки я не взявся до ритуального обезголовлення щурів і не поливаю сечею собі обличчя, з моїм вихованням усе гаразд.

Нормальна мати могла б сказати щось на взірець: "Послухай, у тебе вигляд, наче після метамфетамінового загулу, і тхне від тебе водоростями. Ти часом не танцював кілька годин тому з Марго Рот Шпігельман, яку вкусила змія?"

Аж ні — їм краще той сон обговорювати!

Я прийняв душ, вдягнув футболку і джинси. Я запізнювався, але, якщо по правді, я завжди запізнююся.

— Ти запізнюєшся, — зауважила мама, коли я знову увійшов на кухню. Я силкувався розігнати туман у голові, щоб згадати, як зав'язуються шнурки на кедах.

— Я помітив, — сонно відказав я.

Мама відвезла мене до школи. Я сидів на місці Марго. Поки ми їхали, мама, на моє щастя, майже весь час мовчала — і я заснув, притулившись головою до скла.

Коли ми підїхали до школи, я помітив, що машини Марго на звичному місці немає. Ну, я не здивувався, що вона запізнюється. Її друзі не збираються так рано, як мої.

Щойно я рушив до хлопців зі шкільного оркестру, Бен крикнув:

— Джейкобсене, мені все це приснилося чи... — (Я ледь помітно хитнув головою, і він відразу ж похопився). — ...Ми з тобою справді здійснили шалену мандрівку Французькою Полінезією на вітрильнику з бананів?

— Так, смачний був той вітрильник, — відказав я. Радар глянув на мене і пішов під дерево, в тінь. Я попрямував до нього.

— Я запитав Анжелу, хто міг би піти з Беном. Глухо.

Я подивився на Бена, який розмовляв, не виймаючи з рота паличку для розмішування кави.

— Кепсько, — мовив я. — Але так і на краще. Ми з ним затусуємо і влаштуємо марафон у "Воскресіння" абощо.

Тут до нас підійшов і сам Бен.

— Ви що, бережете мої почуття? Я ж знаю, що ви обговорюєте трагічну неможливість знайти мені кицю на бал.

Розвернувшись, він пішов до школи. Ми з Радаром попрямували за ним і, теревенячи собі, пройшли повз репетиційну, де серед інструментів про щось балакали хлопці-першокурсники і другокурсники.

— Чому ти взагалі так хочеш туди потрапити? — запитав я.

— Ох, та це ж випускний бал! Це мій останній шанс назавжди стати найприємнішим спогадом для якоїсь гарненької киці.

Я закотив очі.

Продзвенів перший дзвоник, тобто до уроку залишалося п'ять хвилин, і учні, немов собаки Павлова, побігли хто куди, створюючи в коридорі метушню. Ми втрьох стояли біля Радарової шафки.

— Гаразд, а навіщо ти дзвонив мені о третій ночі й питав адресу Чака Парсона?

Обдумуючи, що відповісти, я помітив, що в наш бік іде сам Чак Парсон. Я тицьнув Бена ліктем і зиркнув на Чака. Виявилося, що він вирішив поголити і ліву брову: певне, вважав, що це буде найкращий вихід із ситуації.

— Чорт забирай, — зронив Бен.

А за мить я з гуркотом ударився спиною об дверцята шафки, а наді мною нависло Чакове обличчя — таке гарне, безброве!

— На що витріщилися, виродки?

— Ні на що, — відказав Радар. — Не на твої брови, це точно.

Чак відштовхнув Радара, гупнув долонею по дверцятах і пішов.

— Це ти утнув? — з сумнівом запитав Бен.

— Тільки нікому не кажіть, — звелів я їм. А потім додав: — З Марго Рот Шпігельман.

У Бена аж голос затремтів.

— Ти вчора був з Марго Рот Шпігельман? О ТРЕТІЙ НОЧІ?

Я кивнув.

— Наодинці?

Я кивнув.

— О Боже, якщо у вас щось було, ти повинен розповісти мені все. Напиши курсову про цицьки Марго Рот Шпігельман, які вони на вигляд і на дотик. Мінімум тридцять сторінок!

— А мені — малюнок олівцем з фотографічною точністю, — додав Радар.

— Скульптура теж годиться, — сказав Бен.

Радар підніс руку, і я відчув, що повинен дати йому слово.

— А ще хотілося б дізнатися, чи не міг би ти написати секстину про цицьки Марго Рот Шпігельман. Ось тобі шість слів: рожеві, круглі, пружність, соковиті, піддатливі, подушки.

— Особисто я вважаю, — вкинув Бен, — що там обов'язково має бути цмок-цмок-цмок.

— Боюсь, я такого слова не знаю, — буркнув я.

— З таким звуком Швидкісний Бен розтинає дві Хвилі...— і Бен показав, що він зробив би, якби його голова опинилася біля дівочих грудей, хоч насправді це було майже нереально.

— Оце зараз, — сказав я, — тисячі тисяч американських дівчат здригнулися від жаху, переляку й огиди, хоч вони і не зрозуміли чому. Втім, збоченцю, скажу тобі, що поміж нами нічого не було.

— Чого і слід було чекати, — відказав Бен. — Я єдиний паруб'яга з яйцями, здатний запропонувати кицюні те, про що вона мріє, і водночас єдиний, кому ніяк не підвернеться шанс.

— Цікавий збіг, — сказав я.

Загалом життя йшло, як і раніше, от тільки я почувався страшенно втомленим. Я сподівався, що після цієї ночі все зміниться, але цього не сталося — принаймні поки що.

Продзеленчав другий дзвоник. Ми поквапилися в клас.

Я нестерпно втомився вже під час першого уроку, початків аналізу. Ну, я й прокинувся знесиленим, але поєднання втоми й математики — це вища несправедливість. Щоб не заснути, я почав писати Марго записку — відсилати її, звісно ж, я не збирався, просто перелічував ті моменти минулої ночі, які мені особливо сподобалися, — але навіть при цьому я засинав. У якийсь момент ручка просто перестала рухатися, а поле зору звужувалося і звужувалося, і я спробував пригадати, чи є різке звуження поля зору симптомом перевтоми. Я вирішив, що, мабуть, так, оскільки я перед собою нічого не бачив, крім пана Хімінеса, який стояв біля дошки, — ні на що інше уваги вже не вистачало. І коли вчитель назвав мене на ім'я, мене це вразило, бо в моєму всесвіті він стояв і писав щось на дошці, а як так вийшло, що я його і бачу, і чую водночас, я зрозуміти не міг.

— Так? — зронив я.

— Ти чув питання?

— Так? — знову зронив я.

— І ти підняв руку, бо хотів відповісти?

Я подивився на себе — рука була піднята, але я не розумів, як це сталося, я заледве розумів, як це виправити. Але, доклавши значних зусиль, я зміг звеліти руці опуститися, й коли вона впоралася з завданням, я нарешті сказав:

— Я просто хотів у туалет відпроситися!

— Іди, — відказав учитель.

І тоді хтось іще підняв руку і почав відповідати на якесь запитання про якесь диференційне рівняння.

Я дійшов до туалету, вмився, потім нахилився ближче до дзеркала й подивився на себе. Очі були червоні, і з цим нічого не можна було вдіяти. А потім мені спала на думку блискуча ідея. Я зайшов у кабінку, опустив кришку на унітазі, сів, притулився до бічної стіни і заснув. Спав ядесь шістнадцять мілісекунд, поки не продзеленчав дзвоник на другий урок. Я підвівся і пішов на латину, потім на фізику, потім нарешті настав четвертий урок, і я пішов у їдальню, знайшов Бена і сказав:

— Мені треба поспати абощо, не знаю.

— Ходімо обідати в наш "Зікум", — відказав він.

"Зікум" — це п'ятнадцятирічний "б'юїк", яким по черзі від'їздили всі Бенові старші брати і сестри. Особливою охайністю вони не відзначалися, тож на ту пору як "б'юїк" потрапив до Бена, він більш ніж наполовину складався зі скотчу і шпаклівки. Повне ім'я того авта звучало як "Загнали і кинули у милі", але ми скоротили його до "Зікум". Працював "Зікум" не так на бензині, як на невичерпному паливі, що називається "людське сподівання". Сідаєш на гаряче вінілове сидіння і починаєш сподіватися, що авто заведеться, потім Бен повертає ключа, двигун робить кілька обертів, наче викинута на берег риба. Ти сподіваєшся дужче, мотор обертається ще кілька разів. Ти напружуєшся щосили — і нарешті машина заводиться.

Бен завів "Зікума" і ввімкнув кондиціонер на повну. Три з чотирьох вікон не відчинялися взагалі, але кондиціонер морозив добряче, хоча перші хвилини з повітроводів віяло гаряче повітря, змішуючись із таким самим гарячим, та ще й затхлим повітрям у самому авті. Я максимально відкинув пасажирське сидіння, опинившись практично в горизонтальному положенні, й розповів Бену про все — про те, як біля вікна з'явилася Марго, про "Волмарт", про помсту, про "СанТраст", про те, як ми не в той дім залізли, про "Морський світ", про мені-бракуватиме-твого-товариства.

Бен навіть не перебив мене жодного разу — в цьому він був добрим другом, та коли я закінчив, він одразу ж перейшов до того, що цікавило його найбільше.

— Стривай, а щодо Джейса Вортінгтона — наскільки він у нього маленький?

— Ну, він, напевно, ще й від хвилювання зіщулився, але от ти уявляєш олівець? — запитав я.

Бен кивнув.

— З гумкою на кінці бачив?

Він знову кивнув.

— От коли щось напишеш, а потім зітреш гумкою, від неї на папері залишаються крихти.

Бен кивнув.

— Загалом, я б сказав, що він завдовжки як три такі крихти й одна завширшки.

Бен від людей на взірець Джейсона Вортингтона і Чака Парсона досить наковтався лайна, тож я подумав собі, що він має право тепер порадіти. Але він навіть не засміявся. Він просто вражено хитав головою.

— Боже, ото ж зараза вона!

— Знаю.

— Вона з тих, хто або ж гине трагічно у двадцять сім, як Джиммі Гендрікс чи Дженіс Джоплін, або ж, певно, вперше в історії людства отримає Нобелівську премію за крутість.

— Ага, — погодився я. Я рідко втомлювався говорити про Марго Рот Шпігельман, але ж я взагалі рідко втомлювався, як сьогодні. Я поклав голову на порепаний вініл підголівника і відразу ж заснув. Прокинувшись, я побачив на колінах гамбургер із запискою: "Мусив іти на урок, братан. Зустрінемося після музики".

Після уроків я сидів біля репетиційної на підлозі, притулившись спиною до бетонної стіни, і перекладав Овідія, намагаючись не звертати уваги на какофонію в залі. У день репетицій я завжди сидів у школі ще зайву годину, адже якби я поїхав без Бена і Радара, то був би єдиним старшокласником у шкільному автобусі, а це нестерпне приниження.

Потім Бен закинув Радара додому — він жив у "центрі", у Джеферсон-парку, неподалік будинку Лейсі. Після Бен завіз мене. Я помітив, що перед будинком Марго її авто теж немає. Значить, вона не прийшла до школи не тому, що вирішила відіспатися. Вона, певно, вже нові пригоди собі шукає — без мене. Може, розмазує крем для депіляції по подушках інших своїх ворогів абощо. Прямуючи додому, я відчував себе наче покинутим, але вона, звісно, знала, що я з нею все одно не пішов би — цілий день у школі я не міг пропустити. І хтозна, може, Марго взагалі на три дні поїхала в Міссісіпі чи тепер уже остаточно стала циркачкою. Але, зрозуміло, вона була не в Міссісіпі й не в цирку. А де — я й уявити не міг, бо я не Марго.

І я думав собі, які ж історії вона привезе цього разу. Гадав, розповість вона мені їх сама, наприклад, за обідом. Мені здалося, що саме це, напевно, вона і мала на увазі, коли казала, що їй бракуватиме мого товариства. Марго заздалегідь знала, що знову має бодай трохи відпочити від паперового Орландо. Та коли вона повернеться — хтозна!.. Адже останні кілька тижнів у школі вона не зможе спілкуватися з давніми друзями. То, можливо, вона проведе їх зі мною.

Чутки пішли вже незабаром після того, як вона поїхала. По вечері мені подзвонив Бен:

— Кажуть, вона слухавку не бере. А ще буцім написала комусь на "Фейсбуці", що збирається знайти якесь таємне сховище в "Завтракраю" в "Світі Диснея".

— Ідіотизм, — відреагував я.

— Розумію. "Завтракрай" — найбезглуздіший з усіх відділів. Ще хтось каже, що вона з якимось хлопцем в мережі познайомилася.

— Дурня, — сказав я.

— Ну гаразд, але де ж вона тоді?

— Десь там... Розважається собі!

Бен хихикнув.

— Ти хочеш сказати, що вона там сама з собою розважається?

— Бене, — застогнав я, — годі вже... Просто придумала щось у своєму стилі. Пише історію. Підриває світобудову.

Вночі я лежав на боці, задивившись у вікно на невидимий світ. Я намагався заснути, але очі знай розплющувалися — ніяк не міг я розпрощатися з надією на те, що Марго Рот Шпігельман знову з'явиться в моєму вікні й знову витягне мою втомлену дупу в ніч — у таку ніч, якої я потім ніколи не забуду.

2

Марго зникала досить часто, тож масових акцій "Знайдіть Марго" ніхто не влаштовував, хоча всі ми відчували її відсутність. Старша школа, всупереч поширеній думці, це не демократія і не диктатура, і навіть не анархія. Старша школа — це монархія помазаника Божого. І коли королева їде у відпустку, починаються зміни. На гірше. От коли Марго була в Міссісіпі, Бекка пустила ту мерзенну плітку про Бена. І цього разу почалося те саме. Дівчинка, що пальчиком затикала дірку в дамбі, втекла. І потопу було не минути.

Того ранку я ото вперше зібрався вчасно і в школу поїхав з Беном. Поруч з репетиційною було якось надзвичайно тихо.

— Хлопці,— дуже серйозно почав наш друг Френк.

— Що таке?

— Чак Парсон, Тедді Мак і Клінт Бауер на "тато" Клінта розчавили дванадцять байків, що належали першокурсникам і другокурсникам.

— От біда, — сказав я, хитаючи головою.

— А вчора, — додала наша приятелька Ешлі, — хтось написав у чоловічому туалеті наші телефони з... ну, з усілякими брудними коментарями.

Я знову похитав головою. Ми всі мовчали. Здати їх ми не могли — намагалися кілька років тому, але за це нас покарали ще суворіше. Загалом, нам залишалося тільки чекати, коли хтось на взірець Марго пояснить їм усім, що вони недорозвинені барани.

Але вона показала мені, що можна йти в контрнаступ. Я саме зібрався щось сказати, аж боковим зором помітив, що в наш бік на повній швидкості летить хтось дуже великий. З чорною лижною маскою на голові та з величезним зеленим водяним пістолетом у руках. Пробігаючи повз, він штовхнув мене в плече так, що я не встояв на ногах і повалився на порепаний бетон. Добігши до дверей, він озирнувся і крикнув, дивлячись у мій бік: "Ще раз поткнешся до нас, прихлопнешся!" Я вперше в житті чув цей голос.

Бен і хтось іще з друзів допомогли мені підвестися. Плече боліло, але я його навіть не потер.

— Ти як? — поцікавився Радар.

— Усе гаразд, — я нарешті потер плече.

Радар похитав головою.

— Хтось повинен їм пояснити, що можна когось прихлопнути, і хтось може прихлопнути, але "прихлопнутися" неможливо.

Це мене розсмішило. Хтось кивнув на стоянку — до нас ішли два кволі першокурсники, на яких висіли мокрі футболки.

— То була сеча! — крикнув один з них. Другий не сказав нічого; він просто намагався не торкатися власної футболки, хоча сенсу в цьому було не дуже багато. З рукава крапало і стікало по руці.

— Тварини чи людини? — запитав хтось.

— А я звідки знаю? Я що, експерт із сечі?

Я підійшов і поклав руку йому на маківку. Це було єдине сухе місце.

— З'ясуємо, — сказав я.

Продзеленчав другий дзвоник, і ми з Радаром утекли на початки аналізу. Сідаючи за парту, я невдало зачепив її рукою, і біль пронизав плече. Радар постукав ручкою по своєму зошиті, де він кружечком обвів послання: "Як рука?"

Я написав у куточку свого зошита: "У порівнянні з нещасними першокурсниками можна вважати, що я цілий ранок у веселковому полі з цуценятами грався".

Радар засміявся так голосно, що заслужив суворий погляд пана Хімінеса. Я додав: "У мене є план, але слід з'ясувати, хто це зробив".

Друг відказав: "Джаспер Гансон", — і обвів кілька разів.

Я здивувався: "Звідки знаєш?"

"А ти не помітив? Цей бовдур був у власному футбольному светрі".

Джаспер Гансон був молодший від нас. Попервах він не здавався таким уже грізним, я навіть, відверто кажучи, вважав його нормальним хлопцем — він завжди якось ніяково вітався зі мною і казав: "Як ся маєш, друже?" Загалом зовсім не той тип, від якого чекаєш, що він візьме брандспойт і почне поливати сечею. Якщо говорити чесно, в бюрократичній системі урядування старшої школи Вінтер-парк Джаспер Гансон був, напевно, другим помічником заступника з легкої атлетики і переступу. І коли таку людину підвищують до статусу виконавчого віце-президента з розстрілів сечею, слід негайно вживати заходів.

Отож удома я відразу сів за комп'ютер, зареєстрував нову поштову скриньку і написав листа своєму давньому "приятелеві" Джейсону Вортингтону.

Від: mesnyk@gmail.com

Кому: jworthington@yahoo.com

Тема: Ви, я, будинок Бекки Арингтон, ваш прутень тощо.

Шановний пане Вортингтон!

1. Усі школярі, чиї велосипеди постраждали від наїзду "шевроле-таго", мають отримати готівкою 200 доларів. Для вас, з урахуванням ваших величезних статків, це буде нескладно.

2. Також припиніть писати всяку дурню в туалеті.

3. Водяні пістолети? Заряджені сечею? Ви це серйозно? Час уже вирости з таких ігор.

4. Ставтеся до інших школярів з повагою, особливо до тих, у кого не такі круті друзі, як у вас.

5. Це прохання передайте іншим членам вашого клану.

Я розумію, що деякі завдання виконати буде нелегко. Але, з іншого боку, мені теж нелегко приховувати прикріплену до цього листа світлину від усього світу.

Щиро ваша

Доброзичлива Сусідка Немезида

Відповідь прийшла вже за кілька хвилин.

Слухай, Квентине, — так, я знаю, що це ти. А ти знаєш, що не я забризкав сечею цих першокурсників. Вибач, але я за дії інших не відповідаю.

Моя відповідь:

Пане Вортингтон,

Я розумію, що Чак із Джаспером вам не підлягають. Але я, бачте, в такому самому становищі.

Я не керую тим чортеням, що сидить у мене на лівому плечі. А воно всякчас підбурює мене: "РОЗДРУКУЙ ФОТО! РОЗДРУКУЙ ФОТО! РОЗКЛЕЙ ЙОГО ПО ВСІЙ ШКОЛІ!" А на правому плечі сидить маленьке біле янголятко, яке каже: "Слухай, ну я все ж таки сподіваюся, що ці нещасні першокурсники вранці в понеділок вже отримають свої грошенята".

От і я сподіваюся, янголятку. От і я сподіваюся.

З найкращими побажаннями

Ваша Доброзичлива Сусідка Немезида

На це він нічого не відписав, та й непотрібно було. Балакати вже не було про що.

По вечері до мене зайшов Бен, і ми сіли грати у "Воскресіння". Приблизно що півгодини ми ставили гру на паузу і дзвонили Радарові, який у цей час був на побаченні з Анжеолою. Ми залишили йому одинадцять повідомлень, кожне наступне з яких було ще дошкульніше і хтивіше за попереднє. Після дев'ятої до нас подзвонили у двері. "Квентине!" — покликала мама. Ми з Беном подумали, що це Радар, зупинили гру і вийшли. У дверях стояли Чак Парсон з Джейсоном Вортингтоном. Я підійшов, Джейсон мовив:

— Привіт, Квентине.

Я кивнув. Джейсон подивився на Чака, той глянув на мене і буркнув:

— Вибач, Квентине.

— За що? — запитав я.

— За те, що я наказав Джасперу розстріляти першокурсників сечею,
— пробурмотів він. І додав по паузі: — І за байки.

Бен розкинув руки, немов збираючись із кимсь обійнятися.

— Ходи сюди, братан, — сказав він Чаку Парсону.

— Що?

— Ходи сюди, — повторив він. Чак зробив крок вперед. — Ну, ближче, — мовив Бен. Чак уже увійшов у будинок, зупинившись, напевно, за фут від Бена. І тут раптом Бен ні з того ні з сього вгатив Чаку в живіт. Той лише скривився і замахнувся, щоб відповісти.

— Братан, розслабся, — перепинив його Джейс. — Тобі ж не боляче було.

Потім він простягнув мені руку.

— Сміливий ти, братан, — мовив він. — Виродок ти, звісно. Але все ж таки!

Я потиснув йому руку.

На цьому вони пішли, точніше, поїхали на "лексусі" Джейса. Коли я зачинив двері, Бен заквилив:

— А-а-а! Любий Господи Ісусе, моя рука! — він спробував стиснути пальці в кулак і скривився. — По-моєму, він підручник до живота приклеїв.

— Це називається "прес", друже, — відказав я.

— Ага, чув я таке слово.

Я поплескав його по спині, й ми повернулися в мою кімнату догравати. Тільки-но ми почали, Бен сказав:

— Ти, до речі, зауважив, що Джейс сказав "братан"? Це ж я це слово віродив. Яка сила харизми, еге?

— Ну природно, ти ж такий крутий, що в п'ятницю ввечері сидиш і граєшся в ігри і хукаєш на відбиту об чийсь прес руку. Не дивно, що сам Джейс Вортингтон вирішив погрітися в промінні твоєї слави.

— Принаймні я у "Воскресінні" спец, — відказав він, вистріливши мені в спину, хоча тієї миті ми з ним були в одній команді.

Ми ще трохи пограли, а потім Бен згорнувся на підлозі калачиком, притиснув контролер до грудей і заснув. Я теж дуже втомився — день був важкий. Я подумав, що Марго до понеділка напевно повернеться, хоча все одно пишався тим, що зупинив хвилю зла.

3

Тепер я щоранку визирав у вікно — перевіряв, чи не з'явилися в кімнаті Марго ознаки життя. У неї на вікнах були бамбукові жалюзі, які вона ніколи не піднімала, але тепер, коли вона поїхала, її мама або хто там ще підняли їх, тож мені стало видно шматочок синьої стіни і білої стелі. Була тільки субота, й відтоді як я бачив Марго востаннє, минуло лише сорок вісім годин, і я розумів, що навряд чи вона вже повернулася, але все ж таки, побачивши, що жалюзі досі не опущені, трохи розчарувався.

Почистивши зуби, я трохи покóпав Бена, сподіваючись його збудити, а потім вийшов з кімнати в шортах і футболці. За столом я побачив аж п'ять душ. Своїх батьків. І батьків Марго. А ще високого і міцного чорношкірого чоловіку у величезних окулярах і сірому костюмі. В руках він тримав якусь течку.

— Е, здрастуйте, — привітався я.

— Квентине, — запитала мама, — ти в середу ввечері бачив Марго?

Я увійшов до їдальні і став, прихилившись спиною до стіни, навпроти незнайомця. Відповідь на таке запитання я вже обдумав.

— Так, — сказав я. — Вона десь опівночі з'явилася біля вікна, ми трохи поговорили, а потім її зловив пан Шпігельман і повів додому.

— А... після цього ти її не бачив? — поцікавився батько Марго. Він здавався досить спокійним.

— Ні, а що?

Мені відповіла її мама — досить напруженим голосом.

— Бачиш, Марго втекла. Знову, — вона зітхнула. — Це вже який... четвертий раз, Джошу?

— Та я вже з ліку збився, — невдоволено відказав він.

Тут заговорив цей чорношкірий:

— Ви до нас звертаєтеся вп'яте... — Кивнувши мені, він представився:
— Детектив Отис Ворен.

— Квентин Джейкобсен.

Моя мама підвелася і поклала руки на плечі пані Шпігельман.

— Деббі,— сказала вона, — мені так прикро! Це таке розчарування.

Мені цей фокус уже був знайомий. Це спеціальний психологічний трюк, називається "емпатичне слухання". Ти описуєш почуття іншої людини, щоб у неї склалося враження, ніби ти її розумієш. Мама на мені постійно практикується.

— Я не розчарована, — відказала місіс Шпігельман. — З мене досить.

— Так, — підтвердив містер Шпігельман, — по обіді прийде майстер. Ми міняємо замки. Їй уже вісімнадцять. Ну, тобто детектив сказав, що ми нічого не можемо вдіяти...

— Ну, — перебив його детектив Ворен, — я не зовсім так висловився. Я сказав, що вона вже не дитина, яка зникла безвісти, у неї є право піти з дому.

Батько Марго звернувся до моєї мами.

— Ми навчання в коледжі з радістю оплатимо, але з цією... цією дурістю ми миритися не можемо. Конні, їй уже вісімнадцять років! А вона й досі така егоцентрична! Їй час би навчитися оцінювати наслідки своїх учинків.

Мама зняла руки з плечей пані Шпігельман.

— Я наполягаю, що ваші дії повинні бути продиктовані любов'ю.

— Конні, це не твоя дочка. Вона не об тебе останні десять років ноги витирала, як об килимок. Нам треба і про другу дитину подбати.

— Та й про себе теж, — додав її чоловік. Потім він подивився на мене. — Квентине, мені дуже прикро, що вона і тебе в свої маленькі ігри втягнути намагалася. Уявляєш, як... як нам ніяково. Ти чудовий хлопець, а вона... ну...

Я відштовхнувся від стіни і випростався. Я трохи знав батьків Марго, але досі вони так ницо не поводитися. Охоче вірю, що в середу вони її дістали. Я подивився на детектива. Він перегортав папери в течці.

— Раніше вона завжди залишала слід із хлібних крихт, правда ж?

— Підказки, — підводячись, сказав пан Шпігельман.

Детектив поклав течку на стіл, і батько Марго схилився над нею разом з ним.

— Підказки були завжди, — повторив він. — Перш ніж утекти в Міссісіпі, вона їла суп з вермішеллю у вигляді літер і залишила в тарілці чотири літери: М, І, С, П. Зрозумівши, що ми її повідомлення не розгадали, Марго дуже розчарувалася, хоча, коли вона врешті повернулася, я їй сказав: "І як ми тебе могли знайти за єдиним словом "Міссісіпі"? Це великий штат, Марго!"

Детектив відкашлявся:

— А коли вона вночі пішла у "Світ Диснея", то залишила на своєму ліжку Мінні-Маус?

— Так, — погодилася її мати. — Підказки були. Дурнуваті. Їх неможливо розгадати і використати, повірте мені.

Детектив звів очі.

— Ми, звісно, зробимо все, що нам до снаги, але ми не в змозі змусити її повернутися додому. Гадаю, вам не слід очікувати, що ваша дочка з'явиться в найближчому майбутньому.

— Я вже й не хочу бачити її у себе вдома, — пані Шпігельман притулила до очей хусточку, хоча тремтливим від сліз її голос назвати було важко. — Знаю, що це звучить жахливо, але це правда.

— Деббі,— мовила мама своїм психоаналітичним голосом.

Пані Шпігельман хитнула головою — ледве помітно.

— Що ми можемо вдіяти? Ми повідомили детектива. Написали заяву. Вона вже доросла, Конні.

— Але вона — член родини, хоч і доросла, — спокійно сказала мама.

— Та облиш, Конні. Ти вважаєш ненормальною мою радість з приводу того, що вона ушилася? Звісно, це ненормально. А звідки взялася ця ненормальність, як не від неї! Як шукати людину, яка заявляє, що ви мене не знайдете, але водночас залишає підказки, які ні про що нам не говорять, і постійно тікає?

Мої батьки презирнулися, а потім до мене звернувся детектив:

— Синку, ми можемо поговорити наодинці?

Я кивнув. Ми пішли в спальню батьків, він сів у крісло, а я — на краєчок їхнього ліжка.

— Хлопче, — почав він, умоствоившись у кріслі,— дозволя мені дати тобі пораду: ніколи не працюй на уряд. Тому що робота на уряд передбачає роботу на людей. А працюючи на людей, хоч-не-хоч доводиться з ними спілкуватися, навіть з такими, як Шпігельмани.

Я стримано засміявся.

— Хлопче, я говоритиму відверто. Вони здатні виховувати дитину не більше, ніж я здатний сісти на дієту. Я з ними вже стикався, і ці люди мені неприємні. То їм ти можеш не говорити, де вона, а мені краще скажи.

— Я не знаю, — відказав я. — Чесно.

— Хлопче, я от міркував про цю дівчину. Про те, що вона робить: у "Світ Диснея", наприклад, прокралася вночі, так? У Міссісіпі поїхала, залишивши букви з локшини на тарілці. Ця її кампанія з обклеювання туалетним папером будинків...

— А це ви звідки знаєте?

Два роки тому під проводом Марго за ніч було обклеєно туалетним папером двісті будинків. Чи варто казати, що тоді мене з собою не взяли?

— Кажу ж, я вже з нею стикався. Так от, хлопче, мені потрібна твоя допомога: хто все це планує? Хто автор усіх цих божевільних ідей? Марго — рупор, одного ненормального вистачає, щоб усе це запустити. Але вигадує хто? Хто малює в нотатниках креслення, обчислюючи, скільки туалетного паперу піде на таку купу будинків?

— Я думаю, що все робить вона.

— У неї може бути партнер, хтось, хто допомагає їй розробляти всі ці грандіозні та кмітливі схеми, може, цей таємний помічник навіть не на очах у всіх, тобто це не найкраща подружка і не її хлопець. Хтось, на кого відразу і не подумаєш, — мовив детектив. Він вдихнув, збираючись додати щось іще, але я його перебив.

— Я не знаю, де вона, — сказав я. — Богом присягаюся.

— Я просто перевіряю, хлопче. Але щось ти все-таки знаєш, так? З цього й почнімо.

І я розповів йому все. Він викликав у мене довіру. Детектив кілька разів під час моєї розповіді робив якісь позначки, але нічого не уточнював. І чомусь — адже я все йому розповів, а він мене вислухав, записуючи щось у блокнот, адже батьки Марго так ганебно відреагували на її зникнення, — чомусь мене вперше охопив страх, що її не буде ще

довго. Коли я дійшов до кінця розповіді, у мене від хвилювання аж дух забило. Детектив якусь хвилю мовчав. Нахилившись уперед, він дивився кудись мені за спину, а тоді, мов побачив те, що очікував, заговорив.

— Слухай, хлопче. Буває так: хтось — як правило, дівчисько — настільки волелюбний, що не надто ладнає з батьками. Такі діти — мов наповнені гелієм кульки, прив'язані за ниточку. І ниточка ця постійно напнута. А потім щось стається, і вона рветься, і вони летять геть. Може, ти цієї кульки більше ніколи не побачиш. Приземлиться десь у Канаді, влаштується офіціанткою в ресторані — і моргнути не встигне, як виявиться, що вона подає каву одним і тим самим покидькам ось уже тридцять років поспіль. А може, років за три-чотири, або днів за три-чотири, вітер принесе кульку назад: гроші треба будуть, чи просто отямиться, чи за братиком скучить. Але, хлопче, ниточка ця обов'язково уривається.

— Так, але...

— Стривай, хлопче, я ще не скінчив. Проблема з цими кульками в тому, що їх забагато. У небі від них уже тісно, вони літають, труться одна об одну, і врешті так чи інак опиняються на моєму столі, а тобі це починає набридати. Скрізь ці кулі, й у кожної є мама або тато, чи, не дай Боже, обоє, а ти згодом уже в цій масі окремі кульки і не розрізняєш. Дивишся на небо і бачиш безліч, а кожну окремо розгледіти не можеш, — він знову зробив паузу, потім важко зітхнув, наче збагнув щось. — Але іноді зустрічаєш якогось підлітка з великими очима і величезною кучмою волосся, і не хочеться казати йому правди, бо він здається доброю людиною. Ти йому співчуваєш, тому що бачить він блакитне безхмарне небо всього з однією кулькою, — а це ще гірше, ніж бачити цілу хмару таких кульок. Але запам'ятай: коли ниточку перерізують, назад її вже не прикріпити. Розумієш мене?

Я кивнув, хоч і не був певен, що зрозумів. Він підвівся.

— Я все ж таки думаю, що вона незабаром повернеться, хлопче.
Якщо тобі від цього стане легше.

Мені сподобалося порівняння Марго з кулькою, але, по-моєму, детектив був схильний драматизувати: подумав, напевно, що я страшенно потерпаю за неї, а я тільки трохи хвилювався. Я знав, що вона повернеться. Трохи охляне і знову спуститься в Джеферсон-парк. Завжди так було.

Слідком за детективом я повернувся до їдальні, і він сказав, що знову хоче зайти до Шпігельманів, перевірити її кімнату. Пані Шпігельман обійняла мене і сказала:

— Ти завжди був таким чемним хлопчиком, вибач, що довелося вплутати тебе в цю комедію.

Пан Шпігельман потиснув мені руку, і вони пішли. Коли двері зачинилися, мій тато видихнув:

— Ого!

— Ого, — погодилася з ним мама.

Тато поклав мені руку на плечі.

— Кепський розвиток подій, еге, друже?

— Козли вони, — озвався я. Мої батьки завжди радіють, коли я лаюся в їхній присутності. По обличчях бачу. Адже це означає, що я їм довіряю, що я можу бути з ними самим собою. Але зараз вони все одно здавалися якимись сумними.

— Батьки Марго — нарциси, і коли вона ото щось таке утне, це їх страшенно вражає,— пояснив мені тато.

— І це заважає їм бути добрими батьками й успішно виховувати дітей,
— додала мама.

— Козли, — повторив я.

— Як по правді,— відказав тато, — ти, найпевніше, маєш рацію. Марго, мабуть, потрібна увага. Я від неї теж не відмовився б, якби мені трапилися такі батьки.

— Коли Марго повернеться, — сказала мама, — вона, певно, засмутиться. Адже вони її кидають! Відмовляються від неї, коли їй просто-таки необхідно, щоб її хтось любив!

— Може, нехай вона у нас поживе, коли повернеться, — запропонував я і, мовивши це, усвідомив, наскільки шикарна ця ідея. У мами теж засяяли очі, але потім вона щось таке прочитала на татовому обличчі, тож відказала звичайним стриманим голосом:

— Ну, ми точно будемо їй раді, хоча це і викличе певні труднощі — адже її батьки мешкають по сусідству. Та коли вона повернеться до школи, скажи їй, що ми її запрошуємо, а якщо вона не захоче жити тут, у нас є й інші можливості, щоб їй допомогти, все можна обговорити.

Тут вийшов Бен — його чуприна кидала виклик усім висновкам фахівців щодо сили тяжіння.

— Пане і пані Джейкобсени, радий вас бачити, як завжди.

— Доброго ранку, Бене. Я навіть не знала, що ти у нас ночуєш.

— Та я й сам не знав... Щось сталося?

Я розповів йому про візит детектива і Шпігельманів, а також про те, що Марго тепер формально вважається дорослою, яка зникла безвісти. Коли я скінчив, Бен кивнув і відказав:

— Мабуть, варто обговорити цю справу за тарілочкою гаряченького "Воскресіння".

Я всміхнувся, і ми пішли в мою кімнату. Незабаром прийшов Радар, і мене вигнали з команди, тому що нам слід було виконати складну місію, а я хоч і був єдиним власником гри, особливого успіху в ній не досяг. Довелося спостерігати, як вони ходять заселеною опирами космічною станцією, і тут Бен сказав:

— Гоблін, Радаре. Гоблін.

— Бачу.

— Іди сюди, покидьку маленький, — Бен різко крутнув контролер. — Татко відпровадить тебе через річку Стікс на вітрильнику.

— Оце ти щойно грецьку міфологію втулив у свою дурну балаканину? — поцікавився я.

Радар засміявся, а Бен заходився барабанити по кнопках, волаючи:

— Жери, гобліне! Жери, як Зевс ізжер Метиду!

— Гадаю, до понеділка вона повернеться, — сказав я. — Школу ніхто не хоче пропускати, навіть Марго Рот Шпігельман. Може, до кінця навчального року вона поживе у нас.

Радар відказав плутано, як і годиться, коли граєш у "Воскресіння":

— Я навіть не розумію, чого вона втекла, це ж просто... чорт-шоста-година-ні-старий-бластером-його... може, з цим своїм посварилася? Я думав, що у неї... де-крипта-вона-ліворуч... до таких речей імунітет.

— Ні,— сказав я, — річ не в цьому... ну, я так думаю. Принаймні не тільки в цьому. Марго просто ненавидить Орландо, вона його називає паперовим містом. Ну, тому що воно лицемірне й ледаче. Гадаю, вона від нього просто відпочити вирішила.

Я визирнув з вікна і зауважив, що хтось — напевно, детектив — опустив жалюзі в кімнаті Марго. Але дивився я не на жалюзі. А на чорно-білий плакат. На знімку був зображений трохи згорблений чоловік, що дивиться вперед. На губі висить цигарка. На плечі — гітара, а на ній виведено фарбою: "Цей інструмент убиває фашистів".

— У Марго у вікні щось є.

Музика гри замовкла, Радар з Беном опустилися навколішки поруч зі мною.

— Це щойно з'явилося? — запитав Радар.

— Я мільйон разів ці жалюзі бачив, — відказав я, — але плаката на них раніше не було.

— Дивно, — зронив Бен.

— Сьогодні вранці батьки Марго сказали, що вона іноді залишає підказки, куди пішла, — додав я. — Але вони завжди невизначні, все одно нічого не зрозумієш, поки вона не повернеться.

А Радар уже взявся до діла — почав шукати ту цитату у своїй "Омніпедії".

— Це фото Вуді Гатрі,— сказав він. — Співак у стилі фольк, роки життя 1912–1967. Співав про робітничий клас. "Ця земля — твоя земля". Трохи наче комуніст. Натхненник Боба Ділана.

Радар програв шматочок з пісні — високий рипучий голос співав про профспілки.

— Я напишу автору статті, запитав, чи нема якогось явного зв'язку між цим Вуді Гатрі й Марго, — пообіцяв Радар.

— Я відмовляюся вірити, що їй подобається його творчість, — сказав я.

— Серйозно, — докинув Бен, — він співає, мов п'яне Жабеня Керміт з раком горла.

Радар відчинив вікно, вистромив голову й роззирнувся.

— К., гадаю, повідомлення залишено тобі. Хіба хтось іще з її знайомих зміг би його побачити?

Я похитав головою.

За мить Бен додав:

— Він на нас так дивиться, ніби вимагає уваги. І голову так схилив, бачите? Наче він не на сцені, а в дверях у тебе стоїть абощо.

— Здається, він запрошує нас увійти, — відказав я.

З вікна моєї спальні не видно було ні центрального входу, ні гаража — їх можна побачити тільки з вітальні, тому Бен грався собі далі, а ми з Радаром вийшли у вітальню і сіли коло телевізора, а самі пильно стежили за будинком Шпігельманів. Ми чекали, коли мама й тато Марго підуть. Чорний "форд" детектива Борена й досі стояв на під'їзній доріжці.

Поїхав він хвилин за п'ятнадцять, та минула година, а ні парадні, ні гаражні двері не відчинялися. Ми з Радаром дивилися якусь дурну комедію про марихуанщиків, і я майже перейнявся сюжетом, коли це Радар мовив: "Гараж". Я зістрибнув з дивана і підійшов до вікна, щоб розгледіти, хто в машині. Пан і пані Шпігельмани. Руті лишилася вдома.

— Бене! — крикнув я. Той миттю схопився на ноги, і, щойно Шпігельмани звернули з Джеферсон-вей на Джеферсон-роуд, ми вийшли надвір. Було тепло і вогко.

Ми пішли до будинку моріжком. Я подзвонив у двері й почув клацання кігтів Мирни Мустели, а потім вона загавкала як ненормальна, дивлячись на нас крізь бічне вікно. Руті відчинила двері. То було гарненьке дівча років, напевно, одинадцятьох.

— Привіт, Руті.

— Привіт, Квентине, — відказала вона.

— А мама з татом удома?

— Щойно поїхали, — сказала вона. — В супермаркет.

У неї були такі самі великі очі, як у Марго, тільки світло-карі. Вона подивилася на мене, від хвилювання стиснувши губи:

— Ти поліцая бачив?

— Так, — сказав я. — По-моєму, добрий.

— Мама каже, може, Марго просто раніше поїхала в коледж.

— Ага, — зронив я, подумавши: ну звісно, найкращий спосіб відгадати загадку — це вирішити, що загадки ніякої немає. Але я вже не сумнівався в тому, що Марго залишила ключі до розгадки.

— Слухай, Руті, нам треба зазирнути в кімнату твоєї сестри, — сказав я. — Марго іноді тебе просить зробити щось потайці від батьків. От і зараз те саме.

— Марго не любить, коли до її кімнати хтось заходить, — відказала Руті.— Крім мене. Ну і мами іноді.

— Але ми ж її друзі.

— Вона не пускає друзів до себе в кімнату, — наполягала вона.

— Руті, прошу тебе, — нахилився я до неї.

— І ви ще хочете, щоб я мамі з татом не розповідала.

— Еге ж.

— П'ять баксів, — відказала вона.

Я збирався поторгуватися, але Радар дістав п'ятірку і віддав їй.

— Якщо побачу машину, скажу, — змовницьки додала Руті.

Я присів, щоб як слід почухати стареньку-проте-досі-енергійну Мирну Мустелу, а потім ми побігли сходами нагору, в спальню Марго. Взявшись за дверну ручку, я усвідомив, що не бачив цієї кімнати років з десятих.

Я увійшов. Там було набагато охайніше, ніж можна було очікувати від Марго, хоча, може, то мама прибрала. Праворуч стояла шафа, що мало не лускала від одягу. Біля дверей — взуттєва полиця, де теж повно всього, від балеток на ґудзичках до шпильок. Здається, з одягу Марго майже нічого не взяла.

— Я за комп'ютер, — сказав Радар. Бен торсав жалюзі.

— Плакат приліплений, — мовив він. — Просто на скотч. Не дуже міцно.

Найбільше мене здивувало те, що я побачив на стіні біля письмового столу: книжкові полиці заввишки з мене й удвічі ширші, й усі вони напхані вініловими платівками, їх там були сотні.

— У програвачі "A Love Supreme" Джона Колтрейна, — повідомив Бен.

— Боже, це просто геніальний альбом, — відказав Радар, не відриваючись від комп'ютера. — Смак у неї непоганий.

Я спантеличено подивився на Бена, і він пояснив:

— Саксофоніст такий був.

Я кивнув.

Досі щось друкуючи, Радар додав:

— Повірити не можу, що К. жодного разу Колтрейна не чув. Я, мабуть, не зустрічав більш яскравого свідчення існування Господа Бога, ніж його майстерність.

Я заходився переглядати платівки. Вони стояли в алфавітному порядку за іменем виконавця, я відшукав букву "Г". Диззі Гіллеспі, Джиммі Дейл Гілмор, "Грін дей", "Гайдид бай войсиз", Джордж Гарисон.

— У неї, схоже, тут є все, крім Вуді Гатрі,— прокоментував я. А потім знову почав з "А".

— Підручники всі тут, — повідомив Бен. — Плюс якісь книжки, на столику біля ліжка. Щоденника немає.

Але мене захопила музична колекція Марго. Їй подобалося все. Я навіть уявити не міг, що вона цікавилася таким мотлохом. Я бачив, як вона слухає плеєр, поки бігає, але не підозрював, що вона така фанатка. Я майже нічого цього ніколи в житті не чув, і мене здивувало, що новинки досі випускають на вінілі.

Вивчивши літеру "А", я перейшов до "Б"; пробравшись через "Бітлз", "Блайнд бойз ов Алабама" і "Блонді" я рушив швидше — настільки швидко, що зворот конверта "Mermaid Avenue" Біллі Брега я побачив лише тоді, коли вже перейшов до "Баззкокс". Я зупинився, повернувся, дістав платівку Біллі Брега. На лицьовому боці конверта була фотографія міської блочної забудови. А зі звороту на мене дивився Вуді Гатрі. На губі повисла цигарка, на плечі — гітара з написом: "ЦЕЙ ІНСТРУМЕНТ УБИВАЄ ФАШИСТІВ".

— Гей, — покликав я.

Бен підійшов до мене.

— Нічого собі,— сказав він. — Добра знахідка.

Радар обернувся на стільці й додав:

— Вражає. Цікаво, що всередині.

На жаль, там виявилася лише платівка. Платівка як платівка — як і тисячі інших. Я поставив її в програвач, за хвилю до мене навіть дійшло, як його ввімкнути, платівка закрутилася, і я опустив голку. Якийсь хлопець співав пісню Вуді Гатрі. І набагато краще, ніж він сам.

— Це що, збіг якийсь?

Бен стояв з конвертом у руках.

— Дивіться, — він показував на список композицій. Пісня "Племінниця Волта Вітмена" була обведена чорною ручкою.

— Цікаво, — відреагував я.

Мама Марго казала, що її підказки ні до чого не приводили, але я тепер знав, що таких підказок — цілий ланцюжок і призначені вони, здається, мені. Я відразу ж пригадав, як Марго мені сказала в "СанТрасті", що я їй більше подобаюся, коли поведжуся впевнено. Я перевернув платівку і поставив голку. "Племінниця Волта Вітмена" була на другому боці першою. Загалом непогано.

Тут я побачив у дверях Руті. Вона дивилася на мене.

— Руті, а ти не підкажеш, де шукати? — запитав я. Вона похитала головою.

— Я вже дивилася, — похмуро сказала вона.

Радар глянув на мене і кивнув у її бік головою.

— Початуй, будь ласка, щоб нас батьки не заскочили, — попросив її я. Руті кивнула і пішла. Я зачинив двері.

— Що таке? — запитав я Радара. Він погукав нас до комп'ютера.

— За тиждень до зникнення Марго довго сиділа на сайті "Омніпедії". Але вона стерла всю історію, тож я не знаю, на яких сторінках вона була.

— Слухай, Радаре, а подивися, хто такий Волт Вітмен, — попрохав Бен.

— Поет, — відказав я. — Дев'ятнадцятого століття.

— Чудово, — Бен аж очі закотив. — Поезія.

— Що в цьому поганого? — запитав я.

— Поезія для емо, — мовив він. — О біль. Біль. Вічно дощить. У моїй душі.

— О, ну це Шекспір, точно, — мені не хотілося розмовляти на цю тему. — У Волта Вітмена племінниці були? — запитав я у Радара. Він уже відкрив у "Омніпедії" статтю про Вітмена. Той виявився огрядним дядьком з величезною бородою. Я його віршів не читав, але зовні він здавався добрим поетом.

— Славетних не було. Тут згадуються два брати, але не відомо, чи були у них діти. Напевно, зможу знайти, якщо треба.

Я похитав головою. Я не бачив у цьому сенсу. Я знову почав оглядати кімнату. На нижній полиці, крім платівок, було ще й кілька книжок — альбоми з середньої школи, пошарпані "Аутсайдери", [18] старі номери

підліткових журналів. Зрозуміло, нічого пов'язаного з племінницею Волта Вітмена.

Потім я переглянув книжки на столику біля ліжка. Нічого цікавого.

— Теоретично у неї повинен бути томик його віршів, — припустив я. — Але, схоже, немає.

— Є! — збуджено сказав Бен. Він стояв навколішках біля книжкової полиці, я підійшов до нього — і побачив томик. Це була тоненька книжечка, запхнута поміж двома підручниками. Волт Вітмен, "Листя трави". Я її витягнув. На обкладинці була його світлина, ясні очі поета дивилися просто на мене.

— Непогано, — відказав я.

Бен кивнув.

— Може, ходімо вже звідси? Можеш вважати мене старомодним, але я волів би не зустрічатися з її батьками.

— Ми нічого не проґавили?

— Схоже, — підвівся Радар, — Марго просто червону лінію креслить; у книжці повинно щось бути. Хоча це дивно... ти не ображайся, звісно, але раніше Марго завжди ці підказки залишала батькам, чому це раптом вона тобі їх залишила?

Я знизав плечима. Відповіді я не знав, хоч надія, певна річ, була: Марго хотіла переконатися, що я зможу діяти впевнено. Може, цього разу вона хотіла, щоб її знайшли і щоб це зробив я. Може, потому як вона обрала мене в ту найдовшу ніч, вона обрала мене ще раз. І, мабуть, того, хто її знайде, чекає незмірне багатство.

Незабаром після того, як ми повернулися до мене, Бен з Радаром пішли, переглянувши книжку і не знайшовши ніяких інших підказок. Я дістав з холодильника собі на обід холодну лазанью, взяв того Волта і пішов до себе в кімнату. Це був передрук першого видання "Листя трави" видавництва "Пінгвін". Я трохи прочитав передмову, а потім став просто гортати. Там було кілька підкреслень, зроблених синім маркером, усі — в довгому вірші під назвою "Пісня про себе". А два рядки були підкреслені зеленим:

Зривайте замки з дверей!

Зривайте і двері з одвірків!

Майже всю другу половину дня я намагався розгадати сенс цієї цитати, думаючи, що Марго, може, хоче, щоб я перестав бути таким чемним хлопчиною і почав бешкетувати. Ще я по кілька разів прочитав підкреслене синім:

Не пізнаєш ти більше явищ через

другі чи треті руки...

не глянеш уже очима мерців...

не дадуть тобі більше поживи книжкові примари...

Пускаюсь у вічну мандрівку...

Все рухається вперед і вперед... ніщо не гине,

Померти — це зовсім не так,

як уявлялося, це щастя.

Як не знає про це ніхто на світі, я задоволений,

І як знають про це усі та кожен, я задоволений.

Підкреслені були й останні строфи "Пісні про себе".

Заповідаю себе землі, нехай проросте

травою, яку я так люблю,

Якщо знову потягне до мене, шукай мене під своїми підошвами.

Навряд чи пізнаєш мене і чого я хочу,

Та я все одно даруватиму тобі здоров'я,

Я промию й покріплю кров твою.

Як не вдасться одразу піймати мене, не падай духом,

Як не знайдеш в одному місці, шукай в іншому,

Десь я зупинився і чекаю на тебе.

Цілі вихідні були присвячені читанню, намаганням розгледіти Марго в залишених для мене рядках вірша. Вони нікуди не могли мене привести, але я все одно міркував над ними, бо не хотів її розчарувати. Марго хотіла, щоб я змотав залишену нею нитку в клубок, пройшов по сліду з хлібних крихт — і нарешті вперся в неї.

У понеділок вранці сталося дещо надзвичайне. Я запізнився — це було нормально, мама відвезла мене в школу — це теж було нормально, потім я хвилину побалакав з хлопцями, але і це було нормально, після чого ми з Беном зібралися йти на урок — теж як зазвичай. Та щойно ми відчинили сталеві двері репетиційної, на обличчі Бена з'явилася суміш радості й жаху, наче фокусник вибрав його з натовпу, щоб розпиляти навпіл на очах у публіки. Я простежив за його поглядом.

Джинсова міні-спідниця. Біла футболка. Глибокий овальний викот. Неймовірно смаглява шкіра. Такі ноги, що тільки про ноги й думаєш. Ідеальні завиті каштанові кучері. Значок з написом: "Мене на королеву балу". Лейсі Пембертон. І вона йшла до нас. До репетиційної.

— Лейсі Пембертон, — прошепотів Бен, хоча вона була всього за три кроки і не могла його не почути — навіть соромливо всміхнулася, коли прозвучало її ім'я.

— Квентине, — сказала вона.

Мене здивувало, що вона взагалі в курсі, як мене звати. Вона кивнула, запрошуючи мене за собою, і я пішов — повз репетиційну, до ряду шафок. Бен не відставав.

— Привіт, Лейсі,— сказав я, коли вона зупинилася. Я відчув запах її парфумів — я пам'ятав цей запах ще з її бездоріжника, і згадалося, як чвакнув сом, коли ми відпустили сидіння.

— Кажуть, ти був з Марго.

Я мовчки дивився на неї.

— Тієї ночі, з рибою? Яку ви поклали в мою тачку? І Бецці в шафу? І Джейсу у вікно вкинули?

Я знай дивився на неї. Не знав, що сказати. Можна прожити довге і повне пригод життя, і Лейсі Пембертон з тобою навіть не заговорить, та коли це таки відбувається, бовкнути дурню теж не дуже хочеться. Тож за мене відказав Бен.

— Авжеж, вони разом тої ночі тусувалися, — мовив він так, ніби ми з нею були ліпші друзі.

— Вона розгнівалася на мене? — за кілька секунд запитала Лейсі. Вона стояла, опустивши погляд, я навіть бачив її коричневі тіні.

— Що?

Вона заговорила тихо, голос ледве помітно тріснув, і Лейсі Пембертон раптом стала не Лейсі Пембертон. А просто... ну, людиною.

— Вона... як це сказати... за щось на мене образилася?

Мені знову довелося замислитися, як же краще відповісти.

— Е-е-е, їй трішки не сподобалося, що ти не сказала їй про Джейса й Бекку. Але ж ти знаєш Марго. Вона скоро все забуде.

Лейсі розвернулася і пішла коридором. Ми з Беном так і лишилися стояти, але за хвилю вона стишила ходу. Вона хотіла, щоб ми її наздогнали. Бен мене підштовхнув, і ми рушили за нею.

— Я про Джейса з Беккою навіть не знала. Боже, сподіваюся, я незабаром зможу їй усе пояснити. Я боялася, що вона втекла кудись назавжди, але потім відчинила її шафку — я знаю код, — а там усі фотки й підручники, все на місці.

— Це добре, — відказав я.

— Так, але ж уже десь чотири дні минуло. Майже рекорд навіть для неї. От халепа, розумієш — Крейг знав, а я ні. Мене це так розлютило, що я з ним порвала, і тепер у мене й пари на бал немає, і найкраща подруга кудись зчезла, може, вона нині в Нью-Йорку або що і думає про мене таке, чого б я НІЗАЩО не зробила.

Я метнув погляд на Бена. Бен метнув погляд на мене.

— Мені треба на урок, — сказав я. — А чому ти кажеш, що вона в Нью-Йорку?

— Просто вона за два днів до того, як втекла, казала Джейсу, що в Америці є тільки одне місце, де нормальна людина може жити бодай напівнормальним життям, — і це Нью-Йорк. Хоча, може, вона це просто так бовкнула. Не знаю.

— Гаразд, я побіжу, — мовив я.

Я знав, що Бену нізащо не переконати Лейсі, щоб вона пішла з ним на бал, але він заслужив бодай на шанс це спробувати. Я побіг до своєї шафки, на шляху мені трапився Радар, і я на ходу скуйовдив йому чуба. Він розмовляв з Анжелою і якоюсь першокурсницею з оркестру.

— Це не мені треба казати спасибі, а К., — сказав він, і вона гукнула:

— Дякую за двісті доларів!

Я, не озираючись, гукнув у відповідь:

— Ти не мені, ти Марго Рот Шпігельман дякуй!

Адже це вона дала мені необхідне знаряддя.

Я дістав з шафки зошит з початків аналізу, та так і лишився стояти, навіть потому як продзвенів другий дзвоник; я стирчав посеред коридору, а повз мене бігли хлопці, я почувався роздільною смугою на шосе. Хтось іще подякував мені за двісті доларів. Я усміхнувся у відповідь. Тепер школа здавалася моєю — у мене за всі минулі роки не було такого відчуття. Ми відновили справедливість для школярів з оркестру, які втратили свої байки. Зі мною заговорила Лейсі Пембертон. А Чак Парсон мене перепросив.

Я так добре знав ці стіни — і тепер у мене почало виникати відчуття, що й вони мене знають. Продзвенів і третій дзвоник, а я все стояв. І тільки за хвилю я все ж таки пішов на урок і встиг сісти за парту, тільки-тільки пан Хімініс розпочав свою чергову нескінченну лекцію.

Я взяв із собою "Листя трави", поклав книжку на коліна і знову заходився перечитувати підкреслені рядки в "Пісні про себе", поки містер Хімініс писав щось на дошці. Прямих указівок на Нью-Йорк я не побачив. За кілька хвилин я передав збірку Радарові, він трохи прочитав і написав у найближчому до мене куточку зошита: "Зелені підкреслення повинні щось означати. Може, вона хоче, щоб ти відчинив двері свого розуму?" Я знизав плечима і відказав: "А може, просто читала вірш у два різні дні з двома різними маркерами".

За кілька секунд я подивився на годинника — всього тридцять сьомий раз за цей урок — і побачив за дверима Бена, який, тримаючи в руці дозвіл піти з уроків раніше, спастично пританцьовував джигу.

Коли дзвоник погукав мене на обід, я кинувся до своєї шафки, але Бен примудрився випередити мене й уже розмовляв з Лейсі Пембертон. Він стояв біля неї, трохи похиливши плечі, щоб дивитися просто в обличчя. Навіть у мене часом від розмови з Беном починався напад клаустрофобії, а я ж не палка дівчина.

— Гей, товариство, — наблизився я.

— Гей, — відгукнулася Лейсі, скориставшись нагодою зробити крок назад. — Бен розповів мені, як ідуть справи з Марго. В її кімнату ніхто ніколи взагалі не заходив. Вона казала, що батьки не дозволяють їй гостей запрошувати.

— Серйозно?

Лейсі кивнула.

— Ти знала, що у Марго тисяча платівок?

— Ні, мені Бен щойно сказав! Марго про музику ніколи не говорила. Ну, тобто вона коментувала, коли по радіо щось цікаве крутили, наприклад. Але в цілому — ні. Вона така дивна!

Я знизав плечима. Може, Марго і дивна, а може, це ми всі дивні. Лейсі не замовкала.

— Ми саме говорили про те, що Волт Вітмен з Нью-Йорка.

— В "Омніпедії" написано, що і Вуді Гатрі там досить довго прожив, — додав Бен.

Я кивнув.

— Чудово уявляю її в Нью-Йорку. Але думаю, треба шукати наступну підказку. Не може ж усе кінчатися на книжці. У цих підкресленнях, може, шифр якийсь або що.

— Можна я під час обіду почитаю?

— Ага, — погодився я. — А можна відксерити в бібліотеці.

— Не-а, я просто почитаю. Я на поезії не розуміюся. До того ж у мене там, у Нью-Йоркському університеті, сестра двоюрідна вчиться, я послала їй оголошення, щоб вона роздрукувала й розклеїла в музичних крамницях. Я розумію, звісно, що їх там до біса, але все-таки.

— Добра ідея.

Вони пішли до їдальні, я теж.

— Слухай, — запитав Бен у Лейсі,— а сукня у тебе якого кольору?

— Ну, така собі сапфірова, а що?

— Хочу бути впевнений, що мій смокінг підійде, — пояснив він.

Я вперше бачив, щоб Бен так кумедно-дурнувато усміхався, а це багато про що свідчить, бо він і так кумедно-дурненький.

— Добре, — кивнула Лейсі,— тільки щоб ми не були як інкубаторські. Може, тобі все ж таки класиці віддати перевагу: чорний смокінг і чорна камізелька?

— Пояс, думаєш, не треба?

— Ну, можна, тільки не з велетенськими брижами, розумієш?

Вони продовжили обговорювати цю тему — я так вважаю, ідеальна ширина брижів на поясі до смокінга може стати предметом багатогодинних дискусій; я й слухати покинув, ставши в чергу по піцу. Бен знайшов собі пару на бал, а Лейсі знайшла хлопця, який буде радий обговорювати той бал годинами. Тепер у всіх є пара — тобто за винятком мене, але я йти і не збирався. Єдина дівчина, з якою я хотів би піти, десь помандрувала.

Коли ми сіли, Лейсі почала читати "Пісню про себе" і сказала, що не бачить тут якогось особливого сенсу, і взагалі, на її думку, це не в дусі Марго. Загалом ми так і не зрозуміли, що вона хотіла нам цим сказати, якщо взагалі хотіла. Лейсі простягнула мені книжку, і вони з Беном знов заговорили про бал.

По обіді я вирішив, що сенсу перечитувати цитати немає, але мені раз у раз ставало нудно, і я знову діставав книжку з рюкзака і клав її на коліна. Наприкінці навчального дня, сьомим уроком, у мене була англійська. Ми щойно почали "Мобі Дика", і д-р Голден довго розбалакувала про риболовлю в дев'ятнадцятому столітті. На парті у мене лежав "Мобі Дик", а на колінах — Вітмен, але навіть той факт, що я сидів у кабінеті англійської, не допоміг. Зате я примудрився аж кілька хвилин не дивитися на годинника, тож неабияк здивувався, коли задзеленчав дзвоник, і довго складав речі в наплічник. Коли я повісив його на плече і попрямував до дверей, д-р Голден всміхнулася мені й мовила:

— Отже, Волт Вітмен?

Я боязко кивнув.

— Добрий поет, — визнала вона. — Настільки добрий, що я майже не від того, щоб ти читав його на моїх уроках. Але все ж таки не зовсім.

Я нерозбірливо перепросив, вийшов і попрямував до стоянки для старшокласників.

Поки Бен з Радаром репетирували, я сидів у "Зікумі", покинувши двері відчиненими, щоб провітрити авто. Я намагався читати "Федераліста", за яким у нас завтра на основах держави і права мав бути тест, але подумки постійно повертався до замкнутого кола загадок: Гатрі, Вітмен, Нью-Йорк, Марго. Вона поїхала в Нью-Йорк слухати фольк? Може, існує таємна Марго — любителька фольку, з якою я не знайомий? Може, вона

оселилася в квартирі, де колись мешкав один з них? Але чому вона вирішила повідомити це мені?

У бічному дзеркалі я побачив Бена з Радаром; Радар ішов швидко, розмахуючи футляром з саксофоном. Вони квапливо залізли в уже відчинений "Зікум", Бен повернув ключа, мотор запирхав, ми почали сподіватися, він знову запирхав, ми ще дужче сподівалися, аж таки він ожив. Бен виїхав зі стоянки, і коли школа зосталася позаду, заволав:

— ТИ МОЖЕШ У ТАКЕ ПОВІРИТИ?!

Він просто не міг стримувати радості.

Почав лупити по клаксону, але той, природно, не працював, тож Бен, вдаряючи по ньому, щоразу верещав:

— БІ-БІП! БІ-БІП! ПОСИГНАЛЬ, ЯКЩО ЙДЕШ ЗІ СПРАВЖНЬОЮ КИЦЕЮ ЛЕЙСІ ПЕМБЕРТОН НА БАЛ! БІ-БІП, БЕЙБІ, БІ-БІП!

І так він ото телесувався майже всю дорогу.

— Знаєш, у чому причина? Крім відчаю? Мені здається, вони з Беккою Арингтон посварилися, бо Бекка, ну, зрадниця, і тепер Лейсі соромно ще й за Кривавого Бена. Вона цього, певна річ, не сказала, але я здогадався з її поведінки. То зрештою Кривавий Бен зіграв мені на руку.

Я був щасливий за нього і все таке, але мене все ж таки найдужче турбувала Марго.

— Хлопці, у вас ідеї є?

Я помовчав трохи, а потім Радар подивився на мене в дзеркало заднього огляду й мовив:

— Ця фраза про двері — єдина, що виділена іншим кольором, до того ж вона дивніша, ніж усі інші, незакінчена думка, тож, думаю, треба копати тут. Прочитай-но її ще раз.

— Зривайте замки з дверей! // Зривайте і двері з одвірків! — відказав я.

— Треба визнати, що Джеферсон-парк — не найкраще місце для того, щоб зривати двері з одвірків, — припустив Радар. — Може, вона це хотіла сказати? Вона ж ніби Орlando паперовим назвала? Може, Марго просто пояснює, чому втекла.

Бен пригальмував перед світлофором, а потім обернувся до Радара.

— Братани, — сказав він, — по-моєму, ви Кицюню Марго перехвалюєте.

— Що? — не зрозумів я.

— Зривайте замки з дверей, — відказав він. — Зривайте і двері з одвірків.

— Ну, — підтвердив я. Знову загорілося зелене світло, і Бен натиснув на газ. "Зікум" затрусився так, ніби от-от розвалиться, але таки поїхав далі.

— Це не поезія. Це не метафора. Це вказівка до дії. Треба піти в її кімнату і відкрутити замок з дверей, а двері вийняти з одвірка.

Радар подивився на мене, а я — на нього.

— Іноді,— сказав Радар до мене, — дурість Бена обертається геніальністю.

Припаркувавшись у нас під будинком, ми, як і в суботу, перетнули моріжок, що відокремлював мій дім від дому Марго. І знову двері відчинила Руті, вона сказала, що батьки повернуться тільки о шостій; Мирна Мустела збуджено гасала довкола нас. Ми піднялися сходами. Руті принесла нам скриньку з інструментами з гаража, після чого ми якийсь час дивилися на двері Марго. До роботи руками ми не звичні.

— От пекло, що робити? — запитав Бен.

— Не лайся перед Руті,— сказав я.

— Руті, ти не проти, якщо я кажу "пекло"?

— Ми в пекло не віримо, — відказала вона.

— Люди, — перебив нас Радар. — Люди! Двері.

Він дістав зі скриньки хрестову викрутку, опустився навколішки і почав одкручувати ручку з замком. Я взяв більшу викрутку, щоб відкрутити завіси, але там гвинтів узагалі не було. Я знову втупився в двері. Руті все це набридло, і вона пішла вниз дивитися ТБ.

Радар зняв ручку, і ми всі по черзі зазирали в круглу дірку. Там ніякого послання не було. Ні записки, нічого. Я засмутився і перейшов до завіс, гадаючи, як же зняти їх. Заходився відчиняти й зачиняти двері, намагаючись зрозуміти, як там усе влаштовано.

— Цей вірш такий у біса довгий, — сказав я, — то невже старий Болт не міг уточнити, як знімати двері з завіс?

Тільки почувши відповідь Радара, я зрозумів, що він знову ввімкнув комп'ютер.

— Згідно з "Омніпедією", у нас тут двостулкова торцева завіса. Треба просто викруткою видавити стрижень. Якийсь розумник тут ще приписав, щоб "викруткою" не похмелялися. Ох, вельмишановна "Омніпедіє"! Чи станете ви коли-небудь пристойною?

Тільки-но "Омніпедія" повідомила нам, що робити, справа пішла на диво швидко. Я виштовхнув стрижні з усіх трьох завіс, а Бен зняв двері. Я оглянув і завіси, і одвірок. Нічого.

— На дверях нічого немає,— констатував Бен. Ми поставили їх назад, а Радар забив стрижні на місце ручкою викрутки.

Ми з Радаром пішли до Бена (його будинок — точнісінько як мій) гратися в гру під назвою "Лють Арктики". Ми дійшли до "гри в гри", де треба було стріляти пейнтбольними кульками на льодовику. Якщо поцілиш супротивнику по його "кульках", отримуєш додаткові очки. Дуже вишукано.

— Братан, та вона точно в Нью-Йорку, — сказав Бен.

Я помітив, як з-за рогу вистромилася цівка, та й з місця зрушити не встиг, як вона уже вистрілила мені між ноги.

— Чорт, — буркнув я.

— В минулому, — докинув Радар, — усі її підказки вели до якогось місця. Вона каже Джейсу; потім лишає нам підказки про двох осіб, які прожили в Нью-Йорку майже все життя. Дуже схоже на правду.

— Старий, цього вона і хоче, — сказав Бен. Я вже до нього підкрався, а він натиснув на паузу. — Щоб ти поїхав у Нью-Йорк. А що як це єдиний спосіб знайти Марго згідно з її задумом? Туди поїхати?

— Що? Там дванадцять мільйонів населення!

— Може, у неї тут є довірена особа, — припустив Радар, — яка повідомить їй, що ти поїхав.

— Лейсі! — вигукнув Бен. — Це точно вона! Так! Тобі негайно треба сідати в літак. Лейсі про це дізнається, повідомить їй, і Марго зустріне тебе в аеропорту. Так. Братан, я тебе зараз додому завезу, ти збереш речі, а потім я доправлю тебе в аеропорт, ти купиш квиток по своїй кредитці, призначеній тільки для екстрених випадків, Марго дізнається, яким ти став крутим хлоп'ягою, таким крутим, що Джейсу Вортингтону і не снилося, і в результаті ми всі троє підемо на бал з найкращими кицями.

Я не сумнівався в тому, що рейс на Нью-Йорк буде скоро. З Орlando куди завгодно можна вилетіти скоро. Але от у всьому іншому я впевнений не був.

— Якщо ти подзвониш Лейсі... — сказав я.

— Вона не зізнається! — вигукнув Бен. — Ти тільки подумай, скільки вона вже дурня клеїть, — напевно, вони лише вдали, що посварилися, щоб ти не запідозрив, що саме вона — довірена особа Марго.

— Не знаю, якимось чином воно клеїться... — засумнівався Радар.

Він говорив щось іще, але я майже не слухав. Я дивився на застиглу картинку гри й обмірковував ситуацію. Якщо Марго з Лейсі тільки вдають, ніби посварилися, то Лейсі і з хлопцем своїм порвала не посправжньому? І її занепокоєння теж було облудне? Невже Лейсі сама

понаписувала численні мейли — відгуки (без жодної корисної інформації) на оголошення, які розвісила її кузина в музичних крамницях Нью-Йорка? Ні, не може такого бути, Бенів план ідіотський. І все-таки тішило, що у нас узагалі з'явився бодай якийсь план. Але до кінця навчального року залишалося всього два з половиною тижні, і якщо я полечу в Нью-Йорк, то пропущу щонайменше два дні,— вже не кажучи про те, що мене вб'ють батьки, якщо я куплю квиток на літак за своєю резервною кредиткою. Що більше я цю ідею обмірковував, то дурнішою вона здавалася. Та раптом я зможу побачити Марго просто завтра... Але ні.

— Я школу не можу пропустити, — сказав нарешті я. І продовжив гру.
— У мене завтра контрольна з французької.

— Знаєш, — відказав Бен, — твій романтизм просто надихає.

Погравшись іще кілька хвилин, я пішов через Джеферсон-парк додому.

Мама мені одного разу розповідала про хворого хлопчика, з яким вона працювала. До дев'ятих років він був нормальний, а потім у нього помер тато. Попри те, що на світі повно дев'ятирічних малюків, у яких помирають батьки, мало хто з'їжджає з глузду, та цей хлопчина виявився не таким, як усі.

Він узяв олівця, сталевий компас і почав малювати на папері кружечки. Всі вони були рівно два дюйми в діаметрі. Він обводив і обводив компас, поки аркуш не ставав чорним, а потім брав новий аркуш і починав усе спочатку, і так щодня, від ранку до вечора; в школі він теж малював ці кружечки, навіть на контрольних. Мама пояснила мені, що ця повторюваність дії, яку він вигадав собі, допомагала йому впоратися з болем втрати, але незабаром це стало звичкою. Отож мама з ним побалакала, змусила поплакати за татом або що, хлопчина припинив малювати кола і, мабуть, житиме ще довго і щасливо. Але я часом думаю

про того хлопчину, бо мені здається, що я його розумію. Мені завжди подобалася монотонність.

Нудне життя ніколи не здавалося мені нудним. Я сумніваюся, що зміг би пояснити це такій дівчині, як Марго, але малювати все життя кружечки здавалося мені досить мудрим божевіллям.

Тому я не надто переймався з приводу свого рішення не летіти в Нью-Йорк: це ж усе одно була дурна ідея. Та поки я жив своїм усталеним життям цілий вечір і весь наступний день, мене гризла ця думка, мені здавалося, що рутинна віддаляє мене від зустрічі з Марго.

7

У вівторок увечері — Марго не було вже шість днів — я поговорив з батьками. Не те щоб я дійшов якогось поважного рішення, просто так склалося. Я сидів за кухонним столом, тато нарізав овочі, а мама обсмажувала на сковорідці яловичину. Папа почав дражнити мене за те, що я так довго читаю одну тоненьку книжечку, а я відказав:

— Взагалі, це я не на англійську читаю; просто здається, що Марго залишила мені в ній якусь підказку.

Вони замовкли, і я розповів про Вуді Гатрі й Вітмена.

— Так, їй подобаються ці ігри з недомовками, — прокоментував тато.

— Я не звинувачую дівчинку в тому, що їй хочеться уваги, — сказала мама, а потім додала, звертаючись до мене, — але це не означає, що її добробут — це твоя відповідальність.

Тато кинув на сковорідку моркву з цибулею.

— Атож! Певна річ, ніхто з нас не зможе поставити Марго діагноз, поки ми її не оглянемо, але, гадаю, вона незабаром повернеться.

— Не робімо припущень, — тихенько сказала йому мама, щоб я не почув. Тато хотів щось відповісти, але я перебив:

— А мені що діяти?

— Закінчити школу, — відказала мама. — І довіряти Марго — вона може сама про себе подбати, ця здатність у неї добре розвинена.

— Згоден, — додав тато.

А по вечері, ввімкнувши у своїй кімнаті "Воскресіння" без звуку, я зрозумів, що вони обговорюють цю тему. Слів я не чув, але обоє були стурбовані.

Пізніше ввечері на мобільний мені подзвонив Бен.

— Привіт, — сказав я.

— Братан, — почав він.

— Так, — відказав я.

— Я збираюся з Лейсі по взуття.

— По взуття?

— Ага. З десятої до півночі знижка тридцять відсотків на все. Вона хоче, щоб я допоміг їй вибрати черевички на бал. У неї, звісно, вже є якісь, але я до неї вчора заходив, і ми погодилися, що вони не... ну,

розумієш, черевички для балу повинні бути просто ідеальні. То ці вона хоче повернути, а потім ми їдемо в універмаг, збираємося типу...

— Бене, — сказав я.

— Що?

— Старий, я не хочу обговорювати черевички Лейсі. Я навіть скажу чому: в мене є така штука, наявність якої відбиває цікавість до взуття на бал. Прутень називається.

— Я просто нервую і ніяк не можу перестати думати про те, що вона мені серйозно подобається — не просто тому, що вона диво-киця-на-бал, а тому, що вона просто-класна-і-з-нею-круто-гуляти. Ми ж танцюватимемо там, а уяви, якщо ми поцілуємося посеред зали, і всі скажуть: "Ох, нічого собі", — і, розумієш, усе, що вони там про мене вигадували, все це вилетить у вікно...

— Бене, — знову урвав його я, — годі слину пускати, як ідіот, і все буде гаразд.

Він ще трохи верзюкав усяку дурню, але потім мені вдалося з ним розпрощатися.

Я ліг, і на мене навалилися депресивні думки з приводу балу. Я не засмучувався від того, що не іду туди, але я — хоч як воно було нерозумно і безглуздо — мріяв про те, щоб устигнути знайти Марго й умовити її піти туди зі мною. І все це мало б статися в останній момент, в суботу ввечері. І тоді ми б увійшли у бальну залу у "Гілтоні" в джинсах і поношених футболках, встигаючи тільки на останній танець, і всі тиццали б на нас пальцями і дивувалися поверненню Марго, а ми, танцюючи фокстрот, вислизнули б із зали надвір і втекли їсти морозиво... Як і Бен ото, я поринав у кумедні мрії про цей бал. Але я принаймні не розбалакував про це уголос.

Бен іноді ставав егоцентричним ідіотом, і я питав сам себе, що я в ньому взагалі знайшов. Навіть якби у нього і не було ніяких чеснот, часом на думку йому спадали просто-таки геніальні ідеї. Наприклад, про двері. Ідея себе не виправдала, але все одно була непогана. Просто, мабуть, Марго хотіла сказати мені щось інше.

Мені.

Підказка була мені. Двері — мої!

Аби потрапити в гараж, мені спочатку треба було перетнути вітальню, а там сиділи батьки й дивилися ТБ.

— Хочеш подивитися з нами? — запропонувала мама. — Розслідування от-от закінчиться.

Це було одне з тих "хто вбивця" телешоу.

— Ні, дякую, — відмовився я і промчав повз них через кухню в гараж.

Я відшукав найбільшу викрутку з прямим кінчиком, застромив її за пояс шортів кольору хакі й міцніше затягнув ремінь. У кухні я взяв печиво і трохи ніяково попрямував назад до себе через вітальню; поки на екрані розгорталося розслідування, я вийняв усі стрижні зі своїх дверей. Коли випав останній, двері рипнули і почали відходити, тож я однією рукою відчинив їх так, щоб вони вперлися в стіну. І тут крихітний шматочок паперу — завбільшки приблизно з мій ніготь — випав з верхньої завіси. Цілком у дусі Марго. Навіщо ховати щось у себе, якщо можна підкинути його мені? Я задумався, коли і як вона встигла це зробити. А ще я не зміг стримати усмішки.

Це був клаптик з газети "Вартовий Орландо". Я зрозумів, що це саме вона, тому що на обірваному краєчку було надруковано "вий Орландо, 6

травня, № 2". Саме в той день Марго і втекла. Записка була від неї. Я впізнав почерк:

бартлсвіль-Авеню, 8328

Щоб поставити двері на місце, треба було забивати стрижні, а це привернуло б увагу батьків, тож я просто притулив двері до завіс і залишив їх відчиненими. Поклавши стрижні в кишеню, я сів за комп'ютер і відшукав на мапі адресу з записки. Про таку вулицю я раніше ніколи не чув.

Вона була за тридцять чотири і шість десятих милі від мене, їхати потрібно було по Колоніал-драйв майже до міста з назвою Різдово, штат Флорида. Я наблизив знімок будівлі з супутника — чорний прямокутник, облицьований чимось неяскравим, сріблястим, за ним — трава. Може, це фургон? Розмір складно було оцінити, тому що навколо була тільки зелень.

Набравши Бена, все розповів йому.

— Значить, я мав рацію! — зрадів він. — Кортить розповісти Лейсі, вона теж вважає, що це була крута ідея!

На Лейсі я уваги не звернув.

— Ну, я поїду, напевно.

— Звісно, треба їхати. І я з тобою. Давай у неділю вранці, я, певна річ, страшенно втомлюся після балу, але чорт з ним.

— Ні, я виїжджаю зараз.

— Братан, зараз темно! Ти ж не поїдеш у цей дивний будинок з таємничою адресою потемки. Ти що, фільми жахів не дивишся?

— Може, вона там.

— Еге ж, а ще там може виявитися демон, що харчується виключно хлоп'ячими підшлунковими, — відказав він. — Боже, ти хоч до завтра почекай, правда, після репетиції мені треба замовити Лейсі корсаж і додому заїхати на той раз, якщо вона в мережі й написала мені що-небудь, тому що ми останнім часом часто листуємося...

— Ні,— перебив я, — я їду сьогодні ж, я хочу її бачити.

Коло звужувалося. Якщо покваплюся, то, може, за годину я вже побачу Марго.

— Братан, я тобі не дозволю їхати хтозна-куди посеред ночі. Я повинен прикрити твою дупу.

— Завтра вранці,— сказав я, в першу чергу собі.— Тоді я поїду завтра вранці.

Мені вже починала набридати моя стовідсоткова відвідуваність уроків. Бен мовчав. Я лише чув, як він випускає повітря через передні зуби.

— Так, я відчуваю, що вже хворий, — сказав нарешті він. — Температура. Кашель. Біль. Усе болить.

Я посміхнувся. Попрощавшись, я набрав Радара.

— У мене тут Бен на іншій лінії,— відказав він, — я тобі зараз передзвоню.

І передзвонив за хвилину. Я навіть привітатися не встиг.

— К., у мене така страшна мігрень. Я завтра точно в школу не зможу прийти.

Я засміявся.

Потім я роздягнувся, залишившись тільки у футболці й боксерках, висипав сміття з відра в шухлядку і поставив його коло ліжка. Завів будильника на безбожно ранню пору — на шосту ранку — і наступні кілька годин марно намагався заснути.

8

Уранці до кімнати увійшла мама і сказала:

— Ти навіть двері не зачинив, сонько.

Розплющивши очі, я відказав:

— У мене щось із животом, — і показав на відро з блювотинням.

— Квентине! Боже ж ти мій! Коли це сталося?

— Годині о шостій, — сказав я правду.

— Чому ти нас не погукав?

— Сили не було, — знову сказав я правду.

— Ти недобре почувався і прокинувся? — запитала вона.

— Ага, — сказав я неправду. Прокинувся я від того, що о шостій продзвенів будильник. Потім я прокрався на кухню, з'їв батончик з мюслями і випив апельсинового соку. За десять хвилин я застромив у горлянку два пальці. Вирішив не робити цього вночі, щоб не смерділо у мене під носом. Блювати нудотно, але швидко про це забуваєш.

Мама забрала відро і помила. Потім принесла його назад.

— Я, напевно, сьогодні залишуся... — почала вона, стиснувши від хвилювання губи.

Я поквапився її перебити:

— Все гаразд, справді, просто слабкість якась. З'їв щось не те.

— Ти певен?

— Якщо стане гірше, я подзвоню, — пообіцяв я. Мама поцілувала мене в чоло. Я відчув, що на шкірі відбилася її липка помада. Мені не було погано, але чомусь стало краще.

— Двері зачинити? — запропонувала вона, взявшись за ручку. А двері насилу трималися на завісах.

— Ні-ні-ні,— сказав я, може, аж занадто перелякано.

— Гаразд. Я дорогою на роботу подзвоню в школу. А ти дай мені знати, якщо тобі щось треба буде. Що завгодно. Або якщо захочеш, щоб я приїхала. І татові можеш дзвонити в будь-який момент. В обід я заїду, добре?

Я кивнув і натягнув ковдру до підборіддя. Хоча мама і помила відро, я навіть крізь запах м'якого засобу досі відчував сморід блювоти, аж знову

тягнуло блювати, але я намагався не думати про це і повільно дихати ротом, поки не почув, як мамин "крайслер" поїхав собі. Була 7:32. Бодай раз приїду вчасно, подумав я. Не в школу, правда. Але все ж таки.

Я прийняв душ, почистив зуби, надів темні джинси і просту чорну футболку. В кишеню поклав той клопоть газети. Потім забив стрижні в завіси і почав збирати речі. Я не дуже знав, що треба взяти з собою, але про всяк випадок кинув у рюкзак викрутку, якою знімав двері, роздруківку супутникової мапи, вказівки, як дістатися, пляшку води і Вітмена — на той раз, якщо знайду Марго там. Хотів розпитати про нього.

Бен з Радаром приїхали рівно о восьмій. Я вмовився на задньому сидінні. Вони підспівували "Mountain Goats".

Бен розвернувся і простягнув мені руку, стиснуту в кулак. Я легенько вдарив по кулаку, хоча терпіти не міг Такого привітання.

— К.! — гукнув Бен, перекрикуючи музику. — Ну, як тобі все це?

Я розумів, що Бен має на увазі: слухати "Mountain Goats" з друзями в авті, що мчить травневим ранком у середу назустріч Марго і Маргонорару, який належиться тому, хто її знайде.

— Та все краще за початки аналізу, — відказав я.

Музика лунала занадто голосно, розмовляти було неможливо. Заїхавши в Джеферсон-парк, ми відчинили вікно, щоб розповісти всьому світові про наш чудовий музичний смак.

Ми гнали до Колоніал-драйв повз кінотеатри і книгарні, в які й попри які я їздив усе своє життя. Але ця поїздка була краща від попередніх, тому що в школі зараз ішли початки аналізу, бо зі мною були Бен з Радаром, бо я думав, що ми знайдемо Марго. Через двадцять миль

Орландо, нарешті, здався і поступився місцем уцілілим апельсиновим гаям і недобудованим ранчо — нескінченній рівнині, що заросла густим чагарником, а з дубів звисав іспанський мох. Було гаряче і безвітряно. Саме в таких місцях я проводив літо в скаутських таборах, потерпаючи від комарів і гасаючи за броненосцями. На дорозі тепер траплялися майже самі пікапи, а щомилі з нізвідки виникали поселення: купки будиночків, поміж якими петляли вузьенькі вулички. Ті містечка скидалися на обшиті сайдингом вулкани.

За якусь часину час ми побачили трухляву дерев'яну вивіску "Маєтність Гроувпойнт". Порепана асфальтована дорога незабаром скінчилася, а далі йшла просто сіра земля, яка свідчила про те, що "Маєтність Гроувпойнт" належить до присілків, які мама називає "недосілками" — їх покинули, так і не забудувавши. Кілька разів, коли ми їздили десь разом з батьками, мені такі "недосілки" показували, але ніколи не були вони такі занедбані, як ця місцина.

Ми проїхали ще миль п'ять після "Маєтності Гроувпойнт", аж Радар зробив музику тихіше і сказав:

— Десь із милю лишилося.

Я вдихнув побільше повітря. Радісне збудження з приводу того, що я не в школі, почало згасати. Якось не вірилося, що Марго може ховатися в такому місці, я навіть подумав, що навряд чи вона подалася б сюди. Цілковита протилежність Нью-Йорку. Це була частина Флориди, яку часто бачиш з вікна літака і неодмінно думаєш: навіщо людям узагалі було селитися на цьому півострові? Я дивився на порожню дорогу; асфальт настільки розжарився, що вона пливла перед очима. Потім у цьому розпеченому мареві з'явився торгівельний центр.

— Це воно? — я нахилився і показав на нього.

— Мабуть, — відказав Радар.

Бен натиснув кнопку на стерео, і стало дуже тихо. У цій тиші Бен зупинився на стоянці, де вже навіяло піску: природа знову відвойовувала своє. Колись на цих чотирьох крамницях висіли й вивіски. Коло дороги стояв іржавий стовп футів з вісім заввишки. Але покажчик вже давно зірвало ураганом, а може, він просто проржавів і одпав. Та й у крамниць справи йшли не краще: містилися вони в одноповерховій будівлі з пласким дахом, подекуди вже просвічували шлакоблоки. Фарба на стінах полущилася, й облуплені шматочки щосили чіплялися за бетон, як умираючі комахи. Поміж вікнами волога намалювала абстрактні картини. Дерево, яким позабивали вікна, вже побрижалося. Мене пронизала жахлива думка, якої вже було не позбутися: мені здалося, що втекти з дому, щоб жити тут, — безглуздо. В таке місце приходять хіба вмирати.

Коли авто зупинилося, в ніс і навіть у рота вдарив гіркий дух смерті. Мені довелося ковтнути: до горла вкотре за сьогодні підкотила нудота. Тільки зараз, втративши стільки часу, я усвідомив, що не так уявляв і гру Марго, і гонорар за перемогу в ній.

Я виходжу з авта, Бен стоїть тут-таки, а поруч з ним — Радар. І мені раптом стає зовсім невесело, я розумію, що це зовсім не був виклик — доведи-що-достатньо-крутий-щоб-гуляти-зі-мною. Я знову чую слова, які сказала Марго тієї ночі: "Ні, я не хочу, щоб мене, всю в мухах, знайшли дітлахи в Джеферсон-парку суботнього ранку". Не хоче, щоб дітлахи знайшли в Джеферсон-парку, але це зовсім не означає, що вона взагалі не хоче померти.

Я не бачу жодних свідчень того, що тут останнім часом хтось бував, за винятком запаху, цього гидкого, тухлого смороду, його завдання — відганяти живих від мертвих. Я кажу собі, що Марго так пахнути просто не може, але, звісно ж, вона може. Всі ми можемо. Я притуляю руку до носа — щоб відчувати запах власного поту і шкіри — та чого завгодно, тільки б не смерті.

— МАРГО? — гукає Радар. Пересмішник, що сидить на ринві, кричить у відповідь щось двоскладове. — МАРГО! — знов гукає Радар. Немає відповіді. Він малює носом черевика параболу на піску і зітхає: — Чорт!

Стоячи перед цією будівлею, я дізнаюся дещо нове про страх. Це не порожні фантазії людини, яка бажає, щоб з нею сталося бодай щось важливе, нехай навіть погане. Це не огида, яку відчуваєш, угляdivши мертвого незнайомця. Це не схоже і на те, як у тебе перехоплює подих, коли чуєш постріл, тікаючи від будинку Бекки Арингтон. З таким страхом дихальними вправами ради не даси. Цей страх узагалі не схожий на те, з чим я стикався раніше. Це найголовніша з-поміж усіх емоцій, яких зазнає людина, — почуття, яке з'явилося ще до нашого народження, до того, як звели цю будівлю, до того, як зародилася сама Земля. Саме цей страх вигнав рибу з води на сушу і змусив її відростити легені, цей страх велить тобі: "Тікай"; цей страх змушує нас ховати мерців.

Від того запаху мене охоплює жах і відчай — не той жах, коли в легенях немає повітря, а такий, ніби того повітря геть немає в атмосфері. Мені здається, я все життя прожив зі страхом, намагаючись підготуватися до чогось отакого, щоб тіло знало, як реагувати. І все одно виявився не готовий.

— Братан, ліпше нам їхати геть, — каже Бен. — Копів викликати абощо.

Ми досі навіть не глянули один на одного. Ми всі дивимося на цю будівлю, яку покинули так давно, що там не може бути нічого, крім трупів.

— Ні,— заперечує Радар. — Ні, ні, ні, ні, ні. Викличемо, якщо буде причина. Марго залишила адресу для К. А не для копів. Треба якось пробратися всередину.

— Всередину? — з сумнівом запитує Бен.

Я ляскаю Бена по спині, й уперше за день ми всі троє дивимося не вперед, а один на одного. Так легше. Коли дивишся на друзів, відмовляєшся вірити в те, що Марго мертва — поки ми її не знайдемо.

— Так, усередину, — кажу я.

Я вже не знаю, що вона за одна, але мені потрібно її знайти.

9

Ми обходимо будівлю ззаду — і знаходимо лише четверо замкнених сталевих дверей і пасовище — золотисто-зелену траву з цятками низькорослих пальм. Тут смердить ще гірше, мені страшно йти далі. Бен з Радаром ідуть за мною, ліворуч і праворуч. Виходить трикутник. Ми рухаємося повільно, уважно оглядаючи все навколо.

— Це єнот! — раптом кричить Бен. — Ох, слава Богу. Єнот... Господи!

Ми з Радаром прямуємо до нього — Бен стоїть біля мілкої дренажної канави. Там лежить величезний дохлий єнот: він набряк, шерсть звалюлася, видимих ушкоджень немає, хоча з нього стирчить ребро. Радар відвертається, мало не блює, але все ж таки стримується. Я підходжу, схиляюся поруч, кладу долоню йому між лопаток. Коли у нього відновлюється дихання, він каже:

— Ох, як я радий бачити цього дохлого єнота, нехай йому!

Але все одно я не можу уявити Марго живою. Мені починає здаватися, що Вітмен міг бути передсмертною запискою. Адже вона підкреслила: "Померти — це зовсім не так, як уявлялося, це щастя". "Заповідаю себе землі, нехай проросте травою, яку я так люблю, // Якщо знову потягне до мене, шукай мене під своїми підощвами". На мить спалахує надія, коли я згадую останній рядок вірша: "Десь я зупинився і

чекаю на тебе". Але потім думаю, що "я" — це необов'язково жива людина. Може бути і просто тіло.

Радар відходить від єнота і тягне ручку одних з чотирьох замкнених сталевих дверей. Мені хочеться помолитися за померлого — прочитати відправу за цього єнота, — але я не вмію. Мені його так шкода, і я соромлюся своєї радості, що мертвий виявився він.

— Вони трохи піддаються, — кричить Радар. — Ідіть допоможіть.

Ми з Беном хапаємо Радара за пояс і тягнемо. Він впирається ногою в стіну, аж тут раптом хлопці падають на мене, просякнута потом Радарова футболка накриває мені обличчя. Я почуваю радість, думаючи, що двері відчинилися. А потім бачу, що просто відірвалася ручка. Насилу підводжуся і дивлюся на двері. Вони зачинені.

— Клята сорокарічна довбана ручка! — лається Радар. Ніколи він так не висловлювався.

— Все гаразд, — кажу я, — вихід є. Має бути.

Ми йдемо далі й повертаємося до чільної стіни будівлі. Дверей там нема. Але мені треба туди потрапити. Бен з Радаром намагаються вибити дошки, якими затулено вікна, але вони забиті намертво. Радар лупить ногою, але все марно. Бен повертається до мене.

— За однією з цих дощок немає шибки, — повідомляє він, а потім відбігає від будівлі, з-під ніг летить брудний пісок.

Я розгублено дивлюся на нього.

— Спробую вибити, — пояснює він.

— У тебе не вийде.

Він поміж нас важить найменше. Якщо комусь і треба спробувати, то це мені.

Бен стискає руки в кулаки, потім розтискає пальці. Я рушаю в його бік, а він каже:

— Коли я вчився в третьому класі, щоб мене не били, мама відвела мене на тхеквондо. Я, правда, вивчив там тільки одну річ, але вона іноді приносить користь: ми побачили, як учитель пробиває товсту дошку рукою, і всі так зацікавилися, типу: от чорт, як він це робить? А він сказав, що головне — вірити, що рука пройде крізь дерево, і бити зі знанням того, що це можливо, і тоді все вийде.

Я збираюся заперечити, бо це ідіотизм, але Бен зривається з місця і пролітає повз мене. Розганяється, наближаючись до дошки, а потім без страху підстрибує, обертаючи корпус і виставляючи вперед плече, як таран, і влітає в дерево. Я вже уявляю, як він пролітає крізь дошку, і в ній залишається дірка у формі його тіла, як у мультику. Але Бен замість цього відскакує і падає на дупу на острівець зеленої трави посеред піщаного ґрунту. Перекочується на бік, потираючи плече.

— Зламалася, — заявляє він.

Я біжу до нього, думаючи, що це він про кістку в плечі, але Бен підводиться, і я бачу в дошці тріщину. Починаю гамселити по цьому місцю ногами, тріщина розповзається по горизонталі, потім ми з Радаром вставляємо в неї пальці й тягнемо. Я примружуюся, щоб піт не так заливав очі — вони вже просто горять, тягну щосили, смикаю туди-сюди, і нарешті нам вдається розколупати невеликий отвір з гострими краями. Ми з Радаром мовчки продовжуємо працювати, аж він втомлюється, і його заступає Бен. Нарешті вдається пропхнути дошку всередину. Я лізу

в дірку вперед ногами і наосліп приземляюся на щось подібне до стосу паперу.

Діра невелика, крізь неї цідиться світло, але його недостатньо, щоб оцінити розміри приміщення, зрозуміти, чи є там стеля. Повітря всередині таке гаряче і затхле, що вдихаєш і видихаєш майже те саме.

Я обертаюся і налітаю на Бена — він буцається мені лобом у підборіддя. Я незрозуміло чому шепочу:

— У тебе є...

— Ні,— так само пошепки перебиває він мене. — Радаре, ти ліхтаря не взяв?

Якщо судити за звуками, Радар саме лізе до нас через діру.

— На ключах є, але малесенький.

Спалахує світло, але я все одно майже нічого не бачу, хоча мені вдається розрізнити, що ми опинилися в досить великому приміщенні з лабіринтом металевих полиць. Папір, на який я став, — це сторінки старого відривного календаря: безліч аркушів-днів розсипано по всій підлозі — вони пожовкли, їх погризли миші. Я думаю, що, можливо, раніше тут був книжковий склад, хоча на цих полицях уже давно лежить тільки пил.

Ми шикуюємося вервечкою за Радаром. Нагорі раптом лунає рипіння, і ми всі зупиняємося. Я ковтаю, намагаючись вгамувати панічний страх. Чути, як дихають Радар і Бен, як вони човгають ногами. Мені страшно хочеться втекти, але це ж може бути Марго. А можуть бути й наркомани.

— Це просто будівля рипить, — каже Радар, але в голосі його немає звичної впевненості.

Я не можу поворухнутися. Потім чую Бена:

— Коли мені минулого разу було так само страшно, я штани обмочив.

— Мені востаннє було так страшно, коли я, рятуючи добрих чарівників, зустрівся віч-на-віч з Темним Лордом.

Я теж роблю жалюгідну спробу:

— Коли мені востаннє було так страшно, мені довелося спати разом з мамою.

Бен хихикає.

— К., я на твоєму місці жахався б так щоночі!

Завдяки їхньому реготу я починаю почуватися безпечніше, й ми продовжуємо пошуки. Проходимо по всіх рядах, не знайшовши нічого цікавого, крім кількох номерів "Рідерз Дайджесту" з 1970-х. За хвилю я помічаю, що очі вже звикли до темряви, тож ми розходимося в різні боки з різною швидкістю.

— Ніхто не виходить звідси, поки не вийдуть усі,— шепочу я, і всі пошепки відповідають: о'кей. Наблизившись до бічної стіни кімнати, я знаходжу перше свідчення того, що тут хтось був одтоді, як торгівельний центр зачинився: у стіні пробита нерівна напівкругла діра заввишки мені по пояс. Над нею помаранчевою фарбою з балончика написано: "ТРОЛЯЧА НОРА", а на саму нору вказує послужлива стрілка.

— Хлопці,— гукає раптом Радар, та так голосно, що на мить уся таємничість зникає. Прямуючи на голос, я знаходжу Радара біля протилежної стіни — його ліхтарик висвітлює ще одну "тролячу нору". На почерк Марго не дуже схоже, але напевно не скажеш. Адже при мені вона фарбою тільки одну літеру вивела.

Я пірнаю в нору і йду вперед, а Радар світить мені. У цій кімнаті немає нічого, крім згорнутого килима в кутку. Радар світить під ноги, і я помічаю плями клею — колись килим був приклеєний до підлоги. На протилежній стіні ще одна дірка, цього разу без напису.

Крізь неї я потрапляю в кімнату з вішаками; зі стін, оздоблених патьоками води, стирчать держакі з нержавійки. У цій кімнаті світліше, за хвилю я розумію, що тут у стелі є діри, подекуди відірвані шматки руберойду, і дах сідає на голі металеві крокви.

— Тут продавали сувеніри, — шепоче Бен, який уже стоїть попереду мене.

Посеред кімнати височіє п'ятикутник колишніх вітрин. Шибка, що колись відокремлювала туристів од призначеного для них лайна, тепер розбита, а ящики вітрин засипані осколками. Сіра фарба на стінах облазить, утворюючи безладний, але гарний малюнок, ці обдерті багатокутники — як сніжинки руїни.

На диво, тут ще лишилися деякі товари: наприклад, телефон у вигляді Мікі-Мауса, я бачив такий ще в дитинстві. В одній вітрині лежать охайно згорнуті, але вже побиті міллю і щедро посипані битим склом футболки з написом "СОНЯЧНЕ ОРЛАНДО". Під вітринами Радар знаходить коробку з мапами і стародавніми туристичними брошурами, які рекламують "Світ крокодилів", "Кришталеві сади" й інші розваги, яких давно вже немає. Бен махає рукою, гукаючи мене до себе, і показує зеленого скляного крокодильчика, майже повністю похованого під шаром пилу. Гадаю, в цьому і полягає цінність наших сувенірів: шкода дарувати людям таке лайно.

Ми вертаємося назад: у порожню кімнату, потім у кімнату з полицями, потім ліземо в іншу "тролячу нору". Ця кімната схожа на офіс, тільки без комп'ютерів. Покинули її поспіхом: враження таке, наче всіх працівників раптом запустили в космос або що. Двадцять столів у чотири

ряди. На деяких досі лежать ручки, на всіх — величезні календарі. На всіх календарях — лютий 1986 року. Бен штовхає оббитий тканиною стілець, і той починає обертатися. Біля одного столу стоїть хистка пірамідка з липких листочків з рекламою "Іпотечної корпорації Мартін-Гейл". У відкритих коробках лежать стоси роздруківок зі старовинного матричного принтера: видатки і прибутки "Іпотечної корпорації Мартін-Гейл". На одному зі столів хтось побудував одноповерховий картковий будиночок з рекламних брошур. Я розгортаю їх в надії, що це чергова підказка, але ні.

Радар порпається в паперах, потім шепоче:

— Все 1986 року.

Я починаю нишпорити по шухлядах. Знаходжу ватяні палички і шпильки для краватки. Коробки з олівцями й ручками по дванадцять у кожній: тонкий картон і старомодні шрифти і дизайн. Хусточки. Пара рукавичок для гольфу.

— Хлопці, ви бачите тут щось таке, — запитую я, — з чого було б ясно, що тут хтось був бодай за останні двадцять років?

— Тільки "тролячі нори", — каже Бен. Тут, як у склепі, все вкрито пилом.

— Навіщо вона тоді нас послала сюди? — запитує Радар. Починається обговорення.

— Не знаю, — кажу я. — Її самої тут немає.

— Є місця, — зазначає Радар, — де пилу менше. У порожній кімнаті є прямокутник, наче звідти щось прибрали. Але я не знаю...

— І ось ще зафарбовано, — додає Бен. Він показує напрямом, Радар світить туди, і я бачу, що шматок стіни заґрунтували білим кольором, наче комусь закортіло тут усе відремонтувати, але за півгодини вже набридло. Наблизившись, я помічаю, що під білим шаром є червоне графіті. Але проступають лише деякі лінії, і я не можу прочитати напис. Біля стіни стоїть відкрита бляшанка з ґрунтовкою. Я сідаю навколішки й опускаю в неї пальці — кірка ламається, пальці намокають. Я їх виймаю, з них крапає на підлогу, а я мовчу, бо ми всі дійшли одного висновку: тут все ж таки хтось нещодавно був. Потім знову лунає рипіння, і Радар, згубивши ліхтарика, лається.

— Страшнуvато, — каже він.

— Хлопці,— гукає Бен. Ліхтарик лежить на підлозі, я роблю крок назад, піднімаю його — і тут помічаю, що Бен на щось показує. На стіну. У відбитому світлі магічно проступає з-під шару ґрунтовки графіті — примарно-сірі літери, в яких я одразу впізнаю почерк Марго.

ЯК ЗАЇДЕШ У ПАПЕРОВІ МІСТА

ТО ВЖЕ НІКОЛИ НЕ ПОВЕРНЕШСЯ

Я хапаю ліхтарика і скеровую промінь на ґрунтовку — напис зникає. А як скеровую його на іншу стіну — її знову видно.

— Чорт, — ледь чутно лається собі під ніс Радар.

— Братан, — нарешті каже Бен, — може, підемо? Коли я минулого разу так злякався... а, до біса. Мені страшно. Щось це вже геть не цікаво.

"Щось це вже геть не цікаво" — ось як точно Бен означив той жах, який відчуваю я, мабуть. Точніше мені вже й не треба. І я швидко

простую до виходу з "тролячої нори". Здається, ніби стіни насуваються на нас.

10

Бен з Радаром завезли мене додому — хай у школу вони і не пішли, але на репетицію не могли не піти. Я довго сидів один з "Піснею про себе", разів з десять намагався прочитати її всю від самого початку, але проблема полягала в тому, що вона була сторінок на вісімдесят, мала дивну структуру і безліч повторів, і я, знаючи значення всіх слів зокрема, загалом не розумів нічого. Хоч мені і здавалося, що важливі, напевно, тільки підкреслені місця, я все ж таки хотів з'ясувати, чи не є поема передсмертним листом самогубці. Але нічого не розумів.

Після десятих заплутаних сторінок поеми мені раптом стало настільки страшно, що я вирішив зателефонувати тому детективу. Знайшов у кишені з брудною білизною шорти, в кишені яких лежала його візитівка. Він підійшов після другого гудка.

— Ворен.

— Здрастуйте, е-е-е, це Квентин Джейкобсен. Приятель Марго Рот Шпігельман.

— Звісно, хлопче, я тебе пам'ятаю. Що таке?

Я розповів йому про знайдені підказки; про торгівельний центр; про те, що коли ми з Марго дивилися на Орlando з двадцять п'ятого поверху "Сан-Трасту", вона його назвала паперовим містом, але тоді про інші паперові міста не казала; про те, що їй не хотілося б, щоб її тіло знайшли діти; про те, що тепер я повинен шукати її у себе під підшвами. Він навіть не почав напучувати мене, що в занедбані будівлі лазити не можна, навіть не запитав, чому я робив це о десятій ранку, коли мені

належало бути в школі. Ворен мовчки дочекався, аж я закінчу свою розповідь, і прокоментував:

— Господи, хлопче, ти сам мало не детектив. Тобі б тільки пушку, пороху і три колишні дружини. То яка в тебе теорія?

— Я боюся, що вона могла, е-е-е, накласти на себе руки.

— Хлопче, мені таке й на думку не спадало, гадаю, вона просто втекла. Я тебе, звісно, розумію, але не забувай, що вона це вже не вперше робить. Тобто залишає всілякі підказки. Це набагато дужче вражає. Хлопче, повір мені, якби вона хотіла, щоб ти її знайшов — живою чи мертвою, — це вже сталося б.

— Але ви не...

— Хлопче, розумієш, на жаль, Марго — доросла людина і має право чинити на власний розсуд. Дозволь дати тобі пораду: чекай, коли вона сама повернеться додому. Ну, тобто тобі треба перестати дивитися на небо, а то одного дня глянеш нарешті вниз — і зрозумієш, що сам у хмари поринув.

Повісив я слухавку з неприємним осадом на душі — я зрозумів, що поема Вітмена мене на Марго не виведе. Я згадував підкреслені рядки: "Заповідаю себе землі, нехай проросте травою, яку я так люблю, // Якщо знову потягне до мене, шукай мене під своїми підшвами". На перших сторінках Вітмен називає цю траву "чарівним нестриженим волоссям могил". А де ці могили? Де паперові міста?

Я заліз у "Омніпедію", щоб з'ясувати, чи є в ній про "паперові міста" щось таке, чого я не знаю. Там виявилася "продумана" й "інформативна" стаття, написана користувачем на ім'я СракаСкунса: "Паперове місто — це таке місто, в якому є паперовий завод". У цьому і полягав недолік "Омніпедії": Радар писав дуже розумні тексти і ретельно вивіряв

інформацію, а невідредаговані потуги СракиСкунса все псували. Тож я почав шукати в інтернеті й виявив дещо вартісне тільки знизу на четвертій сторінці пошуку — на канзаському форумі з нерухомості.

Здається, "Медисон Істейтс" так і не добудують; ми з чоловіком купили там маєток, але нам подзвонили цього тижня і сказали, що повертають гроші, тому що з передпродажу не набралось достатньо коштів, щоб запустити будівництво. Ще одне паперове місто в Канзасі! — Мардж із Кокера, Канзас.

Недосілок! Як заїдеш туди, то вже ніколи не повернешся. Я глибоко зітхнув і деякий час витріщався на екран.

Напрошувався неминучий висновок. Навіть якщо у Марго всередині все урвалося і рішення було остаточне, вона все ж таки не могла собі дозволити зникнути безслідно. І Марго залишила своє тіло — так, щоб я його знайшов, — там, де порвалася її перша ниточка. Вона сказала, що не хоче, щоб якісь чужі діти виявили її тіло, тож цілком логічно, що з-поміж усіх знайомих знайти її повинен був саме я. Для мене це вже шоком не буде. Я через таке пройшов. Досвід у мене є.

Я помітив, що в мережу виліз Радар, і вже збирався клацнути мишкою, щоб поговорити з ним, аж на екрані спалахнуло вікно з повідомленням від нього.

ОМНІПЕДИСТ96: Привіт.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Паперові міста = недосілок. Здається, вона хоче, щоб я відшукав її труп. Вона думає, що я витримаю. Ми в дитинстві з нею знайшли мерця в парку.

До цього я долучив посилання.

ОМНІПЕДИСТ96: Стривай. Я зараз за посиланням перейду.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: ОК.

ОМНІПЕДИСТ96: О'кей, не панікуй. Ти нічого не знаєш напевне. Думаю, з нею все гаразд.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Не думаєш.

ОМНІПЕДИСТ96: О'кей, не думаю. Але якби попри всі докази дехто лишився живий...

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Так, мабуть. Піду ляжу. Батьки скоро додому повернуться.

Але я ніяк не міг заспокоїтися і, вже лежачи в ліжку, подзвонив Бену і розповів йому про свою теорію.

— Це все жахливо, братан. Але з нею все гаразд. Вона просто якусь чергову гру затіяла.

— Якось, по-моєму, легковажно ти на це дивишся.

Він зітхнув.

— Не знаю, по-моєму, взагалі погано, що Марго дременула за три тижні до закінчення школи. Ти за неї хвилюєшся, Лейсі хвилюється, а бал уже за три дні, ти в курсі? Може, ми хоч там відірвемося по повній?

— Ти це серйозно? А якщо вона померла, Бене?

— Не померла вона. Вона просто хоче бути зіркою. Їй увага потрібна. Ну, тобто її батьки, звісно, виродки, але вони її знають краще, ніж ми, правда ж? І вони теж не бояться, що вона померла.

— Ти часом такий туман!

— Нехай, братан. У нас обох був важкий день. Забагато драми. НМСД.

Я хотів був поглузувати з нього за цей комп'ютерний сленг у звичайній розмові, але відчув, що не маю сили: почуваюся аватаром.

Закінчивши розмову з Беном, я знову заліз в інтернет і спробував знайти список недосілоків у Флориді. Списку ніде не було, але в ході пошуків за словами "покинуті присілки" і "Маєтності Гроувпойнт" набрав п'ять таких місць у радіусі трьох годин їзди від Джеферсон-парку. Я роздрукував мапу центральної Флориди, повісив її на стіну над комп'ютером і в усі п'ять поселень встромив по шпильці. Дивлячись на мапу, я ніякого чіткого малюнка не побачив. Всі покинуті присілки були розсіпані у випадкових місцях, і щоб об'їхати їх, потрібно щонайменше тиждень. Чому Марго не вказала на конкретне місце? Всі ці її жах-які-дивні підказки. Всі ці натяки на трагедію. І жодного місця. Вхопитися не було за що. Наче на гору жорстви лізеш.

Наступного дня Бен дозволив мені взяти свого "Зікума", бо сам він збирався їздити по магазинах на бездоріжнику Лейсі — їм потрібно було щось там купити для балу. Тож мені не довелося сидіти у репетиційній — тільки-но продзвенів дзвоник з сьомого уроку, я кинувся до авта. У мене, звісно, такого таланту заводити "Зікум" не було, то я, хоч і прибіг на стоянку раніше від усіх, виїхав останнім. Коли ж мотор нарешті завівся, я рушив у "Маєтності Гроувпойнт".

Я помалу поїхав по Колоніал-драйв, шукаючи інші недосілки, яких міг не помітити в мережі. За мною вишикувалася довга черга машин, і мені було ніяково, що я їх затримую; дивно, як у мене ще сили вистачало думати про всілякі нісенітниці, наприклад, чи не вважатиме мене чолові'яга, що їде ззаду в бездоріжнику, надто вже обережним водієм. Мені хотілося б, щоб зникнення Марго зробило мене іншою людиною, а воно, бач, не вийшло.

Низка автомобілів зміїлася за мною, як мимовільна похоронна процесія, а я раптом зловив себе на тому, що розмовляю з Марго вголос. "Я не кину все на півдорозі. Не зраджу твою довіру. Я тебе знайду".

На диво, така бесіда з Марго зняла напругу. Це не давало мені робити всілякі страшні припущення. Й от нарешті я побачив дерев'яну вивіску "Маєтності Гроувпойнт". Я буквально почув, як зітхнули водії у мене за спиною, коли "Зікум" звернув на путівець, що провадив ліворуч. Він був схожий на під'їзну доріжку, тільки під'їжджати не було до чого. Я виліз надвір, не вимикаючи двигуна. З близької відстані було видно, що "Маєтності Гроувпойнт" не такі вже і недобудовані, як здавалося здалеку. Через запорошений вигін провадили два путівці, що теж заводили у глухий кут. Я пройшов обома; з кожним подихом ніс обпікало гаряче повітря. На палючому сонці важко було рухатися, але я думав лише про те, що за такої спекоти мертве тіло має страшенно смердіти, а "Маєтності Гроувпойнт" не тхнули нічим — чутно було тільки гаряче повітря і вихлопи від авта: вогкість не давала підніматися вгору випарам ні землі, ні машин.

Я почав шукати якісь докази того, що тут побувала Марго: сліди ніг, написи в пилюзі, ще якісь таємні послання. Але, здається, за останні кілька років я був першою людиною, що ступила на ці безіменні вулиці. Земля була гладенька, навіть ще не заросла, тож усе довкруги видно було як на долоні. Ні наметів. Ні багать. Ні Марго.

Я знову заліз у "Зікум" і виїхав на трасу, а відтак рушив на північний схід, до містечка під назвою Голлі-Медовс. Тричі проїхав повз, аж урешті потрапив у нього, — серед дібров і пасовищ, де навіть вказівника не було, воно не надто вирізнялося. Та коли я звернув на путівець і проїхав крізь алею посаджених уздовж дороги дубів і сосон, перед моїми очима постала така сама пустка, як і в "Маєтностях Гроувпойнт". Головна ґрунтівка урвалася, далі простерлося поле. Інших доріг не було видно, але, вийшовши з авта, я угледів на полі кілька фарбованих дерев'яних стовпчиків — гадаю, ними розмічали ділянки. Нічого підозрілого я не занюхав і не побачив, але все одно страх тиснув на груди; спершу я

дивувався, звідки він узявся, а потім прийшло розуміння. Вирубавши всі дерева на ділянці під забудову, скраю голого прямокутника будівельники залишили самотній дуб. Він був старий, весь у наростах і ґулях, і страшенно скидався на того дуба в Джеферсон-парку, біля якого ми знайшли Роберта Джойнера, тож я майже був певен, що Марго там, за деревом.

І вперше я це чітко уявив: Марго Рот Шпігельман сидить, прихилившись до дерева, погляд застиглий, з рота біжить чорна кров, а Марго вся набрякла і вже не схожа сама на себе — адже я задовго шукав її. Вона гадала, що я з'явлюся раніше. Вона ж довіряла мені настільки, що погукала з собою в ту останню ніч. А я її підвів. І хоча в повітрі не було нічого, крім натяку на майбутній дощ, я був певен, що зараз її знайду.

Аж ні — то було просто дерево, самотній дуб у сріблястому пилку. Я сів, зіпершись на нього спиною, і почекав, аж відсапаюся. Мені було геть недобре від того, що робив усе це я сам-один. Якщо Марго думала, що зустріч з Робертом Джойнером мене до такого підготувала, то вона помилилася. Роберта Джойнера я не знав. Роберта Джойнера я не кохав.

Я вдарив долонями по землі, а тоді заходився гамселити ними, навсібіч летів пісок, аж виступило вже й коріння, та й це не зупинило мене, хоча біль пронизував руки аж до зап'ясть. Досі я не плакав за Марго, а тепер мене прорвало, я лупив по землі та кричав, бо тут ніхто не міг почути, як мені її бракує, бракує, бракує.

Вже змучилися руки й висохли очі, а я все сидів, доки не посіріло світло.

Наступного ранку в школі я застав Бена біля репетиційної, він стояв у затінку дерева, гілки якого звисали мало не до землі, й розмовляв з

Лейсі, Радаром і Анжелою. Слухати їх було тяжко: вони обговорювали бал і ворожнечу поміж Лейсі й Беккою абощо. Я чекав нагоди, щоб і собі укинути щось, а коли вона таки випала, резюмував:

— Я вчора довго роздивлявся два недосілки, але нічого не знайшов.

І раптом зрозумів, що розповісти мені нема чого.

Ніхто, по-моєму, і не зацікавився тим повідомленням, крім Лейсі. Поки я говорив про недосілки, вона хитала головою, а потім сказала:

— Я вчора прочитала в інтернеті, що перш ніж накласти на себе руки, люди рвуть стосунки з тими, на кого гніваються. І роздають свої речі. А Марго мені на тому тижні п'ять пар джинсів віддала, сказала, що мені в них буде ліпше, а це неправда, вона ж більш, ну, вигиниста.

Мені Лейсі подобалася, але Марго мала рацію: подруга не минала нагоди підкусити її.

Чомусь, розповівши це, Лейсі розплакалася, Бен її пригорнув, вона тицьнулася йому в плече, а це було нелегко, адже на своїх закаблуках вона була вища за нього.

— Лейсі, нам треба зрозуміти, де вона. Ти побалакай з подругами. Ану ж бо Марго комусь щось казала про паперові міста? Може, згадувала якесь конкретне місце? Може, якийсь недосілок був особливий і щось для неї означав?

Вона знизала плечима, тулячись до Бена.

— Братан, не тисни на неї,— сказав Бен. Я зітхнув, але заткався.

— Я стежу за тим, що відбувається в мережі,— вклинився Радар, — але відтоді як вона зникла, її нік в "Омніпедії" не засвітився.

І всі знову повернулися до теми балу. Лейсі відхилилася від Бенового плеча і, хоча видавалася ще дуже сумною, спробувала всміхнутися, коли Радар з Беном обмінювалися байками щодо купівлі корсажів.

День минав, як завжди — наче в сповільненій зйомці, у постійному тужливому позиранні на годинник. Але зараз ці тортури стали ще нестерпнішими, тому що кожна хвилина, згаяна в школі, була черговою хвилиною без Марго, якої я так і не знайшов.

Єдиним віддалено цікавим уроком виявилася англійська, де д-р Голден звела нанівець увесь чар "Мобі Діка": виходячи з хибного припущення, що ми всі його вже прочитали, вона зняла річ про капітана Ахава, що схибнувся на ідеї розшукати й убити цього білого кита. Аж дивно було, як розпалювалася вона, розповідаючи про те.

— Ахав — шаленець, що збунтувався проти долі. Ви ж помітили, що він більше нічого не хоче? Він охоплений єдиним стремлінням. А оскільки він є капітаном корабля, ніхто не може його зупинити. Ви можете заперечити — і маєте право, якщо вирішите писати підсумковий твір саме на цю тему, — що Ахав зі своєю одержимістю просто дурень. Але, з іншого боку, можна також сказати, що є в його намірі встряти у наперед програшну битву якийсь трагічний героїзм. Надія Ахава на перемогу — навіженство чи сутність людини?

Я намагався записувати все, що вона казала, бо сподівався упоратися з твором, не читаючи самої книжки. Під час розповіді мені раптом спало на думку, що д-р Голден надзвичайно вдумливо підходить до прочитаного. А ще вона казала, що їй подобається Вітмен. Отож після дзвоника на перерву я дістав "Листя трави" і почав повільно застібати наплічника, чекаючи, аж усі розбіжаться по домівках чи додаткових

уроках. Один з однокласників попросив чергову відстрочку попереднього твору, а потім клас таки спорожнів.

— Мій любий шанувальник Вітмена, — звернулася до мене д-р Голден.

Я силувано всміхнувся.

— Ви знаєте Марго Рот Шпігельман? — запитав я.

Вона сіла за свій стіл і жестом запросила мене сісти навпроти.

— Я в неї не викладаю, але, зрозуміло, я про неї чула. І знаю, що вона втекла.

— Перш ніж, е-е-е, зникнути, вона, можна сказати, лишила мені цю збірку.

Я передав їй книжку, і д-р Голден почала її повільно гортати. А я провадив:

— Я всякчас думаю про підкреслення. Наприкінці "Пісні про себе" багато виділено про смерть. "Якщо знову потягне до мене, шукай мене під своїми підошвами".

— Отже, вона її лишила тобі...— тихенько сказала д-р Голден.

— Так.

Вона знайшла потрібне місце і постукала нігтем по виділеному зеленим тексту.

— Про одвірки? Це чудові рядки, Вітмен — ти ж це просто-таки відчуваєш — волає до тебе: відчиняйте двері! Взагалі зривайте їх!

— Ну, Марго дещо сховала в завісах моїх дверей.

Д-р Голден засміялася.

— Ого! Розумно. Але поема чудова — мені прикро бачити, що її зводять до такого буквального змісту. І по-моєму, дівчина дуже похмуро сприйняла цей оптимістичний твір. Це поема про взаємозв'язок — про те, що у всіх нас спільне коріння, як у трави.

— Але ж те, що вона підкреслила... По-моєму, це більше схоже на передсмертну записку, — сказав я.

Пані Голден знову прочитала підкреслені рядки, після чого подивилася на мене.

— Виривати з контексту окремі слова і бачити в них похмурі алюзії — велика помилка, Квентине. Сподіваюся, що ця дівчина її не вчинила. Якщо ти прочитаєш цей твір цілком, ти зрозумієш, що з нього можна зробити тільки один висновок: життя — це неоціненний дарунок. Але — хтозна. Може, і Марго вибрала тільки ті рядки, які відбивають її погляд на світ. Вірші часто так читають. Але в такому разі можна твердити, що вона абсолютно не зрозуміла того, що хотів сказати Вітмен.

— Що ж це?

Вона згорнула книжку і подивилася на мене, аж я не зміг витримати її погляду.

— А ти як гадаєш?

— Не знаю, — мовив я, дивлячись на стос перевірених творів, що лежав у неї на столі.— Я кілька разів намагався подужати поему цілком, але далеко не просунувся. Здебільшого перечитую підкреслене. Хочу зрозуміти Марго, а не Вітмена.

Вона взяла олівця і почала писати щось на звороті конверта.

— Стривай, я записую.

— Що?

— Те, що ти сказав, — пояснила вона.

— Навіщо?

— Гадаю, це саме те, чого й хотів домогтися Вітмен. Щоб ти в його "Пісні про себе" побачив не просто вірш, а можливість збагнути іншу людину. Але, може, тобі все ж таки варто прочитати всю поему, а не просто цитати, які бозна на що натякають. Я вірю, що є якийсь цікавий взаємозв'язок поміж поетом у "Пісні про себе" і Марго Шпігельман — ота шалена харизма і пристрасть до мандрів. Але вірш неможливо зрозуміти, якщо читати окремі рядки.

— Добре, дякую... — мовив я, взяв книжку і підвівся. Ліпше мені не стало.

Після школи я поїхав з Беном, тож опинився у нього вдома й засидівся там, аж йому прийшла пора забирати Радара на якусь передбальну вечірку в нашого друга Джейка, чиї батьки поїхали з міста. Бен погукав і мене, але мені не хотілося.

Я пішов додому пішки — через той самий парк, де ми з Марго знайшли мерця. Пригадався той суботній ранок, і від спогаду у мене скрутило живіт — не через самого мерця, а через те, що Марго помітила

його перша. Я навіть на рідному гральному майданчику не зміг помітити труп — а тепер як у біса я знайду її?

Увечері я спробував знову взятися за "Пісню про себе", але, попри пораду д-ра Голден, вона так і лишилася для мене безглуздим набором слів.

Наступного дня прокинувся я рано, по восьмій, і сів за комп'ютер. Бен уже був у мережі, тож що я написав йому.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Ну, як вечірка?

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: Кепська, ясна річ. Всі вечірки, на які я ходжу, кепські.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Шкода, що я все проґавив. Ти щось рано. Хочеш зайти у "Воскресіння" погратися?

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: Жартуєш?

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Е-е-е... ні?

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: Ти знаєш, який сьогодні день?

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Субота, 15 травня?

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: Старий, за одинадцять годин чотирнадцять хвилин починається бал. Менш ніж за дев'ять годин я їду по Лейсі. А я "Зікум" ще не помив і не натер до блиску, ти його, до речі, страшенно замурзав. Потім мені треба буде самому помитися, поголитися, волосся в носі підстригти і теж натертися до блиску. Боже, не дратуй мене, і так справ забагато. Я тобі потім подзвоню, якщо можливість буде.

Радар теж був у мережі, тож я переключився на нього.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Що з Беном коїться?

ОМНІПЕДИСТ96: Заспокойся, ковбою.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Вибач, мене просто тіпає, що він з глузду з'їхав через цей бал.

ОМНІПЕДИСТ96: Тебе, напевно, ще більше тіпатиме, коли дізнаєшся, що я встав так рано винятково через те, що мені треба забрати смокінг, так?

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Господи Ісусе! Ти серйозно?

ОМНІПЕДИСТ96: К., завтра, і післязавтра, і після-післязавтра, і в будь-який наступний день мого життя розраховуй на мене, я допоможу тобі з твоїм розслідуванням. Але у мене дівчина є. Їй хочеться гарного балу. І мені хочеться гарного балу. Я ж не винен, що Марго Рот Шпігельман не хоче гарного балу.

Я не знав, що сказати. Може, він і мав рацію. Може, Марго й заслуговувала, щоб про неї забули. Але я забути її не міг.

Мама з татом ще були в ліжку, вони дивилися по ТБ якесь старе кіно.

— Можна я мінівен візьму? — запитав я.

— Певна річ, а що?

— Вирішив піти на бал, — швидко відказав я. Байка склалася сама собою. — З'їжджу по смокінг, потім до Бена. Ми обоє йдемо одинаками.

Мама, всміхаючись, сіла.

— Синку, по-моєму, це чудово. Гадаю, тобі це піде на користь. Ти заїдеш, щоб ми тебе сфотографували?

— Мамо, хіба обов'язково людину, що йде на бал без дівчини, ще й фотографувати? Хіба мало цього приниження?

Вона засміялася.

— Не забудь подзвонити до комендантської години, — сказав тато, тобто подзвонити слід до опівночі.

— Звісно, — відказав я. Брехати їм було так просто, що я мимоволі замислився, чому почав робити це тільки тої ночі з Марго.

Я погнав по трасі на захід, у бік Кісими й тематичних парків розваг, попри Інтернешнл-драйв, де ми з Марго вдерлися в "Морський світ", і далі по шосе до Гейнс-Сіті. У тих краях багато озер, а навколо озер у Флориді завжди селяться багатії, тож недосілкам там не було звідки взятися. Але на одному вебсайті я знайшов відомості про величезну ділянку землі, яка переходила з рук до рук, і ніхто її чомусь так і не забудував. Я відразу впізнав її, тому що всі інші присілки в тому місці були обгороджені, а Квейл-Голлоу виявився лише пластиковим покажчиком, забитим у землю. Ще там були стовпчики з оголошеннями: "ПРОДАЖ", "ПЕРШОКЛАСНА ДІЛЯНКА" і "НАЙКРАЩЕ МІСЦЕ ДЛЯ ЗАБУДОВИ".

На відміну від інших недосілків, за Квейл-Голлоу хтось наглядав. Ділянки були розмічені кілочками, нещодавно навіть траву тут косили. Вулиці були заасфальтовані, де-не-де стояли дорожні знаки і покажчики. У центрі присілка викопали ідеально круглий ставок, який потім чогось осушили. Проїжджаючи повз, я бачив, що він близько десятих футів завглибшки і десь сто футів у діаметрі. На дно кратера, де височів фонтан зі сталі й алюмінію, змією спускався шланг. Я знагла зрадів, що

води там немає: мені не доведеться заглядати туди й гадати, чи не лежить Марго десь на дні, очікуючи, що я знайду водолазний костюм і витягну її.

Мене охопила впевненість, що в Квейл-Голлоу Марго немає. Навколо було чимало присілків, ховатися тут було не дуже зручно — ні живою, ні мертвою. Але я все одно вирішив оглянути все до кінця і, повільно об'їжджаючи вулиці на мінівені, раптом відчув таку безнадію! Хотілося радіти, що тут я не знайшов Марго, тільки як? Якщо не в Квейл-Голлоу, то знайду її в наступному недосілку, чи ще в наступному, чи ще в наступному. А може, я взагалі ніколи її не знайду. Так буде краще?

Я об'їхав усе і, нічого не виявивши, подався до шосе. Купив обід у дорожній заїжджайлівці та з'їв його, рухаючись на захід, до торговельного центру.

12

Заїжджаючи на стоянку, я помітив синю липку стрічку, якою заклеїли діру, що ми пробили в дошках. Цікаво, хто міг тут побувати після нас?

Я об'їхав будівлю і зупинився біля іржавого сміттевого контейнера, що вже кілька років не бачив жодного сміттєвоза. Подумав, що просто зірву липку стрічку, але, прямуючи до центрального входу, раптом збагнув, що на сталевих задніх дверях крамниць не видно завіс.

Завдяки Марго я почав потроху на цьому розумітися, і стало ясно, чому нам не вдалося відчинити двері: треба було не смикати, а штовхати. Я підійшов до дверей іпотечної контори і штовхнув їх. Вони легко відчинилися. Боже, які ми дурні! І, напевно, чоловік, що наглядав за цим будинком, знав, що двері не замкнені, тож поява синьої липкої стрічки здавалася тим більш дивною.

Скинувши наплічника, я дістав з нього татів потужний ліхтар і освітив приміщення. Вгорі почувся шум, немов пробіг здоровезний щур. Я здригнувся. У світлі ліхтаря було видно, як розбігаються навсібіч ящірки. Крізь дірку в стелі в передню частину кімнати падало сонячне світло, крізь щілини в дошках теж пробивалися вузькі промінчики, але я більше покладався на свій ліхтар. Я пройшов уздовж столів, оглядаючи речі, які минулого разу ми виявили в шухлядах. Мене лякали однакові календарі без будь-яких позначок, залишені на кожному столі: лютий 1986. Лютий 1986. Лютий 1986. Червень 1986. Лютий 1986. Я обернувся і посвітив на календар, що лежав на столі в самому центрі кімнати. Його перегорнули на червень! Я нахилився до нього, сподіваючись побачити обірвані краї попередніх місяців чи відбиток запису, зробленого на видертій сторінці, але, за винятком дати, цей календар нічим від інших не відрізнявся.

Затиснувши ліхтаря між плечем і шиєю, я заходився знову обшукувати шухляди, особливу увагу звернувши на стіл, де лежав календар з червнем: серветки, досі нагострені олівці, ділові листи щодо іпотеки, адресовані якомусь Денису МакМейгону, порожня пачка "Мальборо-лайтс", майже повна пляшечка червоного лаку на нігті.

Я взяв ліхтаря, підніс до нього пляшечку і почав її роздивлятися. Лак був такий густий, що здавався чорним, а не червоним. Я цей колір уже бачив. На панелі свого мінівена тієї ночі. Я так захвилювався, що вже й не чув, як будинок рипить. Я, звісно, не був певен, що це та сама пляшечка, але колір таки був той.

І тоді я помітив синю плямку на пляшечці. То була фарба з пальців Марго. Тепер я знав достеменно: вона побувала тут по тому, як ми розлучилися удосвіта. Може, вона тут і живе. Але з'являється тільки поночі. Може, це вона заклеїла діру липкою стрічкою, щоб почуватися захищеною.

І я вирішив, що залишуся до ранку. Якщо Марго тут спала, я теж зможу. Отож я втупив у коротку розмову з самим собою.

Я: Але щурі...

Я: Так, але вони тільки по стриху бігають.

Я: Але ящірки...

Я: Ой, та облиш! У дитинстві ти їм хвости відривав. Ящірок ти не боїшся.

Я: Але щурі...

Я: Нічого вони тобі не заподіють. Вони бояться тебе більше, ніж ти їх.

Я: О'кей, а як же щурі?

Я: Заткайся.

Зрештою, щурі — це дурня, адже я перебував у тому самому місці, де з'являлася жива Марго. У стінах, які бачили її після нашої розлуки; думка про це зігрівала настільки, що мені для заспокоєння вистачало тільки її. Ну, тобто я, звісно ж, не почувався як немовля в обіймах матері, але й подих не забивало мені від кожного шереху. Я помітив, що потому як мені вдалося розслабитися, обшукувати приміщення стало легше. Я знав, що можу виявити тут щось іще, і був до цього готовий.

Я вийшов з контори, пірнувши крізь "тролячу нору" в кімнату з лабіринтом із полиць. Якусь часину я блукав ним. Діставшись протилежної стіни, я поліз крізь наступну "тролячу нору" в порожню кімнату. Сів на килим і притулився спиною до стіни, — зашурхотіла облуплена фарба. Сидів я там недовго — світляна пляма на підлозі, що цідилася з діри в даху, проповзла за цей час трохи більше як на дюйм.

Незабаром мені набридло там сидіти, і я поліз через останню "тролячу нору" в сувенірну крамницю. Понишпорив серед футболок. Дістав з-під вітрини коробку з туристичними брошурами і переглянув їх ще раз — я сподівався знайти записку від Марго, але її там не було.

Повернувся в кімнату, яку став називати бібліотекою. Погортав "Рідерз Дайджест", а потім знайшов стос "Нешинл Джіографік" шістдесятих років, але на коробці з ними було стільки пилу, що я не сумнівався: туди Марго не лазила.

Ознаки людської життєдіяльності я почав помічати, тільки повернувшись у порожню кімнату. На стіні, біля якої лежав килим, я виявив дев'ять дірочок від креслярських кнопок. Чотири з них утворювали квадрат, інші п'ять були всередині нього. Я подумав, що, може, Марго затрималася тут так надовго, аж вирішила повісити якісь плакати, хоч коли ми обшукували її кімнату, нічого наче не бракувало.

Трішки розгорнувши килим, я знайшов там порожню коробку від енергетичних батончиків. І уявив, що Марго тут замешкала: подумки бачив, як вона сидить на цьому килимі спиною до стіни і жує свої батончики. Вона сама, і їсти нема чого. Може, раз на день вона їздить до крамниці і купує там собі канапку і "Mountain Dew", але більшу частину дня проводить тут, на цьому килимі. Сумний вийшов той образ, не могло воно так бути: тут було дуже самотньо і геть не схоже на Марго. Але всі свідчення за останні десять днів приводили мене до несподіваного висновку: здається, Марго — бодай деколи — була геть не схожа на Марго.

Ще трішки розгорнувши килим, я знайшов синю в'язану ковдрочку, тонку майже як газета. Я вчепився в неї, притулив до обличчя і... Боже, ось воно! Її запах. Бузковий шампунь, мигдальне молочко для тіла, а з-під цих ароматів пробивається солодкий запах шкіри.

І я знову уявив, як щоночі Марго розгортає килим наполовину, щоб не торкатися стегном бетонної стіни, і лягає на бік. Заповзає під ковдру, решта килима служить їй подушкою, — і засинає. Але чому саме тут? Тут хіба краще, ніж удома? І якщо вже тут так добре, чому вона поїхала? Якихось речей я уявити не міг — і усвідомлював це, — бо насправді не знав Марго. Знав, як вона пахне, знав, як вона поводить себе зі мною і як з іншими, знав, що вона любить "Mountain Dew" і пригоди, любить усе драматизувати, знав, що вона кумедна і розумна, і взагалі набагато яскравіша, ніж усі інші. Але я не знав, що привело її сюди, що змусило її тут затриматися, що змусило її поїхати звідси. Я не знав, чому вона, маючи таку силу-силенну платівок, ніколи не казала про свою любов до музики. Я не знав, що вона робила ночами, опустивши жалюзі й зачинивши двері, усамітнившись у своїй кімнаті, в яку нікого не пускала.

Може, цим і треба зайнятися в першу чергу. Зрозуміти, що Марго за одна, коли вона не поводить себе як Марго.

Якусь часину я лежав, притискаючи до себе ковдру і витріщаючись на стелю. Крізь щілину в стелі я дивився на шматочок пообіднього неба, схожого на ясно-блакитне полотно. Це ж ідеальне місце для сну: і зірки видно, і дощ не намочить.

Я подзвонив батькам. До телефону підійшов тато, я сказав, що ми в машині — збираємося зустрітися з Радаром і Анжеолою і що ночую я в Бена. Він звелів мені не пити, я пообіцяв, що не буду, він сказав, що пишається моїм рішенням все ж таки піти на бал, а я подумав, чи пишався б він, якби дізнався, що я роблю насправді.

Тут було нудно. Ну, тобто, коли перестаєш боятися щурів і таємничого рипіння будинку, розумієш, що робити тут геть нема чого. Ні інтернету тобі, ні ТБ, ні музики. Тут було нудно навіть мені, тож я зовсім перестав розуміти, чому Марго обрала собі таке місце, адже вона — так мені завжди здавалося — нудьги терпіти не могла. Може, їй закортіло стати волоцюгою? Та навряд: навіть у "Морський світ" полізла вона в дорогих джинсах.

Оскільки зовнішньому світу більше не було чого мені запропонувати, я повернувся до "Пісні про себе", єдиного дарунка від Марго, що не викликав сумнівів. Я сів під діркою в стелі, схрестивши ноги й обернувшись так, щоб світло падало на сторінки. І мені раптом чомусь пощастило таки подужати ту поему.

Справа в тому, що початок у поеми був дуже марудний, але десь на дев'яностому рядку починалося щось на кшталт оповіді, тож я нарешті вчитався в ті рядки. Отож, Вітмен сидить собі (як він пише, байдикує) на траві, а тоді:

Малюк спитав: "Що таке трава?" —

несучи мені повні жмені;

Що я міг відповісти малюку?.. Я-бо знаю, що́

вона таке, не більше за нього.

Може, це прапор моєї вдачі, зітканий

із зеленої як надія матерії.

Це була та надія, про яку казала д-р Голден, — трава була метафорою надії. Але і це ще не все. Він продовжує:

Чи, може, це хусточка Всевишнього,

Запахущий дарунок, навмисне кинутий на згадку.

Тобто виходить, що трава — це ще й метафора величі Божої абощо...

А може, трава і сама дитина...

І ще трохи далі:

А може, це все той самий ієрогліф,

Який означає: "Пробиваюся і де широко, і де вузько,

Проростаю поміж чорних людей і поміж білих".

Може, трава — це ще й метафора нашої рівності та взаємозв'язку всіх людей, як і казала д-р Голден. І нарешті ось що він пише про траву:

А тепер вона здається мені чарівним

нестриженим волоссям могил.

Отож трава — це ще й смерть, адже вона проростає з наших закопаних у землю тіл. Трава водночас означала так багато, що мене це приголомшило. Вона — метафора і життя, і смерті, і рівності, і взаємозв'язку, і дітей, і Бога, і надії.

Мені не вдавалося зрозуміти, яка з цих ідей була у поемі головна, — хоч, може, жодна з них не була головною. Але, міркуючи про траву, про те, скільки всього в ній можна побачити, я замислився про те, як я дивився-й-не-бачив Марго. А дивитися на неї можна було дуже по-різному. Раніше я зосереджувався на тому, що з нею сталося, але тепер, намагаючись усвідомити всю багатозначність трави і вдихаючи запах Марго, я збагнув, що головне питання полягає в тому, кого я шукаю. Якщо відповісти на запитання "Що таке трава?" настільки складно, думав я, то і відповісти на запитання "Хто така Марго Рот Шпігельман?" буде не простіше. Як і в будь-якій метафорі, незбагненній через свою багатогранність, у тому, що Марго мені залишила, був величезний простір для безміру фантазій, для безлічі Марго.

Мені треба було якось звузити задачу, і я подумав, що тут, напевно, щось я хибно потрактував чи й узагалі не побачив. Мені хотілося зірвати дах й освітлити все відразу, аби побачити не тільки те, що потрапляє у вузький промінь ліхтарика. Я відклав ковдру Марго убік і закричав так, щоб усі щурі чули: "Я тут неодмінно щось знайду!"

Я знову оглянув столи в конторі, але, по-моєму, все вказувало на те, що Марго сиділа тільки там, де на календарі був червень і де я знайшов її лак для нігтів.

Пірнувши в "тролячу нору", я знову вийшов у бібліотеку, пішов уздовж занедбаних металевих полиць. Я шукав ділянки без пилу, щоб зрозуміти, що Марго тут робила, але жодної не знайшов. А потім промінь мого ліхтарика випадково натрапив на якийсь предмет, що лежав на горішній полиці біля забитого дошками вікна. Це був корінець книжки.

Книжка називалася "Дорогами Америки: путівник" видання 1998 року, тобто після того, як торгівельний центр покинули. Я затиснув ліхтарика плечем і почав гортати сторінки. Там змальовувалися сотні найцікавіших туристичних принад, від найбільшої на світі мотузяної кулі в Дарвіні, штат Міннесота, до найбільшої кулі з марок в Омасі, штат Небраска. Хтось загорнув ріжки декількох сторінок, між якими не простежувалося очевидного зв'язку. Книжка не надто припала порохами. Може, "Морський світ" був для Марго лише першим пунктом у божевільній програмі атракціонів. Авжеж, це здавалося подібним на правду. Це так схоже на Марго. Вона якимось чином довідалася про це місце, провела тут кілька днів, збираючись у подорож, а потім рушила в дорогу. Я цілком міг уявити, як Марго котиться від однієї пастки для туристів до іншої.

У світлі останнього проміння з діри у стелі я знайшов на горішніх полицях ще кілька книжок: "Короткий путівник Непалом", "Визначні місця Канади", "Америкою на машині", "Путівник Багамами", "їдьмо в Бутан". Поміж цих книжок я ніякого зв'язку не побачив, окрім хіба того, що всі вони — для мандрівників і видані після того, як це місце занедбали.

Затиснувши ліхтаря плечем, я зібрав усі книжки і поніс їх у порожню кімнату, яку вже вважав спальнею.

Отак і вийшло, що я справді провів бал з Марго — тільки не так, як мріяв. Замість увійти удвох з нею до святкової зали, я сидів на згорнутому килимі, уклавши коліна її жалюгідною ковдрою, і читав путівники у світлі ліхтарика, вряди-годи вимикаючи його і наслухаючи, як цокотять довкола мене цикади.

Може, Марго теж сиділа тут у немилословній темряві, може, її охопив відчай, і вона не змогла втриматися від думок про смерть. Я цілком міг таке уявити.

Але я міг уявити й інше: Марго збирає ці книжки на блошиних ринках, скуповуючи всі путівники, які коштують не більш як двадцять п'ять центів. А потім їде сюди — ще до того як зникнути, — щоб прочитати їх подалі від цікавих очей. Вона вибирає, куди поїхати.

Авжеж, вона ховатиметься, подорожуючи з місця на місце, мов кулька, що лине у небі, долаючи сотні миль щодня, адже вітер для неї завжди попутний. У цій фантазії Марго була жива. Значить, вона привела мене сюди, щоб я зміг визначити її маршрут? Якщо судити з книжок, вона могла бути на Ямайці або в Намібії, в Топеці в Канзасі або в Пекіні. Але я ж тільки почав пошуки.

13

Мені наснилося, що я лежу горілиць, а Марго поклала голову мені на плече, і тільки ріжок килима відділяє нас від бетонної підлоги. Рука Марго у мене на грудях. Ми просто спимо. Господи, допоможи мені. Я ж, напевно, єдиний підліток на всю Америку, якому сниться, як він спить з дівчиною — тобто просто спить., та й годі. А потім задзвонив телефон. Після другого дзвінка я нарешті намацав мобільника на розгорнутому килимі. Була 3:18. Дзвонив Бен.

— Доброго ранку, — сказав я.

— ТАККК!!!! — заволав Бен, і я зрозумів, що зараз далеко не найкраща пора ділитися з ним тим, що я дізнався про Марго. Я просто-таки відчував, як від нього тхне спиртним. У цьому єдиному слові, у тому, як він його прокричав, було набагато більше знаків оклику, ніж я чув від нього за все життя.

— Я так розумію, бал вдався?

— ТАККК! Квентине Джейкобсен! Наш К.! Найвидатніший Квентин в Америці! Так! — голос його кудись поплив, але я його чув. — Так, усі, заткайтеся, стривайте, заткайтеся... КВЕНТИН! ДЖЕЙКОБСЕН! У МЕНЕ НА ТЕЛЕФОНІ!

Всі привіталися зі мною, і голос Бена знову став гучніший.

— Так, Квентине! Так! Братан, ти мусиш сюди приїхати.

— Куди це сюди? — запитав я.

— До Бекки! Знаєш, де це?

Я дуже добре знав. Я ж не так давно побував у неї в підвалі.

— Знаю, але зараз ніч, Бене. До того ж я в...

— ТАККК!!! Ти повинен приїхати негайно. Негайно!

— Бене, у мене є важливіші справи, — відказав я.

— ОБРАНИЙ ВОДІЙ!

— Що?

— Ти у мене обраний водій! Так! Ти ж такий обраний! Я страшенно радий, що ти відгукнувся! Це так круто! Мені додому треба повернутися до шостої! І ти єдиний тверезий! ТАККК!

— А ти переночувати там не можеш? — поцікавився я.

— НІІІ! Фу. Фу, Квентине. Слухайте мене всі! Скажімо Квентину фу!

І всі заволали "фу".

— Всі напилися. Я п'яний. Лейсі п'яна. Радар п'яний. Ніхто везти не може. А додому треба до шостої. Мамі обіцяв. Фу, Квентине, сонько! Гей, ти ж обраний водій!

Я глибоко вдихнув. Якби Марго збиралася сьогодні сюди повернутися, о такій порі вона вже була б тут.

— Приїду за півгодини.

— ТАК ТАК ТАК ТАК ТАК ТАК ТАК ТАК ТАК ТАК ТАККК! ТАК! ТАК!

Вирішивши не слухати далі, я відключився. Якусь хвилю лежав, змушуючи себе підвестися, і нарешті таки підвівся. Насилу плентаючи у напівсні, я проліз у "тролячу нору", перетнув бібліотеку, повернувся в контору, відчинив двері й сів у машину.

У район, де мешкала Бекка, я добився перед четвертою. Вся вулиця була заставлена автами, і я прикинув, що людей у будинку ще більше. Я знайшов місцину за кілька машин від "Зікума".

Я Бена жодного разу п'яним не бачив. Одного разу в десятому класі я сам вижлуктив пляшку рожевого "вина" на вечірці, яку організували хлопці з оркестру. Мені й пити було гидко, і блювати потім тяжко. І саме Бен сидів зі мною в туалеті удома в Кассі Гімні, де все було розмальовано сценками з життя Вінні-Пуха і його друзів, поки я прицільно вивергав цю рожеву рідину на Іа. Мені здавалося, що на цьому наші алкогольні звичаї й закінчилися. Виходило, що тільки до сьогодні.

Ні, я був готовий до того, що він п'яний. Я і по телефону все зрозумів. Жодна твереза людина стільки разів "так" за хвилину не скаже. Але пропихаючись крізь натовп хлопців, що курили на порозі, й відчиняючи двері, я все-таки не сподівався побачити одягненого в смокінг Бена, що висів догори дригом над барильцем пива. А тримав його Джейс Вортингтон з кількома бейсболістами. Бен обхопив кран барильця губами, погляди всіх присутніх у кімнаті були сфокусовані на ньому. Всі хором рахували: "Вісімнадцять, дев'ятнадцять, двадцять!" — а я на мить злякався, що з Бена знущаються. Але ні, він ссав пиво, наче материну цицьку, з куточків рота текло, тому що Бен ще й усміхався при цьому. "Двадцять три, двадцять чотири, двадцять п'ять", — кричали розпалені хлопці. Напевне, відбувалося щось надзвичайне.

А мені все це здалося таким безглуздим, таким ганебним! Паперові дітки граються в паперові ігри. Я спробував пропхатися крізь натовп до Бена і, на власний подив, наткнувся на Радара з Анжелою.

— Що тут у біса відбувається? — запитав я.

Радар, на мить припинивши рахувати, подивився на мене.

— Так! — вигукнув він. — Явлення обраного водія! Так!

— Чому всі сьогодні так часто кажуть "так"?

— Гарне питання, — заволала Анжела. Надувши щоки, вона зітхнула. Здається, їй усе це подобалося не більше, ніж мені.

— О так, це гарне питання! — підтвердив Радар, у якого в обох руках було по червоній пластанці з пивом.

— Він п'є з двох, — спокійно пояснила Анжела.

— Чому тоді не ти — обраний водій? — поцікавився я.

— Вони обрали тебе, — сказала вона. — Вирішили таким чином витягти тебе сюди.

Я закотив очі. Анжела висловила співчуття.

— Він тобі, напевно, справді подобається, — я кивнув на Радара, який, піднісши обидві руки над головою, лічив далі. По-моєму, всі страшенно пишалися тим, що вміють лічити.

— Так, він навіть зараз в певному розумінні дуже милий, — відказала вона.

— Жах, — не втерпів я.

Радар пхнув мене пластанкою.

— Подивися на нашого друзяку Бена! Та він немов учений-аутист, коли йдеться про пивостояння. Здається, він на світовий рекорд іде.

— А що таке пивостояння? — не зрозумів я.

— Ось, — тицьнула Анжела в Бена.

— А, — зронив я. — Ну... важко висіти догори дригом над барилом?

— Схоже, найдовше в історії Вінтер-парку пивостояння — шістдесят дві секунди, — пояснила вона. — Відзначився Тонні Йорик.

Це був кремезний паруб'яга, який закінчив старшу школу, коли ми щойно прийшли до неї; тепер він грав у футбольній команді Флоридського університету.

Я був би радий, якби Бен поставив новий рекорд, але приєднатися до верескливого натовпу не міг. "П'ятдесят вісім, п'ятдесят дев'ять, шістдесят, шістдесят один шістдесят два, шістдесят три!" Бен випустив краника з рота і заволав: "ТАККК! Я НАЙКРУТІШИЙ! Я ПОХИТНУ СВІТ!" Бейсболісти з Джейсом на чолі перевернули його догори головою і почали носити на плечах. Помітивши мене, Бен тицьнув у мій бік пальцем і зарепетував "ТАККК!!!" з таким запалом, якого я в житті не чув. Навіть футболісти, вигравши світовий кубок, так не радіють.

Бен зіскочив з плечей бейсболістів, досить незграбно приземлився навпочіпки, а потім, похитуючись, звівся на ноги й обняв мене.

— ТАК! — знову повторив він. — Прибув Квентин! Найкращий друг! Привітаймо Квентина, найкращого друга світового рекордсмена з пивостояння!

— К., друже! — поплескав мене по голові Джейс, і тут у другому вусі почувся голос Радара:

— До речі, ми для них тут як народні герої. Ми з Анжелою хотіли ще продовжити свято своєю вечіркою, але прийшли сюди: Бен пообіцяв, що до мене ставитимуться як до короля. Вони, уяви, ім'я моє скандували. Здається, Бен чимось їм страшенно сподобався, тож ми їм тепер теж подобаємося.

І я відказав — і Радарові, і всім іншим:

— Ого!

Бен відвернувся від нас і схопив Кассі Гімні. Поклав руки їй на плечі, вона — йому, і він оголосив:

— Моя супутниця мало не стала королевою балу.

— Атож, — мовила Кассі.— Класно!

— Знаєш, — мовив Бен, — останні три роки я щодня мріяв тебе поцілувати.

— Тоді,— мовила Кассі,— вперед.

— ТАК! — мовив Бен. — Круто!

Але він її не поцілував. Натомість Бен обернувся до мене і сказав:

— Кассі хоче зі мною поцілуватися.

— Ага, — мовив я.

— Це ж круто, — мовив він.

А потім Бен відразу забув і про мене, і про неї, наче йому краще було уявляти, що він цілує Кассі Гімні, ніж цілувати її насправді.

— Класна вечірка, еге ж? — мовила до мене Кассі.

— Ага, — мовив я.

— Цілковита протилежність вечіркам оркестру, так? — мовила Кассі.

— Ага, — мовив я.

— Бен — дурник, але я його люблю, — мовила Кассі.

— Ага, — мовив я.

— І в нього очі такі зелені,— докинула вона.

— Угу, — мовив я.

— Усі кажуть, — мовила вона, — що ти гарніший, але мені подобається Бен.

— О'кей, — мовив я.

— Така крута вечірка, еге ж? — мовила вона.

— Ага, — мовив я.

Говорити з п'яним — усе одно що розмовляти з дитиною, якій ще й трьох років нема.

Коли Кассі відійшла, до мене наблизився Чак Парсон.

— Джейкобсене, — сухо сказав він.

— Парсоне, — відказав я.

— Це ж ти зголив мені ту кляту брову?

— Ну, по суті, я її не голив, — сказав я. — Ми видалили її депіляційним кремом.

Чак пхнув мене пальцем у груди — досить відчутно.

— Ти покидьок, — зареготавши, сказав він. — Але яйця маєш, братан. Усіх за ниточки смикаєш, і все таке. Я, звісно, напився, але чомусь просто таки люблю тебе сьогодні, покидьку.

— Дякую, — сказав я. Мені все це лайно сьогодні було чуже, тобто всі ці брудні балачки на кшталт школа-кінчається-треба-ж-зізнатися-що-в-глибині-душі-ми-одне-одного-любимо. Я уявив Марго на цій вечірці — на будь-якій з тисячі вечірок. Порожні очі. Уявив, як вона слухає п'яне верзання Чака Парсона, мріючи втекти від нього — хоч живою, хоч мертвою. Я однаково чітко міг уявити обидва шляхи.

— Покидьку, ти пиво будеш? — запитав Чак. Я мало не забув, що він стоїть поруч, але від нього так тхнуло перегаром, що не помічати його було нелегко. Я похитав головою, і він подався геть.

Мені хотілося додому, але я розумів, що квапити Бена немає сенсу. Може, це найкращий день у його житті. Він його заслужив.

Отож я спустився східцями у підвал. Я стільки часу провів у темряві, що у мене з'явилося бажання сховатися, хотілося прилягти там, де не так багато галасу і світла, і знову уявити Марго. Але проходячи повз спальню Бекки, я почув гамір, — точніше сказати, стогони, — тож зупинився перед дверима, які були трохи прохилені.

Мені було видно голову і торс Джейса, він лежав на Бецці вже без сорочки, а вона обхопила його ногами. Вони ще не роздяглися до кінця, і нічого не почалося, але намір був очевидний. Може, пристойніше було б відвернутися, але ж то був шанс подивитися на голу Бекку Арингтон, тож я лишився біля дверей, дивлячись на них. Незабаром вони перекинулися,

Бекка виявилася зверху, вона поцілувала його і почала скидати футболку.

— Як я тобі — сексі? — запитала вона.

— О Боже, так... ти така сексі, Марго! — відказав Джейс.

— Що?! — розлютилася Бекка, і я відразу зрозумів, що голою її не побачу. Вона заходилася репетувати, і я позадкував. Джейс мене помітив і теж заволав:

— Ти тут що робиш?

— До біса його! — заверещала Бекка. — Кому він треба! А як же я?! Чому ти думаєш про неї, а не про мене?!

Треба було вшиватися, тож я зачинив двері й пішов до вбиральні. Мені справді хотілося в туалет, але ще дужче хотілося втекти від галасу.

Добре налаштувавши все своє обладнання, я завжди ще кілька секунд зосереджуюся, тож я трохи постояв, а потім, коли поллялося і я вже готовий був перейти до повного струменя, з ванни почувся жіночий голос:

— Хто там?

— Е-е-е... Лейсі? — зронив я.

— Квентин? Що ти в дідька тут робиш?

Треба було зупиняти процедуру, але я, зрозуміло, не міг. Сцяти — це як читати добру книжку: якщо вже почав, то не зупинишся.

— Е-е-е... сцю, — сказав я.

— Ну і як? — запитала вона крізь фіранку.

— Е-е-е, непогано? — я струсив останню краплю, застебнув шорти, злив воду.

— У ванні потусити хочеш? — запитала вона. — Тільки не подумай, що це натяк.

Повагавшись, я відказав:

— Звісно, — і відсунув фіранку. Лейсі усміхнулася до мене, потім підтягла коліна до грудей. Я сів навпроти, притулившись спиною до холодної похилої порцеляни. Ноги наші сплелися. На Лейсі були шорти, майка і маленькі зворушливі капці. Косметика розмазалася навколо очей. На голові ще збереглися рештки зачіски. Треба сказати, Лейсі Пембертон дуже гарна. Не з тих, з ким забудеш про Марго Рот Шпігельман, але про багатьох інших дівчат з нею таки можна забути.

— Ну, як бал минув? — поцікавився я.

— Бен дуже хороший, — відказала вона. — Мені було весело. Але потім ми страшенно посварилися з Беккою, вона обізвала мене хвойдою, а потім вилізла на диван, попросила всіх замовкнути і закричала, що в мене венерична хвороба.

— Господи! — здригнувся я.

— Так, мені гаплик тепер. Це... Боже! Це, чесно, дуже недобре, тому що... це дуже принизливо, і вона знала, вона цього і домагалася... Я прийшла сюди, сіла у ванну, потім прийшов Бен, але я попросила його дати мені спокій. Я проти нього нічого не маю, але він не в змозі слухати. Він же напився. А у мене ж немає венеричної хвороби. Була. Але я все

вилікувала. Байдуже. Просто я не хвойда. Був один хлопець. Негідник! Господи, я навіть повірити не можу, що у мене вистачило клепки їй це розповісти. Треба було тільки з Марго поговорити, без Бекки.

— Співчуваю, — сказав я. — Бекка просто заздрить.

— Чого їй заздрити? Вона королева балу. У неї Джейс. Тепер вона на місці Марго.

У мене від твердої ванни вже дупа заболіла, і я спробував сісти якось по-іншому. Тепер ми торкалися одне одного колінами.

— Місце Марго ніхто не може зайняти, — сказав я. — А Беці хочеться мати те, що є в тебе. Ти всім подобаєшся. Всі вважають тебе милішою.

Лейсі сором'язливо всміхнулася.

— Ти думаєш, що я поверхова?

— Загалом, так, — я згадав, як сам стояв під дверима і чекав, коли роздягнеться Бекка. — Але і я теж, — додав я. — Всі такі.

Я частенько мріяв: "От якби в мене було тіло, як у Джейса Вортингтона! Впевнено ходити. Впевнено цілувати".

— Ну, не настільки. Ми от з Беном однаково поверхові. А тобі байдуже, що про тебе думають.

Це була і правда, і ні.

— На жаль, не зовсім байдуже, — зізнався я.

— Без Марго так недобре, — сказала Лейсі. Вона теж була п'яна, але такі п'яні мені приємні.

— Ага, — погодився я.

— Я хочу, щоб ти мене відвіз туди, — сказала вона. — У торговельний центр. Бен мені розповів.

— Добре, поїдемо, як захочеш, — відказав я. І розповів, що сьогодні вночі знайшов там лак для нігтів і ковдру.

Лейсі якусь хвилю мовчала, дихаючи через рот. А потім прошепотіла:

— Вона померла...

— Я не знаю, Лейсі. Я те ж саме думав до сьогоднішньої ночі, але тепер не певен цього.

— Вона померла, а ми тут усі...

Я згадав підкреслені рядки з Вітмена: "Як не знає про це ніхто на світі, я задоволений, // І як знають про це усі та кожен, я задоволений". І відказав Лейсі:

— Може, вона так хотіла. Щоб життя тривало.

— На мою Марго це не схоже, — заперечила вона.

І я подумав про свою Марго, про Марго Лейсі, про Марго пані Шпігельман — всі ми дивилися на різні її відображення в кімнаті кривих дзеркал. Я збирався додати щось іще, аж зауважив, що рот у Лейсі розтулився, вона, прихилившись до холодних сірих кахлів на стіні, заснула.

Уже вдруге хтось заходив у вбиральню, коли я все-таки вирішив збудити Лейсі. Була майже п'ята ранку, і мені треба було відвезти Бена додому.

— Лейсі, прокидайся, — сказав я, торкаючись своїм черевиком її капця.

Вона похитала головою.

— Мені подобається, коли мене так називають, — сказала вона. — Ти в курсі, що зараз ти — мій найкращий друг?

— Я схвилюваний, — відказав я, хоча вона була п'яна, втомлена і казала неправду. — Слухай, ми зараз підемо нагору, і якщо хтось щось про тебе скаже, я захищатиму твою честь.

— Добре, — погодилася вона. Отож ми пішли нагору разом; людей на вечірці вже трохи поменшало, але біля барила ще вешталися бейсболісти разом із Джейсом. Решта вже позасинала — хто в спальниках, хто просто на підлозі; кілька хлопців тулилися на розсувному дивані. Анжела з Радаром лежали разом на кріслі для двох, у Радара звисали ноги. Вони спали.

Коли я вже збирався був спитати хлопців коло барильця, чи не бачили вони Бена, він сам влетів у вітальню. На голові у нього був блакитний дитячий чепчик, а в руках — меч з восьми пивних бляшанок, склеєних, я був подумав, скотчем.

— Я ТЕБЯ БАЧУ! — заревів він, показуючи на мене мечем. — БАЧУ КВЕНТИНА ДЖЕЙКОБСЕНА! Сюди! Навколішки! — горлав він.

— Що? Бене, заспокойся.

— НАВКОЛІШКИ!

Я покірно став навколішки, дивлячись на нього.

Він опустил імпровізованого меча й по черзі торкнувся обох моїх плечей.

— Владою пивного меча, скріпленого суперклеєм, висвячую тебе на мого обраного водія!

— Дякую, — сказав я. — Тільки не наблюй у мінівені.

— ТАК! — заволав він. А коли я спробував підвестися, він пхнув мене рукою-без-пивного-меча, знову постукав мечем по плечу і сказав:

— Владою пивного меча, скріпленого суперклеєм, я вимагаю, щоб на врученні атестатів ти під мантиєю прийшов голий.

— Що?

— ТАК! Ти, я і Радар! Йдемо голі, тільки мантиї. На вручення! Буде нереально круто!

— Авжеж, — сказав я, — ото буде сексі.

— ТАК! — підтвердив Бен. — Присягнися, що ти з нами! Радара я вже змусив присягнутися. РАДАРЕ, ТИ Ж ПРИСЯГНУВСЯ?

Радар трохи обернув голову і розплющив очі.

— Еге ж, — буркнув він.

— Ну, то і я присягаюся, — сказав я.

— ТАК! — Бен тут обернувся до Лейсі: — Я тебе люблю.

— Я тебе теж, Бене.

— Ні, я тебе кохаю. Не по-братньому і не подружньому. Я кохаю тебе, як реально п'яний хлоп'яга кохає найкрутішу на світі дівчину.

Вона всміхнулася.

Я ступнув уперед і поклав руку йому на плече.

— Якщо ти хочеш потрапити додому до шостої, час вирушати, — нагадав я.

— О'кей, — погодився Бен. — Але я маю подякувати Бецці за таку розкішну вечірку.

Ми з Лейсі пішли за Беном сходами униз, він відчинив двері в кімнату Бекки і сказав:

— Вечірка була крутезна! Хоч сама ти — відстійна! У тебе навіть по жилах відстій замість крові тече! Але за пиво спасибі!

Бекка вже була в кімнаті сама, вона лежала на ліжку, витріщаючись стелю. На Бена вона й не глянула, тільки тихенько пробурмотіла:

— Забирайся до біса, вилупку. Хай тебе твоя супутниця лобковими вошами нагородить.

Без тіні іронії в голосі Бен відказав:

— Радий був поговорити! — і зачинив двері. По-моєму, він навіть не зрозумів, що його образили.

Потім ми знову піднялися нагору і попрямували до виходу.

— Бене, — сказав я, — меча треба тут залишити.

— Гаразд, — погодився він, тож я взявся за меч і сіпнув, але він не випустив його. Я вже був зібрався нагримати на нього, аж помітив, що Бен просто не може відчепитися від нього.

— Бене, — зареготалася Лейсі,— ти що, сам до меча приклеївся?

— Ні,— відказав він. — Суперприклеївся. Щоб його ніхто не вкрав!

— Залізна логіка, — незворушно відказала Лейсі.

Нам з Лейсі вдалося відірвати всі бляшанки, крім тієї, що була приклеєна до Бенової долоні. Хоч як я сіпав, млява рука тягнулася разом з бляшанкою, наче він був маріонеткою на півній нитці.

— Час уже їхати, — нарешті нагадала Лейсі. І ми поїхали. Бена ми посадили на заднє сидіння і пристебнули ремнем безпеки. Лейсі лишилася з ним: "Стежити, щоб він не наглядав чи не забився до смерті тою бляшанкою".

Сам Бен був уже десь далеко, тож Лейсі говорила про нього не соромлячись. Поки я їхав по шосе, вона мовила:

— Знаєш, от щодо того, як він старається. Ну, по-моєму, якось аж занадто, але що в цьому такого поганого? Він хороший, хіба ні?

— Напевно, — сказав я. Голова Бена хилиталася з боку на бік, ніби й не була прикріплена до хребта. Мені він особливо хорошим не видався, але кого це цікавить.

Спершу я висадив Лейсі на тому боці Джеферсон-парку. Коли вона схилилася і поцілувала Бена в губи, він оживився достатньо, щоб знову пробурмотіти "так".

Потім вона пішла додому і, проходячи повз мене, сказала "дякую". Я просто кивнув.

Тоді я поїхав далі. Була вже не ніч, але ще й не ранок. Ззаду тихенько хропів Бен. Я зупинився перед його будинком, відчинив двері, відстебнув ремінь, який утримував його.

— Бене, ходімо.

Він засопів, похитав головою, аж нарешті прокинувся. Тут йому захотілося протерти очі, але, на його подив, на руці виявилася порожня пивна бляшанка. Він спробував стиснути руку в кулак і трохи погнув бляшанку, але зняти її все одно не вдалося. З хвилину він на неї витріщався, а потім кивнув і констатував:

— От прилипла, тварюка.

Вибравшись із авто, він, заточуючись, пішов додому; дійшовши до ґанку, обернувся і всміхнувся. Я помахав йому рукою. Пивна бляшанка зателіпалася у відповідь.

14

Кілька годин я поспав, а потім цілий ранок роздивлявся знайдені напередодні путівники. Я чекав до обіду, щоб подзвонити друзям. Спочатку я набрав Бена.

— Доброго ранку, сонечко, — привітався я.

— О Боже, — відказав він жалібним голосом. — Ох, любий Ісусику, прийди і втіш нещасного старого Бена. Боже милостивий, нехай зійде на мене твоя благодать!

— Я дізнався дещо у справі Марго, — схвильовано повідомив я, — то приїзди. А я поки що Радарові подзвоню.

Бен мене, здається, й не почув.

— Братан, коли о дев'ятій ранку до мене зайшла мама, я почав позіхати, захотів затулити рукою рота, і раптом ми з нею побачили у мене на долоні пивну бляшанку. Що все це означає?

— Ти склеїв суперклеєм кілька бляшанок, щоб зробити з них пивний меч, а його потім приклеїв до руки.

— А, так. Пивний меч. Щось пригадую.

— Бене, приїзди.

— Братан, мені зле.

— Тоді я до тебе приїду. Коли?

— Братан, не можна сюди приїздити. Мені спочатку треба проспати десять тисяч годин. Випити десять тисяч літрів води і десять тисяч пігулок анальгіну. Завтра в школі зустрінемося.

Я глибоко вдихнув, щоб приховати роздратування.

— Я, значить, їхав по тебе уночі через усю Центральну Флориду, я один був тверезий на п'янючій вечірці, я тебе, поганця, додому довів, а ти тепер...

Мені ще багато було чого сказати, але тут Бен кинув слухавку. Просто посеред нашої розмови. От виродок!

Час минав, а я дедалі дужче лютував. Нехай йому на Марго начхати — але ж тоді виходить, що йому і на мене начхати! Може, наша дружба завжди була лише умовністю — просто у нього не було іншого партнера для відеоігор. А тепер йому не треба зі мною рахуватися, вдаючи, що у нас спільні інтереси: у нього ж новий друг завівся, Джейс Вортингтон. Бен побив шкільний рекорд пивостояння. Прийшов на бал з крутою дівкою. І за першої-ліпшої нагоди вступив до братства нудних засранців.

За п'ять хвилин я знову подзвонив йому на мобільний. Бен не відповів, тож я лишив йому повідомлення.

— Хочеш стати таким крутим, як Чак, Кривавий Бене? Про це ти завжди мріяв? Що ж, вітаю. Здобув. Ви заслуговуєте один одного, тому що ти такий самий гівнюк. І не передзвонюй!

Потім я набрав Радара.

— Привіт, — почав я.

— Привіт, — відказав він. — Я щойно блював. Давай я передзвоню?

— Звісно, — сказав я, намагаючись не гніватися. Мені просто хотілося, щоб хоч хтось допоміг мені розібратися в світі Марго. Але Радар — це вам не Бен, він передзвонив за кілька хвилин.

— Ох, було так зле, що я, поки прибирав, знову почав блювати, а коли знову прибирав, то знову блював. Це якийсь вічний двигун. Якщо мене постійно годувати, я невпинно блюватиму.

— Ти зайти можеш? Чи я до тебе прийду?

— Певна річ. А що таке?

— Марго була в тому торгівельному центрі, жива, принаймні через день потому як втекла.

— Буду в тебе за чотири хвилини.

І рівно за чотири хвилини Радар з'явився біля мого вікна.

— Хочу, щоб ти знав: я посварився з Беном, — повідомив я, поки він ліз у вікно.

— Я посередником поміж вами не можу бути, надто вже похмілля тяжке... — тихенько відказав Радар. Він ліг на ліжко, приплющив повіки і спробував пригладити скуйовджене волосся. — У мене ніби блискавка влучила, — він чхнув. — Ну, розповідай новини.

Всівшись на стілець, я почав докладно, щоб нічого не випустити, розповідати, як провів ніч у торгівельному центрі. Радару загадки давалися легше, ніж мені, тож я сподівався, що він і з цією впорається.

Він мовчки слухав, аж я сказав:

— А потім мені зателефонував Бен і звелів їхати на вечірку.

— Та книжка в тебе з собою? Та, де ріжки загорнуті? — запитав він. Я підвівся й поліз по неї під ліжко. Радар, тримаючи путівника над обличчям і кривлячись від головного болю, почав гортати сторінки.

— Записуй. Омаха, штат Небраска. Сек-Сіті, штат Айова. Александрія, штат Індіана. Дарвін, штат Міннесота. Голівуд, штат Каліфорнія. Алієнс, штат Небраска. Так. Оці місця здалися їй — ну, або комусь іншому, хто цю книжку гортав, — цікавими.

Радар підвівся, жестом звелів мені вийти з-за столу і сів за комп'ютер. Він умів балакати й zarazом працювати на клавіатурі.

— Є така кумедна мапа: можна ввести кілька географічних назв, і вона видасть тобі різні маршрути. Марго про цю програму навряд чи знала, але все одно глянути варто.

— Звідки ти все це знаєш?

— Ну, нагадаю: Я. Все. Своє. Життя. Займаюся. "Омніпедією". Я, коли сьогодні вранці додому прийшов, ще не мився, а вже за годину повністю переписав статтю про синю рибу-ангела. Так, я трохи того. Ну гаразд, дивися, — сказав він. Я нахилився до екрана і побачив кілька кривулястих маршрутів на мапі Сполучених Штатів. Усі вони починалися в Орландо і закінчувалися в Голівуді.

— Може, вона хоче лишитися в Лос-Анджелесі? — припустив Радар.

— Може, — погодився я. — Але ми все одно її маршрут не вгадали.

— Авжеж! До того ж більше ніяких вказівок на Лос-Анджелес немає. Джейсу вона казала про Нью-Йорк. Видається, що "заїдеш у паперові міста, то вже ніколи не повернешся" вказує на найближчий недосілок. А лак для нігтів — теж, напевно, свідчить про те, що Марго десь поруч. Думаю, можна до списку місць, де зараз може бути Марго, додати і місто, де найбільша куля з попкорну.

— Мабуть, її подорож відповідає цитаті з Вітмена: "Пускаюсь у вічну мандрівку".

Радар сидів, схилившись над клавіатурою. Я пішов до ліжка.

— Слухай, а роздрукуй-но мені мапу США, я позначу пункти, — попросив я.

— Можу в інтернеті це зробити, — озвався Радар.

— Я просто хочу подивитися, на що це схоже в реалі.

За кілька секунд принтер виплюнув аркуш паперу, і я повісив роздруківку поруч із попередньою мапою, де були позначені недосілки, що я відшукав. Увіткнув шпильки в усі шість міст, які обрала Марго (чи хтось інший) у путівнику. Потім спробував подивитися на них, як на сузір'я, — я сподівався, що вийде якийсь значущий малюнок чи літера, але нічого такого не побачив. Точки розсіпані були безсистемно, ніби Марго наосліп кидала в мапу дротики.

Я зітхнув.

— Знаєш, що було б добре? — запитав Радар. — Знайти підтвердження тому, що вона за останній час перевіряла пошту або виходила в інтернет. Я по її імені щодня пошук проводжу, налаштував бота, щоб він мені сповістив, якщо Марго увійде в "Омніпедію" під своїм ніком. Відстежую IP-адреси всіх, хто шукає "паперові міста". Але поки що все марно.

— Я навіть не знав, що ти все це робиш, — сказав я.

— Авжеж. Чиню так, як хотів би, щоб чинили для мене. Тобто ми з Марго друзями не були, але ж вона заслуговує, щоб її знайшли, згоден?

— Якщо тільки вона не ховається навмисне.

— Може й таке бути... Поки ще різні варіанти допустимі.

Я кивнув.

— Ну... о'кей, — провадив Радар. — А тепер мозковий штурм відеогри?

— Та щось я не в гуморі.

— То, може, Бену зателефонуємо?

— Ні, він — виродок.

— Ну, звісно, — Радар скося подивився на мене. — Знаєш, у чому твоя проблема, Квентине? Ти чекаєш від людей, що вони не будуть собою. Я теж міг би лютувати, наприклад, через те, що ти непунктуальний, або що ти нічим не цікавишся, крім Марго Рот Шпігельман, або що ти жодного разу не запитав, як у мене справи з Анжелою, — але мені байдуже, чоловіче, тому що ти — це ти. У моїх батьків тонна чорних Санта-Клаусів, але нічого не вдієш. Просто у мене такі батьки. А я так схиблений на своєму веб-довіднику, що іноді до телефону не підходжу, навіть коли телефонують друзі чи моя дівчина. І це теж нормально. Я такий. Я ж тобі все одно подобаюсь. І ти мені подобаєшся. Ти кумедний, розумний, і хоч запізнюєшся, але ж приходиш.

— Спасибі.

— Та я не похвалити тебе хотів! Я ось про що: досить думати, що Бен стане таким, як ти, а йому досить думати, що ти станеш, як він, і охолоньте вже.

— Гаразд, — нарешті погодився я і подзвонив Бену. Новина про те, що у мене вдома Радар і можна погратися у відеоігри, відразу ж вилікувала його від похмілля.

— Ну, — сказав я, повісивши слухавку, — а Анжела як?

Радар засміявся.

— Чоловіче, вона класна. Реально класна. Спасибі, що запитав.

— Досі цнотливий?

— Я про таке не розпатякую. Але так і є. А, і ще сьогодні вранці у нас була перша сварка. Ми снідали в кав'ярні, і вона завела про те, які у нас круті Санта-Клауси. Мовляв, мої батьки — молодці, що збирають їх, бо дуже важливо, щоб люди не думали, ніби всі важливі постаті в нашій культурі, такі як Бог і Санта-Клаус, — білі. І, мовляв, чорний Санта підтримує всю афроамериканську громаду.

— Ну, я взагалі-то з нею згоден, — мовив я.

— Та воно так, думка хороша, але все це дурня. Мої батьки не підкреслюють, що Санта — чорний, вони, навпаки, намагаються скупити їх усіх і заховати в нашому будинку. У Пітсбурзі живе чолов'яга, у якого колекція тільки трохи менша від нашої, і вони хочуть її у нього викупити.

Тут пролунав голос Бена. Певне, він стояв у дверях уже кілька хвилин.

— Радаре, те, що ти досі не зміг взути таку любу кицю, — це найбільша гуманітарна трагедія нашого часу.

— Бене, ти як? — запитав я.

— Спасибі, що підвіз уночі, братан.

15

Хоча до випускних іспитів залишався тиждень, у понеділок я цілий день читав "Пісню про себе". Я хотів з'їздити ще в два недосілки, але Бену потрібне було авто. А в поемі я вже шукав не так натяків, як саму

Марго. Цього разу я добився до середини, а потім знову запнувся на шматку, який перечитував-перечитував і ніяк не міг зрозуміти.

"Гадаю, довгий час я нічого не робитиму, тільки слухатиму", — пише Вітмен. І потім дві сторінки він слухає: паровий свисток, голоси людей, оперу. Він сидить у траві, слухаючи звуки, що ллються крізь нього. Напевно, і я займався тим самим: дослухався до всіх звуків Марго, навіть до найтихіших, бо перш ніж зрозуміти, треба почути. До цього я Марго, по суті, не чув: от бачив, як вона верещить, а думав, що сміється, — а тепер зрозумів, що моє завдання ось у чому: почути "оперу" Марго навіть з такої величезної відстані.

Я не міг почути саму Марго, але міг слухати те, що колись чула вона. Тому я скачав альбом Вуді Гатрі. Я сидів за комп'ютером, заплющивши очі, упершись ліктями в стіл, і слухав мінорний спів. І в цій незнайомій пісні я намагався виокремити голос, який чув дванадцять днів тому, але вже не впізнавав.

Коли я слухав іншого співака, якого любила Марго, Боба Ділана, прийшла мама.

— Тато буде пізно, — сказала вона, не відчиняючи дверей у мою кімнату. — Зробити бутербродів з індичкою?

— Непогана ідея, — відказав я, а потім знову заплющив очі й повернувся до музики.

Отямився я тільки тоді, коли тато погукав мене вечеряти, а я вже прослухав півтора альбому.

Поки ми їли, батьки розмовляли про близькосхідну політику. Точніше, кричали, хоча і були згодні одне з одним у всьому. Вони кричали, що такий-то — брехун, а такий-то — брехун і злодій, і що всі повинні подати у

відставку. Я зосередився на своєму бутерброді, а він був нічогенький: багато кетчупу і підсмаженої цибулі.

— Гаразд, досить, — нарешті мовила мама. — Квентине, ти як день провів?

— Чудово, — відказав я. — До іспитів готувався.

— Я повірити не можу, що пішов останній тиждень навчання, — сказав тато. — А здається, наче тільки вчора...

— Так, — погодилася мама.

Щось у мені завололо: "ОБЕРЕЖНО-НАПАД-НОСТАЛЬГІЇ-ОБЕРЕЖНО-ОБЕРЕЖНО-ОБЕРЕЖНО". Ні, мої батьки — чудові люди, але вони схильні до нападів жахливої сентиментальності.

— Ми тобою так пишаємося, — сказала мама. — Але, Боже, ми ж восени так сумуватимемо за тобою!

— Ну, не варто квапитися. Може, я ще провалю англійську.

Мама засміялася, а тоді мовила:

— До речі, вгадай, кого я вчора бачила? Бетті Парсон. Вона сказала, що Чак поїде вчитися до Університету Джорджії. Я за нього рада, він завжди так старався!

— Та виродок він, — сказав я.

— Ну, — відказав тато, — він хуліган. З поведінкою справи невтішні.

Це теж характерна риса моїх батьків: вони нікого виродками не вважають. Тобто вони думають, що людина не лайно, а просто з нею щось негаразд: соціофобія, межовий розлад особистості абощо.

— Так, — підхопила мама, — у Чака складнощі з навчанням. У нього є проблеми, як і у всіх людей. Я розумію, що тобі отак на однолітків дивитися складно, та коли підростеш, почнеш сприймати всіх — хороших хлопців, поганих хлопців, всяких хлопців — просто як людей. Усі вони — просто люди, і заслуговують на те, щоб їхні інтереси враховувалися. Всі вони різною мірою хворі, невротики, всі перебувають на різних етапах самопізнання. Але, ти знаєш, Бетті мені подобається, і я завжди покладала надії на Чака. Тож добре, що він поїде в коледж, хіба ні?

— Чесно кажучи, мамо, мені до нього взагалі байдуже.

Я от тільки не міг зрозуміти: якщо кожна людина — особистість, чому тоді мама з татом так ненавидять ізраїльських і палестинських політиків? Про них вони як про людей не говорять.

Тато поклав виделку і подивився на мене.

— Що довше я працюю, то більше переконуюся, що людям не вистачає добрих дзеркал. Людині дуже важко показати нам, який вигляд ми маємо збоку, а нам непросто показати, якими почуваємося ми зсередини.

— Це дуже зворушливо, — сказала мама. Мені було приємно, що у них такі гарні стосунки. — Але ж справа ще й у тому, що на якомусь глибинному рівні нам складно зрозуміти, що інші — такі ж люди, як і ми. Ми або ідеалізуємо їх, як богів, або опускаємо, як тварин.

— Щира правда. Самосвідомість і вікна не дає розчинити. Напевно, в такому ключі я це питання ніколи не розглядав.

А я сидів і слухав. І чув щось про Марго, і про вікна, і про дзеркала. Чак Парсон — особистість. Як і я. І Марго Рот Шпігельман — особистість. А я про неї так раніше й не думав. Весь цей час — навіть за десять років до того, як вона втекла, — я будував образ Марго, не слухаючи її, не знаючи, що її вікно так само зачинене, як і моє. Тому я не міг уявити, що вона — така сама людина, як і я, і теж може боятися, може почуватися самотньою у натовпі, може соромитися своєї колекції платівок, бо це занадто особисте. Людина, яка читає путівники, щоб утекти від життя в тому місті, куди багато хто тікає з інших міст. Людина, з якою ніхто ніколи не розмовляв по-справжньому — адже ніхто ніколи не бачив у ній людину.

І я відразу зрозумів, як Марго Рот Шпігельман почувалася тоді, коли була Марго Рот Шпігельман: вона почувалася спустошеною. Вона почувалася так, ніби оточена височенною стіною, якій немає кінця-краю. Я уявив, як вона спить на килимі, а над нею — крихітний клаптик зоряного неба. Може, Марго там було комфортно, тому що Марго як особистість завжди жила саме так: у кімнаті, куди ніхто не заходить, де вікна завжди наглухо зачинені, а світло падає тільки крізь дірки у стелі.

Так, я завжди робив одну засадничу помилку — і, по суті, вона вела мене до омани: насправді Марго — не диво. І не пригода. І не вишукана коштовність. Вона просто дівчина.

16

Час і так спливав повільно, а у вівторок, ніби відчуваючи, що я незабаром дійду до розгадки, він вирішив і геть зупинитися. Ми домовилися, що після школи всі разом поїдемо в торговельний центр. Коли продзвенів дзвоник, сповіщаючи про закінчення англійської, я кинувся сходами вниз і вже в дверях збагнув, що ми зможемо поїхати тільки після репетиції. Тож я сів у репетиційній і дістав з рюкзака загорнуту в серветку піцу, яка залишилася з обіду. Коли я з'їв трохи, до мене підсіла Лейсі Пембертон. Я запропонував їй шматочок. Вона відмовилася.

Розмовляли ми, природно, про Марго. Це була наша спільна рана.

— Що мені потрібно з'ясувати, — сказав я, витираючи масні від піци руки об джинси, — це "де". Але я навіть не знаю, чи варто їздити по недосілках. Іноді мені здається, що ми збилися зі сліду.

— Ну, не знаю. Щиро кажучи, якщо відкинути все інше, мені подобається, що ми щось дізнаємося про Марго. Те, чого не знали досі. Я ж раніше не розуміла, що вона за одна. Сприймала її лише як чарівну шалену подругу, яка викидає чарівні шалені коники.

— Та воно так, але вона ж усе це вигадувала не на ходу. Тобто всі ці її проекти були такі... не знаю...

— Вишукані,— підказала Лейсі.— Ні в кого з моїх знайомих — ну, нашого віку — немає такої вишуканості в діях.

— Ага.

— Тому її так важко уявити в якійсь страшній брудній халупі без світла.

— Еге ж, — погодився я, — ще й зі щурами.

Лейсі підтягла коліна до грудей.

— Фу! Це так не схоже на Марго.

Лейсі якимось чином вдалося зайняти переднє сидіння, хоча вона була найменша. За кермом сидів Бен. Коли Радар уместився біля мене і, діставши кишеньковий ноутбук, почав щось редагувати в "Омніпедії", я зітхнув.

— Витираю вандалізм у статті про Чака Нориса, — пояснив він. — Наприклад, я згоден, що Чак Норис — спеціаліст із кругового удару ногою, але не надто вірю, що "сльози Чака Нориса лікують рак, але він, на жаль, жодного разу не плакав". Нічого, видалення цих неподобств займає всього чотири відсотки мого мозку.

Я збагнув, що Радар намагається мене розсмішити, але мене цікавила тільки одна тема.

— Я не певен, що ми знайдемо Марго в одному з недосілків. Розумієте, може, вона й не їх мала на увазі, коли говорила про "паперові міста". Вказівок на різні місця дуже багато, але всі вони неконкретні.

Радар на мить відірвався від екрана, а потім знову повернувся до нього.

— Особисто я вважаю, що вона нині далеко — подалася в якусь дурнувату туристичну мандрівку, помилково вважаючи, що лишила достатньо вказівок на те, як її розшукати. Отож я і думаю, що зараз Марго, наприклад, в Омасі, штат Небраска, роздивляється найбільшу кулю з марок, або в Міннесоті, біля найбільшого мотузяного клубка.

Бен, кинувши погляд у дзеркало заднього огляду, запитав:

— Тобто ти вважаєш, що Марго об'їжджає всі найбільші кулі на світі?

Радар кивнув.

— Ну, — зронив тоді Бен, — хтось повинен сказати їй, щоб верталася додому, бо найбільші "кулі" у нас тут, в Орландо. У мене в матні, яйця називаються.

Радар зареготався.

— Ні, я серйозно. Навіть коли картоплю фрі в "Макдоналдсі" замовляєш, пропонують на вибір чотири порції: маленьку, середню, велику і як мої яйця.

Лейсі, змірявши його поглядом, сказала:

— Не. Доречно.

— Вибач, — буркнув Бен. — Гадаю, Марго в Орландо, — додав він. — Спостерігає за тим, як ми її шукаємо. І як не шукають її батьки.

— А я за Нью-Йорк, — висловила своє припущення Лейсі.

— Так, усі ці варіанти можливі,— погодився я. Кожному з нас по Марго, і кожна — радше дзеркало, ніж вікно.

Торгівельний центр зовні був такий самий, як і кілька днів тому. Бен припаркувався, і я через двері, що їх треба штовхати, провів друзів у контору. Коли всі ввійшли, я тихенько сказав:

— Ліхтарі поки що не вмикайте. Нехай очі спочатку звикнуть.

Раптом у мою руку вп'ялися нігті.

— Лейсі, що з тобою?

— Ой, — сказала вона, — не та рука.

І вона почала мацати в повітрі. Руку Бена, мабуть, шукала.

Поступово в темряві почали вимальовуватися обриси предметів. Столи чекали, щоб хтось сів за них попрацювати. Я ввімкнув ліхтарика, інші теж. Бен з Лейсі разом попрямували до "тролячої нори" подивитися

на інші кімнати. Радар пішов зі мною до столу Марго. Опустився навколішки, щоб роздивитися календар з червнем. Нахиляючись до нього, я почув кроки.

— Люди, — схвильовано прошепотів Бен. Він пірнув під стіл, тягнучи за собою Лейсі.

— Що? Де?

— У сусідній кімнаті! — відказав він. — У масках. Якась служба. Треба забиратися.

Радар спрямував ліхтар на "тролячу нору", але Бен різко його смикнув:

— Нам. Треба. Тікати. Геть.

Лейсі дивилася на мене знизу вгору розширеними очима; по-моєму, вона трохи розгнівалася: я ж казав, що нічого страшного статися не може.

— Гаразд, — прошепотів я. — Добре, всі до дверей. Дуже спокійно і дуже швидко.

І допіру я ступнув у той бік, як пролунав громовий голос:

— ХТО ЦЕ ТАМ?

От халепа!

— Е-е-е, — зронив я, — ми просто зайшли.

Ото вже дурницю я ляпнув! З "тролячої нори" в очі вдарив промінь білого світла. Наче то був сам Господь Бог.

— І які ваші наміри? — в голосі чутно було легкий англійський акцент.

Бен підвівся і став поруч зі мною. Мене порадувало, що я не сам.

— Ми розслідуємо зникнення людини, — дуже впевнено сказав він. — Ми тут нічого не чіпаємо.

Світло згасло, і в темряві стало видно три силуети: всі вони були в джинсах, футболках і масках з двома круглими фільтрами. Один підняв маску на лоба і подивився на нас. Я впізнав цю козячу борідку і плескаті губи.

— Гасе? — вигукнула Лейсі. І підвелася. То був охоронець з "СанТрасту".

— Лейсі Пембертон... Боже ж ти мій! Ти що тут робиш? Без маски? Тут тонни азбесту.

— А тут що робите ви?

— Досліджуємо, — сказав він. Бен раптом настільки знахабнів, що підійшов до незнайомців і потиснув їм руки. Вони представилися як Туз і Тесля. Я наважився припустити, що це все ж таки прізвиська.

Потім ми всі взяли стільці на коліщатках і сіли кружком.

— Це ви дошку проламали? — запитав Гас.

— Так, це я був, — пояснив Бен.

— Ми заклеїли, бо не хотіли, щоб сюди хтось іще заліз. Якщо вхід буде видно з дороги, повалить усякий набрід, що нічого не тямить у дослідженні таких місць. Волоцюги, наркомани, отаке.

Зробивши до них крок, я запитав:

— То ви знали, що Марго сюди приходила?

Туз озвався раніше, ніж Гас; маски він не зняв, але розібрати, що він каже, все одно було неважко.

— Чоловіче, Марго тут чимало часу проводила. Ми самі сюди лише кілька разів на рік їздимо, тут азбест, та й узагалі не надто круте місце. А вона за останні кілька років приблизно в половині випадків опинялася тут. Сексі була дівка, еге ж?

— Була? — перепитала Лейсі.

— Вона ж утекла, ні?

— Що вам про це відомо?

— Та нічого, Господи Ісусе. Я бачив його з Марго, — сказав Гас, киваючи на мене, — кілька тижнів тому. А потім дізнався, що вона втекла. За кілька днів я подумав, що вона може виявитися тут, тому ми приїхали.

— Я так і не зрозумів, чому їй це місце так сподобалося. Тут нічого особливого, — вставив Тесля. — І досліджувати більше нема чого.

— Що це за дослідження? — запитала Лейсі у Гаса.

— На кшталт міських розкопок. Ми лазимо занедбаними будинками, досліджуємо, що там є, фотографуємо. Нічого не беремо, нічого не залишаємо. Просто дивимося.

— Це наче хобі,— додав Туз. — Ми брали Марго з собою в поїздки по таких місцях, коли ще в школі вчилися.

— Кмітливе було дівча, хоча їй тоді ще років тринадцять, напевно, було, — пояснив Гас. — Вона куди хоч промкнутися могла. Тоді ми їздили лише вряди-годи, а тепер разів зо три на тиждень кудись вибираємося. Цікавих місць купа. У Клірвотері є занедбана психлікарня. Краса! Можна поглянути, де божевільних пасками пристібали й частували електрошоком. А на заході є стара в'язниця. Але Марго це чомусь не дуже цікаво було. Їй подобалося залазити ось у такі будинки, а потім вона там просто сиділа.

— Так, Боже, це трохи дратувало, — погодився Туз.

— Вона й не фоткала навіть, — мовив Тесля. — І не бігала, не шукала нічого. Пролізе всередину і сидить на місці. Пам'ятаєте, у неї нотатник такий чорний був? Ото сяде було в кутку і пише там щось, наче у себе в кімнаті домашку робить.

— Чесно кажучи, — мовив Гас, — Марго не розуміла справжнього сенсу цих мандрів. Дух пригод її не захоплював. Загалом, вона якась депресивна була.

Мені не хотілося, щоб вони зупинялися, — я думав, що з їхньої розповіді зможу уявити собі Марго. Але раптом Лейсі підвелася і відштовхнула стільця.

— І вам навіть на думку не спало запитати у Марго, чого вона така депресивна? Чи на біса вона в ці брудні хліви лазить? Вам начхати було?

Вона, репетуючи, нависала над Гасом, він теж підвівся, і стало видно, що він джоймів на шість вищий од неї. А потім Тесля сказав:

— Господи Ісусе, заспокойте цю суку нарешті!

— Що ти сказав? — гаркнув Бен. І не встиг я збагнути, що відбувається, як він зіштовхнув Теслю зі стільця, і той повалився на бік. Бен сів на нього верхи і почав люто, але незграбно лупцювати його і кричати: — ВОНА НЕ СУКА! САМ ТАКИЙ!

Я підскочив і схопив Бена за одну руку, Радар учепився в другу. Ми його відтягнули, але він не стуляв рота.

— Мене переповнює злість! Мені було краще, коли я його бив! Дайте його мені!

— Бене, — сказав я спокійно, як завжди це робить мама. — Бене, розслабся. Він уже все зрозумів.

Гас із Тузом допомогли Теслі підвестися, і Гас мовив:

— Господи Ісусе, ми забираємося. Місце ваше.

Туз зібрав свою камеру, і вони квапливо вийшли у двері. Лейсі почала пояснювати, звідки вона його знає.

— Він закінчував школу, коли ми тільки на пер...

Але я махнув рукою. Це не мало значення.

Радар знав, що мало значення. Він негайно взявся до календаря.

— По-моєму, на травневому аркуші нічого не записували, — сказав він. — Аркуші доволі тонкі, відбитків я не бачу. Але напевне сказати важко.

І заходився шукати щось іще. Судячи зі світла ліхтариків, Бен з Лейсі пірнули в "тролячу нору". А я лишився в конторі, уявляючи Марго. Подумки бачив, як вона їздить усілякими занедбаними будівлями разом з отими хлопцями, старшими за неї на чотири роки. Таку Марго я знав. А от всередині цих будівель вона виявляється не такою Марго, якою я завжди її бачив. Поки всі оглядають територію, фотографують і гасають з кінця в кінець, вона сидить на підлозі й пише.

Раптом з іншої кімнати пролунав Бенів голос:

— К.! Тут є дещо!

Втерши піт з обличчя обома рукавами, я підвівся, спираючись на стіл Марго. Потім дійшов до стіни, пірнув у "тролячу нору" і рушив на світло трьох ліхтариків, які обмацували стіну над згорнутим килимом.

— Поглянь, — зронив Бен, малюючи світлом квадрат на стіні.— Це ті дірочки, про які ти казав?

— Ага...

— Напевно, тут висіли якісь нагадування. Судячи з відстані між дірками, це могли бути листівки або світлини. А потім, напевно, вона забрала їх із собою, — мовив Бен.

— Так, можливо, — погодився я. — Ото якби знайти нотатник, про який говорив Гас!

— Еге ж, коли він про це сказав, я його згадала, — озвалася Лейсі; в світлі свого ліхтарика я бачив тільки її ноги. — Вона завжди носила з

собою нотатник. Я, щоправда, жодного разу не бачила, щоб вона в ньому щось писала, думала, що це щоденник або що. Господи, я навіть не поцікавилася жодного разу. На Гаса розлютилася, хоч він їй навіть другом не був. А сама я її хіба про щось питала?

— Вона все одно тобі не розповіла б, — мовив я. Нечесно було приховувати, що Марго і сама постаралася для створення ореолу таємничості навколо себе.

Ми вешталися там ще з годину, і, коли я вже впевнився, що ми приїхали сюди даремно, промінь мого ліхтаря впав на рекламні брошури, з яких був складений картковий будиночок, що його ми бачили ще під час першого візиту. Одна з брошур була про "Маєтності Гроувпойнт". Затамувавши подих, я почав роздивлятися й інші. Потім побіг до свого наплічника і повернувся з ручкою і блокнотом, куди записав назви всіх присілків. Один я впізнав одразу: "Ферми Кольє" — присілок з мого переліку, в якому я ще не побував. Потім поклав блокнот у наплічник. Можете вважати мене егоїстом, але я хотів відшукати Марго сам-один.

17

У п'ятницю, щойно мама повернулася з роботи, я сказав їй, що ми з Радаром їдемо на концерт, а сам подався в округ Семінол — саме там розташувалися "Ферми Кольє". Всі інші присілки зі списку цікавості не викликали — майже всі вони містилися на північ від центру, на давно обжитій території.

Мені вдалося помітити з'їзд на "Ферми Кольє" лише тому, що я вже став фахівцем з ґрунтівок. Але "Ферми Кольє" виявилися зовсім не схожими на недосілки, які я бачив досі: там усе так позаростало, ніби мешканці пішли геть років п'ятдесят тому. Я не міг зрозуміти, чи то цей присілок просто давніший за інші, чи то рослинність тут густіша, бо він у заболоченій низині. Незабаром ґрунтівкою стало неможливо їхати.

Тоді я виліз із машини й далі пішов пішки. Височенна трава лоскотала гомілки, а кросівки грузли в багнюці. Мені залишалося тільки сподіватися, що Марго поставила намет десь на пагорку, щоб не підтоплювала дощівка. Йшов я повільно, тому що тут було на що подивитися й було де сховатися і тому що поміж цим недосілком і торгівельним центром простежувався певний зв'язок. До того ж по тій багнюці йти можна було тільки повільно, тож я й не квапився, уважно роздивляючись, де б тут могла замешкати людина. Наприкінці вулиці я побачив на землі картонну коробку, на мить мені здалося, що саме в такій були батончики, які я знайшов у торгівельному центрі. Аж ні — коробка була від пива у бляшанках. Я поплентався назад до мінівена, а потім подався на північ, в "Сосняк Доган".

Добиватися туди довелося майже годину, і я вже під'їжджав до Національного лісу Окала, який навіть не входить у муніципалітет Орландо. Лишалось кілька миль, аж подзвонив Бен.

— Як справи?

— Ти по паперових містах їдиш? — запитав він.

— Ага. До останнього в переліку вже майже дістався. І нічого ще не знайшов.

— Слухай, братан, Радаровим батькам довелося нагально поїхати.

— Все гаразд? — поцікавивсь я. Радарові бабуса з дідусем були старенькі й жили в будинку для літніх у Маямі.

— Так, уяви, пам'ятаєш того чоловіка з Пітсбурга, у якого друга за розміром колекція чорних Санта-Клаусів?

— Та й що?

— Він щойно гігнув.

— Ти жартуєш!

— Братан, як я можу жартувати про передчасну кончину колекціонерів чорних Санта-Клаусів? У нього була аневризма, й отож нині Радарові батьки летять у Пенсільванію, щоб викупити всю його колекцію. Тож ми тут декого запросили.

— Хто це "ми"?

— Ти, я і Радар. У нас вечірка.

— Ну, не знаю.

По паузі Бен урочисто звернувся до мене на ім'я.

— Квентине, — сказав він, — я знаю, що ти хочеш відшукати Марго. Я розумію, що вона тобі найдорожча. І все це круто. Але школа закінчується, ну, за тиждень. Я не прошу тебе облишити пошуки. Я прошу тебе прийти на вечірку, яку влаштовують твої найкращі друзі, з якими ти знайомий уже півжиття. Кілька годин потусити з нами, попиваючи солоденьку слабоалкоголку, як слухняна дівчинка, а потім ще кілька годин відригувати через носа. А потім далі їздитимеш по своїх занедбаних присілках.

Мені не дуже сподобалося, що Бен вважає, ніби друзі зараз важливіші, ніж Марго, адже друзі на місці, а вона зникла. Але такий уже Бен, як і казав Радар. А мені після "Сосняку Логан" все одно вже нема куди податися.

— Я останнє місце оглянуду і приїду.

Оскільки "Сосняк Логан" був останнім недосілком у центральній Флориді — принаймні з тих, про які я знав, — я покладав на нього великі надії. Але, пройшовши єдиною глухою вулицею з ліхтарем, я не побачив ні намету, ні багаття, ні обгортки від харчів, ні будь-яких інших ознак життя. У тому числі й ніяких ознак Марго. В кінці вулиці я помітив у землі один-єдиний бетонний фундамент. Але на фундаменті не було нічого збудовано — просто лишилася дірка в землі, наче роззявлений рот мерця, а довкола — густі кущі шипшини і трава по пояс. Якщо Марго хотіла, щоб я все це побачив, то я побачив, але так і не второпав нащо. І якщо Марго поїхала в якийсь недосілок з наміром ніколи не повертатися, виходить, вона знала таке місце, в яке мої пошуки мене так і не завели.

Назад у Джеферсон-парк я дістався за півтори години. Залишив мінівен удома, переодягнувся в теніску і єдині пристойні джинси й пішов по Джеферсон-вей до Джеферсон-корт, а потім звернув на Джеферсон-роуд. На вулиці Радара — Джеферсон-плейс — уже стояло кілька авт, хоча була ще тільки восьма сорок п'ять.

Коли я відчинив двері, мене зустрів Радар з купою чорних гіпсових Санта-Клаусів у руках.

— Мушу всіх гарних прибрати, — пояснив він. — А то ще розіб'ємо, не дай Боже.

— Допомогти? — запропонував я. Радар показав на вітальню, де на столиках, що стояли обабіч канапи, красувалося кілька наборів розкритих матрьошок у вигляді чорношкірих Санта-Клаусів. Збираючи їх, я не міг не звернути уваги на те, що вони все ж таки гарні — всі розфарбовані вручну і дуже ретельно змальовані. Але Радарові я про це не став говорити, боявся, що він може забити мене до смерті лампою у вигляді чорного Санта-Клауса, яка стояла у вітальні.

Потім я одніс матрьошок у гостьову спальню, де Радар охайно сховав їх до шафи.

— Знаєш, коли бачиш їх усіх разом, починаєш замислюватися, як це така ідея спала комусь на думку.

— Авжеж, — закотив Радар очі,— я про цю кляту ідею щоранку думаю, поїдаючи пластівці ложкою у вигляді чорного Санти.

Мені на плече лягла чиясь долоня. Виявилося, що це Бен, який так притупував ногами, ніби йому нагально треба в туалет абощо.

— Ми поцілувалися. Ну, тобто вона мене поцілувала. Хвилин десять тому. На ліжку твоїх батьків.

— Яка гидота, — відказав Радар. — Досить лизатися на ліжку моїх батьків!

— Ого, а я думав, це вже пройдений етап, — сказав я. — Ти ж такий спритний з дівками!

— Заткайся, братан. Я в паніці,— зізнався він, дивлячись на мене божевільними очима. — По-моєму, у мене не дуже добре виходить.

— Що?

— Цілуватися. Ну, вона ж за ці роки цілувалася набагато більше, ніж я. І я не хочу, щоб вона в мені розчарувалася через це і кинула... Дівчата тебе обожнюють, — звернувся він до мене, що могло бути правдою лише в тому разі, якщо йшлося про дівчат з нашого шкільного марш-оркестру. — Братан, дай пораду!

Мені ох як кортіло пригадати йому всі його нескінченні вихвалки про те, як він пореє різноманітні тіла, та я лише сказав:

— Наскільки я розумію, головних правил двоє: 1) нічого не кусай без дозволу; і 2) людський язик — це як васабі: гостра приправа, тож не можна переборщити.

Раптом у Бена в очах спалахнув справжній жах. Я скривився і запитав:

— Вона у мене за спиною стоїть, еге?

— "Людський язик — це як васабі", — передражнила Лейсі дебільним басом, і я подумав, що на мій голос це не схоже. Я розвернувся.

— Я вважаю, що Бенів язик — як захисний крем від сонця, — заперечила Лейсі.— Корисний для здоров'я і може застосовуватися в необмежених кількостях.

— Мене просто вивернуло, — повідомив Радар.

— Лейсі, мені жити більше не хочеться, — додав я.

— Хутчій забути би почуте! — сказав Радар.

— Сама ідея настільки образлива, що словосполучення "язик Бена Старлінга" заборонили на телебаченні,— провадив я.

— А порушників або садять на десять років у в'язницю, або вилизують язиком Бена Старлінга, — закінчив Радар.

— І всі...— почав я.

— ...воліють... — продовжив Радар з посмішкою.

— ...потрапити до в'язниці,— скінчили ми разом.

І тут Лейсі поцілувала Бена просто у нас на очах.

— О Боже, — зронив Радар, затуляючись руками. — Боже, я осліп.
Осліп!

— Припиніть, будь ласка, — сказав я. — Ви засмучуєте чорних Санта-Клаусів!

Вечірка відбувалася у вітальні на другому поверсі, де помістилося двадцять душ. Я притулився до стіни, і голова моя опинилася за декілька дюймів од портрета чорношкірого Санта-Клауса, намальованого на оксамиті. У Радара був отакий, знаєте, секційний диван, і всі розсілися на ньому. В кулері, що стояв біля телевізора, охолоджувалося пиво, але ніхто не пив. Усі просто розповідали якісь історії один про одного. Майже все це я чув і раніше: про поїздки оркестру в табір, про Бена Старлінга, про перші поцілунки, — але ж Лейсі їх не чула, та й були вони досить цікаві. Я майже весь час мовчав, аж Бен спитав:

— К., як ми підемо на вручення атестатів?

— Голими під мантиєю, — пирхнув я.

— Так! — і Бен зробив ковток газованки.

— Я навіть одягу з собою не братиму! — сказав Радар.

— Я теж! К., присягнися, що й ти одягу не братимеш.

— Присягаюся, — посміхнувся я.

— Я теж хочу! — заявив наш приятель Френк. І за ним ще купа хлопців підтяглася. Дівчата чомусь ентузіазму не виявили.

— Твоє небажання приєднатися до нас, — сказав Радар Анжелі,— змушує мене засумніватися в глибинних засадах нашого кохання.

— Ти не розумієш, — мовила Лейсі.— Справа не в тому, що ми боїмося. А в тому, що ми вже обрали сукні!

— Саме так, — вказала рукою Анжела на Лейсі.— А ви ліпше сподівайтесь, що вітру не буде.

— Я навпаки сподіваюся, що буде, — заперечив Бен. — Найбільшим яйцям на світі свіже повітря корисне.

Лейсі від сорому затулила обличчя долонями.

— Важкий ти бойфренд, — сказала вона. — Вартісний, але важкий.

Ми зареготалися.

Це мені в моїх друзях і подобалося: вони просто сиділи і розповідали всілякі історії. Історії-вікна та історії-дзеркала. А я просто слухав: те, що було в мене на думці, нікого не розважить.

Я, звісно ж, не міг не думати про те, що школа кінчається і все таке. Мені подобалося стояти трохи осторонь і спостерігати за всіма — було в цьому щось смутне, але мене це не бентежило, я просто слухав, а журба і радість кружляли навколо мене, посилюючи одна одну. І мені здавалося, що груди просто розриваються, але почуття це було не таке вже й неприємне.

Пішов додому я незадовго до опівночі. Хтось іще лишався, але ж у мене починалася "комендантська година", та й zostаватися не дуже хотілося. Мама дрімала на канапі, але, угледівши мене, підвелася.

— Добре повеселився?

— Ага, — відказав я. — Було класно.

— Ти теж класний, — з посмішкою сказала вона. Мене така сентиментальність навіть розсмішила, але я промовчав. Мама підвелася, пригорнула мене до себе і поцілувала в щоку. — Мені дуже подобається бути твоєю мамою, — сказала вона.

— Спасибі.

Я вклався у ліжко з книжкою Вітмена, розгорнувши її в тому місці, яке мені подобалося — де він слухає оперу і людей.

Послухавши, він пише: "Я мов голий... під лютим і отруйним градом". Просто бездоганно, думав я: ти слухаєш людей, щоб уявити, які вони, які лихі й добрі речі вони чинять з собою та з іншими, але зрештою це ти виявляєшся мов голий, а не ті, кого ти слухав.

Коли я ходив по отих недосілках, намагаючись почути Марго, про себе самого я зрозумів набагато більше, ніж про Марго Рот Шпігельман. За кілька сторінок — протягом яких поет слухає, мов голий, — Вітмен переходить до подорожей, які можливі в його уяві, він перелічує місця, в які може потрапити, лежачи у траві. "Я долонями вкриваю весь суходіл", — каже він.

Я думав про мапи: коли я був маленький, то часом роздивлявся атласи, і поглянути на інші краї мені було достатньо, щоб почало здаватися, ніби я сам там побував... Ось що мені треба було робити! Слід було постаратися почути й уявити шлях Марго на мапі.

Але хіба я не намагався? Я подивився на роздруковані мапи, що висіли над комп'ютером. Я силкувався прорахувати можливі маршрути її подорожей, але ж навіть у траві можна стільки всього розгледіти, а в

Марго — ще більше. Знайти її на мапі неможливо. Територія занадто велика, а вона — занадто маленька. Ці мапи... я не просто згаяв на них час, ні, вони були матеріальним підтвердженням безплідності моїх пошуків, моєї цілковитої нездатності відростити такі долоні, що відкрили б увесь суходіл.

Підвівшись, я зірвав зі стіни роздруківки, шпильки вилетіли і впали на підлогу. Я зім'яв аркуші й кинув у кошик до сміття. Потім здуру наступив на шпильку, і хоча я втомився і був дуже злий, бо не міг більше нічого вигадати й уже не мав куди їхати на пошуки, мені довелося зібрати всі ті шпильки, щоб пізніше знову не наступити. Мені хотілося лупити кулаками по стіні, а довелося збирати ці чортові шпильки. Тоді я підійшов до ліжка і, зціпивши зуби, почав гамселити кулаками подушку.

Знову спробував читати Вітмена, але, застрявши поміж текстом і думками про Марго, вирішив, що на сьогодні вже достатньо голий, тож відклав книжку. Вставати і вимикати світло мені було ліньки. Я втупився у стіну, час від час кліпаючи, й очі дедалі довше залишалися заплющені. А розліплюючи їх знову, я бачив те місце, де висіли мапи — чотири дірочки утворюють прямокутник, усередині якого ще кілька випадкових дірочок. А я вже бачив схожий узор. У порожній кімнаті, над згорнутим килимом.

Там колись була мапа. Зі шпильками.

18

У суботу я прокинувся удосвіта, ще до сьомої. Як на диво, Радар був у мережі.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Я був певен, що ти спиш.

ОМНІПЕДИСТ96: Ні, чоловіче. Я з шостої на ногах, дописую статтю про одного поп-співака з Малайзії. Але Анжела ще в ліжку.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Ого, вона в тебе залишилася?

ОМНІПЕДИСТ96: Так, але моя цнота ще не постраждала. А от після вручення атестатів... можливо.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Слухай, мене вчора ввечері осяяло... Про дірочки в стіні в тому торговельному центрі — може, там висіла мапа з позначками?

ОМНІПЕДИСТ96: Типу маршрут.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Саме так.

ОМНІПЕДИСТ96: Хочеш поїхати? Але мені треба дочекатися, коли Анжела встане.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Гаразд.

Радар передзвонив о десятій. Я заїхав по нього, потім ми рушили до Бена, вирішивши, що на ноги його зможе підняти тільки несподівана атака. Проте коли ми заспівали йому "Сонечко моє" під вікном, він, відчинивши вікно, плюнув на нас.

— До обіду я нічого не робитиму, — поважно заявив він.

Тож ми поїхали вдвох з Радаром. Він трохи розповів про Анжелу і про те, як вона йому подобається, як безглуздо закохатися всього за кілька місяців до того, як треба буде роз'їжджатися по коледжах, але мені було важко зосередитися. Я хотів побачити місця на мапі, які позначила Марго. Хотів увіткнути в стіну шпильки.

Ми увійшли через іпотечну контору, пробігли через бібліотеку, ненадовго зупинилися біля стіни з дірочками, а потім пішли в сувенірну крамницю. Мені тут уже не було страшно. Побувавши в кожній кімнаті й

переконавшись, що нікого, крім нас, в будівлі немає, я почувся так само впевнено, як удома. Під вітриною я знайшов коробку з мапами і рекламними брошурами, в якій порпався тієї ночі, коли всі були на балу. Я поставив її на розбитій вітрині. Радар узявся до первинного відсіву, відбираючи всі мапи, які я потім розгортав і шукав дірочки.

Ми вже майже дісталися самого дна, коли Радар витягнув чорно-білу брошуру під назвою "П'ять тисяч американських міст". Вона була видана компанією "Ессо" в 1972 році. Обережно розгортаючи мапу, я помітив у куточку дірочку.

— Це вона, — зронив я. Папір був надірваний: її, напевно, здерли зі стіни. Це була вже стара, жовтувата мапа Сполучених Штатів, завбільшки така, як ото вішають у школі. Я вирішив, що Марго не хотіла робити з неї вказівку — до них у неї була дуже сувора вимога: всі вони лише заплутували шукача. Тобто якимось чином нам вдалося знайти те, що вона не планувала нам показувати, і, збагнувши, що вона цього не планувала, я знову замислився над тим, як багато вона запланувала. Може, цим вона тут і займалася в темряві й тиші. Мандрувала, байдикуючи як ото Вітмен, готуючись до втечі.

Я побіг у контору, в столі поруч зі столом Марго знайшов шпильки, а потім ми з Радаром обережно віднесли розгорнуту мапу в кімнату. Я приклав її до стіни, а друг спробував устроїти шпильки в куточки, але три з них були надірвані, як і три з п'яťох міст на мапі,— напевно, це сталося, коли Марго знімала мапу зі стіни.

— Вище і лівіше, — сказав Радар. — Ні, нижче. Ага. Не рухайся.

Повісивши мапу, нарешті, ми почали зіставляти дірочки на стіні з містами. Ми досить легко знайшли всі п'ять. Але там, де папір був подертий, точне місце визначити не вдалося. А на мапі з п'ятьма тисячами міст точність була важлива. Назви були надруковані таким дрібним шрифтом, що мені доводилося носом водити по папері, аби щось

розібрати. Коли я називав міста, Радар зі свого кишенькового ноутбука шукав їх у "Омніпедії".

Неподертих дірочок виявилось дві: одна, схоже, Лос-Анджелес, хоча в Південній Каліфорнії така сила містечок, що написи наповзали один на одного. Друга неподерта дірочка — Чикаго. Подерта дірочка була в Нью-Йорку — якщо судити з дірки, шпилька колись була застромлена в один з п'яťох районів міста Нью-Йорк.

— Збігається з тим, що ми вже знаємо.

— Так, — сказав я, — але де саме в Нью-Йорку? Ось у чому питання.

— Ми, напевно, щось проґавили, — відказав Радар. — Якусь вказівку. А інші точки де?

— Ще одна в штаті Нью-Йорк, але не поруч із самим містом. Ну, ти подивися, тут усі містечка крихітні. Можливо, Покіпсі, або Вудсток, або Катскілл-парк.

— Вудсток. Це було б цікаво. Марго не гіпі, але свобода духу — це її.

— Не знаю, — відказав я. — Остання — чи то Вашингтон в Окрузі Колумбія, чи то Аннаполіс, чи то Чесапікська Затока. Тут варіантів повно, якщо чесно.

— Якби Марго зазначила на мапі всього одне місце, було б ясніше, — похмуро зауважив Радар.

— Але вона ж, мабуть, переїжджає з місця на місце, — сказав я. Пустилася у вічну мандрівку...

Довший час я сидів на килимі, а Радар почав читати вголос статті про Нью-Йорк, гори Катскілл, про столицю, про концерт у Вудстоку в 1969-му. Але зиску з того не було. Мені здавалося, що ми дійшли до кінця, але так нічого і не знайшли.

По обіді відвізши Радара додому, я сів читати "Пісню про себе" і без особливого ентузіазму готуватися до іспитів. У понеділок на мене чекали початки аналізу й латина, мабуть, найважчі предмети, і я не міг дозволити собі піти на них без підготовки. Тож майже цілу ніч і всю неділю я зубрив їх, але по вечері мені спала на думку нова ідея, і я відірвався від перекладання Овідія і вийшов у мережу. Лейсі була в чаті. Мені Бен надіслав її нік, і я вирішив, що ми з нею досить добре знайомі, щоб заговорити в чаті.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Привіт, це К.

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Привіт!

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Ти не думала про те, що Марго, напевно, дуже довго все планувала?

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Ага, як ото залишила букви з супу в тарілці та привела тебе до торгівельного центру?

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Ага, таке за десять хвилин не вигадаш.

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Може, нотатник?

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Так ото ж.

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Ага. Я про нього сьогодні думала, бо згадала: коли ми ходили по крамницях, Марго завжди пхала його в сумки, які збиралася купити, — приміряла, чи влізе.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: От би мені його роздобути.

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Ага, та вона його, певне, з собою взяла.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Ага. В її шафці його не було?

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Ні, тільки підручники лежали, як завжди.

Я взявся далі готуватися до іспитів, очікуючи, що хтось іще вийде в чат. За часину там з'явився Бен, я запросив його в чат разом з Лейсі. Майже весь час писали вони, а я ще займався своїм перекладом — доки до нас не приєднався Радар. Тоді я відклав олівця.

ОМНІПЕДИСТ96: Сьогодні хтось із Нью-Йорка шукав Марго Рот Шпігельман у "Омніпедії".

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: А можна визначити місце точніше?

ОМНІПЕДИСТ96: На жаль, ні.

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Там і досі висять оголошення про неї. Може, хтось просто намагався дізнатися, хто вона така.

ОМНІПЕДИСТ96: Ага, про це я забув. Шкода.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Гей, я час до часу зникаю, бо я зараз на сайті, якого Радар показав, — там де маршрути укладаються.

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: Посилання?

К-ВОСКРЕСЛИЙ: thelongwayround.com

ОМНІПЕДИСТ96: У мене нова теорія. Марго прийде на вручення атестатів і сяде разом з гостями.

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: А у мене стара теорія. Вона десь в Орландо, регоче з нас і тішиться, що стала центром нашого всесвіту.

ПОСИПАЮ-ГОЛОВУ-ПОПЕЛОМ: Бене!

ТО-БУЛА-НИРКОВА-ІНФЕКЦІЯ: Вибач, але я таки маю рацію.

Вони ще трохи побалакали про Марго, а я намагався простежити її маршрут. Якщо вона не хотіла, щоб ми знайшли цю мапу, — а судячи з того, що та була зірвана зі стіни, Марго цього не хотіла, — схоже, ми вже зібрали всі залишені нею вказівки плюс дещо новеньке. Значить, інформації у мене достатньо. Але я все одно був ще дуже далеко від Марго.

19

Просидівши в понеділок вранці три довгі години над вісьмома сотнями слів з Овідія, я йшов коридором з таким відчуттям, наче мізки зараз поллються з вух. Але я нормально впорався. Тепер мене чекала півторагодинна обідня перерва, якої повинно вистачити, щоб розплавлений мозок застиг перед другим іспитом. Коло шафки мене чекав Радар.

— Я щойно іспанську завалив, — сказав він.

— Я певен, що все у тебе там гаразд.

На Радара чекав Дартмутський університет з величезною стипендією. Радар страшенно розумний.

— Не знаю. Під час усної частини я засинав на ходу. Слухай, я половину ночі не спав, програмою займався. Вона неймовірна. Вибираєш категорію — географічний район якийсь або родину тварин — і бачиш перші фрази статей "Омніпедії" на цю тему, до сотні на одній сторінці. Наприклад, тобі потрібен конкретний різновид кролика, а згадати ти його не можеш. Програма збирає тобі всі статті про кроликів, і ти читаєш усе за три хвилини.

— Ти цим перед іспитами займався? — запитав я.

— Так, я розумію. Я тобі надішлю. Цікава річ.

Підійшов і Бен.

— К., Богом присягаюся, ми вчора з Лейсі до другої ночі сиділи на цьому сайті з маршрутами. Проклали всі можливі шляхи між Орландо і тими п'ятьма точками, і я зрозумів, що весь цей час помилявся. Марго не тут. Радар має рацію. Вона повернеться на вручення.

— Чому ти так гадаєш?

— Розрахунок ідеальний. Щоб доїхати від Орландо до Нью-Йорка, потім до гір, потім до Чикаго, потім до Лос-Анджелеса, а потім повернутися в Орландо, потрібно майже двадцять три дні. До того ж, хоч це й ідіотський жарт, але він цілком у дусі Марго. Змусити всіх подумати, що збираєшся накласти на себе руки. Оточити себе аурою таємниці, щоб усі звернули увагу. А потім, коли увага до тебе йде на спад, з'явитися на врученні атестатів.

— Ні,— заперечив я. — Виключено.

Я вже набагато краще пізнав Марго. Увага їй була потрібна. У це я вірив. Але Марго жила не по приколу. Не самими викрутасами.

— Кажу тобі, старий. Чекай її на вручення. Вона з'явиться.

Я лише похитав головою. Оскільки сьогодні всі обідали водночас, їдальня була напхот напхана, тож ми скористалися правом старшокласників попоїсти в іншому місці й поїхали в забігайлівку. Я намагався сконцентруватися на початках аналізу, але в голову почали закрадатися думки, що, може, існують якісь іще ниточки, що ведуть до Марго. Якщо Бен має рацію, що на таку мандрівку треба двадцять три дні, то це дуже цікава тема. Може, саме цю довгу подорож наодинці Марго і планувала в своєму чорному нотатнику. Всього ця теорія не пояснювала, але вона принаймні збігалася з пристрасстю Марго до планування. Хоч це й не допомагало у пошуках. Нелегко знайти крапочку на подертій мапі, та ще складніше увіткнути в неї шпильку, як ця крапочка рухається.

Після довгого дня випускних іспитів я майже з полегшенням повернувся до непролазного затишку "Пісні про себе". Дійшов до тих рядків, де пишеться ось про що: тому як Вітмен довго слухав людей, подорожував з ними пліч-о-пліч, він раптом припиняє і слухати, і навіть просто до когось ходити, а натомість починає ставати іншими людьми. Оселяється в них, так би мовити. Він розповідає про капітана корабля, який врятував усю команду, але загинув сам. І Вітмен запевняє, що поет може розповісти цю історію, тому що сам став цим капітаном. Він пише: "Я — це він... я страждав... я там був". А ще за кілька рядків стає остаточно ясно, що Вітмену більше не треба слухати, щоб стати іншою людиною: "Не розпитую пораненого про відчуття... я сам стаю пораненим".

Я відклав книжку і ліг на бік, дивлячись у вікно, яке вічно нас розділяло. Недостатньо просто бачити або чути Марго. Щоб знайти Марго Рот Шпігельман, треба стати Марго Рот Шпігельман.

А я зробив багато чого такого, що могла б зробити вона: завдяки мені склалася найнеймовірніша пара на бал. Я погамував псів класової боротьби. Я вже почувався комфортно в будівлі зі щурами і привидами,

де Марго будувала свої найкращі плани. Я бачив. Я слухав. Але я поки що не міг стати пораненим.

Наступного дня я сяк-так подолав фізику й основи держави і права, а потім до другої ночі дописував твір по "Мобі Діку". Я вирішив, що Ахав був героєм. Серйозних підстав для такого висновку я не мав — особливо з урахуванням того, що роману я не читав, — але я так вирішив і відповідним чином виклав свої думки.

Скорочений екзаменаційний тиждень означав, що в середу в нас останній день. І дуже складно було не думати про те, що все це востаннє: ось я востаннє стою біля репетиційної в колі своїх друзів під гіллям дуба, який захищає від сонця вже не перше покоління музик. Востаннє їм піцу в їдальні з Беном. Востаннє сиджу за партою і пишу екзаменаційний твір, стискаючи ручку, аж пальці судомить. Востаннє дивлюся на годинник. Востаннє бачу в коридорі Чака Парсона з його кривою посмішкою. Боже, я вже почав сумувати за Чаком Парсоном! Захворів, чи що?

Марго, напевно, так само почувалася. Вона все так ретельно спланувала, тож заздалегідь знала, що їде геть, але навіть вона не могла не піддатися схожим почуттям. Були і в неї тут гарні дні. А в останній день погане згадувати нелегко. Марго тут життя прожила, як і я. Нехай місто паперове, але спогади — справжні! Мене охопили думки про все, що зі мною тут сталося, про любов, жалість, співчуття, насильство і злобу. Ці побілені бетонні стіни. Мої білі стіни. Білі стіни Марго. Ми так довго були тут бранцями, застрявши в них, наче Йона в китовій утробі.

Протягом дня я раз у раз замислювався про те, що, може, тому Марго і розпланувала все так ретельно і точно: навіть якщо ти хочеш утекти, почуття тебе не відпускають, і зробити це дуже важко. Для цього потрібна підготовка, і, можливо, Марго цим і займалася, складаючи в торгівельному центрі свої плани: подумки готувалася, уявляючи свою подальшу долю.

У Бена з Радаром була марафонна репетиція — щоб на врученні атестатів "Урочистий і церемоніальний марш" звучав бездоганно. Лейсі запропонувала підкинути мене додому, але я вирішив навести лад у своїй шафці, бо не хотів повертатися сюди ще раз — боявся, що захлинуся від цієї ненормальної ностальгії.

Шафка являла собою справжній смітник, що наполовину складався з мотлоху, а наполовину — з підручників. Я згадав, як Лейсі сказала, що у Марго підручники лежали охайним стосиком, наче вона мала намір повернутися в школу наступного дня. Я підтяг до дверцят відро для сміття. Спочатку зірвав світлину, на якій ми з Радаром і Беном скорчили дурнуваті гримаси. Її я поклав до наплічника, а потім почав викидати мотлох, що накопичився там за цілий рік. Страхіття, та й годі: жуйка, загорнута в обірваний аркуш із зошита, списані ручки, масні серветки. Все це полетіло у відро. А я тим часом думав собі: "Я роблю це встаннє, більше я сюди не прийду, це вже не моя шафка, ми з Радаром більше не листуватимемося на початках аналізу, я більше ніколи не побачу Марго в кінці коридору". Вперше в моєму житті стільки всього відразу відбувалося встаннє.

Потім я раптом зрозумів, що більше не можу. Не міг уже впоратися з цим почуттям, воно охопило мене цілком і стало нестерпним. Я поліз углиб шафки. І вивалив усе — і світлини, і нотатки, і підручники — у відро для сміття. І пішов, не зачинивши дверцят. Проходячи повз репетиційну, я почув приглушені звуки маршу. Але не зупинився. Надворі було спекотно, але не так, як завше. Можна терпіти. "Майже скрізь дорогою додому є тротуари", — подумав я. І я пішов далі.

І хай які паралізуючі й тривожні були всі ці "ніколи більше", але мій остаточний вихід зі школи здавався ідеальним. Бездоганим. Чисте, дистильоване звільнення. Все, що колись стільки для мене значило, за винятком однієї світлини, опинилося на смітнику, але мене це страшенно тішило. Я побіг, щоб хутчій віддалитися від школи.

Йти дуже важко — поки не втечеш. А потім розумієш, що це найлегше.

І поки я біг, я вперше відчув, що перетворююся на Марго. Я чітко знав: "Вона не в Орландо. Вона не у Флориді". Лишити все позаду — класно, коли все вже позаду. Якби я був у машині, а не йшов пішки, я б теж, напевно, не зупинився. Вона втекла і не повернеться ні на вручення, ні потім. Тепер я в цьому не сумнівався.

Я йду, і це захоплює мене настільки, що повернутися я не можу. Але що тоді? Я йду звідусіль, йду і йду, я пускаюсь у вічну мандрівку?

Коли до Джеферсон-парку залишалося зо чверть милі, Бен, попри рух на дорозі, загальмував свій "Зікум" просто на Лейкмонті, я підбіг до авта і сів. Хлопці хотіли їхати до мене і погратися у "Воскресіння", але мені довелося відмовитися, тому що я підібрався до розгадки як ніколи близько.

20

Всю ніч з середи на четвер і весь четвер я намагався скористатися з того, що зрозумів про Марго: я сподівався побачити якийсь зв'язок поміж малою і путівниками, поміж Вітменом і мапами, щоб розгадати маршрут її подорожі. Але я дедалі більше замислювався про те, що, либонь, її настільки захопила радість звільнення, що вона припинила сипати на стежину хлібні крихти. І в такому разі ця мала, якої Марго нам показувати не хотіла, може бути єдиною вказівкою на те, де вона зараз. Але ж і на мапі конкретних координат не було. Навіть Катскілл-парк, що зацікавив мене тим, що розташувався не поблизу великого міста, був досить великий і населений, щоб знайти там однісіньку дівчину. У "Пісні про себе" згадувалися деякі місця в Нью-Йорку, але їх було так багато, що всі не обійти. Як знайти крапочку на мапі, якщо вона рухається від мегаполіса до мегаполіса?

Коли в п'ятницю вранці до мене в кімнату зайшли батьки, я вже знову сидів над путівниками. Батьки рідко приходили до мене разом, і я раптом перелякався, що вони принесли погані новини про Марго, але потім згадав, що сьогодні вручення атестатів.

— Ну, готовий, друже?

— Ага. Ну, тобто нічого в цьому заході особливого, але буде прикольно.

— Школу закінчуєш раз у житті,— сказала мама.

— Ага, — погодився я. Вони сіли навпроти мене на ліжко. Я помітив, що вони презирнулися і хихикнули. — Що таке? — поцікавився я.

— Хочемо вручити тобі подарунок з нагоди закінчення школи, — пояснила мама. — Квентине, ми тобою дуже пишаємося. Ти — найбільше наше досягнення, для тебе це дуже важливий день, і ми... ти просто чудовий парубок.

Я з усмішкою дивився на них. А тато простягнув крихітний подаруночок у блакитний обгортці.

— Ні! — вигукнув я, хапаючи його.

— Ну ж бо, розгортай.

— Не може бути, — сказав я, дивлячись на коробочку. Завбільшки мов ключ. І важить мов ключ. Я струснув її — там щось загриміло, мов ключ.

— Розгортай, любий, — наполягала мама.

Я зірвав обгортку. КЛЮЧ! Я уважно його розглянув. Від "форда"! У нас "форда" не було.

— Ви мені авто купили?!

— Ага, — відказав тато. — Не зовсім нове, але йому тільки два роки, пробіг — усього двадцять тисяч миль.

Я підскочив і обійняв їх обох.

— І воно моє?

— Так! — майже крикнула мама.

У мене машина! Машина! Моя власна!

Я відліпився від батьків і, волаючи "Дякую-дякую-дякую-дякую-дякую-дякую", перелетів через вітальню, ривком відчинив двері надвір — хоча був тільки в старій футболці й боксерках. Там стояв мінівен "форд" з величезним синім бантом.

Батьки купили мені мінівен. З-поміж усього розмаїття авт вони вибрали саме його. Мінівен. О Боже Транспортної Справедливості, навіщо ти так знущаєшся з мене? Мінівене, ти — мов камінь у мене на шиї! Каїнова печать! Прокляття з високою стелею і мінімумом кінських сил!

Я зробив відважне обличчя і розвернувся.

— Дякую-дякую-дякую! — повторив я, але, без сумніву, вже з меншим почуттям, адже вдавати колишній захват я не міг.

— Ми знали, що тобі дуже подобається мій мінівен, — сказала мама. Вони з татом просто сяяли — вони ж не сумнівалися, що це і є авто моєї мрії.

— З друзями буде добре кататися! — додав тато. Подумати тільки, вони в мене фахівці з аналізу й розуміння людської психології.

— Слухай, — провадив тато, — нам треба скоріше виїхати, якщо ми хочемо зайняти хороші місця.

А я ще не помився й не одягнувся! Загалом, пишно вбиратися я і не планував, але все ж таки...

— Мені там о пів на першу треба бути, — сказав я. — І підготуватися треба.

Тато насупився.

— Але я хочу зайняти місце, звідки все видно і можна фотогра...

Я перебив його:

— Я можу приїхати на СВОЄМУ АВТІ. Можу приїхати САМ на ВЛАСНОМУ АВТІ,— я широко всміхнувся.

— Атож! — схвильовано погодилася мама. І яка до біса різниця: це все-таки авто. Їздити на власному мінівені все одно краще, ніж на чужому.

Я повернувся до комп'ютера і розповів Радарові й Лейсі (Бена в чаті не було) про свій мінівен.

ОМНІПЕДИСТ96: чудові новини. Можна я зайду і поставлю тобі кулер в багажник? мої на вручення зі мною поїдуть, я не хочу, щоб вони його бачили.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: Не проблема. А що в кулері?

ОМНІПЕДИСТ96: Ну, оскільки на моїй вечірці ніхто не пив, у мене лишилося 212 пляшок пива, і ми беремо його з собою на вечірку до Лейсі, яка відбудеться сьогодні.

К-ВОСКРЕСЛИЙ: 212 пляшок пива?

ОМНІПЕДИСТ96: Кулер великий.

Тут у чат вийшов Бен і ЗАКРИЧАВ, що він уже прийняв душ, що він голий і що йому лишилося одягти мантию і конфедератку. І ми почали обговорювати, як з'явимося на вручення голяка. Коли всі вийшли з чату і заходилися збиратися, я пішов у душ і випростався на весь зріст, щоб вода була мені в обличчя, а сам почав думати. Нью-Йорк чи Каліфорнія? Чикаго чи Округ Колумбія? Я ж тепер теж можу поїхати, у мене теж є авто, як і в Марго. Я можу об'їхати всі п'ять міст, і, навіть якщо не знайду її, це все одно буде краще, ніж варитися ціле літо в Орlando. Але ні. Це все одно як прокрастися до "Морського світу". Вигадуєш бездоганий план, з блиском утілюєш у життя, а потім — нічого. Просто "Морський світ", тільки темніший. Марго мені казала: задоволення не в тому, щоб зробити, а в самому плануванні.

Ось про це я і думав, стоячи під душем, — про плани. Марго сидить у торговельному центрі з нотатником і складає плани. Може, розробляє план подорожі, позначає на мапі маршрут. Читає Вітмена і підкреслює "Пускаюсь у вічну мандрівку", тому що їй подобається уявляти себе в цьому образі, подобається планувати.

Але чи подобається втілювати? Ні. Тому що Марго відомий секрет життя — секрет, який я тільки щойно збагнув: ти можеш відчувати чисте задоволення лише тоді, як лишаєш позаду щось важливе — те, що для тебе багато важило. Висмикуєш самого себе з корінням. Але зробити це можна тільки тоді, коли в тебе є це коріння.

Отож якщо вона поїхала, то поїхала назавжди. Але я не думав, що Марго пустилася у вічну мандрівку. Я був упевнений, що вона поїхала в якесь конкретне місце, де зможе так перейнятися до нього почуттями, що наступного разу їхати звідтіля буде так само важко і солодко, як було тепер. "Десь далеко звідси є куточок, де ніхто не знає, що означає "Марго Рот Шпігельман". І в цьому куточку сидить Марго і пише щось у своєму чорному нотатнику".

Вода почала охолоджуватися. Мила я навіть не торкнувся, вийшов так, обгорнув стегна рушником і знову сів за комп'ютер.

Відкрив Радарового листа з програмою для "Омніпедії" і скачав плагін. Він справді виявився крутий. Спочатку я ввів індекс центру Чикаго, натиснув "пошук за місцем" і задав радіус у двадцять миль. Негайно вивалилася сотня результатів: від Нейві-Пір до Дірфілда. У мене на екрані з'явилося перше речення кожної статті, і я прочитав їх усі хвилин за п'ять. Ніщо там не привернуло особливо моєї уваги. Потім я ввів індекс містечка поблизу Катскілл-парку в Нью-Йорку. На цей раз статей виявилось всього вісімдесят дві, і вони були розсортовані за датою створення. Я почав читати.

Вудсток, штат Нью-Йорк, — місто в окрузі Ольстер, штат Нью-Йорк, відомий у першу чергу концертом, який назвали на честь цього міста [19], відбувся він у 1969 році. Протягом трьох днів на концерті виступали численні артисти, від Джиммі Гендрікса до Дженіс Джоплін. Однак насправді концерт проходив не у Вудстоку, а в сусідньому містечку.

Озеро Кетрін — маленьке озеро в окрузі Ольстер, штат Нью-Йорк, улюблене місце Генрі Девіда Торо.

Катскілл-парк — ділянка в горах Катскілл площею 700 000 акрів, яка перебуває у власності уряду Сполучених Штатів і місцевої адміністрації; 5 % акцій належить місту Нью-Йорку, яке отримує питну воду з водосховищ, що частково розташовані в парку.

Роско, штат Нью-Йорк, — селище в штаті Нью-Йорк. За даними останнього перепису там 261 оселя.

Аглое, штат Нью-Йорк, — вигадане село на мапі, випущеній компанією "Ессо" на початку 1930-х рр. з метою контролю за порушенням авторських прав, так зване "паперове місто".

Я перейшов за тим посиланням і прочитав статтю.

Село розташоване на перетині двох ґрунтівок на північ від Роско, штат Нью-Йорк. Його вигадали два картографи, Отто Г. Ліндберг і Ернст Алперс, які склали назву села як анаграму з власних ініціалів.

Подібні пастки давно використовуються картографами для контролю за дотриманням авторських прав. Вони вигадують орієнтири, вулиці, населені пункти, поміщаючи їх на мапах. Якщо ця вигадана деталь опиниться на мапі іншого видавництва, констатується плагіат. Авторські пастки також називаються ключовими пастками, паперовими вулицями і паперовими містами (також див. вигадані об'єкти). Попри те, що жодне видавництво не визнає існування таких пасток на власних мапах, навіть нині подібний спосіб контролю за дотриманням авторських прав використовується повсюдно.

У 1940-х рр. селище Аглое в штаті Нью-Йорк стало з'являтися і на мапах інших видавництв. Компанія "Ессо" запідозрила їх у порушенні авторських прав і готувалася подавати в суд, аж з'ясувалося, що хтось і

справді побудував "Універмаг Аґлое" на тому самому перехресті, яке було зазначене на мапах "Ессо".

Ця будівля, яка й досі стоїть на тому самому місці (необхідне посилання), являє собою єдину споруду в Аґлое, і селище продовжує фігурувати на мапах з традиційно означеним населенням у нуль осіб.

У кожної статті в "Омніпедії" є свої підсторінки, де можна подивитися всі правки, які до неї вносилися, а також усі обговорення. Статтю про Аґлое ніхто не редагував понад рік, а от в обговореннях висів недавній коментар від аноніма:

до відома того, хто це Редагує: Населенням аґлое до Полудня 29 травня Буде Одна особа.

Ці випадкові великі літери я впізнав миттю. "Правила занадто несправедливі до слів, що стоять усередині". У мене стислося горло, але я змусив себе заспокоїтися. Коментар залишили п'ятнадцять днів тому. І весь цей час він чекав, коли я його прочитаю.

Я подивився на годинника в комп'ютері. Залишалася менш як доба.

Вперше за ці кілька тижнів Марго безсумнівно й незаперечно була жива. Вона жива. І проживе бодай ще один день. Я так довго думав тільки про те, де вона є, щоб не думати про те, чи жива вона взагалі, й досі навіть не усвідомлював, як я за неї боявся, але ж, Боже мій! Вона жива!

Я підскочив, рушник упав, але я, не звертаючи на це уваги, подзвонив Радарові. Затиснувши телефон плечем, я почав надівати труси, потім шорти.

— Я знаю, що таке паперові міста! У тебе твій кишеньковий ноутбук при собі?

— Так. Слухай, ти тут уже мав би бути. Нас уже ось-ось шикувати почнуть.

Почувся голос Бена:

— І, сподіваюся, він голий!

— Радаре, — відказав я, сподіваючись, що до нього дійде значущість моєї знахідки. — Подивися місто Аглое, штат Нью-Йорк. Зрозумів?

— Ага. Уже читаю. Постривай. Ого. Ого! І це може бути та сама точка в Катскілл на мапі?

— Еге ж, я так думаю. Це поруч. Дивись обговорення.

— Радаре?

— Господи Ісусе!

— Знаю, знаю! — закричав я. Що він відказав, я не почув, бо надівав сорочку, але знову приклавши телефон до вуха, зрозумів, що Радар розмовляє з Беном. Я відключився.

В інтернеті я спробував знайти вказівки, як доїхати від Орlando до Аглое, але ця Радарова мапа Аглое не знала, тож я ввів Роско. Якщо рахувати по шістдесят п'ять миль на годину в середньому, сказав комп'ютер, потрібно буде дев'ятнадцять годин чотири хвилини. Зараз чверть по другій. У мене є двадцять годин сорок п'ять хвилин. Я роздрукував маршрут, схопив ключ від мінівена і замкнув по собі парадні двері.

— Їхати туди дев'ятнадцять годин чотири хвилини, — сказав я в мобільник. Дзвонив я на Радарів номер, але розмовляв з Беном.

— І що ти збираєшся робити? — запитав він. — Летіти туди?

— Ні, у мене грошей не вистачить, та й усе одно від Нью-Йорка туди ще годин вісім їзди. Тож поїду одразу звідси.

— Скільки їхати? — взяв трубку Радар.

— Дев'ятнадцять годин чотири хвилини.

— Хто сказав?

— Гугл-мапи.

— Чорт, — вилаявся Радар. — Вони не враховують заторів. Я тобі передзвоню. І поквапся! Ми вже шикуюмося!

— Я не піду. Не можу гаяти часу, — відказав я, але мене вже ніхто не почув. За хвилину Радар передзвонив.

— Якщо їхати з середньою швидкістю шістдесят п'ять миль на годину, не зупинятися і накинути на затори, то на цю мандрівку піде двадцять три години дев'ять хвилин. Виходить, ти будеш там по першій. Тобто тобі треба десь виграти час.

— Що? Але...

— Не хочу нікого критикувати, — перебив Радар, — але, можливо, в такій ситуації людині, яка постійно спізнюється, слід дослухатися до думки людини пунктуальної. І тобі треба сюди бодай на хвилину заскочити, бо якщо тебе не буде, коли тебе викличуть, твої батьки розгніваються... а крім того, хоча, звісно, це не найважливіше питання, просто до слова прийшлося, але у тебе там усе наше пиво.

— Ти ж бачиш, що у мене часу немає,— відказав я.

У розмову знову вклинився Бен:

— Не будь козлом. Це всього п'ять хвилин займе.

— Гаразд.

Я різко звернув праворуч на червоне світло, витиснув повний газ (обертів мій мінівен набирав швидше, ніж мамин, але не набагато) і рвонув до школи. За три хвилини я був на стоянці біля спортзалу. Я навіть паркуватися як слід не став — просто зупинився посеред майданчика і вискочив надвір. Я помчав до спортзалу, а мені назустріч бігло троє школярів у мантиях. Мантиї розмаялися, і я побачив тонкі чорні ноги Радара, а поруч був Бен у кросівках без шкарпеток. Лейсі трохи відставала.

— Беріть пиво, — сказав я, не зупиняючись, — а мені треба з батьками перемовитися.

На трибунах сиділи родичі випускників, і я кілька разів пробіг туди-сюди по баскетбольному полю, перш ніж помітив своїх батьків — вони сиділи посередині. Махали мені. Я кинувся нагору, перестрибуючи через сходишки, тож поки дістався до них і опустився навколішки, вже насили зводив дух.

— Слухайте, — заговорив я, — я не (вдих) йду на вручення, тому що (вдих) я, здається, знайшов Марго, і (вдих) мені дуже потрібно їхати, мобільник не вимикатиму (вдих), будь ласка, не зліться, і ще раз спасибі за авто.

Мама обняла мене за талію і запитала:

— Що? Квентине, ти про що? Не поспішай.

— Я їду в Аглое, штат Нью-Йорк, і їхати слід негайно. От і все. Я пішов. Часу немає. Телефон з собою. Все, я вас люблю.

Довелося вириватися з маминих ніжних обіймів. Не встигли вони нічого сказати, як я помчав уже вниз по східцях — надвір, до мінівена. Сів, завівся, рушив, обернувся — і побачив Бена на пасажирському сидінні.

— Бери пиво і вимітайся з машини! — крикнув я.

— Ми теж їдемо, — відказав він. — Ти заснеш за кермом, якщо так довго вестимеш авто.

Обернувшись, я побачив ззаду Лейсі й Радара з мобільниками біля вух.

— Маю батьків попередити, — пояснила Лейсі, постукавши по телефону. — Ну ж бо, К. Жени-жени-жени-жени-жени-жени.

Частина третя

Судно

ГОДИНА ПЕРША

Якась часина час йде на те, щоб усі пояснили своїм батькам: 1) ми проґавимо вручення, 2) ми їдемо в Нью-Йорк, 3) перевірити містечко, яке чи то існує, чи то і не існує насправді, бо сподіваємося 4) перехопити дописувача "Омніпедії", яким, судячи зі схильності до Випадкового вживання Великої літери, повинна бути 5) Марго Рот Шпігельман.

Останнім відключається Радар, і коли це нарешті відбувається, він каже:

— Хочу зробити оголошення. Мої батьки вкрай незадоволені тим фактом, що я прогавлю вручення атестатів. Дівчина моя теж зла, бо у нас через вісім годин було заплановано дещо особливе. Без подробиць, але тепер наша мандрівка просто мусить бути надзвичайна, щоб виправдати мою відсутність.

— Твоя здатність зберігати цноту надихає нас усіх, — відповідає Бен, сидючи біля мене.

Я зиркаю на Радара в дзеркало заднього огляду.

— ФЕЄРИЧНА МАНДРІВКА! — обіцяю я. Він знехотя посміхається. Радіє тому, що їде.

На цей час ми вже на трасі, дорога не надто завантажена, і це просто диво. Я жену лівою смугою, на вісім миль на годину перевищуючи припустиму швидкість у п'ятдесят п'ять миль на годину — чув колись, що зупиняють лише як перевищуєш на дев'ять миль.

Ми дуже швидко розподіляємо ролі.

Сидючи з самого задку, Лейсі веде облік. Вона вголос лічить те, що ми маємо для подорожі: половина "Снікерсу", якого Бен почав їсти перед моїм дзвінком; двісті дванадцять пляшок пива в багажнику; моя роздруківка маршруту; решта з її сумочки: вісім пластинок жуйки, олівець, носовички, три тампони, пара сонцезахисних окулярів, гігієнічна помада, ключі від її хати, членська картка YMCA[20], читацький квиток, якісь чеки, тридцять п'ять доларів і картка на заправку "British Petroleum".

— Чудово! — вигукує Лейсі.— Ми як погано екіпіровані першопрохідці. Шкода, грошей замало.

— Ну, бодай картка на заправку є,— кажу я. — Можна бензину залити і поїсти купити.

Я дивлюся в дзеркало заднього огляду: Радар у своїй мантиї перегнувся назад і зазирає в сумочку Лейсі. Випускна мантия має досить глибокий викот, і в ньому видно кучеряве волосся на грудях.

— У тебе там чоловічих трусів немає? — цікавиться він.

— Серйозно, нам би в "GAP" заїхати.

Радарова робота, яка ведеться з кишенькового ноутбука, полягає у веденні Досліджень і Розрахунків. Зараз він сам-один сидить у ряду за моєю спиною, розклавши поряд з собою роздруківку з маршрутом і посібник для користувачів цього мінівена. Радар вираховує, з якою швидкістю треба їхати, щоб опинитися на місці завтра до опівдня, скільки разів треба зупинитися, щоб не скінчився бензин, дивиться, де по маршруту розташовані заправки "British Petroleum", скільки триватимуть зупинки, скільки часу згаємо, зменшуючи швидкість.

— Заправитися треба буде чотири рази. І робити все доведеться дуже-дуже швидко. На найдальшу від дороги заправку в нас усього шість хвилин. Нас чекають три ділянки, де ведуться дорожні роботи, затори в Джексонвілі, Вашингтоні й Філадельфії, хоча Вашингтон ми об'їжджатимемо о третій ранку, і це добре. І за моїми підрахунками, середня швидкість повинна становити сімдесят дві милі на годину. Зараз яка?

— Шістдесят три, — кажу я. — Обмеження п'ятдесят п'ять.

— Жени на сімдесяти двох.

— Не можу, це небезпечно, мені квитанцію випишуть.

— Жени на сімдесяти двох, — повторює він.

Я тисну на газ. Складність почасти в тому, що я не хочу гнати на сімдесяти двох, а почасти в тому, що і сам мінівен не хоче гнати на сімдесяти двох. Він починає так труситися, що здається, ніби от-от розвалиться. Я тримаюся на крайній лівій смузі, і все одно деякі авта їдуть швидше від нас, тож обганяти їм доводиться праворуч, мені через це дуже ніяково, але я повинен добре бачити дорогу перед собою, тому що, на відміну від усіх інших водіїв на цій трасі, не можу собі дозволити зменшувати швидкість. А це моя роль: їхати і нервувати. І мені здається, що я цю роль колись уже грав.

А що ж Бен? Його роль — захотіти в туалет. Спочатку, звісно, здається, що він просто почне скаржитися на те, що немає дисків і що всі радіостанції в Орландо — відстій, крім нашої шкільної, але її вже не чути. Але незабаром він забуває про цю нісенітницю і переходить до головного: він хоче в туалет.

— Мені треба посцять, — заявляє він о 3:06. Сорок три хвилини, як ми виїхали. І лишилося нам їхати приблизно день.

— Ну, — відповідає Радар, — можу тебе порадувати тим, що ми зупинимося. Але, на жаль, не раніше, ніж за чотири години тридцять хвилин.

— Думаю, витримаю, — обіцяє Бен, але о 03:10 повідомляє: — Взагалі, мені дуже хочеться. Дуже.

— Терпи, — відповідаємо ми хором.

— Але я... — каже він.

— Терпи! — знову хором відповідаємо ми.

Якийсь час ми так розважаємося: Бен хоче в туалет, а ми велимо йому терпіти. Він сміється і скаржиться, що від сміху сцяти хочеться ще більше. Лейсі підскакує до нього ззаду і лоскоче. Він регоче, я сміюся з нього, не зменшуючи швидкості. Мені цікаво, Марго навмисне влаштувала нам таку поїздку, чи це вийшло випадково — але все одно мені так весело не було відтоді, як я провів кілька годин за кермом маминого мінівена.

ГОДИНА ДРУГА

Я досі за кермом. Ми звертаємо на північ, на 1-95, і мчимо по серпантину на північ Флориди, дорога проходить неподалік узбережжя, хоч і не зовсім по ньому. Тут ростуть сосни, високі та стрункі, просто як я. Але, крім самої дороги, нічого цікавого немає, я багатьох обганяю, іноді хтось обганяє мене, я стежу за тим, хто у мене попереду і позаду, хто наближається і віддаляється.

Лейсі з Беном сіли разом, а Радар уместився ззаду, бо вони граються у "Я виявив", коли дозволено виявляти тільки те, чого фізично побачити неможливо.

— Я виявив дещо трагічно класне, — починає Радар.

— Як Бен усміхається тільки правим кутиком рота? — припускає Лейсі.

— Ні,— відповідає Радар, — до того ж навіщо ці сентименти? Бр-р-р.

— Ти виявив, що у вас під мантиями нічого немає, а тепер в такому вигляді доводиться їхати в Нью-Йорк, і всі інші водії думають, що ви в сукнях?

— Ні,— каже Радар, — це просто трагічно, але не класно.

— Нічого, — посміхається Лейсі,— з часом ви полюбите сукні.
Вітерець приємно задуває...

— О, я знаю! — вигукую я. — Ти виявив, що в нас попереду
двадцятичотирьохгодинна мандрівка в мінівені. Це класно, адже
мандрівка — це завжди класно; а трагічно, бо ми спалимо стільки
бензину, що це знищить нашу планету.

Радар знову каже, що я не вгадав, тож гра триває. Я жену на
сімдесяти двох, молячись, щоб мені не виписали штрафу, і граю з ними в
цю метафізичну версію "Я виявив". Трагічним і класним виявляється те,
що ми не змогли з'явитися на врученні у взятих напрокат мантиях, під
якими нічого немає. Я пролітаю повз поліцейське авто, що стоїть на
розділовій смузі, засіяній травою. Обіруч міцно хапаюся за кермо, не
сумніваючись у тому, що за нами зараз помчать і змусять зупинитися.
Але ніхто не женеться. Може, розуміючи, що я перевищую швидкість
тільки тому, що мушу.

ГОДИНА ТРЕТЯ

Бен знову сидить на передньому сидінні біля мене. Я досі за кермом.
Нам усім хочеться їсти. Лейсі роздає кожному по жуйці, але це мало
допомагає. Тоді Лейсі складає величезний список усього, що треба буде
купити на заправці під час першої зупинки. Я сподіваюся, що там буде
велика заправка і ми випатраємо її всю.

Бен дригає ногами.

— Може, годі?

— Мені вже три години як треба відлити.

— Ти казав, пам'ятаю.

— У мене вже до ребер піднялося, — пояснює він, — я переповнений. Братан, зараз моє тіло на сімдесят відсотків складається з сечі.

— Ага, — кажу я з насилу помітною усмішкою. Так, мені смішно, але я дуже стомився.

— Боюся, якщо заплачу, і з очей поллється сеча.

Це мене добиває, і я регочу.

Коли я дивлюся на Бена за кілька хвилин, він сидить, учепившись за промежину і зім'явши тканину мантиї.

— Що таке? — запитую я.

— Старий, мені треба відлити. Я вже змушений затискати шланг, — він обертається назад. — Радаре, скоро там?

— Щоб не робити більш як чотири зупинки, треба проїхати щонайменше ще сто сорок три милі; якщо К. вдасться не зменшувати швидкості, це буде приблизно за годину п'ятдесят вісім з половиною хвилин.

— Я не зменшую! — кричу я. Ми на північ од Джексонавіля, під'їжджаємо до Джорджії.

— Радаре, я стільки не витримаю. Знайди мені, у що можна посцяти.

Ми вибухаємо хором: НІ! Тільки не це. Будь чоловіком, тримайся. Тримайся, як леді вікторіанської епохи тримається за свою цноту. Переборюй себе з гідністю і шляхетністю, з якими президент Сполучених Штатів має боротися за долю вільного світу.

— ДАЙТЕ МЕНІ ЩОСЬ, АБО Я ЗАРАЗ ОБДЗЮРЮ СИДІННЯ. І ХУТЧІЙ!

— О Господи, — каже Радар, відстібаючи ремінь безпеки. Він лізе назад, відчиняє кулер. Обернувшись, подає Бену пиво.

— Слава Богу, відкручується, — радіє Бен, затискає металеву кришечку мантиєю і відкриває пляшку. Тоді опускає вікно, і я бачу в бічне дзеркало, як з вікна летить пиво і розбризкується по трасі. Тоді Бен примудряється пхнути пляшку під мантию, мало не продемонструвавши нам найбільші яйця на світі, а ми мовчки чекаємо — дивитися на нього нам гидко.

— Невже не можна потерпіти? — зронює Лейсі, і в ту саму мить лунає цей звук. Я його раніше жодного разу не чув, але все одно впізнаю: сеча вдаряється у дно пляшки. Цей звук схожий на музику. Нудотну і дуже швидку музику. Я кидаю погляд на Бена — і бачу блаженство в його очах. Він усміхається, дивлячись у нікуди.

— Що довше тримаєшся, то краще потім, — повідомляє він.

За хвилю дзвінке дзюрчання сечі по склу заступає гучний шепіт сечі, що ллється в сечу. Потім усмішка зникає з обличчя Бена.

— Братан, мені, здається, потрібна ще одна пляшка, — раптом заявляє він.

— Ще одну, ВЖЕ! — кричу я.

— Даю ще одну пляшку! — Радар миттю перегинається через спинку сидіння, пірнає з головою в кулер і вихоплює з-під льоду ще одне пиво. Зриває кришечку голіруч, прочиняє вікно ззаду і виливає пиво крізь шпарину. Потім кидається вперед і простягає пляшку Бенові, а у бідолахи вже очі бігають від жаху.

— Е-е-е, поміняти їх буде, е-е-е, непросто, — повідомляє він. Під мантиєю відбувається якась тривала метушня, я намагаюся навіть не думати про те, що саме там коїться, і раптом звідти з'являється пляшка з-під світлого "Міллера" із сечею (на вигляд страшенно схожою на світлий "Міллер"), Бен ставить повну пляшку в підстаканник, бере у Радара нову і полегшено зітхає.

Всім іншим у цей час залишається лише споглядати сечу в підстаканнику. Дорога досить рівна, але сам мінівен все ж таки труситься, тож вона там бовтається біля самісінької шийки.

— Бене, якщо твоя сеча опиниться в моїй новенькій машині, я відріжу тобі яйця.

Не перестаючи сцяти, він з усмішкою дивиться на мене.

— Старий, де ти такого великого ножа знайдеш?

Нарешті я чую, як потік слабшає. Закінчивши, Бен швидко викидає другу пляшку у вікно, за нею летить і перша.

Лейсі робить гримасу, наче її зараз виверне, хоч, може, й справді виверне. Радар каже:

— Боже, ти що, сьогодні зранку вісімнадцять галонів води видудлив?

Але Бен просто світиться. Тріумфально піднісши кулаки, він кричить:

— Ні краплі на сидіння! Я Бен Старлінг! Перший кларнет шкільного марш-оркестру. Рекордсмен пивостояння. Чемпіон зі сцання в машині. Я струсонув цілий світ! Я найкращий!

За тридцять п'ять хвилин, наприкінці третьої години нашої подорожі, він тихенько запитує:

— Коли у нас зупинка?

— Якщо К. не зменшуватиме швидкість, то за годину і три хвилини, — відповідає Радар.

— О'кей, — каже Бен. — О'кей. Добре. А то мені в туалет треба.

ГОДИНА ЧЕТВЕРТА

Вперше за сьогодні Лейсі питає:

— Ми ще не доїхали?

Ми регочемо. Але ми вже у Джорджії, а я вже полюбив цей штат, хоч і з одної-єдиної причини: тут обмеження швидкості сімдесят миль за годину, тому я можу додати ходу до сімдесяти сімох. У всьому іншому Джорджія дуже нагадує Флориду.

З годину ми готуємося до першої зупинки. Вона дуже важлива, тому що я дуже-дуже-дуже-дуже хочу їсти й пити. З якоїсь причини від розмов про те, чого ми накупимо на заправці, стає легше. Лейсі складає перелік покупок для кожного з нас — дрібним почерком на звороті чеків, які знайшлися в її сумочці. Бена вона змушує вистромитися з вікна і подивитися, з якого боку у нас отвір для заливання бензину. Нас вона змушує напам'ять вивчити перелік покупок і влаштовує перевірку. Ми кілька разів повторюємо план відвідування заправки, адже зупинка має бути ідеально підготовлена, як на автоперегонах.

— Ще раз, — вимагає Лейсі.

— Я займаюся бензином, — починає Радар. — Вставивши пістолет, біжу всередину (хоча, поки бензин ллється, я мав би стояти біля машини) і віддаю картку вам. Потім лечу назад до авта.

— Я подаю картку касиру, — каже Лейсі.

— Або касирці,— вставляю я.

— Неважливо, — мовить Лейсі.

— Просто... не будь такою сексисткою.

— Гаразд, К. Я подаю людині за касою картку. Прошу її або його поррахувати все, що ми принесемо, і йду в туалет.

— А я тим часом, — веду далі я, — збираю все, що в мене в переліку, і виношу на касу.

— А я сцю, — каже Бен. — Як закінчу, набираю покупок за переліком.

— Найголовніше — футболки, — вставляє Радар. — Бо люди на мене дивно поглядають.

— Дорогою з туалету, — мовить Лейсі,— я підписую чек.

— Тільки-но бак наповниться, я сідаю в мінівен і їду. Тому вам доти ліпше повернутися. А то я вас кину, серйозно. Даю вам шість хвилин, — погрожує Радар.

— Шість хвилин, — кажу я і киваю. Лейсі з Беном теж повторюють: "Шість хвилин". О 17:35, коли залишається дев'ять сотень миль шляху, Радар повідомляє, що, згідно з його ноутбуком, на наступній розв'язці нас чекає потрібна заправка.

Я ще тільки заїжджаю на заправку, а Лейсі з Радаром сидять біля відсувних дверей наготові. Бен уже відстебнув ремінь, одна рука у нього на клямці дверей, друга — на панелі. Я намагаюся якнайдовше не зменшувати швидкості й просто перед колонкою тисну на гальмо. Мінівен різко зупиняється, ми вилітаємо з дверей. Я зустрічаюся з Радаром перед машиною, кидаю йому ключ, біжу в торговельний зал. Лейсі з Беном опиняються біля входу раніше, але не набагато. Бен мчить у туалет, а Лейсі пояснює сивій касирці (все ж таки жінка!), що ми багато всього зараз накупимо і що ми страшенно поспішаємо, то нехай вона рахує все, що ми принесемо, і проведе покупку по заправочній картці; бабця трохи приголомшена, але згодна. Забігає Радар у мантиї, передає Лейсі картку.

А я літаю по рядах і збираю все, що було в моєму переліку. Лейсі дісталися напої, Бену — неїстівне, мені — харчі. Я кидаюся на полиці, наче гепард, а картопляні чіпси — це поранені газелі. Я тягну гору чіпсів, в'яленого м'яса і горішків до каси, потім біжу по ласощі. Пригорща "Ментос", пригорща снікерсів, і... в переліку цього немає, але байдуже: я люблю цукерки "Nerds", тож хапаю три пачки. Біжу назад, потім у "кулінарію", де є лише древні бутерброди з індичкою, в яких індичка нагадує шинку. Беру два. На шляху до каси зупиняюся, хапаю парочку пачок цукерок "Starburst", упаковку бісквітів з кремом "Twinkies" і невідомо скільки поживних батончиків "GoFast". Біжу назад. Бен стоїть біля каси в мантиї, передаючи касирці майки й окуляри за чотири долари. Лейсі приносить літри газованої води, енергетиків і просто води. Пляшки великі, стільки навіть Бену не наповнити.

— ХВИЛИНОЧКУ! — кричить Лейсі. Я панікую: кручуся на місці, дивлюся на полиці, намагаючись пригадати, що ж я забув. Підглядаю в перелік. Мені здається, що я взяв усе, але є таке відчуття, що проґавив щось важливе. "Ну ж бо, Джейкобсене!" Чіпси, шоколадки, індича шинка, бутерброди з арахісовим маслом і варенням і — що ще? Що ще за їжа буває? М'ясо, чіпси, солодощі і... і... і... і... сир!

— КРЕКЕРИ! — вигукую я, кидаюся до печива, хапаю сирні крекери, крекери з арахісовим маслом, для рівного рахунку ще й "бабусине печиво" теж з арахісовим маслом, біжу назад і кладу на прилавок. Касирка вже зібрала нам чотири торби покупок. Майже на сотню доларів, а ще ж бензин, мені все літо з батьками Лейсі доведеться розраховуватися.

Пауза виникає лише на секунду — коли касирка проводить картку Лейсі. Я дивлюся на годинника: за двадцять секунд ми повинні виїхати. Нарешті друкується чек. Жінка відриває його від стрічки, Лейсі підписує, ми з Беном хапаємо пакети і кидаємося до авта. Радар уже завів мотор і піддає обертів, ніби кажучи: "Покваптеся"; ми біжимо через стоянку, у Бена так розмаялася мантия, що він стає схожий на чорного мага, з нею не поєднуються тільки тонкі бліді ноги і торби з покупками. Визирають з-під сукні й ноги Лейсі, литки напружені від бігу. Не знаю, який вигляд маю я, зате знаю, як почуваюся: юним, навіженим, вічним. Бен з Лейсі відчиняють бічні дверцята і вкидають туди торби, залазять самі. За ними я падаю на торби і на Лейсі. Коли я зачиняю дверцята, Радар тисне на газ, виїжджає з заправки, стаючи за всю довгу і легендарну історію мінівенів першим, хто зірвався на мінівені з місця з такою дикою швидкістю. Радар звертає на трасу небезпечно швидко. Ми на чотири секунди випереджаємо графік. Зовсім як під час зупинки на перегонах NASCAR, ми радісно плескаємо одне одного по долонях і по спині. Ми добряче запаслися. У Бена чимало пляшок, в які можна дзюрити. Мені вистачить в'яленого м'яса. Лейсі — "Ментос". Радар з Беном отримали футболки. Мінівен став нашою біосферою: дайте тільки бензин, і ми зможемо їхати вічно.

ГОДИНА П'ЯТА

О'кей, може, ми все ж таки не дуже добре запаслися. З'ясовується, що ми з Беном у поспіху зробили серйозні (хоч і не смертельні) помилки. Радар попереду сам, а ми з Беном — за ним, перебираємо торби і передаємо Лейсі, яка сидить позаду. Вона розкладає все по купках згідно з дивним принципом інвентаризації, який зрозумілий тільки їй.

— Чому в тебе засоби від застуди і від сонливості лежать у різних купках? — запитую я. — Хіба всі медичні препарати не повинні бути разом?

— К., сонечко. Ти — хлопець. Ти в цьому нічого не тямиш. Пігулки від сну лежать з шоколадом і "Mountain Dew", тому що в них усіх міститься кофеїн і вони не дають заснути. А ліки від застуди — з в'яленим м'ясом, бо як його з'їси, навалюється втома.

— Здуріти можна, — кажу я. Коли харчі у мене в торбі закінчуються, Лейсі запитує:

— К., а де їжа... ну, ти знаєш... корисна?

— Що?

Лейсі дістає копію мого переліку покупок і зачитує:

— Банани. Яблука. Сушена журавлина. Родзинки.

— Ой, — кажу я. — Точно. Значить, четверта група, про яку я спочатку забув, не крекери.

— К.! — люто каже вона. — Я таке їсти не можу!

Бен кладе руку їй на лікоть.

— Бабусине печиво можеш. Воно нешкідливе. Його ж бабуса пекла. Вона тобі поганого не побажає.

Лейсі здуває з обличчя пасмо. Здається, вона щиро незадоволена.

— До того ж, — додаю я, — є поживні батончики. Там вітаміни!

— Ага, вітаміни і грамів тридцять жиру, — заперечує вона.

Спереду долинає голос Радара:

— Ану не критикуй "GoFast"! Хочеш, щоб я зупинився?

— Коли я з'їдаю "GoFast", я такий: "То ось як смакує комарам кров", — каже Бен.

Я наполовину розгортаю коричневий батончик з помадкою і підношу його до рота Лейсі.

— Ти тільки понюхай, — кажу я. — Вдихни аромат смачних вітамінів.

— Я через вас погладшаю!

— А ще прищами укриєшся, — додає Бен. — Про прищі не забувай.

Лейсі бере в мене батончика і неохоче відкушує. Їй доводиться заплющити очі, щоб приховати схожу на оргазм утіху, знайому всім, хто куштував "GoFast".

— О. Боже. Мій. Це ж смак надії!

Нарешті ми розпаковуємо останню торбу. Там дві великі футболки, які неймовірно тішать Бена з Радаром — адже це означає, що вони тепер будуть хлопцями-в-безглуздох-мантиях-і-велетенських-футболках, а не просто хлопцями-в-безглуздох-мантиях.

Та коли Бен їх розгортає, спливають дві невеличкі проблеми. По-перше, виявляється, що футболка розміру L на заправці в Джорджії — це не те ж саме, що футболка розміру L, скажімо, в Олд Нейві. Футболка з цієї заправки просто велетенська, це радше мішок до сміття, ніж

футболка. Вона трохи менша, ніж мантия, але ненабагато. Проте цей недолік відходить на другий план у порівнянні з іще одним: на обох надруковано прапор Конфедеративних Штатів Америки з написом: "НАСЛІДДЮ ТАК, НЕНАВИСТІ НІ".

— Не може бути, — зронює Радар, коли я показую йому, з чого ми сміємося. — Бене Старлінг, дарма ти купив расистську футболку своєму єдиному чорному другові.

— Братан, я схопив першу-ліпшу.

— Ти мене більше братаном не називай, — відповідає Радар, а сам аж труситься від реготу. Я віддаю йому футболку, і він натягує її, затиснувши кермо колінами. — Сподіваюся, мене зупинять, — каже він. — Дуже хочу подивитися на обличчя копа, коли він побачить чорного у футболці з прапором Конфедерації, під якою — чорна сукня.

ГОДИНА ШОСТА

З невідомої причини на ділянку траси на південь від Флоренції, штат Південна Кароліна, в п'ятницю ввечері закортіло виїхати просто-таки всім. На кілька миль ми застряємо в заторі, й навіть попри відчайдушне намагання Радара перевищити швидкість, нам не вдається рухатися швидше, ніж тридцяти миль за годину. Я сиджу з ним попереду, і, щоб не нервувати, ми граємо в гру, яку тут-таки вигадали і яка називається "Он той чувак — жиголо". Суть гри в тому, що ми уявляємо життя людей, що застряли разом з нами в на дорозі.

Ось ми проїжджаємо повз латиноамериканку в старенькій побитій "тойоті-королла". Я дивлюся на неї.

— Вона кинула родину, щоб переїхати сюди, — будує я свої припущення. — Незаконна імміграція. У третій вівторок щомісяця надсилає гроші рідним. У неї двоє маленьких діточок, чоловік теж

мігрант. Він зараз в Огайо, дома буває три-чотири місяці на рік, але вони все одно дуже добре ладнають.

Радар перехиляється через мене і півсекунди дивиться на жінку.

— Господи Ісусе, К., все не настільки драматично. Вона працює секретаркою в юридичній фірмі — подивися, як вона вдягнена. Незабаром отримає диплом і сама стане адвокатом. А дітей у неї немає, чоловіка теж. Але хлопець є. Він трохи легковажний. Боїться зобов'язань. Він білий і трохи нервується через расове змішання.

— У неї обручка, — вказую я. На захист Радара повинен сказати, що я роздивлявся жінку довше. Вона праворуч од мене, я бачу її згори вниз. Хоч шибки і тоновані, можна все роздивитися: як вона щось наспівує, незмигно дивлячись на дорогу. Тут так багато люду! Всякчас забуваєш, що на світі повнісінько людей, просто напхом напхано, він мало не лускає од них; так легко скласти уявлення про кожну людину, але воно постійно виявляється хибним. У мене з'являється відчуття, що ця думка дуже важлива, вона з тих думок, які перетравлювати треба довго і поступово, як ото пітони перетравлюють здобич, але далеко в цьому просунутися я не встигаю, тому що увагу мою відвертає Радар.

— Вона обручку просто так носить, щоб віднадити збоченців, як ти оце, — пояснює він.

— Можливо, — всміхаюсь я, беру половинку батончика і починаю його доїдати.

На якусь хвилю знову западає тиша, і я міркую про те, що в людині можна помітити чи не помітити; про тоновані шибки, які відокремлюють мене від цієї жінки, що досі їде поруч з нами: обоє ми сидимо в машинах, де стільки шиб і дзеркал! Потік машин повільно повзе трасою. Коли Радар знову заговорює, стає ясно, що він теж міркував.

— Щодо "жиголо", — починає він. — Ну, це начебто гра, а з іншого боку, виходить, що людина, яка будує припущення про життя іншого, розкривається більше, ніж та, про яку ці припущення будуються.

— Ага, — погоджуюсь я. — Саме про це я і думав.

І я вже не можу не думати, що у Вітмена все хоч і дуже гарно, але якось надто вже оптимістично. Ми можемо слухати інших, можемо подумки переселятися в них, можемо уявляти, які вони, і ми всі пов'язані одне з одним, переплетені, мов коріння трави... але гра змушує мене засумніватися, що можна справді стати іншою людиною.

ГОДИНА СЬОМА

Ми нарешті об'їжджаємо фуру, яку розвернуло поперек шляху, знову розганяємося, і Радар уже вираховує подумки, з якою швидкістю тепер нам потрібно пересуватися: виявляється, сімдесят сім миль за годину — звідси до самого Аґлое. Минула вже ціла година відтоді, як Бен востаннє казав, що йому треба в туалет, але це легко пояснити: він заснув. Рівно о шостій він випив ліки від застуди. Ліг іззаду, і ми з Лейсі пристебнули його двома пасками. Він скаржився, що незручно, але 1) це було для його ж блага і 2) ми всі знали, що за двадцять хвилин він уже не відчуватиме дискомфорту, тому що засне як убитий. І тепер він спить. Його збудять опівночі. Зараз, о дев'ятій, я так само вклав спати Лейсі на іншому сидінні, її ми збудимо о другій ночі. Ми вирішили спати по черзі, щоб завтра, коли приїдемо в Аґлое, не довелося скотчем приклеювати до чола повіки.

Мінівен став нашою домівкою: я сиджу на пасажирському сидінні поруч з водієм, і це світлиця. Я вважаю, що це найкраща кімната в усьому будинку, тому що тут і місця достатньо, і крісло зручне.

На килимку за мною — кабінет, там Бен розклав мапу США й роздрукований мною маршрут, плюс клаптик паперу, де Радар розраховував швидкість і відстань.

Радар за кермом. Це вітальня. Там майже так само добре, як і в світлиці, тільки розслабитися неможливо. Зате там чистіше.

Вітальню і світлицю розділяє панель, або кухня. Тут лежать наші запаси в'яленого м'яса і батончиків "GoFast", а ще — чарівний енергетичний напій "Bluefin", який Лейсі теж внесла в перелік покупок. Його розливають по маленьких, кумедно розфарбованих скляних пляшечках, а на смак він як синя цукрова вата. За всю історію людства це — найдієвіший напій, який не дає заснути, хоча від нього стаєш якимось метушливим. Ми з Радаром домовилися, що припинимо його пити, коли залишиться дві години до сну. Я ляжу опівночі, коли збудиться Бен.

Перший ряд нерозділених сидінь — це наша перша спальня. Найменш зручна, тому що розташована поруч з кухнею і вітальнею, де розмовляють несплячі люди, які часом ще й радіо слухають.

За нею йде друга спальня, там темніше й тихіше, і загалом краще, ніж у першій.

А за нею стоїть холодильник, тобто Радарів кулер, де двісті десять пляшок пива, в які ще не надзюрив Бен, бутерброди з індичою шинкою і кока-кола.

Домівка дуже зручна. Вся застелена ковроліном. Тут є кондиціонер і опалення. Система стереозвуку. Так, звісно, житлова площа невелика. Але ж відкритий простір без внутрішніх дверей — що може бути краще?

ГОДИНА ВОСЬМА

Щойно ми в'їхали в Південну Кароліну, я бачу, що Радар позіхає, і наполегливо пропоную замінити його за кермом.

Мені подобається водити авто — нехай це тільки мінівен, але ж він мій! Радар перелазить у першу спальню, я хапаю кермо, намагаючись тримати його міцніше, швидко переступаю через кухню і сідаю на водійське місце. Радар залазить до світлиці.

З'ясовується, що в мандрівці багато дізнаєшся про себе. Наприклад, раніше мені й на думку не спадало, що я належу до людей, здатних дзюрити у недопиту пляшку з-під "Bluefin", женучи Південною Кароліною на швидкості сімдесят сім миль на годину — а з'ясовується, що належу. А ще я не знав такого: якщо змішати багато сечі та трохи енергетика "Bluefin", виходить дуже гарний бірюзовий колір. Така краса, що мені хочеться закрити його кришечкою і поставити в підстаканник, щоб і Бен з Лейсі побачили, коли прокинуться.

Але Радар іншої думки.

— Якщо ти нехайно не викинеш це лайно, нашій одинадцятирічній дружбі кінець, — погрожує мені він.

— Це не лайно, — кажу я, — це сеча.

— Викидай, — наполягає він.

Тож доводиться смітити. У бічному дзеркалі я бачу, як пляшка вдаряється об асфальт, і навсібіч летять бризки, наче то кулька з водою репнула. Радар це теж бачить.

— О Боже, — зітхає він. — Сподіваюся, моя психіка витіснить цей травматичний досвід і я забуду все, наче нічого й не було.

ГОДИНА ДЕВ'ЯТА

Раніше я не думав, що поживні батончики "GoFast" можуть набриднути. Але це таки можливо. Відкусивши всього другий шматок від четвертого батончика, я відчуваю у шлунку революцію. Тому відчиняю бардачок і ховаю туди решту. Це у нас комора.

— Шкода, яблук немає,— каже Радар. — Боже, як зараз добре було б з'їсти яблуко!

Я зітхаю. Ця дурнувата четверта група харчів! Крім цього, хоч я вже кілька годин не пив "Bluefin", мене й досі трусить.

— Я такий засмиканий весь... — кажу я.

— Так, — погоджується Радар, — я ось теж пальцями весь час барабаню...

Я опускаю очі. Він беззвучно барабанить пальцями по власному коліну.

— Ну, тобто, — додає він, — я реально не можу зупинитися.

— О'кей, ага, я теж утоми не відчуваю, тож давай сидіти до четвертої, а потім їх збудимо і ляжемо спати до восьмої.

— О'кей, — погоджується він. Пауза. Дорога вже спорожніла; тепер тут тільки ми і далекобійники, і я відчуваю, що мозок обробляє інформацію в одинадцять тисяч разів швидше, ніж зазвичай, і мені здається, що все дуже легко, що нічого не може бути приємніше, ніж гнати трасою: треба лише триматися на своїй смузі, ні до кого надто не наближаючись, і їхати без зупинки. Може, і Марго так само почувалася, але якби я їхав сам, мені не було б так добре.

Радар порушує мовчанку:

— Ну, якщо вже ми зібралися не спати до четвертої...

— Так, — закінчую я речення, — тоді можна ще пляшечку "Bluefin" відкрити.

І ми відкриваємо.

ГОДИНА ДЕСЯТА

Надходить пора другої зупинки. На годиннику 00:13. У мене таке відчуття, ніби в моїх пальцях немає кісток і м'язів, а лише чиста енергія: вони начебто зроблені з самого руху. Я на ходу потираю кермо.

Коли Радар знаходить на своєму кишеньковому ноутбучі найближчу заправку "British Petroleum", ми вирішуємо збудити Лейсі з Беном.

— Гей, люди, — кажу я, — незабаром зупинка.

Ніякої реакції.

Радар обертається і трусить Лейсі за плече:

— Лейс, підйом!

Нуль.

Я вмикаю радіо. Знаходжу станцію, де крутять старе. Співають "Бітлз". Пісня "Доброго ранку". Я додаю гучності. Ніхто не прокидається. Радар робить ще гучніше. І ще. Потім вступає хор, і Радар починає підспівувати. Тоді ще і я починаю підспівувати. Гадаю, це мій фальшивий спів нарешті будить їх.

— Досить! — кричить Бен. Ми робимо музику тихіше.

— Бене, у нас скоро зупинка. В туалет не треба?

Він мовчить, ззаду з темряви долинає якийсь шум, і я думаю: може, він на дотик перевіряє, чи повний у нього сечовий міхур.

— По-моєму, не треба, — каже Бен.

— Добре, тоді бак заправляєш ти.

— А я по праву єдиного чоловіка, який не сцяв у машині, перший іду до вбиральні,— каже Радар.

— Тс-с-с, — подає раптом голос Лейсі.— Тихо. Замокніть усі.

— Подруго, прокидайся — і в туалет, — відповідає їй Радар. — У нас зупинка.

— І яблук можеш купити, — додаю я.

— Яблук, — тихенько каже вона милим дитячим голоском. — Яблучка я люблю...

— Але потім ти поведеш авто, — нагадує Радар. — Отож тобі реально треба прокинутися.

Вона сідає і каже звичайним голосом:

— А ось такого я не люблю.

Ми з'їжджаємо з траси, до заправки дев'ять миль: здається, небагато, але Радар каже, що це, певне, забере в нас чотири хвилини, а ми і так уже згаяли час в заторі в Південній Кароліні, й до того ж за годину, за словами Радар, очікується ділянка, де провадять ремонт

дороги. Але мені хвилюватися не можна. Бен з Лейсі вже отямилися і чекають біля дверей, як і минулого разу, й коли мінівен зупиняється біля колонки, всі вилітають, я кидаю Бену ключі, й він ловить їх.

Ми з Радаром швидко проходимо повз білого касира, і, помітивши його здивований погляд, Радар зупиняється.

— Так, — незворушно каже він. — я справді надів футболку з написом: "НАСЛІДДЮ ТАК, НЕНАВИСТІ НІ" згори на мантию, в якій ходив на вручення атестатів. До речі, а штани тут у вас є?

Хлопець трохи спантеличений.

— Є кілька камуфляжних, поруч з машинною оливою.

— Чудово, — радіє Радар. Потім обертається до мене і каже: — Будь другом, вибери мені штани. І, може, футболку трохи кращу.

— Буде зроблено.

Виявляється, камуфляжні штани представлені не у всіх розмірах. Є тільки середній і великий. Я хапаю середні плюс велику рожеву футболку з написом: "НАЙКРАЩА БАБУСЯ НА СВІТІ". І ще три пляшки "Bluefin".

Коли Лейсі виходить з туалету, я віддаю все це їй, а сам іду в жіночу кабінку, бо Радар ще не вийшов. Раніше я в жіночій кабінці на заправці, здається, не бував.

Відмінності:

Немає автомата з презервативами.

Стіни менше пописані.

Немає пісуара.

Смердить приблизно так само, і це трохи розчаровує. Коли я виходжу, Лейсі розплачується, Бен сигналить, і я, трохи загаявшись, біжу до машини.

— Ми втратили хвилину, — повідомляє Бен; він сидить попереду на пасажирському сидінні. Лейсі звертає на дорогу, яка вливається в шосе.

— Пробачте, — каже Радар; він сидить позаду, поруч зі мною, і, звиваючись, вдягає штани під мантиєю. — Але добре те, що у мене тепер є штани. І нова футболка. Де вона, К.?

Лейсі віддає йому пакет.

— Дуже смішно, — він скидає мантию і натягує замість неї "бабусину" футболку.

Бен тим часом стогне, що йому ніхто штанів не купив. І каже, що у нього свербить дупа. І що він подумав ще раз і вирішив, що йому все ж таки треба в туалет.

ГОДИНА ОДИНАДЦЯТА

Ми доїжджаємо до ділянки, де ремонтується дорога. Траса звужується до однієї-єдиної смуги, і ми впираємося в трактор з причепом, який іде на допустимій для ремонтваної ділянки швидкості тридцять п'ять миль за годину. Лейсі як водій ідеально пасує для такої ситуації. Я гамселив би кулаками по керму, а вона мирно розмовляє з Беном, коли ж це обертається і каже:

— К., мені потрібно в туалет, все одно ми через цього тягача гаємо час...

Я мовчки киваю. Я її не звинувачую. Я б давно вже зупинив авто, якби не міг відлити у пляшку. А вона просто героїня — стільки триматися.

Лейсі під'їжджає до цілодобової заправки, і я виходжу, щоб розім'яти затерплі ноги. Коли вона вертається, я сиджу за кермом. Я і сам не зрозумів, як там опинився, чому сів туди замість Лейсі. Вона підходить до водійських дверцят і бачить мене; вікно відчинене, і я кажу:

— Я можу повести.

Все-таки це моє авто і моя місія.

— Справді? Ти певен?

— Ага, ага, я зможу їхати.

Лейсі рвучко відсуває двері й укладається на першому ряду сидінь.

ГОДИНА ДВАНADЦЯТА

2:40. Лейсі спить. Радар спить. Я веду авто. Дорога порожня. Навіть водії вантажівок майже всі полягали спати. Фари зустрічної машини я бачу лише раз на кілька хвилин. Бен не дає мені заснути, він сидить поруч, ми балакаємо. Про Марго.

— Ти думав про те, як ми це Аґлое взагалі розшукаємо? — запитує він.

— Е-е-е, я приблизно уявляю, де це перехрестя. І там нічого немає, тільки перехрестя.

— І вона там сидить у своїй машині, підперши рукою підборіддя, і чекає на тебе?

— Це полегшило б моє завдання, — відповідаю я.

— Братан, мушу зізнатися, я трохи занепокоєний, бо... ну, якщо все вийде не так, як ти запланував... ти будеш серйозно розчарований.

— Я просто хочу її знайти, — кажу я, бо так воно і є. Я хочу, щоб Марго, жива і неушкоджена, нарешті знайшлася. Клубочок потроху розмотується. А решта — то другорядне.

— Так, але... я не знаю, — не вгамовується Бен. Я відчуваю, що він дивиться на мене поглядом Серйозного Бена. — Ти просто... пам'ятай, що іноді людина може виявитися насправді зовсім не такою, якою ти її уявляв. Ну, ось я, наприклад, завжди думав, що Лейсі гаряча, неймовірна, крута, а тепер, коли ми разом... сприйняття змінилося. Людина стає інша, коли відчуваєш її запах, коли бачиш її зблизька, розумієш?

— Це я знаю, — кажу я. Я вже усвідомив, як довго плекав про Марго облудні ілюзії.

— Я просто до того, що раніше захоплюватися Лейсі було просто. Здалеку легко відчувати симпатію. Та коли вона перестає бути чимось таким недосяжним і перетворюється, як це сказати, на звичайну дівчину з дивними смаками в їжі, частенько буває не в дусі й любить тобою командувати, тоді вже доводиться кохати зовсім іншу людину.

Я відчуваю, як у мене спалахують щоки.

— Ти хочеш сказати, що насправді Марго мені не подобається? Після всього... я вже дванадцять годин сиджу в цій авті, а ти думаєш, що вона мені навіть не подобається, тому що я не... — я замовкаю. — Гадаєш, той факт, що в тебе є дівчина, підносить тебе наді мною і дає право читати лекції? Невже ти такий...

Я змушений стулити рота, тому що на межі світла фар і темряви бачу таке, що може нас усіх спровадити на той світ.

Посеред дороги стоять дві безтурботні корови. Вони швидко наближаються, на лівій смузі плямиста, а на нашій — узагалі якесь велетенське створіння, навіть мій мінівен вужчий, ніж вона. Корова стоїть як укопана й дивиться на нас порожніми очима. Вона геть біла, це просто величезна біла коров'яча стіна, і через неї не перелізеш, під нею не прослизнеш, її не обігнеш. У неї можна тільки вгатитися. Бен її теж бачить — я розумію це з того, як він затамував подих.

Кажуть, такої миті перед очима пробігає все життя, але зі мною нічого такого не сталося. У мене перед очима — лише безмежна білосніжна шкура, до якої залишається всього секунда. Я не знаю, що діяти. Ні, проблема не в цьому. Проблема в тому, що взагалі нічого не можна вдіяти, тільки вгатитися в цю білу стіну, убивши і її, і себе. Я ударяю по гальмах, але радше за звичкою, ніж на щось сподіваючись: катастрофа неминуча. Кидаю кермо і підношу руки. Не знаю навіщо, але підношу руки, немов здаюся. Думки у мене банальні: я просто не хочу помирати. Не хочу, щоб мої друзі померли. І, якщо чесно, коли сповільнюється час, а руки повзуть вгору, мені доля дарує шанс іще на одну думку, і я думаю про Марго. І я звинувачую її за свою безглузду смерть — за те, що вона поставила нас перед ризиком, перетворила мене на дурника, готового гнати цілу ніч — без сну, на високій швидкості. Якби не вона, я б не помер. Я б сидів удома, як зазвичай, в безпеці, я зміг би зробити те єдине, що хотів зробити в житті,— стати дорослим.

Коли я кидаю кермо, на нього лягає чужа рука. І не встигаю я втямити, чому це відбувається, авто звертає убік; далі мені стає ясно, що це Бен крутить кермо, марно силкуючись ухилитися від зіткнення з коровою, ми з'їжджаємо на узбіччя, потім на траву. Я чую, як крутяться в повітрі колеса, коли Бен починає різко і швидко обертати кермо в протилежний бік. Я вже не бачу, що відбувається. Не знаю, чи то я очі заплющив, чи просто зір втратив. Шлунок з легенями стикаються. Щось гостре вдаряє мене по щоці. І тут ми зупиняємося.

Не знаю навіщо, але я торкаюся обличчя. Потім дивлюся на долоню і бачу на ній кров. Я обмацую руки, мацаю тіло — просто щоб зрозуміти, чи все на місці. Дивлюся на ноги. Вони теж тут. Бачу бите скло, роззираюся. Пляшки розкололися. Бен дивиться на мене. Мацає своє обличчя. Вигляд у нього нормальний. Він так само, як і я, обмацує своє тіло. Воно рухається. І він дивиться на мене. А я в дзеркалі заднього огляду бачу корову. І тепер, коли вже все позаду, Бен раптом починає кричати. Дивиться на мене і репетує, широко роззявивши рота. Крик іде з самісінької його пельки, і в ньому лунає жах. Нарешті Бен замовкає. Зі мною щось негаразд. Я відчуваю слабкість. У грудях пече. Я хапаю ротом повітря. Здається, я забув, що треба дихати. Я не дихав весь цей час. Вдихнувши повітря, я відчуваю, що мені вже набагато краще.

"Вдих через ніс, видих через рот".

— Хтось поранений?! — кричить Лейсі. Вона вже розстібнула пасок і перекилася в кінець мінівена. Обернувшись, я бачу, що бічні дверцята від'їхали, і мене пронизує думка, що Радар вивалився з авта, але він раптом зводиться на своєму сидінні. Він теж проводить руками по обличчю і каже:

— Зі мною все гаразд. Я цілий. Усі цілі?

Лейсі навіть не відповідає; вона стрибає вперед, до мене з Беном. Перекиляється через "кухню" і дивиться на нього.

— Любий, ти не поранений? — у неї в очах стільки води, скільки ото буває в басейні під час добрячої зливи. І Бен відповідає їй:

— Зі-мною-все-добре-все-добре-у-К.-кров.

Вона обертається до мене. Мені плакати не слід, але я плачу — не від болю, а зі страху: я підняв руки, а Бен нас усіх врятував, і тепер на мене дивиться це дівчисько, дивиться по-материнському, і начебто це не

повинно так вразити, а воно, бач, вражає. Я розумію, що щока в мене тільки порізана, нічого страшного, я намагаюся сказати їм про це, але не можу припинити плакати. Лейсі затискає мою рану пальцями, вони у неї тонкі й м'які, вона кричить Бену, щоб той придумав, чим заліпити, а потім до мого обличчя, праворуч від носа, притискають клапоть прапора Конфедерації.

— Тримай міцно, — каже Лейсі.— Як ти, десь іще болить?

Я відповідаю, що ні. І тут розумію, що мотор досі працює, і ми не їдемо тільки тому, що я так і тисну на гальмо. Я ставлю мінівен на ручник і вимикаю двигун. Коли його гуркіт стихає, чути, як щось ллється. Не крапає, а саме ллється.

— Напевно, краще вилізти, — каже Радар.

Я притискаю прапор до лиця. З автівки так і далі ллється.

— Це бензин! Зараз вибухне! — волає Бен. Він відчиняє двері, вилітає і перелякано тікає. Перестрибує через тин і мчить лукою. Я також вилізаю з авта, але повільніше. Радар теж виходить і кричить Бенові:

— Це пиво!

— Що?

— Все пиво розбилося, — пояснює він, показуючи на розтрощений кулер, з якого біжить пінява рідина.

Ми намагаємося нагукати Бена, але він нас не чує, бо дуже зайнятий: "ЗАРАЗ ВИБУХНЕ", — репетує він, щодуху втікаючи лукою. Мантия розмаялася, аж видно кістляву дупу.

Розвернувшись, я дивлюся на дорогу — і чую шум авта, що наближається. Біла тварюка і її плямиста подруга успішно дошкандибали до протилежного узбіччя, їм геть байдуже. Потім я бачу, що мінівен уперся в тин.

Поки я оцінюю ушкодження, Бен нарешті повертається до нас. Ми добряче креснули об тин — на дверях така велика подряпина, що як придивлятися, то можна крізь неї побачити, що діється всередині мінівена. Але все інше збереглося бездоганно. Більше вм'ятин немає. Шибки не луснули. Шини не охляли. Я йду до задніх дверцят, щоб зачинити їх, а вміст двохсот десяти розбитих пляшок і досі піниться. До мене підходить Лейсі й обіймає однією рукою. Ми разом дивимося на пінявий струмок, що біжить у рів.

— Що сталося? — запитує вона.

Я розповідаю: ми вже були загинули, аж тут Бену вдалося вивернути куди треба, наче геніальна автомобільна балерина.

Бен з Радаром залізли під мінівен. Жоден з них на моторах не розуміється, але, напевно, це підвищує їхню самооцінку. З-під машини визирає краєчок мантиї і голі стегна.

— Старий, — кричить Радар, — на вигляд тут усе гаразд!

— Радаре, — відповідаю я, — машина розвернулася разів з вісім, гаразд усе бути просто не може.

— Але здається, що все гаразд, — мовить він.

— Гей, — кажу я, хапаючи Бена за кросівки. — Вилазь.

Він поспішно викочується, я подаю йому руку, допомагаючи звестися. Руки у нього чорні. Коли він спинається на ноги, я його обіймаю. Якби я не кинув кермо, а він не відреагував так швидко, я загинув би.

— Дякую, — кажу я, з перебільшеним захватом ляскаючи його по спині.— Я ніколи в житті не бачив, щоб так добре керували автом з пасажирського місця.

Він брудною долонею поплескує мене по цілій щоці.

— Я це заради себе зробив, — відповідає він. — Повір мені, про тебе я взагалі не згадав.

— Я про тебе теж, — сміюся я.

Бен дивиться на мене, його вуста готові розпливитися в усмішці, а потім він додає:

— А корова здоровецька була! Радше сухопутний кит, ніж корова.

Я регочу.

Тут з-під авта вилазить Радар.

— Старий, я реально думаю, що все гаразд. Ну, ми згаяли хвилин зо п'ять. Не доведеться навіть гнати набагато швидше, ніж раніше.

Лейсі дивиться на спідометр, стиснувши губи.

— Що думаєш? — запитую я у неї.

— Їдьмо, — каже вона.

— Їдьмо, — підтримує Радар.

Бен надуває щоки і гучно видихає:

— Я схильний піддаватися зовнішньому тиску, тож я кажу: їдьмо.

— Їдьмо, — повторюю і я. — Але я, чорт забирай, за кермо більше не сяду.

Бен бере в мене ключі. Ми залазимо в мінівен. Радар показує нам, як ліпше виїхати нагору по узбіччю назад на трасу. До Аг'лос п'ятсот сорок дві милі.

ГОДИНА ТРИНАДЦЯТА

Кожні кілька хвилин Радар повторює:

— Люди, а пам'ятаєте, як ми одного разу мало не загинули, а потім Бен схопив кермо й об'їхав цю здоровецьку кляту корову, і ми закрутилися, як карусель у "Світі Диснея", але вціліли?

Лейсі кладе руку Бену на коліно і каже:

— Ти ж герой, ти це розумієш? За таке медалі дають!

— Я вже сказав, але повторюю ще раз: я ні про кого з вас не думав. Я. Власну. Дупу. Рятував.

— Брехунець. Чудовий герой-брехунець, — каже вона і цмокає його в щоку.

— Гей, люди, — каже Радар, — а пам'ятаєте, як я спав на задньому сидінні, пристебнутий двома пасками, аж двері відчиняються, все пиво розбите, а на мені жодної подряпини? Як таке взагалі можливо?

— Пограймо в метафізичну версію "Я виявив", — пропонує Лейсі.— Я виявила серце справжнього героя, серце, яке б'ється не задля самого себе, а задля всього людства.

— Я НЕ ВДАЮ СКРОМНОГО. Я ПРОСТО ПОМЕРТИ НЕ ХОТІВ! — вигукує Бен.

— Люди, а ви пам'ятаєте, як одного разу в мінівені, хвилин двадцять тому, ми дивом не загинули?

ГОДИНА ЧОТИРНАДЦЯТА

Коли минає перший шок, ми починаємо наводити лад. Намагаємося зібрати осколки "Bluefin" на папірець, а потім у торбу, щоб викинути, коли буде нагода. Ковролін тепер просякнутий липкою сумішшю "Mountain Dew", "Bluefin" і дієтичної коли, і ми вимокуємо його тими кількома серветками, які вдалося знайти. Машину потім доведеться, щонайменше, як слід помити, але до Аглое ми це зробити не встигнемо. Радар пошукав у інтернеті запасні дверцята для моєї моделі: триста доларів плюс фарбування. Поїздка виходить недешева, але я зможу влітку працювати у тата в конторі й усе відшкодую; так чи так, за Марго це викуп невеликий.

Праворуч сходить сонце. Кров зі щокі досі цебенить. Зате прапор Конфедерації уже прилип до рани, його можна більше не тримати.

ГОДИНА П'ЯТНАДЦЯТА

Ріденький рядок дубів затуляє кукурудзяні поля, які тягнуться до самого обрію. Змінюється пейзаж, але все інше залишається незмінним.

Ці великі траси об'єднують країну: скрізь "Макдональдси", "British Petroleum", забігайлівки "Wendy's". Я розумію, що повинен би ненавидіти дорогу за це і ностальгувати за минулими безтурботними днями, коли кожен куточок мав свій неповторний колорит, — але дідько з ним! Мені подобається. Подобається стабільність. Мені приємно, що я вже п'ятнадцять годин їду, а тут все, як удома. Лейсі пристібає мене на задньому сидінні двома пасками безпеки. "Тобі слід відпочити, — каже вона. — Стільки всього сталося". Дивно, що ніхто ще не звинуватив мене в тому, що я був недостатньо вигадливий у битві з короною.

Поринаючи в сон, я чую, як друзі жартують, — слів розібрати вже не можу, тільки інтонації, звуки, дружні кепкування. Мені подобається слухати, лежачи ззаду. Я вирішую: навіть якщо ми Марго не знайдемо, то просто поїдемо кататися в гори Катскілл, де будемо лежати у траві, балакати і жартувати. Може, тому, що я тепер знову знаю напевно: Марго жива, — навіть якщо доказів не отримаю. Я майже уявляю, що зможу бути щасливим без неї, зможу її відпустити, я відчуваю, що ми з нею все одно пов'язані корінням, навіть якщо я більше в житті не побачу листя її трави.

ГОДИНА ШІСТНАДЦЯТА

Я сплю.

ГОДИНА СІМНАДЦЯТА

Я сплю.

ГОДИНА ВІСІМНАДЦЯТА

Я сплю.

ГОДИНА ДЕВ'ЯТНАДЦЯТА

Коли я прокидаюся, Радар з Беном голосно сперечаються, як назвати моє авто. Бен хоче прозвати його "Мухаммед Алі", бо воно зовсім як Мухаммед Алі: якщо його вдарити, він теж не зупиниться, як і мій мінівен. А Радар вважає, що іменем історичних осіб машину називати не можна. Каже, що треба назвати її Лерлін, бо йому подобається, як це звучить.

— Ти хочеш назвати її Лерлін? — перепитує Бен, і голос його дзвенить від жаху. — Хіба ця сердешна колимага ще недостатньо натерпілася?

Я відстібаю один з пасків і сідаю. Лейсі обертається до мене.

— Доброго ранку, — каже вона. — Ласкаво просимо у великий і чудовий штат Нью-Йорк.

— Котра година?

— Дев'ята сорок дві...— Лейсі зібрала коси в хвостик, стирчать лише короткі пасма. — Ти як? — запитує вона.

— Мені страшно, — відповідаю я.

Лейсі всміхається до мене і киває:

— Ага, мені теж. Таке відчуття, ніби варіантів розвитку подій так багато, що до всіх не підготуєшся.

— Ага, — погоджуюсь я.

— Сподіваюся, ми з тобою і влітку будемо дружити, — каже вона. І чомусь мені від цього стає легше. Ніколи не вгадаєш, від чого стане легше.

Тепер Радар наполягає, що авто треба назвати Сірою Гускою. Я злегка нахиляюся вперед, щоб усі почули, і кажу:

— Дрейдел[21]. Що дужче закрутиш, то кращий результат.

Бен киває. Радар обертається:

— Гадаю, ти тут офіційний пойменовувач.

ГОДИНА ДВАДЦЯТА

Я сиджу в першій спальні разом з Лейсі. За кермом Бен. Радар за штурмана. Третю зупинку я проспав, але друзі взяли там мапу штату. Аґлое на ній немає, але на північ від Роско всього п'ять-шість перехресть. Я завжди думав, що Нью-Йорк — це нескінченний мегаполіс, але тут тільки зелені пагорби, на які моєму мінівену доводиться героїчно видиратися. Бесіда стихає, Бен тягнеться до ручки приймача, я вигукую:

— Метафізична версія "Я виявив"!

— Я виявив, — починає Бен, — дещо таке, що мені дуже подобається.

— А, знаю, — відповідає Радар, — це присмак яєць.

— Ні.

— Присмак прутнів? — припускаю я.

— Ні, бовдуре! — каже Бен.

— Гм... — Радар спантеличений. — Може, тоді запах яєць?

— Фактура яєць? — запитую я.

— Та годі, йолопи, воно взагалі не пов'язане з геніталіями. Лейс?

— Е-е-е... те, що ти врятував життя трьох людей?

— Ні. По-моєму, люди, у вас уже фантазія вичерпалася.

— Ну гаразд. І що ж це?

— Лейсі,— повідомляє Бен, і я помічаю, що він дивиться на неї в дзеркало заднього огляду.

— Бовдуре, — кажу я, — ми ж у метафізичне граємося. Це має бути щось невидиме.

— Воно і є невидиме, — заперечує він. — Мені дуже подобається Лейсі, яка вона всередині.

— Фу, гидота! — каже Радар, а от Лейсі відстібає пасок, нахиляється до Бена і шепоче йому щось на вухо. Бен червоніє.

— О'кей, обіцяю не дуркувати, — мовить Радар. — Я виявив те, що відчуваємо ми всі.

— Це неймовірна втома? — висловлюю я здогад.

— Ні, хоча припущення чудове.

— Це дивне почуття, — каже Лейсі,— яке зазнаєш, коли організм перенасичений кофеїном і здається, що в тебе не серце гримотить, а все тіло пульсує?

— Ні. Бене, ти?

— Е-е-е, що нам треба в туалет... чи це тільки мені треба?

— Як завжди, тільки тобі. Ще припущення будуть?

Ми мовчимо.

— Правильна відповідь: ми всі відчуваємо, що станемо щасливіші, коли заспіваємо а капела "Сонячний опік"[22].

І це таки правда. Мені хоч і ведмідь на вухо наступив, горлопаню я не тихіше від інших. Коли пісня закінчується, я кажу:

— Я виявив чудову історію.

Якусь хвилю всі мовчать. Чути тільки, як Дрейдел пожирає асфальт, набираючи швидкості з пагорба. За мить Бен запитує:

— Оцей, еге?

Я киваю.

— Так, — погоджується Радар, — якщо ми не загинемо, історія буде в біса захоплива.

"Атож, якщо ми знайдемо Марго", — думаю я, але нікому не кажу про це. Бен усе-таки вмикає радіо і знаходить якусь рок-станцію з баладами, яким можна підспівувати.

ГОДИНА ДВАДЦЯТЬ ПЕРША

Ми проїхали різними трасами понад тисячу сто миль, і час нарешті з них з'їжджати. По дорозі, яка веде далі на північ, у гори Катскілл, їхати зі швидкістю сімдесят сім миль за годину неможливо. Але це нічого. Радар,

наш геніальний стратег, заклав у розрахунки запасні півгодини, не сказавши про це нам. Тут дуже гарно, вже пізній ранок, і незайманий ліс залитий сонцем. У такому світлі навіть ветхі будиночки в ділових районах, які ми проїжджаємо, здаються новенькими.

Ми з Лейсі розповідаємо Бену з Радаром про Марго все, що тільки вдається пригадати, сподіваючись, що це допоможе нам її знайти. Нагадуємо їм, яка вона. І самим собі теж. Вона їздить на сріблястій "хонді-цивік". У неї прямі каштанові коси. Вона любить занедбані будівлі.

— У неї з собою чорний нотатник, — кажу я.

Бен обертається до мене:

— О'кей, К. Якщо побачу в Аґлое дівчину, що викапана Марго, але у неї в руках не буде нотатника, я нічого не робитиму. Це ж найпевніша ознака.

Я тільки відмахуюся. Просто хочу її згадати. Згадати востаннє, сподіваючись побачити її знову.

АґЛОЕ

Знаки обмежують нашу швидкість спочатку до п'ятдесяти п'яťох миль, потім до сорока п'яťох, потім до тридцяти п'яťох миль за годину. Ми переїжджаємо залізничні колії, і ось перед нами Роско. Ми повільно їдемо через центр сонного міста, там є кав'ярня, крамниця одягу, крамничка "Все за один долар" і ще кілька торгових павільйонів, забитих дошками.

Нахилившись уперед, я кажу:

— Марго цілком може бути там.

— Ага, — допускає Бен, — але вдиратися в будівлі я не хочу, чоловіче. Не думаю, що у в'язниці Нью-Йорка мені сподобається.

Мене ж думка оглянути ці будівлі особливо не лякає: мені все місто здається занедбаним. Відчинених закладів немає. Коли ми проїжджаємо центр, дорогу перетинає єдина вулиця, і вздовж неї тягнеться єдиний житловий район Роско, там розташована і початкова школа. Скромні дерев'яні будиночки здаються крихтними у порівнянні з деревами — вони тут високі й ростуть густо.

Ми вибираємося на інше шосе, допустима швидкість поступово зростає, але Радар усе одно їде повільно. Не проїхавши і милі, ми помічаємо, що ліворуч звертає ґрунтівка, але знаку, що це за вулиця, немає.

— Може, це воно, — кажу я.

— Це під'їзна доріжка, — заперечує Бен, але Радар усе одно звертає. Але ґрунтівка і справді видається добре накатаною під'їзною доріжкою. Ліворуч — нескошена трава, заввишки з дерева; я нічого не бачу і хвилююся, що в таких заростях дуже легко сховатися. За хвилю ми впираємося у вікторіанський маєток. Розвертаємося і їдемо назад на шосе, з якого звернули, а потім далі на північ. Шосе переходить у Кет-Голлоу-роуд, ми доїжджаємо до ще однієї ґрунтівки, тільки цього разу вона веде праворуч, до старезної озіаки — такої собі стодоли, дошки якої вже посіріли. По полю з обох боків розкидані великі скатані циліндри сіна, але трава вже знову розрослася. Радар їде не більш як п'ять миль на годину. Ми намагаємося углядіти щось незвичайне — якісь ґанджі в цій сільській ідилії.

— Як ви гадаєте, могло це бути універмагом Аґлое? — запитую я.

— Ця стодола?

— Еге ж.

— Я не знаю, — каже Радар. — Універмаги за тої пори скидалися на стодоли?

— Хтозна.

— Це... чорт, це її авто! — раптом вигукує Лейсі.— Так-так-так-так-так-її-авто-її-авто!

Радар гальмує, і я дивлюся в поле, куди вказує її палець, за цю стару споруду. Там блищить щось сріблясте. Опустивши голову, бачу вигин даху машини. Бог знає, як вона туди потрапила — дороги в той бік немає.

Радар з'їжджає на узбіччя, я вистрибую, біжу до авта. Воно порожнє. Дверцята незачинені. Я лізу в багажник. Там нічого немає — тільки відчинена порожня валіза. Я роззираюся навсібіч і мчу до стодоли, яку вже з певністю можу вважати колишнім універмагом Аґлое. Я біжу покосами, і мене обганяють Бен з Радаром. Ми залазимо до стодоли не дверми, я крізь отвори в стіні: споруда вже просто розвалюється.

Опинившись усередині, ми бачимо на дерев'яній підлозі численні плями світла, що падає крізь дірявий дах. Я шукаю сліди Марго і помічаю, що підлога мокра. Пахне мигдалем, як від Марго. Обіч стоїть старовинна ванна на ніжках з кігтями. Стіни такі діряві, що ми ніби і в оселі перебуваємо, й заразом надворі.

Хтось смикає мене за футболку. Обернувши голову, бачу Бена, його погляд спрямований у куток. Крізь стелю ллється сніп яскраво-білого світла, але мені все одно вдається роздивитися два довгі шматки оргскла заввишки мені по груди, брудні та ще й тоновані. Вони сходяться під гострим кутом, а протилежними краями прилягають до стіни, тож виходить ніби трикутна кабінка.

Проблема тонованих вікон ось у чому: крізь них усе одно просягає світло. Отож я бачу денервуючу картину в сіруватих тонах: у чорному шкіряному офісному кріслі сидить Марго Рот Шпігельман, схилившись над шкільною партою, і щось пише. Волосся її стало коротшим, пасма чубчика не сягають навіть брів, на голові страшний безлад, ніби їй не до вподоби навіть думка про гармонію, — але все ж таки це вона. Жива. Вона перенесла свій офіс із занедбаного торговельного центру в занедбану стодолу в штаті Нью-Йорк, і я її знайшов.

Ми йдемо до Марго, всі четверо, але, здається, нас вона не помічає. Вона пише. Нарешті хтось — може, Радар — гукає її:

— Марго! Марго?

Вона зводиться і кладе долоні на стіни своєї саморобної кабінки. Якщо вона і здивована з нашої появи, по її очах цього не видно. Ось вона, Марго Рот Шпігельман, стоїть за п'ять футів од мене, губи потріскалися, макіяжу нема, під нігтями бруд, очі байдужі. Ніколи не бачив я їх такими мертвими, але, може, я їй раніше в очі й не зазірав. Вона дивиться на мене. Я впевнений, що на мене, а не на Лейсі, Бена або Радара. Я такого пильного погляду не відчував на собі відтоді, як ото ми наткнулися на Роберта Джойнера в Джеферсон-парку.

Марго довго мовчить, мене лякає її погляд, і я зупиняюся. "Тут ми стоїмо з цією загадкою вдвох", — як писав Вітмен.

Нарешті вона каже:

— Дайте мені хвилину п'ять, — а потім знову сідає за стіл і продовжує писати.

Я спостерігаю, як вона пише. Загалом вигляд у неї, як і раніше. Не знаю чому, але я чекав, що вона зміниться. Стане старшою, і я насилу її впізнаю, коли побачу знову. Аж ось вона переді мною, за оргсклом, і на

взір вона геть як Марго Рот Шпігельман, як дівчина, яку я знаю з двох років, дівчина, що її я витворив собі й покохав.

І тільки тепер, коли вона згортає нотатник, ховає його в наплічник, підводиться і йде до нас, я розумію, що цей мій образ був не тільки хибний, а й небезпечний. Неправильно гадати, ніби людина — це більш ніж просто людина.

— Привіт, — каже Марго до Лейсі, всміхаючись. Спочатку пригортає Лейсі, потім вітається за руку з Беном, потім з Радаром. Звівши брови, каже: — Привіт, К., — і обіймає мене, поспішно і неміцно. Я волів би потримати її довше. Мені хочеться, аби щось сталося. Хочеться, аби Марго заплакала в мене на грудях, щоб сльози котилися замурзаними щоками і крапали мені на футболку. Але вона лише квапливо мене обіймає і сідає на підлогу.

Я сідаю навпроти, Бен, Радар і Лейсі — поряд зі мною, обличчям до неї.

— Радий тебе бачити, — за якийсь час мовлю я, і мені здається, ніби я уриваю якусь безмовну молитву.

Марго відкидає з чола пасмо. Здається, вона добирає слова, перш ніж заговорити.

— Я... е-е-е... Е-е-е... Мені нечасто буває важко зібратися на думці, так? Просто останнім часом я ні з ким не розмовляла. Гм. Може, почнемо ось із чого: що ви в біса тут робите?

— Марго, — каже Лейсі.— Господи Ісусе, ми так хвилювалися!

— Хвилюватися немає чого, — радісно відповідає Марго. — У мене все гаразд, — вона підносить великі пальці обох рук. — Все о'кей.

— Могла би подзвонити і повідомити про це, — в голосі Бена звучить розчарування. — Не довелося б їхати чортзна куди.

— Як показав мій досвід, Кривавий Бене, якщо йдеш, то йди! Ти, до речі, чому це в сукні?

Бен червоніє.

— Не називай його так, — різко каже Лейсі.

Марго вражено дивиться на неї.

— Боже, ти що, зустрічаєшся з ним?

Лейсі мовчить.

— Ти з ним справді зустрічаєшся, — констатує Марго.

— Ну, взагалі воно так, — відповідає Лейсі.— І взагалі він класний. І взагалі ти — стерво. І взагалі я йду. Приємно було побачитися, Марго. Дякую тобі за те, що цілий місяць останнього класу залякувала мене та змушувала почуватися лайном, а потім повелася як стерво, коли ми тебе знайшли, щоб переконатися, що в тебе все гаразд. Дуже приємно було завітатися з тобою.

— Мені теж. Ну, тобто, без тебе звідки б я дізналася, яка я гладка?

Лейсі підводиться і простує до виходу, підлога аж вібрує від її ходи. Бен рушає за нею. Я обертаюся — підводиться і Радар.

— Я тебе ніколи й не знав до цих твоїх підказок, що ти полишала, — каже він. — І підказки мені подобалися більше, ніж ти сама.

— Що він верзе? — питає мене Марго. Радар не відповідає. Просто йде собі.

Мені, звісно, теж треба піти з ними. Вони ж набагато більші друзі для мене, ніж Марго. Але у мене є до неї запитання. Коли вона підводиться і йде назад до своєї кабінки, я починаю з найочевиднішого:

— Чого ти поводишся як свиня?

Тут Марго враз обертається, хапає мене за футболку і кричить:

— А як ти собі уявляв, якщо ви приперлися сюди без попередження?!

— А як би я тебе попередив, якщо ти наче з лиця землі зникла?!

Марго мружиться, і я розумію, що їй нема чого на це відповісти, тому й далі тисну. Я страшенно сердитий. За те... за те... не знаю. За те, напевно, що вона виявилася не тією Марго, яку я очікував зустріти. Не тією Марго, яку я собі малював останнім часом — і, як мені здавалося, правильно малював.

— А я гадав, ніби ти після тієї ночі ні з ким не виходиш на зв'язок, тому що в тебе якась важлива причина є. І... ось вона, твоя причина? Стати волоцюгою?

Вона випускає мою футболку, відштовхує мене.

— Ну і хто після цього свиня? Тільки так і можна йти. Для цього треба зібрати всю себе і враз відірвати — мов пластир. А ти можеш і далі бути собою, Лейсі може і далі бути собою, нехай усі будуть і далі собою, а я — собою.

— Так, тільки я не міг бути собою, бо думав, що ти померла. Дуже довго думав. І довелося накоїти різної дурні, якої за інших обставин я нізащо не утнув би.

Тут Марго починає верещати на мене і знову хапається за мою футболку, щоб опинитися зі мною віч-на-віч.

— Ой, маячня. Ти сюди їхав зовсім не для того, щоб переконатися, чи все зі мною гаразд. Ти приїхав, бо хотів порятувати бідолаху Марго від її розладнаної особистості, хотів, щоб я до кінця життя дякувала лицареві в блискучих латах, щоб скинула одяг і благала взяти моє тіло.

— Маячня! — кричу я, бо це майже так і є.— Ти ж просто гралася з нами? Хотіла навіть після свого від'їзду лишитися центром нашого всесвіту, щоб усі думки крутилися лише навколо тебе.

Марго і далі верещить, я навіть не думав, що її голос може бути таким гучним.

— К., та ти навіть не на мене гніваєшся! Ти гніваєшся на образ тієї Марго, що живе у тебе в голові з самого дитинства, і, крім нього, нічого не бачиш!

Вона хоче від мене відвернутися, але я хапаю її за плечі, обертаю до себе і, не відпускаючи, кажу:

— Ти взагалі думала про те, як сприймуть твоє зникнення? Про Руті? Про мене, Лейсі, про всіх інших, кому ти була небайдужа? Ні. Звісно ж, ти не думала. Бо навіщо думати про те, що відбувається не з тобою! Так, Марго? Так?

Вона більше не пручається. Згорбившись, іде до свого "кабінету". Буцає ногою стіни з оргскла, ті з гуркотом падають на стіл і крісло, а потім з'їжджають на підлогу.

— ЗАТКАЙСЯ, ЗАТКАЙСЯ, ВИРОДКУ!

— О'кей, — погоджуюсь я. Чомусь те, що Марго розлютилася, допомагає мені заспокоїтися. Я починаю говорити з нею, як моя мама. — Я заткаю пельку. Ми обоє в нестямі. А у мене до тебе ще багато запитань.

Вона сідає в крісло, поставивши ноги на оргскло, яке допіру було стіною. І втуплюється в куток. Між нами футів десять.

— Як це ви мене розшукали?

— Я гадав, ти хотіла, щоб ми тебе знайшли, — кажу я так тихо, аж навіть дивуюся, що вона почула.

— І близько ні.

— "Пісня про себе", — відповідаю я. — Гатрі вивів мене на Вітмена. Вітмен указав на двері. Двері — на торговельний центр. Ми змогли прочитати напис на стіні. Я про "паперові міста" не зрозумів: це ж могли бути й недобудовані присілки, я подумав, що ти поїхала в якийсь із них і не збираєшся повертатися. Боявся, що ти померла там десь, наклала на себе руки, але з якоїсь причини хотіла, щоб я тебе знайшов. Я об'їхав купу занедбаних присілків — тебе шукав. А потім зіставив мапу з сувенірної лавки з дірочками в стіні. Став читати цю поему уважніше і вирішив, що ти, напевно, не поневіряєшся, а просто десь засіла і плануєш щось. Пишеш у своєму нотатнику. Я знайшов на мапі Аглое, побачив твій коментар в "Омніпедії", ми махнули рукою на вручення атестатів і примчали сюди.

Марго пригладжує коси, але вони тепер такі короткі, що лиця вже не затуляють.

— Не подобається мені ця стрижка, — озивається раптом вона. — Хотіла змінити імідж, а вийшло безглуздо.

— А мені подобається, — відповідаю я. — Гарно обрамлює обличчя.

— Пробач, що я зустріла вас, як стерво. Ти просто зрозумій... ви ж як з неба впали, я мало не обдзюрилася...

— Ну, могла б так і сказати: "Люди, я через вас мало не обдзюрилася".

— Авжеж, — пирхає вона, — бо саме таку Марго Рот Шпігельман всі знають і люблять.

На мить вона замовкає, а потім каже:

— Даремно я в "Омніпедію" написала. Просто мені здалося, що буде прикольно, якщо це виявлять згодом. Гадала, копи, може, простежать, але буде вже запізно. Адже в "Омніпедії" мільярд сторінок. Я не думала...

— Що?

— Відповідаючи на твоє запитання: я багато думала про тебе. І про Руті. І про батьків. Ну, звісно ж! Так, можливо, я найбільша егоцентристка в історії людства. Але невже ти вважаєш, що я так учинила б, якби не відчувала потреби? — Марго хитає головою.

Тепер вона обертається до мене, ставить лікті на коліна, й у нас починається справжня розмова. На відстані, але нехай хоч так.

— Я просто не вигадала, як мені ще піти, щоб мене назад не затягли.

— Я дуже радий, що ти не померла, — зізнаюся я.

— Я теж, — погоджується Марго. Вона всміхається, і я вперше бачу усмішку, за якою так скучив. — Тому мені й треба було виїхати. Хоч життя і відстійне, воно краще, ніж його протилежність.

У мене дзвонить телефон. Це Бен. Я відповідаю.

— Лейсі хоче з Марго поговорити, — повідомляє він.

Я підходжу до Марго, вручаю телефон їй і залишаюся поруч, а вона сидить згорбившись і слухає. До мене долинає балаканина з динаміка, а потім Марго перебиває:

— Слухай, вибач. Я просто дуже злякалася.

А потім тиша. За хвилю знову чується голос Лейсі, Марго сміється, щось відповідає. Я думаю, що треба дати їм поспілкуватися наодинці, й починаю оглядати стодолу. У протилежному кутку біля стіни Марго облаштувала ліжко — чотири в'язанки сіна, а на них — надувний помаранчевий матрац. На окремій в'язанці лежить охайний стос одягу. Є зубна щітка і паста, велика пластянка. Це все стоїть на книжках: Сільвія Плат, "Бойня номер п'ять" Курта Воннегута. Неймовірне поєднання порядного міщанства і моторошного занепаду. Але з іншого боку, так само неймовірним мені здається і те, як багато часу я витратив, уявляючи, що Марго живе якось інакше.

— Вони в motelі в парку. Лейс веліла передати тобі, що вони вранці повертаються, незалежно від того, їдеш ти чи ні,— лунає ззаду голос Марго.

І коли я чую це "ти" там, де має бути "ми", я вперше замислююся про те, що буде далі.

— Мені майже всього вистачає,— каже вона, зупиняючись поруч зі мною. — Тут надворі є туалет, але він трохи занедбаний, тому я їжджу на

стоянку для вантажівок на схід від Роско. Там є і душова, у жіночій кабінці досить чисто, бо далекобійниць не так багато. Інтернет є теж. Тут у мене наче домівка, а стоянка — дача.

Я сміюся. Марго проходить далі й опускається навколішки, шукає щось у в'язанках сіна. За хвилину дістає ліхтарика і пластмасовий тонкий квадратик.

— Оце і все, що я купила за місяць, якщо не рахувати харчів і бензину. Витратила всього три сотні.

Я беру той квадратик до рук і бачу, що це програвач на батарейках.

— Я прихопила з дому кілька альбомів, — розповідає Марго. — Але в місті, звісно, ще куплю.

— У місті?

— Ага. Я ж сьогодні в Нью-Йорк їду. У "Омніпедії" про це написано. Розпочинаю справжню подорож. Спочатку я збиралася цього дня виїхати з Орlando — хотіла все ж таки отримати атестат, потім улаштувати традиційну випускню ніч, а наступного ранку вшитися. Але стало вже геть нестерпно. Я реально зрозуміла, що навіть години зайвої не витерплю. Дізнавшись про Джейса, я подумала: у мене ж усе сплановано, просто дату поміняю. Але мені дуже шкода, що я вас налякала. Я намагалася зробити так, щоб ви не хвилювалися, але останні години минули в такому поспіху! Не найкраща то була моя операція.

Але мене план її втечі й залишені сліди дуже вразили. Ще більше мене здивувало зізнання, що в початковому плані був присутній я.

— Може, ти мені поясниш, — прошу я, намагаючись усміхнутися. — Мені, розумієш, трохи цікаво. Що у тебе було сплановано, а що ні? Чому ти залишила мені вказівки, чому взагалі втекла, все таке.

— Гм, о'кей. Але доведеться почати здалеку, розповісти передісторію.

Марго підводиться, я йду за нею слід у слід — вона легко і спритно обходить гнилі мостини підлоги. Ми повертаємося до її "кабінету", вона лізе в наплічник і дістає свій чорний нотатник. Сідає на підлогу, схрестивши ноги, і поплескує долонею поруч. Я сідаю. Марго постукує по згорненому нотатнику.

— Отже, все це почалося дуже давно. Класі в четвертому я почала в цьому нотатнику писати повість. Такий собі детектив.

Мені раптом спадає на думку, що можна видерти нотатник у неї з рук і шантажувати ним. Змусити повернутися в Орландо, знайти роботу, мешкання і жити там до самого коледжу, — так ми бодай літо разом проведемо. Але я просто слухаю.

— Ну, хвалитися я не люблю, але це просто геніальний витвір літератури. Жартую. Насправді це фантастична бридня десятирічної мрійниці. У головній ролі — дівчисько на ім'я Марго Шпігельман, їй десять років, як і мені, тільки в неї люблячі заможні батьки, які купують їй усе, що їй заманеться. Марго закохана в хлопчика на ім'я Квентин, який відрізняється від тебе тільки тим, що він безстрашний герой, готовий померти за неї і все таке. Ще там є Мирна Мустела, точно така сама, як справжня Мирна Мустела, тільки чарівна. Наприклад, за сюжетом, той, хто її погладить, десять хвилин після цього не може брехати. А ще вона розмовляє. Ну звісно, вона розмовляє. Хто ж у десять років напише про собаку, який не вміє розмовляти?

Я сміюся, хоча думаю про ту десятирічну Марго, яка була закохана в десятирічного мене.

— Так от, у повісті,— провадить вона, — Квентин з Марго і Мирною Мустелою розслідують таємничу смерть Роберта Джойнера, який загинув

так само, як і в реальності, тільки не сам застрелився, а хтось йому допоміг. Ну і ми намагаємося дізнатися, хто це був.

— І хто ж?

— Хочеш, щоб я тобі кінцівку розповіла й зіпсувала інтригу? — сміється вона.

— Ну, — кажу я, — тоді я ліпше все прочитаю.

Марго розгортає нотатник і показує мені сторінку.

Зрозуміти нічого не можна, і не тому, що у неї поганий почерк, а тому, що на горизонтальні рядки накладаються ще й вертикальні.

— Перехресне писання, — каже вона. — Усім, крім Марго, читати важкувато. Тож доведеться розповідати, але ти спочатку пообіцяй, що не гніватимешся.

— Обіцяю, — кажу я.

— З'ясовується, що злочинець — брат колишньої дружини Роберта Джойнера, яка любила випити. Він збожеволів, бо ним заволодів дух лютої домашньої кицьки, яка жила ще в Давньому Єгипті. Класна повість, я ж сказала. Так от, ми з тобою і Мирною Мустелою знаходимо вбивцю, він намагається пристрелити мене, але ти кидаєшся під кулю і героїчно вмираєш у мене на руках.

— Пречудово! — регочу я. — Початок багатообіцяючий: я, закохана в мене красуня, таємниця й інтрига... і тут мене пришили.

— Ну так, — усміхається Марго. — Але я просто змушена була тебе вбити, а то нам під кінець залишалося тільки зайнятися цим самим, а в десять років я була не готова таке писати.

— Справедливо, — погоджуюся я. — Та коли редагуватимеш, щось таки має відбутися.

— Ну, хіба що потому як тебе застрелять. Поцілунок перед смертю.

— Дуже мило з твого боку.

Я міг би встати, підійти до неї і поцілувати її. Міг би. Але ще далеко не все зруйновано.

— Отож, я закінчила свій детектив у п'ятому класі. За кілька років я вирішила втекти в Міссісіпі. І почала записувати план утечі просто згори на цьому старому творі, а потім поїхала маминим авто за тисячу миль, залишивши в тарілці підказку. Сама поїздка мені не сподобалася — було дуже самотньо. Але мене тішив той факт, що я це утнула. Тому я заходилася планувати всілякі приколи: як звести конкретних дівчат з конкретними хлопцями, як прикрасити будинок туалетним папером, усілякі нові секретні мандрівки і все такс. До початку першого курсу я списала півнотатника і вирішила, що викину ще одного коника — справжнього коника — і втечу.

Марго збирається провадити, але я змушений її перебити:

— Слухай, а справа в місті чи все ж таки в людях? А якби люди були інші?

— А як можна відокремити одне від іншого? Люди — це місце — це люди. Та в будь-якому разі, по-моєму, дружити там більше ні з ким. Я гадала, що всі або налякані, як ти, або неуважні, як Лейсі. А...

— Я не такий уже й наляканий, як ти думаєш, — заперечую я. І це правда. Я зрозумів це тільки після того, як сказав, але все ж таки...

— Стривай, я дійду й до цього, — каже Марго, мало не плачучи. — Так от, коли я вчилася на першому курсі, Гас відвіз мене в Оспрі... В цей занедбаний торгівельний центр. І потім я почала регулярно їздити туди сама, просто тусуватися і плани свої писати. І до останнього курсу в мене вже всі думки були тільки про цю остаточну втечу. Не знаю, може, через те, що я цю свою давню писанину перечитала, але я вирішила включити у свої плани тебе. Я вирішила, що ми все це робитимемо разом — ну, в "Морський світ" залізем, наприклад, — хотіла, щоб ти перестав бути таким чемним хлопчиком. Я розраховувала на те, що ця ніч тебе розкріпачить. А потім я зникну, а ти запам'ятаєш мене назавжди.

План виходив сторінок на сімдесят, і я вже була готова до його реалізації, все в ньому сходилося дуже добре. І тут я дізнаюся про Джейса і вирішую тікати. Негайно. Атестат мені не потрібен. Який у ньому сенс? Але спочатку слід підігнати план під обставини. І тому я цілий день сиджу з нотатником, редагую, включаю в свого "великого коника" Бекку, Джейса, Лейсі й усіх, кого я помилково вважала друзями, щоб, перш ніж кинути їх назавжди, показати їм, як я їх усіх ненавиджу.

Але мені все одно хотілося, щоб поруч був ти. Мене досі вабила думка зробити тебе бодай трохи схожим на крутого героя з моєї дитячої повісті.

А потім ти мене здивував, — провадить Марго. — Я всі ці роки вважала тебе паперовим хлопчиком: ти здавався мені двовимірним — і як персонаж, і як людина, — в житті ти був, певна річ, інший, але все ж таки плаский. Але в ту ніч ти раптом виявився справжнім. І все це вийшло так незвично і прикольно, що я, повернувшись уранці до себе в кімнату, почала скучати за тобою. Мені хотілося зайти до тебе, побути з тобою, поговорити, але я вже вирішила, що поїду, тому треба було їхати. В останню секунду мені спало на думку заповісти тобі Оспрі. Лишити його

тобі, щоб ти зробив ще один крок геть від отого-вічно-переляканого-кота.

Ну, отож. Таке. Думати довелося дуже швидко. Я наліпила плакат з Вуді на жалюзі, обвела пісню на платівці, підкреслила два рядки в "Пісні про себе" не тим маркером, яким користувалася, коли читала її для себе. А коли ти пішов у школу, я залізла до тебе через вікно і засунула в двері записку. Потім сама поїхала в Оспрі: почасти тому, що ще не була готова виїхати, а почасти тому, що там треба було прибрати, перш ніж туди потрапиш ти. Зрозумій, я не хотіла, щоб ти хвилювався. Тому я зафарбувала напис — я не знала, що його все ж таки вдасться прочитати. Видерла сторінки з календаря, якими користувалася, зняла мапу — вона там висіла відтоді, як я відшукала на ній Аґлое. А потім я зрозуміла, що втомилася і мені поки нема куди їхати, й лягла спати. Отак я там дві ночі провела — збиралася на мужності, напевно. А ще, може, сподівалася, що ти знайдеш мене швидше. Але потім я все ж таки поїхала. Сюди діставалася дві доби. І відтоді я тут.

Здається, вона закінчила, а в мене є ще одне питання.

— А чому саме сюди?

— Паперове місто для паперової дівчини, — каже Марго. — Я вперше дізналася про Аґлое з книги "цікавих фактів", років у десять-одинадцять. І постійно про нього згадувала. По правді кажучи, коли я ходила в "Сан-Траст", включно з нашою спільною вилазкою, я думала не про те, що всі люди з паперу. Я дивилася вниз і думала, що з паперу я сама. Це я квола, це мене можна зім'яти, а не всіх інших. І от у чому секрет. Людям подобається цей образ паперової дівчини. Завжди подобався. І найгірше те, що він притягував мене саму. Я його культивувала, розумієш?

Це ж здорово — втілити в життя той образ, який подобається всім. Але я сама до кінця не могла повірити в свою паперовість. А Аґлое — те місце, де паперове стає реальним. Цятка на мапі стала справжнім

містечком, набагато реальнішим, ніж могли уявити ті хлопці, які втицьнули його на мапу. І я подумала, що паперова дівчина тут теж зможе знайти справжнє життя. В такий спосіб я хотіла сказати дівчині, схибленій на увазі, вдяганці тощо: "Як заїдеш у паперові міста, то вже ніколи не повернешся".

— Графіті на стіні,— кажу я. — Боже, Марго, я стільки покинутих присілків об'їхав у пошуках твого тіла! Я справді... справді думав, що ти померла.

Вона підводиться, якусь хвилю порпається в речах, потім бере Сильвію Плат і читає вголос:

— "Та коли дійшло до справи, шкіра на зап'ясті видалася такою білою і беззахисною, що я не змогла наважитися. Так ніби те, що я зібралася вбити, ховається не під шкірою і не в тонких синюватих жилках, які сіпаються під моїм пальцем, а десь в іншому місці — глибшому, таємничішому, — і дістатися туди буде набагато важче", — Марго знову сідає поруч, обличчям до мене; ми так близько, що торкається тканина наших джинсів. — Я знаю, про що йдеться. Що це за місце — глибше, таємничіше. Це наче внутрішні тріщинки. Зайві шпари, які не сходяться.

— Ідея мені подобається, — кажу я. — Як тріщини в облявку корабля.

— Так, так!

— І рано чи пізно тягнуть на дно.

— Саме так, — погоджується Марго. Ми говоримо дедалі швидше.

— Не можу повірити, що ти не хотіла, щоб я тебе знайшов.

— Вибач. Якщо тобі від цього стане легше, ти мене вразив. І я рада тебе бачити. З тобою добре подорожувати.

— Це що — пропозиція? — запитую я.

— Можливо, — усміхається вона.

Моє серце вже так давно тріпоче, що цю отруту можна витерпіти — ну, майже.

— Марго, якщо ти повернешся додому на літо... Мої батьки сказали, що ти можеш пожити в нас. Або знайдеш собі роботу і квартиру, а потім поїдеш учитися, і тобі більше не доведеться жити з твоїми батьками.

— Біда не тільки в них. Мене знову засмокче, — каже вона, — і я вже не виберуся. Біда не в плітках, не у вечірках і не в усьому цьому лайні, а в тому, що правильне життя — коледж, робота, чоловік і дітлахи — це небезпечна пастка.

Біда в тому, раптом думаю я, що я вірю в коледж, роботу і, може, колись навіть і дітлахів. Я вірю в майбутнє. Може, це мій недолік, але у мене він вроджений.

— Навчання розширює можливості,— нарешті кажу я. — А не обмежує їх.

Марго посміхається.

— Спасибі, адвокате вищої освіти Джейкобсен, — відповідає вона і змінює тему. — Я часто уявляла тебе в Оспрі. Чи звикнеш ти до нього. Чи перестанеш боятися щурів.

— Звик. Мені навіть почало там подобатися. Я провів там ніч, коли всі були на балу.

— Фантастика, — посміхається вона. — Я так і думала, що рано чи пізно тобі сподобається. Мені в Оспрі жодного разу не було нудно, але це тому, що завжди приходила пора повертатися додому. А тут я занудьгувала. Тут нема чого робити, і я так багато читаю! А ще нервую, я ж тут нікого не знаю. Я чекала, що самотність і нерви змусять мене повернутися. Аж ні: це єдине, чого я зробити не можу, К.

Я киваю. Це я розумію. Але я все ж таки роблю ще одну спробу.

— А що потім? Коли скінчиться літо? Як же коледж? І вся решта життя?

— А що? — знизує Марго плечима.

— Ти не хвилюється про, ну, майбутнє?

— "Майбутнє — це безліч нині", — каже вона. На це мені заперечити нема чого, я просто перетравлюю думку, а Марго провадить: — Це Емілі Дікінсон. Я ж кажу, я багато читаю.

Я думаю, що майбутнє заслуговує віри в нього. Але з Емілі Дікінсон сперечатися складно. Марго підводиться, завдає рюкзак на плече, простягає мені руку:

— Прогуляймося.

Коли ми виходимо надвір, вона просить у мене телефон. Набирає номер, я хочу відійти, щоб дати їй поговорити, але вона хапає мене за руку і не відпускає. Ми разом ідемо в поле, вона розмовляє з батьками.

— Привіт, це Марго... Я в Аглое, штат Нью-Йорк, з Квентином... Е-е-е... ні, мамо, просто думаю, як тобі відповісти по-чесному... Мамо, годі... Не знаю, мамо... Я вирішила поїхати у вигадане місто. Ось що сталося... Не думаю, що повернуся... Можна з Руті поговорити?.. Привіт,

сестричко... Так, але я перша тебе полюбила... Так, вибач. Це була помилка. Я думала... Не знаю, про що я думала, Руті, але це точно була помилка, і тепер я дзвонитиму. Мамі, може, й ні, а тобі — так... По середах?.. По середах ти зайнята. Гм. О'кей. А який день тебе влаштує?.. Тоді вівторок... Ага, щовівторка... Ага, і цього вівторка теж, — Марго міцно заплющує очі, зціплює зуби. — О'кей, Руті, передай трубку назад мамі, гаразд?.. Мамо, я тебе люблю. Все буде добре. Точно тобі кажу... Ага, о'кей, і ти теж. Бувай.

Вона зупиняється, згортає мій телефон-книжечку, але не віддає. Стискає його так міцно, що кінчики пальців рожевіють, а потім впускає його на землю. Верещить — недовго, але дуже голосно, — і коли вереск завмирає, я вперше усвідомлюю, наскільки в Аг'лое тихо.

— Вона думає, що я зобов'язана їй догоджати і що в мене не може бути ніяких своїх бажань, а коли я не догоджаю — мене викидають. Вона замки змінила. Це перше, що вона мені сказала. Господи Ісусе!

— Співчуваю, — кажу я, розсуваючи високу жовто-зелену траву. — Але з сестрою ти була рада поговорити?

— Так, вона класна. Знаєш, я зла на себе, що не подзвонила їй раніше.

— Авжеж, — погоджуюся я. Марго грайливо мене підштовхує.

— Ти повинен мене тішити, а не засмучувати! — каже вона. — Це ж твоя робота!

— Я й не знав, що моя робота — вам догоджати, пані Шпігельман.

— О-о-о, — сміється вона, — це так маму звати. Який удар! Але так і є... Ну, розкажи мені і про себе. Якщо Бен з Лейсі зустрічаються, у вас там, напевно, щоночі оргії з дівчатками з підтанцювки?

Ми повільно йдемо нерівним полем. Спершу воно не здається мені великим, але ми йдемо і йдемо, а дерева на обрії не наближаються. Я розповідаю про те, як ми втекли з вручення атестатів, як неймовірно закрутився наш Дрейдел. Про бал, про те, як Лейсі посварилася з Беккою, як я ночував у Оспрі.

— В ту ніч я остаточно переконався, що ти там була, — кажу я. — Ковдра зберегла твій запах.

Її рука торкається моєї долоні, й я хапаю її, бо відчуваю, що руйнувати вже майже нічого. Марго дивиться на мене.

— Я повинна була виїхати. Я дарма тебе перелякала, це безглуздо вийшло, слід було все трохи краще спланувати. Але я справді повинна була виїхати. Розумієш?

— Так, — відповідаю я. — Але гадаю, що тепер ти можеш повернутися. Серйозно.

— Ні, не розумієш, — заперечує Марго, і вона має рацію. Це написано на моєму обличчі: я не можу стати нею, а вона не може стати мною. Може, у Вітмена і був такий дар, але в мене його немає. Мені доводиться питати у пораненого, де болить, бо сам я не можу стати цим пораненим. Єдиний поранений, яким я можу бути, це я сам.

Притоптую траву і сідаю. Марго вкладається поруч зі мною, підставивши під голову наплічник. Тоді я теж лягаю. Вона дістає з наплічника кілька книжок і дає мені — щоб і в мене була подушка. "Вибране" Емілі Дікінсон і "Листя трави".

— У мене було два примірники, — пояснює вона з усмішкою.

— Поема до біса чудова, — кажу я. — Кращої ти і вибрати не могла.

— Насправді я того ранку робила все, скоряючись якомусь імпульсу. Згадала рядки про двері й вирішила, що пасують вони ідеально. Але, приїхавши сюди, я її перечитала. Ми її проходили давно, на англійській, і мені сподобалося. Я багато віршів читала. Намагалася зрозуміти, що саме в тобі мене в ту ніч так здивувало? Довгий час я думала: те, що ти цитуєш Еліота.

— А насправді,— кажу я, — тебе вразив розмір моїх біцепсів і те, як граційно я вилазив з вікна.

Марго посміхається.

— Замовкни і дай мені зробити комплімент як слід. Справа не у віршах і не в біцепсах. Мене здивувало, що, попри все твоє хвилювання, ти дійсно виявився схожим на того Квентина з моєї дитячої повісті. Розумієш, я пишу свої плани згори цього тексту вже кілька років, і щоразу я перечитувала сторінку, перш ніж її списати, і над кожною сторінкою реготала — ти не ображайся, але я думала: "Господи, невже я вважала Квентина Джейкобсена таким спокусливим мачо, таки відданим борцем за справедливість?" А потім... розумієш, ти в якомусь сенсі таким і виявився.

Я міг би перевернутися набік, і вона б теж лягла до мене обличчям. І ми б поцілувалися. Але навіщо зараз її цілувати? Це ні до чого не призведе. І ми так і лежимо, задивившись у безхмарне небо.

— Нічого не буває так, як ти уявляєш, — каже Марго.

Небо схоже на сучасну монохромну картину, мене затягує ілюзія його глибини, воно робить мене вищим.

— Так, це правда, — погоджуюся я. Але, подумавши секунду, додаю:
— Та якщо не уявляти, взагалі нічого ніколи не буде.

Уява недосконала. В чужу голову не залізеш. Я уявити не міг, що Марго розгнівається, коли ми її знайдемо, що вона пише повість і згори по цій повісті. Але все ж таки єдиний вихід — це намагатися уявити, що ти сам стаєш кимсь іншим або світ стає якимсь іншим. Це той інструмент, який убиває фашистів.

Марго розвертається до мене, кладе голову мені на плече, і ми лежимо — як лежали в моїй фантазії у "Морському світі". Для цього довелося проїхати тисячу миль, але ось воно: її голова в мене на плечі, подих лоскоче шию, нас обох охоплює втома. Зараз ми стали такими, якими я хотів бачити нас тоді.

Коли я прокидаюся, у згасаючому світлі дня все здається важливим: і жовтувате небо, і стебла трави, що повільно погойдуються над головою. Я перевертаюся на бік і бачу, що Марго Рот Шпігельман стоїть навколішках за три фути від мене, джинси щільно обтягують її ноги. За хвилю я усвідомлюю, що вона копає. Я підповзає до неї — суха земля під долонями радше схожа на пил. Марго усміхається до мене. Серце у мене калатає зі швидкістю звуку.

— Що копаємо? — запитую я.

— Неправильне запитання, — каже Марго. — Правильне питання: для кого копаємо?

— Гаразд. І для кого копаємо?

— Ми копаємо могили для Маленької Марго, Маленького Квентина, маленької Мирни Мустели й бідолахи-мерця Роберта Джойнера.

— Такий похорон, мабуть, я розумію, — кажу я. Земля тут суха, злежана, поцяткована ходами комах, вона схожа на покинутий мурашник. Але ми наполегливо риємо голіруч, кожна пригорща землі аж курить. Нарешті викопуємо широку і глибоку нору. Могила повинна бути

гідною. Незабаром яма мені вже по лікоть. Витираючи піт зі щок, я замурзую рукав сорочки. Марго аж упріла. До мене долинає її запах, він такий самий, як і в ту ніч, — перш ніж вона стрибнула в канаву біля "Морського світу".

— Я його ніколи як реальну людину не сприймала, — зізнається вона.

Я вирішую, що це привід зробити паузу, і сідаю навпочіпки.

— Кого, Роберта Джойнера?

Марго наполегливо риє.

— Ага. Ну, тобто він — це пригода в моєму житті, розумієш? Але ж, перш ніж зіграти другорядну роль у драмі мого життя, він відіграв головну роль у драмі власного життя.

Я теж ніколи не бачив у ньому особистості. Хлопця, який колись порпався в землі, як-от я. Любив, як-от я. У якого обірвалися ниточки, який не відчував, що потріскався всередині. Як-от я.

— Так, — кажу я за хвилю і знову беруся копати. — Я теж завжди сприймав його тільки як труп.

— Шкода, що я нічого не змогла зробити, — відповідає Марго. — Шкода, що ми не показали всім, які ми герої.

— Ага, — погоджуюсь я. — Добре було б сказати йому свого часу, що, хай що там сталося, це ще не кінець світу.

— Так, хоча рано чи пізно щось тебе все одно вбиває.

— Ну, так, — стенаю я плечима. — Я не кажу, що пережити можна що завгодно. Але багато чого все ж таки можна — за винятком останнього.

Я знову порпаюся в землі, вона тут набагато чорніша, ніж там, у нас. Кидаю пригорщу на купу, знову сідаю. Мені спадає дещо на думку, і я намагаюся це сформулювати. Я ще жодного разу не казав Марго стільки слів поспіль за всю довгу і повну подій історію наших з нею взаємин, але це мій останній хід у нашій грі.

— Коли я міркував про його смерть, — траплялося це, зізнаюся, нечасто, — я думав саме так, як ото ти сказала: що у нього всі ниточки обірвалися. Сказати про це можна по-різному: ниточки обірвалися або корабель потонув, але, мабуть, ми — як трава: наше коріння так тісно переплелось, ми настільки взаємозалежні, що живі всі, поки живий бодай хтось. Ну, тобто метафор можна всяких навігадувати. Але обирати свою метафору треба обережно, адже це важливо. Якщо обираєш ниточки, то уявляєш світ, у якому ти можеш просто несподівано розбитися. Якщо обираєш траву, то віриш у загальний взаємозв'язок: в те, що коріння не тільки утримує нас укупі, а й допомагає зрозуміти одне одного, стати одне одним. У всякої метафори є прихований зміст. Розумієш, про що я?

Марго киває.

— Мені подобаються ниточки. Завжди подобалися. Я так відчуваю. Але, напевно, через це я сприймаю біль як щось фатальніше, ніж воно є насправді. Люди не такі крихкі, якими я їх сприймаю з цими ниточками. Але й трава мені теж подобається. Трава зв'язала мене з тобою, допомогла побачити в тобі особистість. Але ми все-таки не пагони однієї рослини, я не можу бути тобою. Як і ти — мною. Можна уявити іншу людину — але не до кінця, розумієш?

— Може, це як от ти казала раніше: що ми всі тріснули. Що народжується людина водонепроникним судном. А потім починає коїтися казна-що: люди нас кидають, не люблять, не розуміють, а ми не

розуміємо їх, і ми втрачаємо, підводимо, ображаємо одне одного. І наше судно дає тріщини. І коли з'являється перша тріщина, кінець стає неминучим. Коли в Оспрі почне просягати дощ, ніхто вже його не полагодить. Але поміж тією миттю, як з'являється тріщина, і тією, як судно потоне, є час. І тільки в цей час у нас є шанс побачити одне одного, тому що поглянути за межі себе вдається лише через ці тріщини, зазирнути вглиб іншого — теж. Коли ми опинилися віч-на-віч? Тільки тоді, коли ти помітила мої тріщини, а я — твої. А доти ми бачили тільки вигадані образи одне одного — як я ото дивився на твоє вікно, затулене жалюзі, але не міг зазирнути всередину. А коли з'являється тріщина, всередину потрапляє світло. І світло виливається назовні.

Марго притуляє палець до вуст, наче зосередилася, або наче затуляє їх від мене, або наче намагається на дотик відчувати слова, які скаже.

— А ти неабищо! — нарешті мовить вона. Пильно дивиться на мене, поміж нами вже немає бар'єрів. Якщо я її поцілую, я нічого не досягну. Але мені вже нічого й не потрібно досягати.

— Я маю дещо зробити, — кажу я, і Марго ледве помітно киває, наче знає, про що мова, і я її цілую.

За хвилю вона каже, уриваючи наш поцілунок:

— Можеш приїхати в Нью-Йорк. Буде круто. Як цілуватися.

— Цілуватися — це неабищо! — кажу я.

— Значить, відмовляєшся? — каже вона.

— Марго, — кажу я, — у мене там усе моє життя, і я — не ти, я... — але домовити мені не вдається, бо вона мене цілує, і тоді я остаточно розумію, що тут наші з нею шляхи розходяться. Марго підводиться і йде

до свого наплічника. Дістає нотатник, повертається до могили і кладе його на дно.

— Я сумуватиму за тобою, — шепоче вона — не знаю кому, мені чи нотатникові. І я, сам не знаючи кому, кажу:

— Я теж.

— З Богом, Роберте Джойнер, — кидаю я в могилу жменю землі.

— З Богом, юний і героїчний Квентине Джейкобсен, — продовжує Марго, теж кидаючи в яму жменю землі.

— З Богом, — кидаю я ще одну жменю, — безстрашна орландійко Марго Рот Шпігельман.

— З Богом, — теж кидає вона жменю, — чарівна собачко Мирно Мустела.

Ми засипаємо нотатник землею, притоптуємо. Там незабаром знову виросте трава. І стане нашим чарівним нестриженим волоссям могил.

Дорогою назад в універмаг Аґлое ми сплітаємо шорсткі від землі долоні. Я допомагаю Марго перенести речі — оберемок одягу, туалетне причандалля, офісне крісло — до авта. Така це важлива мить, що, здавалося б, від розмови має стати легше, аж ні — стає тільки важче.

Ми стоїмо на стоянці біля одноповерхового мотелю — прощання вже неминуче.

— Я куплю мобільник і дзвонитиму тобі,— каже Марго. — І на мейл писатиму. І лишатиму загадкові коменти до статті про "паперові міста".

Я всміхаюся.

— Напишу тобі, коли додому повернуся, — обіцяю я. — І чекатиму на відповідь.

— Слово даю. І ще побачимося. Я не прощаюся з тобою назавжди.

— Може, наприкінці літа зустрінемося якось перед навчанням...

— Ага, — погоджується Марго. — Непогана ідея.

Усміхнувшись, я киваю. Вона відвертається, а я думаю, чи всерйоз вона все це мені допіру сказала, і раптом бачу, що у неї тремтять плечі. Вона плаче.

— Ну, побачимося. А поки що писатиму, — кажу я.

— Так, — відповідає Марго, не обертаючись, хрипким голосом. — І я теж.

Ця розмова дозволяє нам хоч якось тримати себе в руках, щоб не зірватися. Малюючи в уяві майбутнє, ми можемо зробити його реальним або не зробити, але уявляти майбутнє все ж таки необхідно. Світло і виливається, і вливається.

Тут, на стоянці, я раптом усвідомлюю, що ще ніколи в житті не був так далеко від домівки і що я закоханий у Марго, але не можу поїхати з нею. Сподіваюся, це завдання для героя, бо я в житті ще не робив нічого важчого.

Я думаю про те, що зараз Марго сяде в своє авто, але вона все не сідає. Нарешті обертається до мене, і я бачу її мокрі очі. Простір поміж нами зникає. Ми востаннє граємо на обірваних струнах одне одного.

Я відчуваю долоні Марго в себе на спині. Ми цілуємося в темряві, але очі у мене розплющені, у Марго теж. Вона стоїть так близько, що я її бачу, тому що навіть зараз, поночі, на околиці паперового міста Аґлое з неї крізь шпарини цідиться невидиме світло. Поцілувавшись, ми притуляємося чолами і довго дивимося одне на одного. Так, я дуже добре бачу її у цій надтріснутій темряві.

Від автора

Вперше я довідався про паперові міста під час подорожі, в коледжі на першому курсі. Ми з приятелем наткнулися на одне таке поселення, коли їздили туди-назад безлюдним відтинком траси в Південній Дакоті, шукаючи позначене на мапі містечко, — наскільки пригадую, називалося воно Голен. Зрештою ми просто постукали в якийсь будинок. Нам відчинила доброзичлива жінка і сказала, що їй це питання ставлять уже не вперше. Вона пояснила, що містечко, яке ми шукаємо, існує лише на мапі.

Історія Аґлое, описана в цій книжці, здебільшого правдива. Спочатку "паперове містечко" з'явилося на мапі — щоб можна було виявляти порушення авторського права. Покупці мап "Ессо" раз у раз намагалися його відшукати, аж хтось побудував там універмаг, і Аґлое стало реальним. Відтоді як Отто Г. Ліндберг і Ернст Алперс вигадали Аґлое, в картографії багато чого змінилося. Однак і досі картографи користуються "паперовими містами" як пастками, як показала моя дивна мандрівка в Південну Дакоту.

Універмагу в Аґлое вже немає. Та мені здається, якби місто знову з'явилося на мапах, хтось би його відбудував.

Примітки

Збірка статей та есеїв, присвячених ратифікації конституції США. —
Тут і далі прим. пер.

2

Мустела — дрібний хижак, різновид ласиці.

3

"Паблікс", "Волмарт" — відомі мережі супермаркетів у Північній
Америці.

4

Цитата з Євангелія від Матвія, 20:16 (пер. І. Огієнка).

5

Ibid. 5:5.

6

В юдаїзмі прийом 12-літніх дівчаток у доросле юдаїстське об'єднання.

7

Відомий приватний університет в Північній Кароліні.

8

Фраза про рибу згадується у фільмі "Хрещений батько": це
старовинне сицилійське послання, яке означає насильницьку смерть.

9

Найвищий хмарочос у Орландо й загалом у Центральній Флориді.

10

Монумент Вашингтона — обеліск на честь Джорджа Вашингтона, першого президента США, збудований у столиці США.

11

Американський фільм про косатку Віллі в неволі.

12

Carpe diem (лат. "лови день") — крилатий вислів, що означає "лови момент", гасло епікурейців.

13

Ніч (лат.).

14

Косатка Шаму — зірка популярних у 1960-ті роки шоу з дельфінами у "Морському світі Сан-Дієго". Згодом цим іменем називали й інших "зіркових" косаток у інших аквапарках.

15

Туше (фр.), у фехтуванні — удар вразив суперника.

16

Отруйна змія родини гадюкових.

17

Тематичний парк в Орландо, присвячений виробництву голівудських фільмів.

18

Підлітковий роман С. Е. Гінтон.

19

див. Концерт Вудсток

20

Молодіжна християнська організація.

21

З їдишу ן״ן — чотиригранна дзиґа з чотирма літерами по боках, якою граються на свято Ханука.

22

"Blister in the Sun", рок-пісня гурту "Violent Femmes".